

Tam Saha

TFF'nin Aylık Futbol

18

Rüştü Reçber

Her zaman

numara

Türkiye Futbol

Federasyonu Adına Sahibi:

Affan M. Keçeci

Yayın Yönetmeni:

Zeki Çol

Sorumlu Yazışları Müdürü:

Mazlum Uluç

Yazışları:

Bağış Erten

İlker Uğur

Cem Zamur

Çağdaş Güzer

Mustafa Kemal Artalan

Görsel Tasarım:

Hasan Teoman

Baskı:

Elma Basım

Organize Sanayi Bölgesi

Keresteciler Sitesi 13/B Blok

Kat: 4 D: 3

İkitelli / İstanbul

Tel: (212) 670 05 25

Fax: (212) 670 28 58

Yazışma Adresi:

Türkiye Futbol Federasyonu

Medya İletişim Departmanı

Konaklar Mah. İhlamurlu Sok.

No:9 34330

4. Levent/İstanbul

Telefon: 0212 282 70 20

Dahili: 157-159

E-mail: tamsaha@tff.org.tr

Web Sitesi:

http://www.tff.org

YEREL SÜRELİ YAYIN

Para ile satılmaz.

Bu sayıya fotoğraf

katkısı sağlayan

Vatan ve Türkiye

gazeteleriyle foto muhabiri

doşlarımız Haydar Tanışan,

Eser Erenler, Şafak Kayarlar,

Halid Kayacan, Fehim Kayacan'a

teşekkür ederiz

Miladım Millî Takım

İki sezon önce İnegölspor'daydı... Gaziantepspor'da 5 maçta banko oynayıp Beşiktaş'ın yolunu tuttu. Merdivenleri çabuk tırmandığını itiraf ediyor ve bu hızdaki en büyük payı Millî Takım'a veriyor: "Gaziantepspor'da pek fazla forma şansı bulamıyordum. Geniş tabanlı Millî Takım'a seçildikten sonra hocamız da oynatmak zorunda kaldı. Bu benim için milat oldu. Ondan sonra Konyaspor ve Fenerbahçe'ye gol atınca kendimi Beşiktaş'ta buldum."

Üç büyük takıma gitmek için bir-iki sezon çok iyi bir performans sergilemeniz ve 15 golün altına düşmemeniz gerekir. Bunların hiç biri olmadı bende. İki maç oynadım ve gelecek vaat eden bir transfer olarak Beşiktaş'a geldim.

▼Gökhan seni bir yıldır zevkle izliyoruz. Hollanda'da 20 yaş altı Dünya Gençler Şampiyonası'nda yıldızın parladı. O günden bu yana da Gaziantepsporlu Gökhan Güleç, Beşiktaşlı Gökhan Güleç oldu ve Süper Lig'in takip edilen genç yıldızlarından birisi haline geldi. O günden bugüne ne değişti?

▲Önce Beşiktaşlı oldum ve Beşiktaş formasını giyiyorum, en büyük değişiklik bu oldu. İstanbul buldum, hayatım değişti.

▼Peki bu iyi yönde bir değişim mi?

▲Elbette, benim açımdan çok güzel bir değişim oldu.

▼Sen dört büyüklerin formasını giymek istiyordun ve bunun için bir atılım yapman gerekiyordu. Bu da sanırım ilk yanda oynadığınız Fenerbahçe maçında gerçekleşti. O maçı anlatabilir misin?

▲Gaziantepspor'da pek fazla forma şansı bulamıyordum. Geniş tabanlı Millî Takım'a seçildikten sonra hocamız da oynatmak zorunda kaldı. Elbette hiçbir zaman oynatmak zorun-

da gibi bir şey denemez ama bir milat oldu benim için. Ondan sonra oynamaya başladım ve Konyaspor'a gol attım. Ardından Fenerbahçe maçında gol attım ve sonra da transferim gerçekleşti. Beşiktaş yeni bir oluşum içinde olduğundan ben de kendimi Beşiktaş'ta buldum.

▼Beşiktaş İnegölspor'la oynarken senin İnegöl geçmişinden de bahsedildi. Biraz anlatır mısın?

▲İnegölspor Türk futboluna gerçekten çok fazla oyuncu yetiştirdi. Saymakla bitmez diyebilirim. Son olarak da Emre Aktaş var Ankaraspor'da. Ben Gaziantepspor'da oynadım ve şimdi Beşiktaş'tayım. İnegölspor'un çok büyük bir potansiyeli var. Kendisini tanıtmaya açısından da Beşiktaş maçı çok önemliydi. Çünkü o güne kadar hiçbir büyük takım İnegöl'e gidip maç oynamamıştı. Beşiktaş'ın İnegöl'e gitmesi bile çok lüks bir şeyken artık yenmesini siz düşünün. Ama Allah nasip etmedi diyelim, oynayamadım orada. Diyarbakırspor maçın-

da sakatlanmıştım. Hocamız da gelmeye izin vermedi haklı olarak; tedavi oluyordum. Aslında o maç sırasında İnegöl'de olmak ve İnegölspor'a karşı Beşiktaş formasını giymek isterdim.

Merdivenleri hızlı çıktım

▼Biraz da futbol macerandan bahsedebilir misin, nasıl başladı her şey?

▲Ben kendimi bildim bileli futbol oynadım. Zaten 6-7 yaşında İnegölspor'da oynamaya başladım. 12-14 yaş grubundan tutun, Deplasmanlı Gençler Ligi'ne kadar her kademesinde oynadım. Ondan sonra A takımında 6 ay forma şansı buldum. O şansı bulduktan sonra da Gaziantepspor'a transfer oldum. Gaziantepspor'dan da Beşiktaş'a geldim. Yani biraz merdivenleri hızlı çıkmış gibi oldum.

▼Oldukça yüksek bir hız var yani. Henüz yaşın çok genç...

▲Evet 20 yaşımdayım. 1985 doğumluyum hatta 21 olarak

BEN hep hedeflerimi bir sonraki merdivene koydum. İnegöl'deyken sadece takımda oynamayı düşünüyordum. Oraya geldikten sonra yalnızca büyük takıma transfer olmayı hedefledim. Şimdi de tek amacım Beşiktaş'ta kalıcı olmak.

ÖZELLİKLE hayranlık duyduğum oyuncuların maçlarını izlemeye çalışıyorum. Mesela Van Nistelrooy... Çok beğeniyorum, topla fazla bir özelliği yok ama müthiş bir golcü. Toplar sürekli önüne düşüyor ve ben bunun nasıl olduğunu kavramaya çalışıyorum.

GOL şansım yüksek. Beni takip eden insanlar topun bana çarpıp gol olacağını biliyor. Bir Tarsus maçından sonra telefondaki arkadaşım "Maç ne oldu?" diye sorunca "Bir tane çarptı" dedim. Akşam maçı izleyince gerçekten topun bana çarpıp gol olduğunu gördü.

geçiyor yaşıml.

▼Bu yaşta Beşiktaş forması giymek nasıl bir duygu, Gaziantepspor'da oynamadan hem de?

▲Üç büyük takıma gitmek için bir-iki sezon çok iyi bir performans sergilemeniz ve 15 golün altına düşmemeniz gerekir. Bunların hiç biri olmadı bende. İki maç oynadım ve gelecek vaat eden bir transfer olarak Beşiktaş'a geldim. Ama şu anda forma şansı buluyorum ve iyi de oynadığımı düşünüyorum. İnşallah böyle devam eder.

▼Gelişiminde Jean Tigana'nın önemli bir rolü olacak gibi görünüyor. Tigana daha önce Henry'yi yetiştiren, Trezeguet ile çalışmış bir teknik adam.

▲İlk toplantımızda bunları söyledi zaten. "Ben Henry ve Trezeguet'i futbol piyasasına çıkardım. Ama onlar da çok istekli ve arzulu" dedi. Ben de o isteği beklediğini söyledi. İnşallah o hırsı gösterip, onun bende ki katkısını iştahla bekleyeceğim.

▼Türkiye'de futbolcular genç yaşta parladıktan hemen sonra konsantrasyonlarını kaybeder. Futbolcu kendisini yerlere göklere sığdıramaz. Sen böyle şeylerden korkuyor musun?

▲Gerçekten bu konuda genç oyuncuların büyük bir zaafı var. Fakat sağ olsun Beşiktaş'taki büyüklerimizin, basın danışmanımızın bu konuda çok özel bir yeri oldu. Şu an kimseyle röportaj yapmıyorum. Federasyonun dergisi olduğu için sizinle konuşuyorum. Yoksa hiçbir gazeteye, hiçbir basın kuruluşuna gitmiyorum. Basın danışmanımızla böyle bir karar aldık. Ben de ona saygı duyuyorum. Benim için de iyi oluyor. Gazetelerde hiçbir röportajımı göremezsiniz.

▼Sen bir noktaya çok hızlı geldin. FIFA'nın internet sitesi adına sana Avrupa'da oynamakla ilgili birkaç soru sorulmuştu. Böyle bir hedefin var mı Beşiktaş sonrasında?

▲Ben hep hedeflerimi bir sonraki merdivene koydum. İnegöl'deyken sadece takımda oynamayı düşünüyordum. Oraya geldikten sonra sadece büyük takıma transfer olmayı hedefledim. Şimdi de sadece Beşiktaş'ta kalıcı olmayı, yani Beşiktaşlı Gökhan olabilmeyi istiyorum. Beşiktaşlı Gökhan olduktan sonra böyle bir hedef koyaçağım. Şu an için öncelikli hedefim Beşiktaş'ta banko oyuncu olabilmek, başka bir şey de düşünmüyorum.

▼Kendinde gördüğün en büyük eksiklik nedir?

▲Tecrübe eksikliğim var. Bu bariz. Ligde oynadığım maç sayısı 15'i geçmez. Böyle bir durumda Beşiktaş forması giymek elbette kolay değil. Beşiktaş'ın yeni bir oluşum içinde olması, şampiyonluktan kopmuş olması, tabii ki camiamız için çok üzücü ama kabul etmek lazım ki bu aşamada benim için çok büyük bir avantaj. Şu 3 ayda bazı şeylerin temellerini atmak istiyorum Beşiktaş'ta. Bir de geliştirmem gereken noktalar var. Kafa vuruşlarımı,

adam geçmeyi ve gol vuruşlarımı mutlaka geliştirmeliyim. Yiğınla eksikim var. Ama bunlar düzeltilmeyecek şeyler değil. Çalıştıkça giderilecek eksikler. İnşallah hocamızın direktifleri doğrultusunda kendimi geliştirmeye çalışacağım.

▼Peki A Milli Takım... Gelmek istediğin noktalardan biri de orası değil mi?

▲Elbette A Milli Takım'a gitmek istiyorum. Ancak önce Ümit Milli Takım'da oynayıp 10-15 gol atmak, ondan sonra da Milli Takım'da oynamak ve bu dergiye kapak olmak isterim.

▼Eski teknik direktörün Hüseyin Kalpar senin için şöyle dedi: "Gökhan Güleç'i ben oynattım, gördüler ve transfer ettiler."

▲Bu doğru. Hüseyin Kalpar geldiğinden itibaren ben hep 90 dakika oynadım. Beni oyundan bile almadı. Malatyaspor maçında geldi takımın başına, ondan itibaren oyundan çıkmamacasına bütün maçlarda yer aldım. Burhan'ı da Diyarbakırspor'dayken oynattı. Bursaspor'da Serdar Kurtuluş var sağbek oynayan. Onları da oynatarak bir yere getirdi. Hüseyin

Kalpar gençlere önem veren bir teknik direktör.

İnegölspor'daki hocalarım başka...

▼Kariyerinde en önemli katkısı hangi hoca yapmıştır sana?

▲İnegölspor'dan hocalarım Nafi Bilaloğlu ve Necati Erkmen'in bana çok büyük katkıları oldu. Futbolculuğumun temelini onlar attı. Geçen sene Nurullah Hocamız oynattı, Hüseyin Hocamız oynattı. Bana güvenen, oynatan hocaların hepsine çok teşekkür ediyorum ama Nafi Bilaloğlu ve Necati Erkmen'in üzerimdeki emeği çok fazla.

▼Yine hedeflerine döneceğin, Avrupa'da "Bana yakışan takım şu" dediğin ekip hangisi?

▲Avrupa futbolunu çok yakından izlemiyorum açıkçası. Özellikle hayranlık duyduğum oyuncuların maçlarını izlemeye çalışıyorum. Mesela Van Nistelrooy... Çok beğeniyorum, topa fazla bir özelliği yok ama müthiş bir golcü. Toplar sürekli önüne düşüyor ve ben bunun nasıl olduğunu kavramaya çalışıyorum.

▼Daha önceki bir konuşmamızda "Beni bir oynatsalar, top önüme düşer" demiştin. Sanırım senin de bir gol şansın var.

▲Evet ve ben o gol şansına güveniyorum. Arkadaşlarımız olsun, beni takip eden insanlar olsun, gerçekten topun bana çarpacağını biliyor. Çok enteresan bir şey oldu. Vatan gazetesinden Gökmen Özdemir ağabeyle konuşuyordum, o da "Top sana çarpıp gol olur" diyordu. Bir keresinde Tarsus maçından sonra bu çarpıp muhabbetini birisiyle telefonda konuştum. "Maç ne oldu?" diye sorunca "Bir tane çarpıp" dedim. O da normal bir gol attığını zannetti. Sonra akşam maçı izleyince gerçekten topun bana çarpıp gol olduğunu gördü. Engin ağabeyim şut attı, kaleye giden top ayağıma çarpıp gol oldu.

▼Fenerbahçe maçındaki top da çarpı mı peki?

▲Ona da çarpıp diyelim bari. (Güler)

▼"Her hedefimi önümdeki merdivenin ilk basamağına koyuyorum" dedin. Önündeki basamak hangisi?

▲Beşiktaş'ta kalıcı olmak. Zaten bu hedef başlı başına çok büyük bir hedef ve inşallah bu hedefe ulaşacağım.

▼Ümit Milli Takım zorlu maçlara çıkacak Eylül ayında ve sen de bunun parçası olacaksın gibi görünüyor...

▲İnşallah, 20 yaş altında Hollanda'dan başımız eğik ayrılmıştık. Şimdi 21 yaş altında aynı futbolcular ve yine Hollanda... Bu sefer başımız dik ayrılacağımızı düşünüyorum. İlk önce elbette oraya gitmemiz gerekiyor. Önümüzde zorlu maçlar olacak. Rakiplerimiz İsrail ile Estonya-Galler eşleşmesinin galibi. Mutlaka orada bulunmak istiyoruz ve olacağız da inşallah. ■

Dünya 'takım' seyredecek

Dünya 2006'nın 9 Haziran-9 Temmuz tarihleri arasında adeta Almanya'nın çevresinde dönecek. Futbolseverler, 4 yılda bir yaşanan Dünya Kupası heyecanının nabız atışlarını bu defa Avrupa'nın ortasından dinleyecek. Dünya Kupası elbette futbol keyfinin tavan yaptığı muhteşem bir ortam. Peki ama sadece o kadar mı? Değil elbette. Futbol aslında Dünya Kupası gibi dev organizasyonlarda buluyor yeni mecralarını. Oyun anlayışlarında, futbol yapılarında ve taktiklerde önemli değişiklikler hep Dünya Kupalarında can buluyor. *TamSaha* dergisi olarak, "Bu defa bizi nasıl bir Dünya Kupası bekliyor?" sorusuna, Türk teknik direktörler arasında cevap aradık. Aldığımız cevaplarda söz birliğine varılan iki ana başlık "Takım oyunu ön plana çıkacak" ve "Dünya Kupası'nın yıldızı Ronaldinho olacak" şeklinde özetlenebilir. "Almanya 2006'nın futbolu ne gibi bir zenginlik katacağını öngörüyorsunuz?" sorusuna verilen cevaplarda "takım oyunu" üzerinde bir konsensüs sağlanıyor. Fatih Terim'in "Sistem takımı olan ülkeler bu Dünya Kupası'na damga vuracak. Oyuncularına özgürce davranma fırsatı veren - Brezilya, Hollanda, Fransa, Arjantin, İngiltere gibi - yüksek becerilerini oyuna yansıtan, kendi oyun formatı içinde sorumluluğa sadık oyunculara sahip takımlar bu Dünya Kupası'na zenginlik katacak" ve Ersun Yanal'ın "Yıldız oyuncular değil takım oyunu sonucu belirleyecek, sert ve disiplinli futbol ön plana çıkacak" görüşüne Güvenç Kurtar da "Afrika Şampiyonası'nda gördük; Mısır takım oyunu ile yıldız bol rakiplerini ekarte etti" sözleriyle destek veriyor. Ertuğrul Sağlam, savunma futbolunun ağırlığının devam edeceğini, mücadele eden ve ko-

şan ekiplerin kontratak futbolu ve duran toplarla sonuca gideceğini düşünüyor. Ziya Doğan, Mustafa Uğur ve Mesut Bakkal da disiplinli ve takım oyununa önem veren bir futbolun Almanya'da öne çıkacağını savunurken, Uğur aynı zamanda defansların teknik kapasitesi yüksek futbolculardan kurulacağını ve göze hoş gelen bir oyunun ortaya çıkacağını öngörüyor. Giray Bulak ise "Daha çabuk ve direkt, öne oynanan bir şampiyona bekliyorum. Orta saha-ların daha az kullanılacağını düşünüyorum" sözleriyle diğer teknik adamların düşüncesine destek verirken, "Takımlar tekniği yüksek oyunculardan daha fazla faydalanacak" fikriyle yıldızların önemine de dikkat çekiyor. Hangi takımların savunma, orta saha ve forvetleriyle öne çıkacağı sorularına verilen cevaplar ise birbirinden oldukça farklı. Fatih Terim ağırlıklı olarak Brezilya'yı tercih ederken, Ersun Yanal her blok için Brezilya'yı tek geçiyor. Diğer teknik direktörler defans konusunda İtalya, Almanya ve İngiltere üzerinde hemfikir olurken, Güvenç Kurtar bu isimlere elemelerde hiç yenilmeyen İsviçre'yi de ekliyor. Oyun organizasyonu konusunda Brezilya ve Fransa öne çıkartılan takımlar. Brezilya'nın hücum gücünü tüm teknik adamlar ortak görüş olarak kabul ediyor. Kupaya kimin damgasını vuracağına gelince, ağırlık yine Brezilya'da ama sam-bacılar evsahibi olmanın avantajıyla Almanya, kaliteli oyuncularıyla Fransa, Arjantin ve İngiltere de ekleniyor. Hiç tartışılmayan bir konu ise Dünya Kupası'nın yıldızının kim olacağı. Tüm teknik direktörler söz birliği etmişçesine Brezilya'nın süper starı Ronaldinho üzerinde birleşiyor. Brezilyalı yıldız eklenen diğer isimler ise takım arkadaşları Kaka ve Adriano ile Arjantinli Messi. ■

Dünya Kupaları futbolun yeni yönler bulduğu mecralardır. Yaklaşan Dünya Kupası öncesinde Türk teknik adamlara Almanya 2006'nın nasıl bir futbol gösterisine sahne olacağını sorduk. Aldığımız cevapların ortak özeti, "yıldızların değil takımların ön plana çıkacağı, orta sahaların az kullanılacağı, direkt, sert ve disiplinli futbol" oldu. "Dünya Kupası'nın yıldızı kim olur?" sorusuna verilen cevap ise tek isim üzerinde kilitlendi: Ronaldinho.

1- Dünya Kupası'nın 2004'teki Avrupa Şampiyonası ile aynı oyun formatında olacağını düşünmüyorum. Tabii ki, eleme grubu maçlarını bu bölümün dışında tutmakta fayda var. Bunun gerekçesi ise takımların bir üst tura geçmek için fazla risk almak istememesidir. Kendi sistemlerinin işleme yolunda savunmalarını daha ön planda tutacaklarını söyleyebilirim. Birinci turun özellikle ilk maçlarından sonra grup karşılaşmaları bitene kadar kademeli alan savunmasında daha fazla önlem alacaklarını düşünebiliriz. Yani her takımın önceliği ikinci tur olacaktır. Ama genel değerlendirmede oyun formatları 2004'ten farklı olacaktır. Nedeni ise bu Dünya Kupası'na katılacak olan diğer kıta takımlarında (özellikle Güney Amerika) var olan oyun formatının hü-

ğü kademeli alan savunmasına ve hızlı kontratağa dayalı oyun formatını, bu Dünya Kupası'nda oyun düzeyi düşük bazı ülkeler haricinde görebileceğimizi zannetmiyorum. Ayrıca sistem takımı olan ülkeler yine bu Dünya Kupası'na damga vuracak diye düşünüyorum. Oyuncularına özgürce davranma fırsatı veren - Brezilya, Hollanda, Fransa, Arjantin, İngiltere gibi - yüksek becerilerini oyuna yansıtan ve kendi oyun formatı içinde sorumluluğa sadık oyunculara sahip takımlar bu Dünya Kupası'na zenginlik katacak. Bir konuya da açıklık getirmekte yarar var. "Özgür oyuncu" derken, takım oyunu formatını bozmayacak sorumlulukta oyun davranışına sahip, yüksek becerili futbolcuları vurgulamak istiyorum.

SORULAR

- 1 2004 Avrupa Şampiyonası savunma futbolunu yücelten yönüyle ön plana çıktı. 2006 Dünya Kupası'nın futbola ne gibi yenilikler getireceğini ve nasıl bir zenginlik katacağını öngörüyorsunuz?
- 2 En iyi savunma kurgusuna sahip takım hangisi?
- 3 En başarılı oyun organizasyonuna sahip takım hangisi?
- 4 En iyi hücum eden takım hangisi?
- 5 Dünya Kupası'na hangi takımın damga vuracağını düşünüyorsunuz?
- 6 Dünya Kupası'nın yıldızı kim olacak?

Fatih Terim

"Sistem takımları damga vuracak"

cum zenginliğine dayanmasıdır. 2004'te özellikle Yunanistan'ın disiplinle uyguladı-

Afrika takımlarında da kaliteleriyle öne çıkacak futbolcuları görebileceğimizi tahmin ediyorum. Özellikle, 2006'da 2004 Avrupa Şampiyonası'na göre daha teknik ve daha estetik bir oyuna dönüş olacağını ümit ediyorum.

2006'da taktiksel değişim ise çok fazla olmaz. Zira dünya ülkeleri artık alan savunmasını yeterince uyguluyor. EURO 2004'te özellikle Yunanistan'ın uyguladığı kademeli ve müthiş disiplinli oyun formatı hâlâ hafızalarımızda.

Bu Dünya Kupası'nda alan savunmasının yanı sıra oyunun gidişatına göre taktik formasyonların dahi süratle değişebileceği ve hücum zenginliğini de çok fazla ortaya koyacak müsabakalar izleyeceğimize inanıyorum.

Nedeni ise bu Dünya Kupası'nda seyredeceğimiz nitelikli oyuncuların (Ronaldinho, Messi, Kaka, Adriano, Robben gibi...) farklılıklarını, zaten sistemlerini iyi koruyan takımları ile hissettireceklerine eminim.

2- Avrupa'da en iyi savunma kurgusuna sahip milli takımlar arasında İtalya, İngiltere ve Fransa var. Diğer kıta takımlarından Brezilya ise 2002'de olduğu gibi Lucio, Ro-

Ersun Yanal

"Yıldızlar takıma hizmet edecek"

- 1-Takım oyununun kazanacağı, yıldız oyuncuların takım oyunu için hizmet edeceği, disiplinli, sert futbol öne çıkacak. Yıldız oyuncuların çok takım oyunu sonucu belirleyecek. Centilmenlik ve hoşgörü tribünleri süsleyecek. Her zaman olduğu gibi yeni teknolojiler vizyona girecek.
- 2- En iyi savunma kurgusuna sahip takım Brezilya. Defansif ve ofansif oyuncuların çok iyi olması, takım içerisinde yardımlaşmanın en üst düzeye çıkması bu sonucu doğuruyor.
- 3- Brezilya'nın ikinci cevapta yer alan özellikleri, bu sorunun cevabını da otomatik olarak ortaya çıkarıyor.
- 4- Yine Brezilya. Ofansif oyuncuların çok etkili olması, aynı zamanda defansif oyuncuların da hücumla başarıyla destek vermesi ve oyun temposunu 90 dakika yayması sambacıları hücum alanında da öne çıkarıyor.
- 5- Kupaya damgasını vurabilecek tek takım Brezilya.
- 6- Finale kadar gidip kupayı kaldırarak takımın yıldızı, turnuvanın da yıldızı olur, o da: Ronaldinho. ■

que Junior ve Edmilson gibi hatırladığımız çizgi üçlü yerine, Cafu (Cicinho), Lucio, Juan ve Roberto Carlos'un yer alacağını zannettiğim dörtlü savunmayı tercih etmeyi sürdürecektir.

Savunma kurgusunda özellikle dörtlü defansı iyi oynadıkları gibi, bu bölgede yer alan oyuncular farklı yerlerde görev almalarına karşılık hiç uyumsuzluk göstermemektedir. Nedeni ise hem oyuncu kalitesi hem de kulüp takımlarından gelen oyun kültürünün dörtlü sistemdeki istikrarıdır. İtalya'da da özellikle Nesta, Costacurta, Maldini gibi oyuncuların kulüp deneyimleri milli takımda üst düzey performans olarak karşımıza çıkmakta.

Bunun bir başka örneğinin de İngiltere Milli Takımı'nın savunma kurgusu olduğunu düşünüyorum. Özellikle ortada oynayan Terry ve Sol Campbell (ya da Ledley King) farklı kulüplerden gelmelerine rağmen büyük bir uyum unsuru taşımakta. Daha önce klasikleşmiş savunmalarda oyuncu pozisyonu değişmezken bunun milli takımlarda artık değişmekte olduğunu söyleyebiliriz. Yani dörtlüye alıan her savunma oyuncusu defansın her bölgesinde oynayabilmektedir.

3- Değerlendirmeler farklı olabilir ama mantık verilerim bana Brezilya ve Hollanda'nın ağır bastığını söylüyor. Bunun gerekçesi, Brezilya ve Hollanda'nın genel oyun formatında futbolun güzelleştirmek ve oyunun tüm prensiplerini uygulama kararlılığının yatmasıdır. Gerek teknik kapasiteleri, gerek atak oluşumundaki üretkenliklerini müthiş kullanmaları ve daha da önemlisi ileriye isabetli pas atabilen oyunculara sahip olmaları bize bunu

söyletiyor.

Brezilya'ya göz attığımızda, özellikle oyun kurgusunu işleyen oyuncular Kaka, Edmilson, Ze Roberto ve Ronaldinho'nun vazgeçilmez olacaklarına, Robinho'nun da bu gruba dahil edilebileceğine inanıyorum. Hollanda'da da Van Bommel, Davids, Seedorf ve Robben gibi isimler, takımlarını Brezilya'da olduğu gibi estetik oyun kurgusuna sokan oyuncular.

Bu takımların yanına Vieira, Zidane, Dacourt, Pedretti gibi üst düzey oyunculara sahip Fransa'yı da dahil etmekte yarar var.

4- En iyi hücum eden takım konusunda bazı iyi örnekler olmasına karşılık yine rahatlıkla Brezilya diyebilirim. Kaka, Edmilson, Ze Roberto, Ronaldinho - Adriano, Ronaldo ile oluşan orta saha ve forvet hattının arka kanatlarında Cafu (Cicinho) ve Roberto Carlos'un bulunduğu düşünüldüğünde, bunlara bir de Ronaldinho'nın müthiş yaratıcılığının getirdiği avantaj eklendiğinde Brezilya öne çıkıyor. Bilinçli pozisyon oluşturma, yaratıcı oyuncuların fonksiyonlarının etkili kullanılması, hedefe pas, hücum prensipleri olan tempo, dribling, etkili duvar pası, boş koşu ve hedefe orta kaliteleri bize bunu gösteriyor. Oyunu estetik ve disiplinli oynamaları en büyük faktör tabii ki.

5- Kuşkusuz oyuncu kalitelerinden dolayı Brezilya, Arjantin ve Hollanda. Almanya da kupa öncesi her ne kadar formda görünmese de her zaman belli bir periyottan sonra turnuva takımı olmuştur. Evsahibi olmanın avantajını da kullanmak isteyecektir.

6- Brezilya'dan Ronaldinho, Kaka ve Adriano ile Arjantin'den Messi. ■

Ertuğrul Sağlam

"Japonya ve S.Arabistan'a dikkat"

1- Savunma futbolunun ağırlığı bu turnuvada da devam edecek. Mücadele eden ve koşan ekipler ön plana çıkacak. Kontratak futbolu ve duran top organizasyonları etkili olacak.

2- Almanya ve İtalya ekol olarak savunma futboluna daha yatkın. İngilizler de savunma oyuncuları açısından iyi bir jenerasyona sahip.

3- En iyi orta saha organizasyonuna sahip takım Fransa. Kadrosunda uzun yıllar bir arada oynamış oyuncular ve oturmuş bir oyun sistemleri var.

4- Brezilya ve Fransa çok yetenekli forvetlere sahip. Ukrayna da bu konuda çıkış içinde bir takım.

5- Kupaya Japonya ve S.Arabistan damgalarını vuracak. Liglerindeki kaliteli yabancılarla futbol kalitelerini artırdılar. Avrupa ve Güney Amerika'yı yakalayabilirler.

6- Kupanın yıldızı Ronaldinho olacak. Savunma futbolunun ön plana çıkacağı turnuvada estetik ve göze hoş gelen futboluyla kısır ve monoton mücadeleye renk katacak. ■

Mesut Bakkal

"Tek yıldız adayı Ronaldinho"

1- Çabuk, süratli, sert ve mücadeleci bir futbol izleyeceğiz. Yıldızların takım oyununda emrinde hareket ettiği bir turnuva olacak.

2- En iyi savunma kurgusuna sahip takımın İtalya olduğunu düşünüyorum. Çünkü İtalya, takım halinde savunmayı en iyi yapan takım.

3- Bireysel yetenekleri takım oyununa iyi yansıttığı için Brezilya Milli Takımı'nın en başarılı oyun organizasyonuna sahip.

4- En iyi hücum eden takım Brezilya Milli Takımı. Fazla adamla atağa kalkıyorlar, top kayıpları az ve birebirde etkililer.

5- Dünya Kupası'na Brezilya'nın damga vuracağını düşünüyorum. İyi bir kadroları var, oyuncuları birbirini tamamlıyor ve son şampiyon olarak moral güçleri yüksek.

6- Dünya Kupası için tek yıldız adayı var: Ronaldinho. ■

Güvenç Kurtar

"ABD sürpriz yapabilir"

1- Son Afrika Kupası'nda yıldızları bol ülkeler vardı ama takım oyunu oynayan, sistem takımı görünümündeki Mısır şampiyon oldu. Dünya Kupası'nda da ekol sahibi ülkeler avantajlı olacak. Güçlü takımların bilinen futbolcuları oynamasını, zayıfların ise savunma ağırlıklı taktiklerle mücadele etmesini bekliyorum.

2- İtalya ve Almanya geleneksel olarak iyi savunma yapan takımlar. Bunlara Çekleri de ekleyebiliriz. Bu konudaki sürpriz ülke ise İsviçre. Eleme grubunda hiç yenilmediler ve çok az gol yediler.

3- Brezilya ve Arjantin en organize takımlar. Hem oturmuş bir oyun yapıları, hem de çok kaliteli oyuncuları var.

4- Hücumun ustası Brezilya. Ronaldinho, Ronaldo ve Adriano ile muhteşem bir forvet hattına sahipler. Ben Çeklerin de takım halinde iyi hücum edeceklerini düşünüyorum.

5- Güney Amerika-Avrupa çekişmesini seyredeceğiz. Ben Asya ve Afrika ülkelerinden bir şey beklemiyorum. ABD Milli Takımı'nı da sürpriz ülke olarak bir kenarda tutmak lazım.

6- Tek isim verilmesi gerekirse elbette Ronaldinho. Bu tip turnvalarda hücum oyuncuları yıldızlaşır. Ronaldinho Avrupa'nın sert futboluna da adapte oldu. Adriano da takım arkadaşı Ronaldinho ile turnuvanın yıldızı olmak için yarışacaktır. ■

Giray Bulak

“Üç favorim var”

1- 2006’da daha çabuk ve direkt, öne oynanan bir şampiyona bekliyorum. Orta sahaların daha az kullanılacağını düşünüyorum. Bir de takımlar tekniği yüksek oyunculardan daha fazla faydalanacak. Bu ana konuların dışında kıyafetler ve formalar çok daha güzel olacak.

2- Fizik kaliteyi ve doğal fizik yapısını yüksek tutan Avrupa takımları daha iyi savunmacı görünecek. Bunun gerekçesi ise “gol yemediğinizde galibiyete daha yakınsınız” mantığıdır.

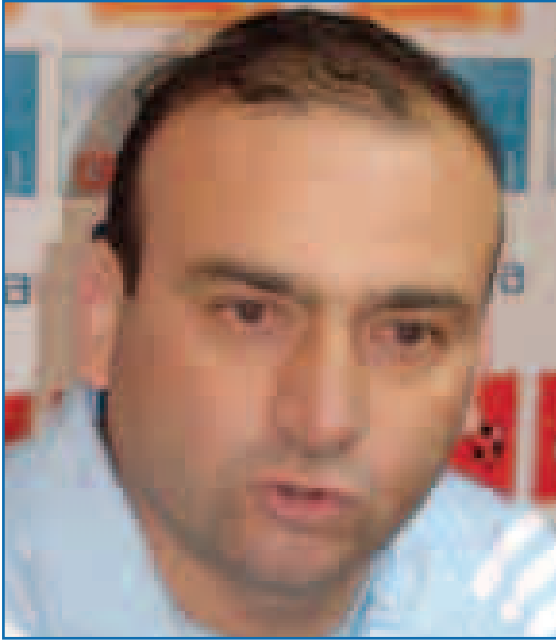
İtalya, İngiltere, Almanya gibi. 3- Güney Amerika, Afrika ve Akdeniz ülkeleri takımlarının oyun organizasyonunda başarılı olacaklarını sanıyorum. Ancak Fransa hariç. Almanya ve İsveç’in de başarılı olacağını düşünüyorum. Üst seviye oyuncular değişik ülkelerde oynadığı için Brezilya ve Arjantin’i Güney Amerika’dan ayrı tutuyorum. Onlar da başarılı olabilir.

4- Özel oyunculara sahip olan Brezilya, Arjantin ve Fransa gerçekten hücum hatları en güçlü takımlar. Çok ekstra

oyunculara sahip olduklarından daha farklı oynuyorlar.

5- Almanya sistem takımı olmasıyla ve taraftarıyla, Brezilya ve Arjantin çok farklı oyunculara sahip olmasıyla bu turnuvanın favorileri.

6- Dünya Kupası’nın yıldızı finale kadar giden takımdan çıkacak diye düşünüyorum. Ama şimdiden Ronaldinho diyebilirim. Çok üst düzey bir kulüpte, hep baskılı maçlar oynuyor. Her geçen gün geliyor ve güçleniyor. Ayrıca çok dürüst ve sempatik. ■

Mustafa Uğur

“Kupaya en yakın takım Fransa”

1- 2006 yılında savunma ağırlıklı futbol anlayışının devam edeceğini fakat defans bloklarının da teknik kapasitesi iyi oyuncuların kurulacağını düşünüyorum. Oyunun defans bölgesinden kurulmasıyla göze hoş gelen bir futbol ortaya çıkacak.

2- En iyi savunma kurgusuna sahip takımlar İtalya, İngiltere ve Fransa. İtalyanlar savunma bölgesinde alanı çok iyi daraltıyor ve topu oyuna iyi sokuyor. Sert ve agresif oyuncu tiplerine sahipler.

İngilizler disiplinli oynuyor.

Fransızlar ise alan savunmasını iyi yapıyor, hücumda pozitif yönde destek veriyor.

3- Oyun organizasyonunda Fransa 1 numara. Kaleciden hücum bölgesine kadar dayanıklılık ve teknik kapasitenin ön planda tutulduğu bir oyun anlayışları var. Teknik anlayıştan taviz vermeksizin müsabaka sonuna kadar ciddi bir şekilde düşüncelerini sahaya yansıtmaya çalışıyorlar.

4- En iyi hücum eden takım Brezilya. Bireysel yetenekte

oyuncu sayısı çok fazla. Oyunu devamlı derinlemesine kurgulayan bir anlayış içindeler.

5- Şampiyonluk için Fransa, İngiltere ve Brezilya’yı şanslı görüyorum. Ancak kupaya en yakın takım olarak Fransa’yı düşünüyorum. Farkları, oyun anlayışları ve disiplinli oluşları.

6- Savunma oyuncuları içerisinde Nesta’nın, orta saha oyuncularında Ronaldinho’nun, hücum oyuncularında içerisinde de Rooney’nin bireysel yetenekleriyle ön plana çıkacağı fikrindeyim. ■

Ziya Doğan

“Afrika takımları çıkışta”

1- Bu şampiyonada takım oyununun ön plana çıkacağı kanaatindeyim. Oyun disiplinine sahip, fizik gücü yüksek takımların başarılı olacağını düşünüyorum. 2- En iyi savunma kurgusuna sahip takımlar İtalya ve Almanya. Yıllardır defansif anlamda riske girmeden, disiplinli oynayan bu iki takımın 2006’da da bu özelliklerini koruyacağını düşünüyorum. Bunun sebebi, lig karakterlerinin de savunma ağırlıklı olması.

3- Oyun organizasyonu konusunda Brezilya’nın başarılı olacağını düşünüyorum. Tüm oyuncuların hünerli ve top tekniklerinin yüksek olması bu görüşümü destekliyor. Topa sahip olma özelliği yüksek oyuncularınız varsa, oyun organizasyonunuzda mutlaka başarılı olursunuz.

4- En iyi hücum edebilecek takımın da yine Brezilya olacağı kanaatindeyim. Brezilyalılar topa sahip olma oranlarının ve teknik

becerilerinin yüksekliğine fizik güçlerini de ekledi.

5- Kupaya damgasını vuracak takımın mutlaka Brezilya olacağını düşünüyorum. Ayrıca Afrika takımları da sürpriz yapabilir. Çünkü onların da son yıllarda fizik kapasitelerinde bir artış ve teknik becerilerinde de büyük bir aşama kaydettiklerini gözlemliyorum.

6- 2006 Dünya Kupası’nın yıldızının Ronaldinho olacağını düşünüyorum. ■

Büyük kulüpler kendilerini sportif bir organizasyon yerine, 7 gün 24 saat faaliyet gösteren birer eğlence organizasyonuna dönüştürmenin peşinde. Ancak bu denemeler kulüplere büyük sancılar yaşıyor. Manchester United'ın Uzakdoğu'ya taşıdığı 'Red Cafe' projesi fiyaskoyla sonuçlandı. Chelsea'nin 1997'de giriştiği Stamford Bridge içerisinde bir otel, restoran ve insanların boş zamanlarını değerlendirebilecekleri tesisler kurma hamlesi ise kulübü batağa sapladı. Açılan TV kanalları da sadece zarar ediyor. Öyleyse kulüpler için gereken, bildikleri işi yapmak. Yani futbol oynamak ve futbola bağlı gelirler sağlamak.

Futbol Ekonomi

Chelsea Village Hotel

Real Madrid Kulübü de Uzakdoğu'da markasını güçlendirmek ve ürünlerini satarak gelir yaratmak yoluna gitti. Ve bu operasyonu çok da başarılı oldu. Peki nasıl? Real Madrid diğerlerine göre neyi doğru yaptı da başarıyı yakaladı?

Bir kulüp. Bu efsane kulüp son senelerde kendisine pazarlama stratejisi olarak Uzakdoğu'ya açılmayı seçti. Bu stratejinin ilk adımı olarak İngiltere'de inanılmaz başarılı yürüyen 'merchandising' operasyonunu Uzakdoğu'ya ihraç etti, ardından "Red Cafe" adıyla anılan restoranlar zinciri konseptini Uzakdoğu'ya götürdü. Kulübün 2002 projesiyonuna göre "Red Cafe"lerin sayısının 90'ı bulması hedeflenmişti. Fakat bugün itibari-

kurtulabildi. Roman Abramovich ve kurmaylarının ilk işi adı "Chelsea Village Plc" olan şirketin adını "Chelsea Football Club Plc" olarak değiştirmek oldu. Yani kulüp en iyi bildiği işe, kendi işine, futbola döndü. Bu değişimin ardından ise futbola ve futbol temelinde 'merchandising' ile sponsorluk çalışmalarına odaklanmaya karar verildi. Roman Abramovich'in sağladığı na-

Burak Gürkan

Bugün futbol dünyasında özellikle büyük kulüpler kendilerini sportif bir organizasyon yerine, 7 gün 24 saat faaliyet gösteren birer eğlence organizasyonuna dönüştürmenin peşinde. Fakat acaba bu kulüpler bu dönüşümü gerçekleştirebilecek bilgiye, eğitime ve insan gücüne sahip mi? Ya da bu dönüşümü gerçekleştirmeleri gerçekten gerekiyor mu? Günümüzde bunun denemesini yapmış veya yapmakta olan çok sayıda kulüp bulunmaktadır. Fakat görülmekte ki bunların hemen hemen tamamına yakını bu dönüşüm sırasında büyük sancılar yaşamakta ve sarsılmakta.

Kâr yok, zarar çok

Manchester United, sadece İngiltere'de değil, dünya futbol endüstrisinde çok özel bir konuma sahip. Yıllarca çok profesyonelce yönetilmiş, İngiltere'de "Sunday Football" geleneğini yıkararak, yayın havuzunun oluşmasına, "öde ve izle" sisteminin geliştirilerek kulüplere ekstra kaynaklar yaratılmasına öncülük etmiş, devrimci

le sadece Singapur'da bir adet "Red Cafe" bulunuyor. Açıkça görüyoruz ki bu strateji kulübe para kazandırmak yerine para kaybettirmeye ve kâr yerine zarar getirmeye başlamıştır. Bir diğer örnek ise bugün İngiltere'de rakipsiz gibi görünen Chelsea. Chelsea, 1997 senesinde Ken Bates yönetiminde büyük bir yatırımla, kendisini 7/24 kâr getirecek bir organizasyona dönüştürmeye karar verip bu doğrultuda Stamford Bridge içerisinde bir otel, restoran ve insanların boş zamanlarını değerlendirebilecekleri tesisler oluşturdu. Daha sonra tüm bu tesislerin işletilmesi ve faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla, kulübe ait "Chelsea Village Plc" adında bir şirket kuruldu ve tüm faaliyetler bu şirkete devredildi. "Chelsea Village Plc" verdiği üst düzey hizmet ve 2 otel, 5 restoran, 20 bin metrekafe ofis alanı, Londra'nın en lüks fitness merkezi, 25 metrelik havuzu, tartan pisti ile kulübe büyük paralar kazandıracak gibi görünüyordu. Fakat işler hiç de planlandığı gibi gitmedi ve büyük paralar kazana- cağı düşünülerek kurulan şirket iflasın eşiğinden 2003 yılında Roman Abramovich'in yardımı ile

Red Cafe

kit desteğinin yanında bu önemli değişimin daha doğru bir deyişle öze dönüşün meyveleri de yavaş yavaş toplanmaya başladı.

TV kanalları sadece prestij

Ayrıca son yıllarda ülkemizde de BJK TV ve FB TV örneğinde gördüğümüz gibi özellikle büyük kulüpler kendi TV kanallarını açmaya başladı. Fakat yine çok açıkça görüyoruz ki arkasında Silvio Berlusconi'nin MediaSet grubu olmasına rağmen Milan ve İngiltere'nin en önemli TV kanallarından birisi olan BSkyB ile ortaklığı bulunan Manchester United bile TV kanalından zarar ediyor. Çünkü TV işi oldukça maliyetli ve kulüpler kendi maçlarını naklen yayınlamadıklarından bu kanallara içerik sağlama konusunda çok yetersiz kalıyor.

Zarar etmelerine rağmen bu kanalları kapatmıyor olmalarının en önemli sebebi ise prestij. Tottenham Hotsput'un eski başkanı Sir Alan Sugar bu durumu "Kuru Erik Nektarı Etkisi" olarak tanımlıyor; içine ne eklenirse eklensin, mutlaka hızla dışarı çıkıyor. Yani futbol ne kadar kazanırsa kazansın, giderler gelirler ile birlikte devamlı artıyor. Bu da uzun vadede kulüpleri zor durumda bırakıyor.

Öyleyse kulüplerin yapması gereken nedir? Çok basit; bildikleri işi yapmak. Yani futbol oynamak ve futbola bağlı gelirler yaratmak. TV kanalı sahibi olmak ya da otel işletmek değil... Bugün finansal yapısı sağlam kulüplerin tamamının gelir kalemleri, gise gelirleri, TV yayın hakkı ve diğer medya gelirleri, sponsorluk gelirleri

'eğlence'li değil!

ve 'merchandising' gelirleridir. Peki kulüpler başka gelir kaynakları yaratmamalı, deniz aşırı ülkelerde markalarını değerlendirme yoluna gitmemeli mi? Kulüpler yukarıda da bahsettiğimiz gibi kendi bildikleri işi yaparken, diğer gelir kalemlerinin yaratılması ve deniz aşırı ülkelerde marka oluşturulması gibi konuları mutlaka işin uzmanlarına 'outsourcing' etmeli. Tekrar Manchester United örneğine dönersek, "Red Cafe" konsepti tutmadı ve planlandığı gibi gitmedi. Fakat bunun yanında Nike ile ortak yürütülen 'merchandising' operasyonu çok başarılı oldu.

Başarılı örnek Real Madrid

Bir diğer başarılı örnek ise İspanyol efsanesi Real Madrid Kulübü. Real Madrid Kulübü de Uzakdoğu'da markasını güçlendirmek ve ürünlerini satarak gelir yaratmak yoluna gitti. Ve bu operasyonu çok da başarılı oldu. Peki nasıl? Real Madrid diğerlerine göre neyi doğru yaptı da başarıyı yakaladı? Real Madrid Merchandising Direktörü Angel Alonso'ya göre cevabı çok basit: Kendi markalarına ve ürünlerine uyum sağlayabilecek, birlikte kolay mesai yapılabilecek, gelir garantisi veren yerel iş ortakları ile çalışmak.

Bu sene Real Madrid'in pazarlama faaliyetlerinden elde etmeyi planladığı gelir 138 milyon euro. Bu rakam 4 sene önceki Real Madrid'in gelirinin tamamına eşit.

Real Madrid seneler sonra ilk defa Deloitte & Touche'un her sene yayınladığı dünyanın en zengin kulüpleri sıralamasında Manchester United'ı geçmeyi de başardı.

Dünyanın önemli yönetim danışmanlığı şirketlerinden A.T. Kearney'ye göre kulüpler sağlıklı bir finansal yapı için kendilerini şu 5 iş modelinden birisine göre yapılandırmak zorunda:

1. Büyüyen organizasyon
  2. Ulusal organizasyon
  3. Ulusal yıldız
  4. Avrupa organizasyonu
  5. Uluslararası organizasyon
- A.T. Kearney'ye göre yukarıda sıralanan iş modellerinden en uygunu seçilmeli ve böylelikle finansal riskler minimize edilmeli. Yukarıdaki örneklerin ve A.T. Kearney gibi dünyaca ünlü bir yönetim danışmanlığı şirketinin ortaya koyduğu modelleme ışığında ülkemizdeki duruma bakacak olursak karşımıza

nasıl bir tablo çıkıyor?

Özellikle büyük kulüplerimiz sürekli kendilerine yeni gelir kaynakları yaratmaya çalışıyor. Bugün itibariyle Beşiktaş ve Fenerbahçe kendilerine ait TV kanallarından yayın yapıyor. Fakat para kazandıkları söylenemez. Çünkü Milan'ın ya da Manchester United'ın yaşadığı sorunları onlar da yaşıyor, kendi maçlarını naklen yayınlamıyor ve kanallarına içerik sağlayamıyor. Galatasaray ise TV kanalı sahibi olmayı finansal olarak kârlı bulmadı-

ğından bu işten uzak kalmış durumda. Kulüplerimizin asıl işleri olan futbol ve futbola bağlı gelirler elde edip bunları maksimize etmeye çalışmak yerine aslında kendi uzmanlık alanları olmayan konularda yeni gelir kalemleri yaratmaya çalıştıkları ise bilinen bir gerçek. Bu girişimlerin sonunu bekleyip göreceğiz. Ama tüm veriler gösteriyor ki, kendi işini, en iyi bildiğin işi, uzmanlığın olan işi yapmazsan, sonunun hüsrana dönüşmesi kaçınılmaz. ■

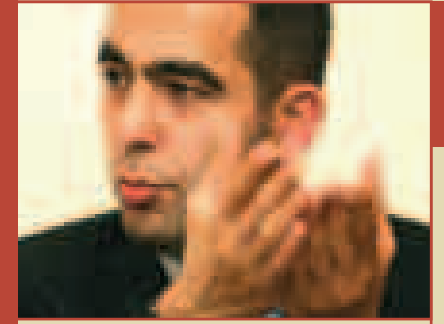
Kuddusi Müftüoğlu

Dil bilmekle hakem olunmaz!

Sadece kendi deyimiyle değil, kamuoyunun da ortak kanaatiyle iki yıl öncesine kadar Türkiye'nin en iyilerinden biriydi. Bir Beşiktaş-Gençlerbirliği maçı ile FIFA kokartı gitti, hakemlikten kopma noktasına geldi. O dönemler üç dil bilmesi sonucu henüz pişmeden çok fazla öne çıkarıldığına inanıyor. Üstelik dil bilmenin tek başına hakemlik için yeterli olmadığına vurgu yaparak "Bana saha içinin önemli olmadığını, saha dışında iyi İngilizce konuşmanın yeteceğini söylemişlerdi. Ama Avrupa'da çıktığım ilk maçta gözlemciden 6 aldım. Çünkü aslında saha içi çok önemli" diyor.

Bağış Erten

▼Tartışmaları siz de izliyorsunuzdur. Bazen ortalık toz-duman oluyor, zincirleme tartışmalar başlıyor ve en çok da hakemler sorgulanıyor. Bir hakem bu tartışma ortamının ne kadarına dahil olmalı? "TV'lerdeki ya da gazetelerdeki bazı insanların sözüne itibar ederim" gibi tercihler ortaya çıkıyor mu?

▲Çıkıyor tabii. Bazı gazetecileri bazı özel TV yorumcularını başka gözle izliyor, dinliyor ve onlara değer veriyorum. Ben yeni hakem değilim, bu sezon 6. yılım. Belki ilk 2-3 yılımda daha fazla takip ediyor, üzülüyorum ve hatta siniliyordum. Ama artık her söyleneni dikkate almıyorum ve bunun doğru olduğuna inanıyorum. Her yorumlayan doğru yorumluyor diye bir şey yok. Onlar 'bir bilen' değil. Şöyle bir şey de var; Türkiye'de 3-4 kişi bu işi farklı yapıyor gibi görünüyor. O 3-4 kişinin söylediği sanki Kuran-ı Kerim'in meali gibi. Onların dediği doğru; diğerleri yanlış. Kesinlikle katılmıyorum ben buna. Bu iş yorum meselesi. Sahada en doğru kararı hakem verir. Biz de birçok şeyi görüyoruz. Aynı pozisyona biri penaltı, diğeri değil diyor. Bunun doğrusu hangisi?

▼Bu sıkışıklık, bu kaos nasıl yansıyor hakeme?

▲Yansımalar oluyor haliyle. Tartışma konusu olan hakem üzüliyor mesela. Kendi camiasında kendi kararlarının tartışılır hale gelmesi hakemi yıpratıyor. Bir-iki gün acı çekiyor ama bir süre sonra kendini toparlıyor ve acılarını unutarak hiçbir şey olmamış gibi devam ediyor.

▼Bir hakemin her şeyi unutup hayata devam etmesi ne kadar mümkün?

▲Pek mümkün değil tabii. Kimse hiç etkilenmiyorum diyemez. Bu da haliyle hakemleri zorluyor.

İki yıl önce 1 numaraydım

▼Son iki sezonda kötü deneyimleriniz oldu. Başarısız ve şanssız maçlar çıkardınız. Geriye dönüp baktığınızda neleri öne çıkarırsınız? Nedir bunun nedeni?

▲Geçtiğimiz sezon gerçekten kötü bir dönem oldu benim için. Beşiktaş-Gençlerbirliği maçında kural hatası oldu. Ve ben 3-4 ay maç alamadım. Büyük bir cezaydı bu. Devamında da FIFA hakemliğim gitti. Benim için çok acı bir deneyim oldu. İki yıl önce Türkiye'nin en iyi hakemiydim. Türkiye'nin en iyi hakemiydim. Türkiye'nin en iyi hakemiydim.

ye'nin Avrupa'ya açılan penceresi sayılı yordum. İki sene sonra FIFA kokartı elinden alınmış bir hakem haline gelmişim. İnsan buna üzülür doğal olarak. Keşke böyle olmasaydı. Bence böyle yapılmamalıydı.

▼Siz bütün bu sürecin muhasebesini yapmışsınızdır. Bu muhasebede günahlar-sevaplar bölümünde neleri sayarsınız? Tabii ki kendinizi de eleştiriyorsunuzdur. "Şunlar da olmasaydı hayat bu kadar zor olmazdı" dediğiniz şeyler oluyordur mutlaka. Başka neler var?

▲Yaptığım yanlışlıklar oldu, bunu reddedemem. Özellikle saha içinde hata yaptım. Sanırım bunun nedeni biraz erken FIFA hakemi olmamdı. Bence ön plana erken çıkarıldım. Daha tam ayaklarım yere basmadan, bir anda önde gelen hakemlerden biri oldum. Bunun sıkıntılarını yaşadım en fazla. Ben ve birkaç arkadaşım FIFA hakemi olduğunda büyük olay olmuştu. Üç tane FIFA hakemi gitmiş, yerine bizler gelmiştik. Orhan Erdemir, Erol Ersoy ve Metin Toka'ın yerine İsmet Arzuman, Selçuk Dereli ve ben listedeki yeni isimlerdik. FIFA hakemi olur olmaz UEFA beni "yetenekli hakemler" grubuna aldı. Yani ben daha

hiçbir uluslararası maç yönetmeden "yetenekli hakemler" grubuna gittim. Bir mentör verildi, bu mentörle çalışmaya başladım ve ilk UEFA organizasyonunda 17 Yaş Altı Şampiyonası'nda düdüğüm çaldım. Ama o heyecan zorladı beni. İlk maçım İspanya-İtalya maçıydı, notum düşük geldi. Bir 17 yaş altı maçında böyle bir başlangıç yaparsanız, mutsuz olursunuz. Siz 17 yaş altı maçı yönetiyorsunuz, burada o ana kadar Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş derbileri yönetmişsiniz, çok önemli, çok zorlu sınavlardan geçmişsiniz ama derede boğuluyorsunuz! Seyircinin olmadığı ve gençlerin oynadığı bir maçta. Ayrıca sadece bu da değil. Türk hakeminin bakış açısıyla onların istediği hakemin başka olduğunu da orada fark ediyorsunuz. Hedefiniz var, düşünceleriniz var, yönlendiriliyorsunuz ama orada moral açıdan çöküyorsunuz.

Yabancı dil bilmek yetmez

▼Ne gibi sıkıntılar yaşadınız? O gün 17 yaş altı maçında aldığınız 6 notu, bütün kariyerinizde bir kırılmaya mı yol açtı?

▲Söyle söyleyeyim. Ben UEFA'yı, yabancı bakış açısını iyi biliyordum. O zaman neden beni öne çıkardılar? Çünkü yabancı dil biliyorum. İngilizce, Almanca konuşuyorum, eşim Finlandiyalı, Avrupalıları yakından tanıyorum. Alan'ya'da yaşıyorum, orada uluslararası tecrübem oluştu. Bir çok avantajım vardı. Bu avantajları üst üste koyunca diyorsunuz ki, "Türkiye'de hakemlikte bir yerlere gelmiş, artık bu hakemimiz öne geçebilir." Bu düşünceyle de FIFA hakemi yapıyorsunuz. Ben gidiyorum oraya, çok rahat İngilizce konuşuyorum. Bana diyorlar ki "Saha içi önemli değil, saha dışında iyi konuş." Ama 17 yaş altı maçında gözlemci bana 6 veriyor. Niye? Çünkü ben saha içinden çok saha dışıyla ilgileniyorum. Orada komite üyeleriyle konuşuyorum, sürekli irtibat halindeyim. Ama öyle değil aslında; saha içi de çok önemli. Hatta daha önemli. Yanlış-tı-doğrudur, çok basit bir örnek. Maç Eurospor'tan naklen veriliyor, gözlemcim 6 veriyor, mentörüm Hollanda'dan seyreliyor, "İyi maç yönettin" diyor. Bunları halletmek gerek.

▼Çok önemli bir şey var. Dediniz ki "Türkiye'deki hakemlik tarzı ile Avrupa'da UEFA'nın beklediği hakemlik tarzı arasındaki farklılığı ben orada öğrendim." Nedir bu farklılık?

▲UEFA, 'uniformity' dediğimiz standart bir hakemliği bütün ülkelere yaymak istiyor. Hedef 'UEFA hakemi' adı altında herkesin üç aşağı beş yukarı aynı düzeyde maç yönetmesi. Nasıl Türkiye'de Süper Lig hakemleri aynı pozisyonda aynı kararı vercekse, UEFA da Şampiyonlar Ligi, UEFA Kupası ve diğer organizasyonlarda aynı kararı vermek için bütün hakemlerine bir eğitim programı hazırlıyor. Örneğin sarı kart standartları, örneğin oyuncularla diyalogları... Bunlar önemli şeyler. Evet Türkiye'de bazı etkilermeler var. Ama bu bir tek bize özgü değil. Her ülke hakeminin aynı sorunu

var. Örneğin İtalya'nın 3 tane Top Class hakemi vardı o dönem. Kendi ülkelerinde hepsi sıkıntılar yaşıyordu. İspanyol hakemler kendi ülkelerinde, Türk hakemler de kendi ülkelerinde benzer konumdaydı. Bilinçaltılarında daha önceki maçlar vardı, medyadaki tartışmalar sorun oluyordu. Ama siz oraya gittiğinizde maça kafanız rahat çıkıyorsunuz. Böyle çıktığınız maçı çok daha iyi yönetirsiniz. İşte Avrupa'da bunu başarmak önemli. Kafanızı temizleyip ona göre düdüğüm çalmalısınız. Oysa ülke içinde bir sürü başka faktör var. Bu yüzden Türkiye'de maç yönetirken de biz bu sıkıntıları yaşıyoruz. Belki bunlar sonuca direkt etki etmiyor ama bir şeyleri etkiliyor.

6 hafta ceza verilmemeli

▼Siz çıkışta olan bir hakemken bir anda düşüşe geçtiniz. O dönemde yoğun eleştiriler aldınız. Sizi destekleyenler var mıydı? "Tekrar daha iyi olabilirsiniz, bunları aşabilirsiniz" diyen kaç kişi oldu?

▲Oldu tabii, kısmen de olsa oldu. Ama beni kazanmaya yönelik olarak pek bir şey yapan da çıkmadı. Kural hatası yapıldıktan sonra çok yalnız kaldım. 2005 yılı benim için kader yılıdır. İyi giden bir trendeyken kural hatası yapan bir hakeme 4 ay maç vermezseniz, o hakemin bütün hakemlik melekelerini kaybetmesine sebep olursunuz. Ne yazık ki Türkiye'de bir ceza sistemi var. Hakem 6 hafta dinlendirilebiliyor. Dünyanın hiçbir yerinde bir hakeme bir hata yaptı diye böyle bir ceza verilmez. Örneğin, herhangi bir Batı ülkesine gidin, İtalya, İspanya, Hollanda... Hiçbirinde böyle bir uygulama yoktur. Benim mentörüm Hollandalı olduğu için oradan örnek vereyim: Hakem her hafta maça gidiyor, kötü yönettiğinde cezası bir haftayı geçmiyor. Belki aynı kategoride maç vermeye bilirsiniz. Alt kategorilere gönderirsiniz. Ama hiç maç vermemek doğru bir şey değil. Siz hakeminizi bir penaltı vermediği için 6 hafta dinlendirirsiniz, ki bu 1.5 ay demektir, bu dönem boyunca hakem sahalardan uzak kalacaktır. O kadar aradan sonra da sahaya çıkıp iyi performans göstermesini beklerseniz bu pek anlamlı olmaz. Sizce bu olur mu? Bence mümkün değil.

▼Mentörünüzle konuştunuz mu bu dö-

nemde? O ne diyordu sizin için?

▲Benim mentörüm Hollandalıydı, Peter Gaas. Çok ilginç bir hikâyemiz var. Ben yabancıları iyi bilirim. Alanya'da yaşadığım için İsveç, Norveç, Danimarka, Almanya, Finlandiya'dan çok ahabım ve dostum var. Eşim de yabancı olduğu için onlara son derece yakınım. O yüzden önyargılarını bilirim. Kafadan 1-0 mağlup başlarsınız böyle durumlarda. Bunu sonra kendisi de itiraf etti zaten. Hatta ben FIFA hakemliğini kaybettikten sonra dertleşirken ağladı bile. Ama başta öyle değildi. Bakış açısı hep önyargılıydı. Maçlara gittik, baktım adamın çok olumlu bir yaklaşımı yok ama olumsuz bir tavır da yok. Benim şanssızlığım ilk notumun 6 olmasıydı ve işin kötüsü bu maçı bütün UEFA Hakem Komitesi seyretilmişti. Devamında da benzer şanssızlıklar oldu. Düşük notların ardından mentörüm Ocak ayında benimle ilgili rapor hazırlayacaktı. Şubat ayında onu Türkiye'ye davet ettim. Benim burada Bursaspor-Malatyaşpor maçımı seyretti ve çok beğendi. Ben onu oradan alıp Alanya'ya ailemin yanına götürdüm. Üç gün Alanya'da misafir ettim ve sonra dedi ki, "Keşke seni daha önce bu şekilde tanısaydım!" İlk raporunu çok olumlu yazdığını sanmıyorum. Ondan sonra olumlu yapmak için çok uğraştı ama olmadı.

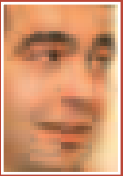
Şimdi FIFA hakemi olmalıydım

▼Hocam bunlar üzücü süreçler tabii. Kendi kendinize baktığınızda şanssızlık dışında sizden kaynaklanan problemler olduğunu düşünüyor musunuz? Sadece

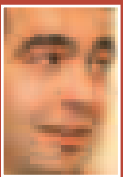
İki yıl önce Türkiye'nin Avrupa'ya açılan penceresi sayılıyordum. İki sene sonra FIFA

kokartı elinden alınmış bir hakem haline geldim. İnsan buna üzülür doğal olarak. Keşke böyle olmasaydı.

ÖZELLİKLE saha içinde hata yaptım. Sanırım bunun nedeni biraz erken FIFA hakemi olmamdı. Bence

erken öne çıkarıldım. Daha tam ayaklarım yere basmadan bir anda önde gelen hakemlerden biri oldum. Bunun sıkıntılarını yaşadım en fazla.

İYİ giden bir trendeyken kural hatası yapan bir hakeme 4 ay maç vermezseniz, bütün melekelerini

kaybetmesine sebep olursunuz. Dünyanın hiçbir yerinde bir hakeme bir hata yaptı diye böyle bir ceza verilmez. İtalya, İspanya veya Hollanda'ya gidin, hiçbirinde böyle bir uygulama yoktur.

şansla açıklanabilir mi tüm bunlar?

▲Tabii ki açıklanamaz. Biraz önce söyledim. Pişmeden geldim ben. Biraz pişerek gelseydim belki daha iyi olurdu. Mesela şu andaki hakemliğim çok iyi. Şu anda çok daha iyi görebiliyorum, daha tecrübeliyim. Belki de o zaman değil, şimdi FIFA hakemi olmalıydım.

▼Hocam bu pişme sürecinden önce insan neyi kaçınıyor, neyi karıştırıyor, neyi yanlış yapıyor? Etki altında daha mı rahat kalıyor?

▲Etkisine girme değil bu. Ama tecrübesizlik var. Yeni bir odaya girdiğinizde ilk anda o odayı tanıyamazsınız. Ben şimdi size yavaş yavaş alışıyorum, etrafımdakileri görmeye başlıyorum. Hakemlik de böyle bir şey. Hakemlik yıllarla, yavaş yavaş öğrenilen bir iş. Dönüp 3-4 yıl öncesine baktığımda sahanın fotoğrafının tamamını çekemiyordum. Ama şimdi fotoğrafın tamamını çekebilecek donanıma sahibim.

▼Peki bundan sonra biz Kuddusi Müftüoğlu'nu nerelerde göreceğiz? Neyi hedefliyorsunuz?

▲Yaşım 35, önümde daha 10 yılım var. Tekrar FIFA hakemi olmak için çaba sarf ediyorum. Bu sezon onun için çok iyi maçlar yönetmem, çok iyi olmam lazım. Geçtiğimiz sezon yaşadığım şanssızlıklardan dolayı herkesten daha fazla çaba göstermeliyim... Şanssızlıkların belki psikolojik olarak üst üste gelmesiyle böyle bir süreç yaşandı. Artık geri dönüş yok. O günleri bir daha yaşamayacağım. Selçuk Dereli şu anda en önde olan hakemimiz... Yapabilirsem ona en iyi yardımcı yapmaya çalışacağım, gerektiğinde bütün birikimimle onun arkasında olacağım... Alanya'da yabancılarla çok iyi diyalog içinde olmam bir tür lobi faaliyetini sayılabilir. Çok basit bir örnek. Birkaç hafta önce Urs Meier geldi Alanya'ya, uluslararası bir hakem. Üç gün beraberdik, çok güzel bir iletişim içine girdik. O çok iyi bir elektriktir. Bundan sonra Urs Meier'le çok rahat konuşabiliyim yani.

▼Siz hakemliğin içinde kalsanız da kalmasanız da idareci olarak bu işin içinde kalmalısınız diye düşünüyorum. Çünkü bütün bu söyledikleriniz, sizin en iyi yapabileceğiniz işlerden birinin hakemlik kadar, hakem işleri yöneticiliği olduğunu gösteriyor.

▲Uluslararası alanda yapabilirim. O becerim var. Onu da hedefliyorum. Ama ulusal anlamda biraz sıkıntılarım var. Bunu da aşmam lazım.

Kimse hakem seyretmeye gitmez

▼Genel konuşalım biraz da. Olaylardan kimi sorumlu tutuyorsunuz? Futbolcuları mı, basını mı, taraftarı mı? Kim işleri bu kadar zıvanadan çıkarıyor?

▲Bütün hepsinin kendine göre vebali var. Bizim de var. Biz de hatalar yapıyoruz, biz de mükemmel değiliz. Ama baktığınız zaman dünyanın hiçbir yerinde, hakemin üzerine bu kadar gelen, hakemi irdeleyen bir topluluk yok. Benzer ülkelere baktığınız zaman neler oluyor, onu bir incelemek lazım. Hakemin

üzerine gitmek çare değil. Hakem burada yardımcı faktör. Önemli olan futboldur, önemli olan futboldur. Hiç kimse stada hakem seyretmeye gitmez. Ben hakem olmadan önce maça gittiğim zaman hakem diye bir şey bilmezdim, futbol seyretmeye giderdim. Şu anda hakemler çok konuşuluyor. Oysa çok önemli değil hakemin kim olduğu? Biz maç izlemeye gidiyoruz. Ben de futbolu çok seven, futbolcu olmak isteyen, futbolu çok da iyi oynayan birisiyim. Bazı anlarda saha içinde 'yahu o pas oraya atılır mı' diye ben de hayıflanıyorum. Ama hakem olduğunuzda her şey farklı görünüyor. İnsanların da bize daha insafli bakması gerekiyor bu yüzden.

▼Hakemlik sosyal hayatta işinizi çok zorlaştıran bir meslek. Alanya'da kendi çevrenizde daha rahat hareket edebiliyor olabilirsiniz ama yine de zorluklarla karşılaşıyorsunuzdur. Nasıl aşacağız bunları? Sizi hiç tanımayan insanlar sokakta çevirip sorgulayıcı bakış açılarını getirebiliyor. Ne diyorsunuz onlara anlatırken?

▲Vallahi anlatmıyorum. O konuda hiç konuşmuyorum. Alanya küçük bir yer. Alanya'dan FIFA hakemi olmak aslında olağanüstü bir durum. Buralara gelmek, özellikle Türkiye'de merdivenleri bu hızla çıkmak o kadar kolay değil. Kuddusi Müftüoğlu mesela 10 yıl boyunca devamlı çalışmıştır. Bütün her şeyini feda ederek, bütün zamanını harcayarak buralara gelmiştir. 1993'te başladım, 2006'dayız ama 2000 yılına kadar 7 yıl boyunca 1.Lig'e çıkmak için çok çaba sarfettim. Bunun hepsi bir emek, kolay şeyler değil. Bunun için dışarıdaki sosyal hayata baktığımız zaman, bence o konuda hiç konuşmamak lazım. Cevap verdiğiniz anda yeni bir soru ortaya çıkıyor, bunun için o konuda hiç konuşmuyorum.

FIFA kokartı kriterleri yanlış

▼Sizi futbolu bıraktırmaya aşamasına getirecek kadar yıpratılan ilişkilerden sonra geri döndüren neydi? İnsanların hayatında bazı anlar vardır. Ya biri tutar kolundan der ki, "Neyi bırakıyorsun? Bırakamazsın! Bu kadar emeğine yazık" ya da bir gün kalkar dersin ki, "Lanet olsun size, ben bu işi seviyorum..." Ne döndürdü sizi kararınızdan? Bugün size "Tekrar FIFA hakemi olacağım" dedirten şey nedir?

▲Ben yeniden iyi günler yaşayacağıma inandım en çok. Aslında FIFA hakemi olma süreci farklı belirleniyor Türkiye'de. Bazen son iki haftalık performansa göre FIFA hakemliği belirleniyor. Herhangi bir Batı ülkesine gittiğin zaman mayıs ayında bellidir kimin FIFA olacağı. Mesela X insan FIFA hakemiye der ki "Ben artık bu sene yoruludum." Komite de der ki "O zaman bu sizin yerinize genç birini vermek istiyoruz." Böyle bir şey vardır. Ama Türkiye'de son anda belirlenir. Hiç

beklemediğim bir şeydi bu. Bizim camiamızda vardır. Herhangi bir hakem camiasına sorarsanız, "Kuddusi Müftüoğlu'nun FIFA hakemliğinin alınması doğru mudur?" diye, hepsi "yanlış" der. Ben bu yanlışlı hazmedemedim. Tabii ki hatam vardı ama böyle olmamalıydı, şans verilmeliydi diye düşünüyordum. Bırakmayı da düşündüm. İzin aldım, dinlendim, kendimi dinledim, söylenenleri dinledim. Yani sürece bıraktım. Sonra dedim ki, "Bu kadar yıllık emeğin var, spor yapıyorsun, birikimin var." Bütün Süper Lig hakem arkadaşlarım aradı. Bırakmamamı, onlarla birlikte olmamı istediler. Biraz sevgiyi üstte tutan bir yapım var benim. Arkadaşlarını çok seven, arayan, konuşan biriyimdir. Aslında bu çok genel bir şey değildir. Süper Lig hakemleri birbirleriyle pek yakın değillerdi. Ama bizim dönem çok paylaşımcı oldu.

sizi kötü etkiliyor demektir. Doğru mu düşünüyorsunuz?

▲Tabii siz 90 dakika hakemi seyretmiyorsunuz. Ne zaman yakalyorsunuz? Sarı kart gösterdiğimde veya bir karar verdiğimde. Bir karar vermek, birinin aleyhine, diğerinin lehine davranmak demektir. Her kararı verdiğimde de kamera beni göstermez. Kritik kararda gösterir. Kritik kararda da benim yüzüm nasıl olabilir? Zaten o kararı verdikten sonra sizin bütün duygularınız o anda yüzünüze yansıdığı için öyle görünüyor. Yoksa normalde 90 dakika beni çekerseniz, oyuncuyla şakalaşınız, gülersiniz. Ama karar verirken beni gördüğünüz süreler 1 dakikayı geçmez.

▼Bu kadar tartışmanın olduğu ve her şeyin bir yerlere bağlandığı bir sezonda bu ligin sonu yaklaşırken çıkış nerede? Hakemler nasıl bakacak bu işe? Siz en-

Onların da sevgisini görünce spor yapmak ve birikimlerimi aktarmak amacıyla devam etme kararı aldım.

▼Bunları çok güzel anlatıyorsunuz ama ben sizi sahada izliyorum, çok sert davranıyorsunuz. Şu an dediniz ya "Sevgiyi öne alıyorum, diyalog önemli, Alanya'daki çevrem çok iyidir, FIFA'daki ilişkilerim iyidir" diye. Ama sahada sizi çok katı görüyoruz, niye böyle?

▲Onu bilmiyorum işte. Çok ilginç. Mesela benim eşim çok maçı izlemez ve bilmez ama bir-iki maçımı izledi, o da aynı şeyi söyledi, "Çok sert görünüyorsun" diye uyardı beni. Herhalde düdük çaldıktan sonra saha içindeki iletişim ve ortam bizi otomatikman o hale getiriyor.

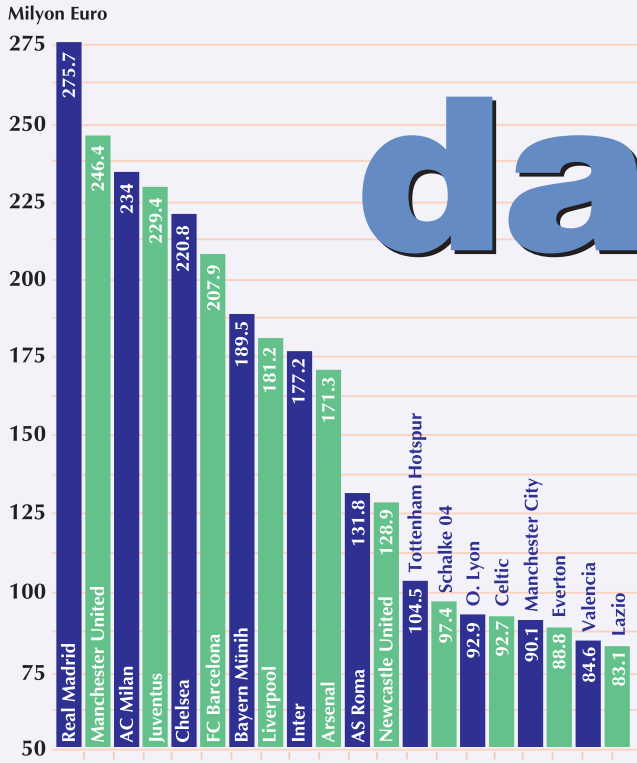
▼Şunun için söylüyorum. Siz hayatınızda böyleyken orada öyleyseniz bir şey

diseleniyor musunuz?

▲Hayır ben endişelenmiyorum. Türk hakemi hakikaten iyi konumda. Gelecekte ve 10 yıl sonra hakemlerimizi çok farklı yerlerde göreceğiz. Altın çok iyi hakemler geliyor. Yeni MHK da oluştu ve onlar da çok iyi. Ben şunu söylüyorum, hakem camiasına kim zaman ayırmışsa, kim bir çivi çakmışsa hepsine teşekkür etmek gerek. Bunların hepsi değer verilmesi gereken insanlar. Bana yanlış yapılmış olabilir. Ama kimse bana bilerek bir yanlış yapmadı. Bende de eksiklik var ki, bana bu muamele hak görüldü. Kalan maçlarda hakemlerin çok iyi performans göstereceğinden eminim. Yıl sonunda da göreceksiniz, bu lig bu hakemlerin çok az hatasıyla bitecek. Bu lig hakemle açıklanamayacak. ■

Madrid darphanesi

Toplam Gelirler 2004/05

Kaynak: Deloitte Analizi

Futbola neden sanayi dediğimizi en çok Deloitte firmasının Futbol Para Ligi başlığı altında hazırladığı yıllık raporlara bakarken anlıyoruz. Yüz milyonlarca euronun fink attığı, bir futbol kulübünden ziyade, çok uluslu bir yatırım ortaklığı gibi duruyorlar karşımızda. Futbol piyasası denen devasa yapının izlerini sürüyoruz böylece. Yakın bir zamanda dokuzuncu kez yayınlanan ve 2005 yılının analizini yapan rapor yine müthiş verilerle dolu. Zenginler nasıl zenginleşiyor ve ne kadar kazanıyor? En önemli gelir kaynakları ne? Kim hangi gelir kalemlerinde ilerlemiş, hangi giderlerde gerilemiş. Bu soruların yanıtları raporda ayrıntılarıyla ele alınmış. Acı gerçek şu: Dünyanın en iyi ta-

kımları aynı zamanda müthiş bir finansal gücü arkalarına almış durumda ve onlarla rekabet etmek gittikçe zorlaşıyor. Şampiyonlar Ligi çeyrek finalleri bunun en büyük ispatı değil mi? Benfica ve Villarreal dışındaki bütün takımları Deloitte'nin raporunda görmek mümkün. Bu sene açıklanan verilerin en büyük özelliği liderin el değiştirmiş olduğunu göstermesi. Son iki yıldır Avrupa'da hiç de istediği başarıları alamayan iki takım yine en zenginler listesinin başında. Ama bu sefer yer değiştirmiş durumdalar. Manchester United artık en zengin kulüp değil. Bu koltuğun yeni sahibi Real Madrid. Tam 275,7 milyon euroluk geliri ile ezeli rakibine fark atmış durumda Mor Menekşeler. Onları birinci sıraya taşıyan

Deloitte firmasının Futbol Para Ligi başlığı altında hazırladığı yıllık rapora göre son yıllarda istediği saha sonuçlarını alamayan Real Madrid, dünyanın en zengin kulübü unvanını Manchester United'ın elinden aldı. Yıllık 275,7 milyon euroluk geliriyle ilk sırayı ele geçiren Real Madrid için bir çok kulübün ana gelir kaynağı olan TV gelirleri, ticari ve hasılat gelirlerinin arkasında kalıyor. İkinci sıradaki Manchester United'ın gelirlerindeki aslan payı tribün hasılatına ait. Üçüncü sıradaki Milan ve listedeki diğer İtalyan kulüpleri ise en büyük gelir kalemi olarak TV yayınlarını görüyor. Bu durum İtalya'da havuz sisteminin bulunmamasından ve büyük kulüplerin yayın kuruluşları ile istedikleri gibi pazarlık yapabilmesinden kaynaklanıyor.

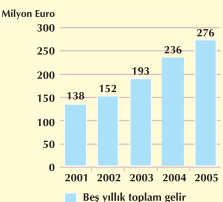
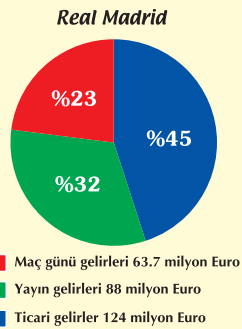
Bağış Erten

en önemli faktör gelirlerini dört yıl içinde tam iki katına çıkarmış olmaları. Raporun genelinde dair en önemli verilerden biri de, 1997 yılında ilk yayınlandığında kulüplerin toplam geliri 1,2 milyar euro iken bugün aynı rakamın 3 milyar euroya fırlamış olması. Tabii bunda en büyük faktör 1990'larda adeta bir patlama yaşayan TV gelirlerindeki artış. En üst düzeydeki takımlar için bile hâlâ ciddi bir gelir kısıtı TV yayınları. Ama ilk yirmi-deki hiçbir takım sadece TV gelirlerine bağlı olarak büyümüyor. Diğer kalemlerde de milyonlarca dolar üretmeyi başarıyorlar. İlk yirmi takımın yıllık gelirlerini gösteren tabloya baktığımızda göze çarpan ilk şey en fazla kazananla en az kazanan ara-

sındaki farkın son derece büyük olması. Evet Real Madrid bu listenin birincisi olmayı hak ediyor olabilir. Ama listeye yirminci sıradan giren Lazio'nun (ki birkaç sene öncesine kadar büyük bir kriz içindeydi) geliri ile Galacticos'un geliri arasında bire üçten daha büyük bir fark var. Zaten sıralamada Arsenal'den sonra gelenlere baktığımızda aradaki farkın tam da bu noktada kırıldığını görüyoruz. 10. sıradaki Arsenal 171,3 milyon euro gelire sahipken, 13. Tottenham 104,5 milyon euroda kalıyor. Hızla azalan gelirleri düşündüğümüzde, ilk yirminin arkasında kalanlarla en zenginler arasındaki farkın nasıl büyüdüğünü de tahmin edebilirsiniz. Şimdi sırasıyla takımların mali tablolarına bakalım.

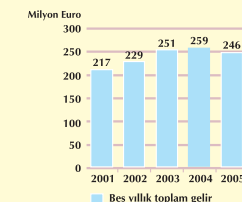
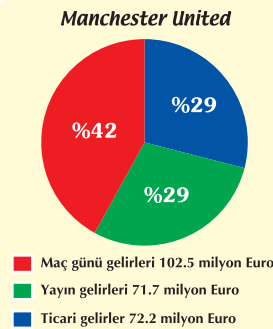
1-REAL MADRID

Yukarıda da bahsi geçtiği gibi, sahadaki performansı ne kadar düşerse düşsün Real Madrid gelirler tablosunda giderek daha fazla artı veriyor. Geçen seneki gelirlerinden tam 40 milyon euro daha fazla kazanan ve böylece yüzde 17'lik bir gelir artışı yaratan takım, futbol ekonomisinin öncüsü olmayı sonuna dek hak ediyor. Beş sene önce 138 milyon euroluk gelirlerini kısa zamanda tam iki katına çıkarmış durumdalar. Yine de maç günü gelirleri açısından Manchester United'ın arkasında kaldıklarını belirtmek lazım. Ama ticari açıdan yaklaşılmaz olduklarını da görmek gerek. Forma reklamlarını senelik 14 milyon euroya satıyorlar. Bu gelir ortalama 20 milyon euroya kadar çıkabilecek üstelik. Efsanevi başkanları Florentino Perez'in istifa ettiği, takımın son derece kötü sonuçlar aldığı bir yılda, bundan iyi teselli olamaz Madrid ekibinin taraftarlarına.

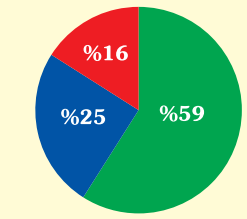
2-MANCHESTER UNITED

İkinci sırada geçtiğimiz yılların değişmez birincisi Manchester United var ve kulübün geliri tam 246,4 milyon euro. Onları birinci sıradan eden en önemli etken düşen yayın gelirleri. Tam 12,4 milyon paundluk bir gerileme var Manchester'ın gelirlerinde. Ama şu da bir gerçek, hâlâ en iyi kâr eden takımların başında geliyor. Zaten kulüp yetkilileri gelirlerinin aslında tüm değerler katıldığında 300 milyon euroyu bulduğunu söylüyor. Sonuçta dünyada en fazla taraftar kitlesine sahip takımdan bahsediyoruz. 75 milyon taraftarıyla tabii ki zenginler kulübünün imtiyazlısı olacak Kırmızı Şeytanlar. 67 bin 900 kişilik seyirci ortalamasını da 2007 sonunda 76 bine çıkarmayı umuyorlar zaten. Yıllık 100 milyon euroyu maç günü geliri olarak kasasına koyan bir takımın yapacağı ilk iş seyircisine yatırım yapması gayet doğal olsa gerek. Forma geliri olarak Vodafone'dan yıllık 13 milyon euro alan kulüp bu sezon sonunda yeni bir anlaşma peşinde, ki bu da gelirleri artıracak önemli bir faktör olacaktır.

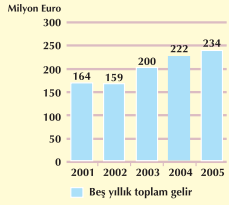

AC Milan

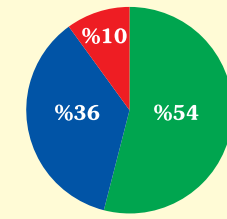
Maç günü gelirleri 38.1 milyon Euro
Yayın gelirleri 138 milyon Euro
Ticari gelirler 57.9 milyon Euro

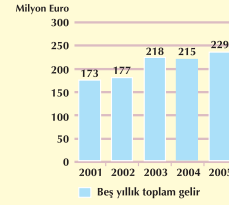
4-JUVENTUS

Son dört senede üçüncü şampiyonluğunu alan Juventus'un zenginler kulübünde yükselmeye başlaması bir sürpriz sayılmaz. Ancak bu listenin bir numaralı kriteri kesinlikle başarı değil. Ama bu başarılı olanın ödülleneceği anlamına da gelmiyor. Tam 14,4 milyonluk gelir artışıyla Juventus, Chelsea'yi geçip dördüncü sıraya işte bu yüzden yerleşti. Yıllık 229,4 milyon euroluk gelirleri tüm bu başarıların ödülü belki de. İlk dörtteki takımlar içinde kendi liginde geçen sene şampiyon olan tek takım onlar. Ama tüm bu optimist tablonun altını oyan gerçekler de var. Tüm İtalya'da 14 milyon taraftarı olduğu söylenen Juventus'un ne yazık ki ciddi bir seyirci sıkıntısı var. Della Alpi şehre çok uzak ve futbola uygun bir stadyum değil. 26 bin 600 kişilik seyirci ortalamalarının en büyük nedeni bu, ki bu kategoride zenginler kulübünün en kötüsü onlar. Yıllık 22,8 milyon euroluk maç günü gelirleri genel gelirlerin sadece yüzde 10'una denk düşüyor ve acil bir reformun sinyallerini veriyor. Nitekim kulüp stat kapasitesini düşürüp cazip teklifler yapma niyetinde. Ama TV gelirleri açısından hiç sıkıntı çekmiyorlar. Genel gelirin yarısından fazlası buradan sağlanıyor: 124,4 milyon euro. Eğer stadyum gelirlerinde bir artış yakalarsa kesinlikle daha da yükselecek Juve.

Juventus

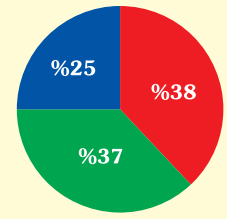
Maç günü gelirleri 22.8 milyon Euro
Yayın gelirleri 124.4 milyon Euro
Ticari gelirler 82.2 milyon Euro

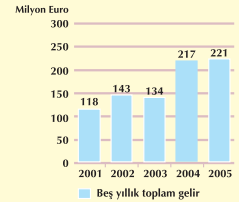
5-CHELSEA

Hepimiz biliyoruz ki, Abramovich olduğu sürece hıza da yavaşlamaya hiç sıkıntı çekmeyecekler. Ama Chelsea buna güvenip yan gelip yatmak yerine her sene ilk beşe girmeyi başarıyor. "Hazıra dağ dayanmaz" dememişler boşuna, onlar çıkınlarını hep dolu tutuyor. Gerçi geçen seneye göre bir basamak düştüler. Ama gelirleri düşmedi, tersine attı: 220,8 milyon euroluk gelirleri geçen seneye göre yüzde 2 fazla. 50 yıl aradan sonra kazandıkları ilk şampiyonluk onları yeterince mutlu ediyor zaten. Herkes onları izlemek ve görmek istiyor. Nitekim yayın gelirleri 82 milyon euroya fırlamış durumda. Nisan ayında forma reklamını değiştiren kulüp 5 yıl için tam 74 milyon euroyu kasasına koydu bile. Başarılar devam eder, pazarlama gücü bu hızla artarsa çok yakın bir gelecekte ilk üçe girecekler.

Chelsea

Maç günü gelirleri 83.7 milyon Euro
Yayın gelirleri 82 milyon Euro
Ticari gelirler 55.1 milyon Euro

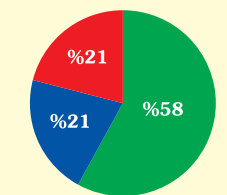

3-MILAN

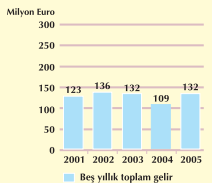
En tepedeki ikilinin yılmaz takipçisi AC Milan. Üç senedir üçüncülüğün demirbaşı oldular. Üstelik bu sene gelirleri yüzde 5 arttı ve 222,3 milyon euroya ulaştı. Onları böylesine zengin yapan en önemli kalem TV gelirleri. İtalya'da havuz sistemi olmadığından, her takım kendi pazarlığını yapıyor hâlâ. Hal böyle olunca da Milan gibi kulüpler gelirlerini katladıkça katlıyor. Tüm gelirlerinin yüzde 59'u, yani 138 milyon euro TV yayınından geliyor Kızıl Karaların. Üstelik bu rakam giderek büyüyor. Bu sene daha şimdiden daha fazla gelir elde edecekleri belli oldu bile. Yine de bir kaleme bu kadar bağlı olmaları gelir dengesini hassas kılıyor. 53 bini aşan ortalama seyirci sayısını ve 60 milyon euroya yaklaşan ticari gelirlerini azımsamamak lazım yine de. Ama maç günü gelirlerine baktığımızda Manchester'ın neredeyse üçte biri kadar kazandıklarını görüyoruz. Hem de İtalya'da bu kategorinin en iyisi olmalarına rağmen.

11

AS Roma

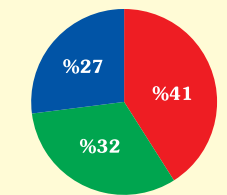

Maç günü gelirleri 27.9 milyon Euro
Yayın gelirleri 76.5 milyon Euro
Ticari gelirler 27.4 milyon Euro

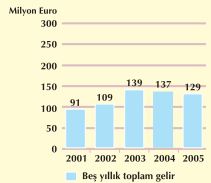

12

Newcastle United

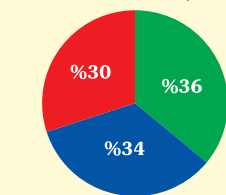

Maç günü gelirleri 52.2 milyon Euro
Yayın gelirleri 41.3 milyon Euro
Ticari gelirler 35.4 milyon Euro

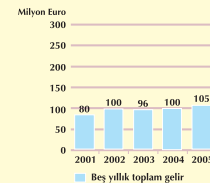

13

Tottenham Hotspur

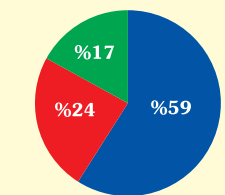

Maç günü gelirleri 31.2 milyon Euro
Yayın gelirleri 37.8 milyon Euro
Ticari gelirler 35.5 milyon Euro

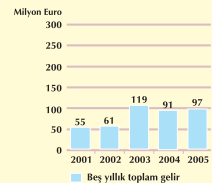

14

Schalke 04

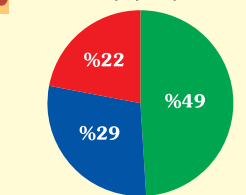

Maç günü gelirleri 23.3 milyon Euro
Yayın gelirleri 16.5 milyon Euro
Ticari gelirler 57.6 milyon Euro

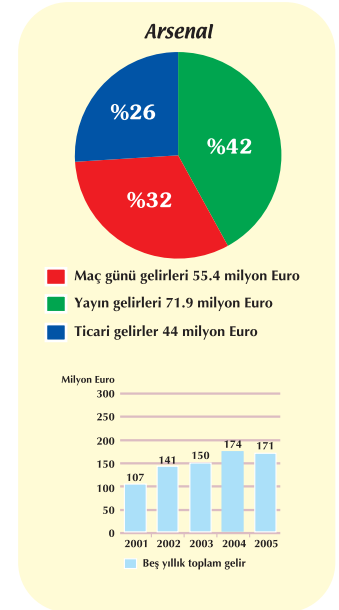
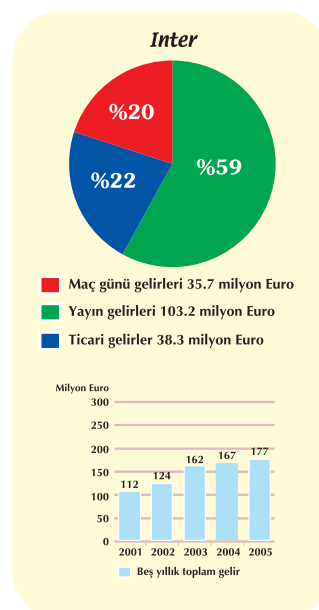
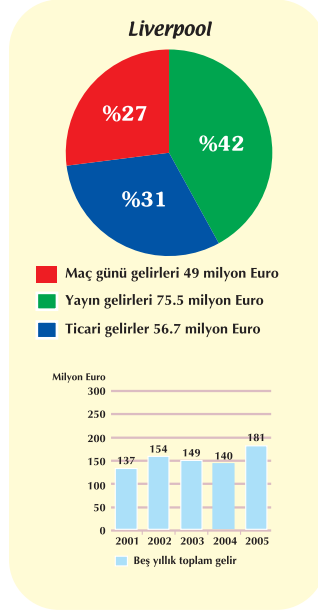
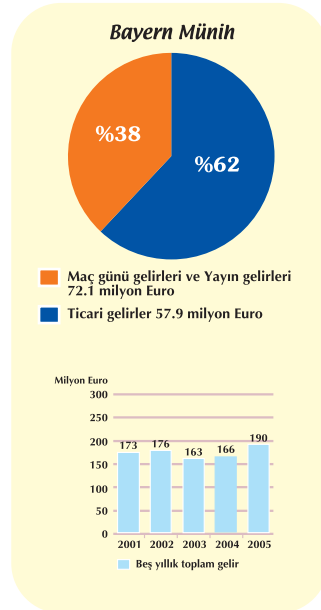
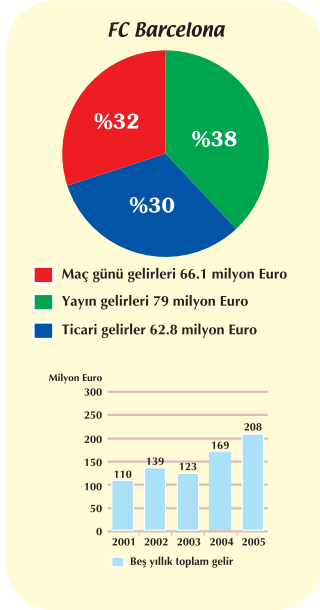
15

Olympique Lyon

Maç günü gelirleri 20.4 milyon Euro
Yayın gelirleri 45.8 milyon Euro
Ticari gelirler 26.7 milyon Euro

6-BARCELONA

Sahadaki oyunun en güzelini onlar oynuyor. Dünyada en fazla sevilen kulüpler listesinde hep en başta. Bütün bunlar gelirler kaleminde bir fark yaratmalıydı, yarattı da. Geçen senenin yedincisi Barça bu sene bir basamak yükseldi ve altıncılığa oturdu. Sadece bunu başarmakla kalmadılar, gelirlerini tam yüzde 23 artırdılar. Artık onlar da 200 milyon euroluk barajı aşan takımlar arasında. 1999'dan beri ilk defa böyle büyük bir çıkış yakaladılar. Kim hak etmediklerini söyleyebilir ki? Bütün bu artışta 2003'ten beri Laporta başkanlığında süren büyük kampanyanın önemli etkisi var. Artık tam 130 bin üyeli bir kulüp Barça. Adeta siyasi parti gibiler ve bu dinamik kitle hep canlı tutuyor kulübü. Maç günü gelirlerine bakınca neyin ne olduğu anlaşılıyor zaten. 66,1 milyon euroluk gelirlerinin en büyük nedeni 73 bin 400 kişilik seyirci ortalaması olsa gerek. Bu alanda birinciler ve alkış hak ediyorlar.

7-BAYERN MÜNİH

Siz ne yaparsanız yapın, ister sevin, ister nefret edin, onlar hep orada. En zengin on kulüp sayılacaksa Bayern Münih'i ihmal ve inkâr edemezsiniz. Geçen senenin dokuzuncusu artık yedinci sırada. Gelirleri de yüzde 14 artmış durumda. Bu çıkışın en önemli nedeni 117,4 milyon euroluk ticari gelirleri. Bu kategoride Real Madrid'den sonra ikinciler. En büyük sıkıntıları ise yayın gelirleri. Batan havuzdan sonra yapılan yeni TV anlaşması henüz gelir kapısını aralayamadı Bayera kulübüne. Ama önümüzdeki dönemde bu kaleminde müthiş bir artış bekliyorlar ve bu artış onları belki de birkaç basamak birden zıplatacak. Yeni stadyumları Allianz Arena'ya bu portföyde özel bir yer ayırmalı. 66 bin kişilik bu muhteşem stat Bayernlileri çok memnun etti. Nitekim Olimpiyat Stadı'nda 53 bin olan ortalama seyirci sayısı, bu sene 60 bine fırladı. Bu da Bayerlilerin geleceğe umutla bakmalarını sağlıyor.

8-LIVERPOOL

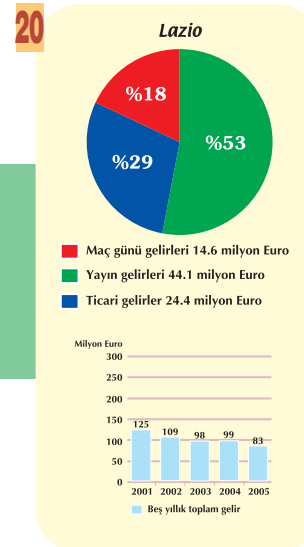
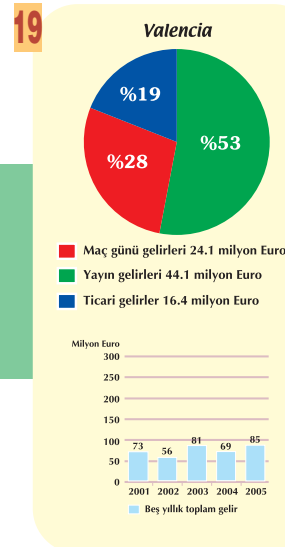
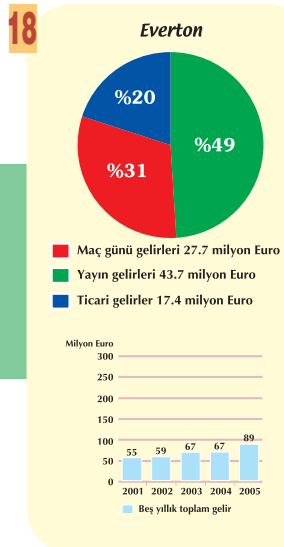
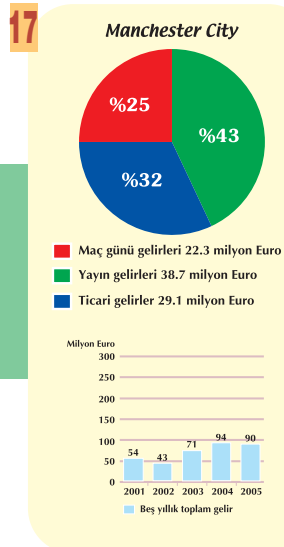
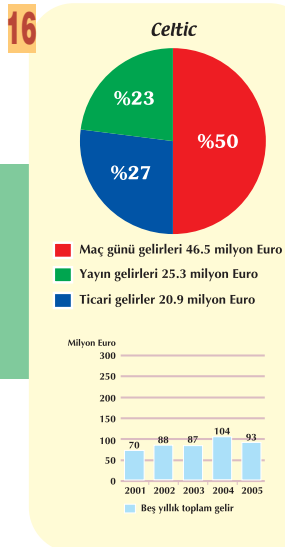
Asla yalnız yürümeyenler, asla fakru zarurete de düşmeyecek artık. Geçen senenin onuncusu bu sene sekizinci sırada ve Şampiyonlar Ligi şampiyonluğunun keyfine varıyor. Üstelik tüm bunları yüzde 30'luk bir gelir artışıyla kutluyorlar. 181,2 milyon euroluk gelir kalemi Kırmızılıları mutlu etmiş olmalı geçen sene. Şampiyonlar Ligi onlara tam 30,6 milyon euro kazandırdı. Ama bunun her kuruşunu hak ettiler, buna İstanbul'da o finali izleyen herkes kefilidir. Tam 28 maç evlerinde oynadılar, lakin maç günü gelirleri açısından ligdaşları Chelsea ve Man U'nun gerisinde kaldılar. Bu yüzden yeni stadyum hayalleri kuruyorlar. Anfield'ı bırakmak kolay olmasa gerek. 1993'ten beri aynı forma reklamıyla, Carlsberg'le devam ediyorlar. Ama mutsuz değiller. Son yıllarda kulübe yeni ortak geleceği söyleniyor. Bu taraftarlarda huzursuzluk yaratıyor, ama kulübe ek gelir getireceği kesin.

9-INTER

Yıllardır istedikleri hiçbir şeyi başaramıyorlar. Milyonlarca euroyu transfere yatırıyorlar. Elle tutulur tek başarıları yok. Yine de paraları hiç azalmıyor. Evet bu sene bir basamak düşüp dokuzunculuğa indiler. Ama gelirleri artmaya devam ediyor. Tam beş senedir sürekli bir çıkış halindedir. Saha içiyle bu kadar zıt bir mali portreye sahip olmaları en büyük başarıları olsa gerek. Diğer İtalyan devleri gibi onlar da en fazla yayın haklarından kazanıyorlar. 103,2 milyon euroluk TV gelirleri toplam kazançlarının yüzde 58'ine tekabül ediyor. Ama en büyük başarıları bu değil. Maç günü gelirlerini tam yüzde 22 artırmayı başardılar geçen sene. Yine de hiç yeterli değil bu. Milan'la birlikte ilk onun en az maç günü gelirine sahip takımı onlar. Milan'la birlikte paylaştıkları San Siro/Guiseppa Meazza'yla ilgili acil bir çözüm bulmak durumundalar.

10-ARSENAL

İlk on içinde en büyük düşüşü yaşayan takım İngiltere'nin Arsenal'i. Altıncı sıradan onunculuğa gerilediler. 2004'te 174 milyon euro olan toplam gelirleri 2005'te 171 milyon euroya düştü. Maç günü gelirleri 55.4 milyon euro olan, ticari gelirleri 44 milyon euroda kalan Topçular, en yüklü parayı 71.9 milyon euro ile yayın gelirlerinden elde ediyor. Genel gerilemede en büyük neden, iki sene öncesindeki süper takımın artık saha içerisinde zor günler yaşaması. Başarılar azalınca gelirler de düşüyor haliyle. Ama umutlu Arsenaliler. Çünkü gelecek sezon nihayet biten yeni statlarına taşınacaklar. 60 bin kişilik bu yeni yuvada tüm gelirlerin artması bekleniyor. Tabii gelirlerin artması için Arsene Wenger ve talebelerine de saha içinde önemli görevler düşüyor. Belki de Şampiyonlar Ligi'nde gelecek bir final bütün yaralarına ilaç olabilir köklü ve başarılı İngiliz kulübünün.

Türkiye umduğumdan çok farklı

Lukas Zelenka

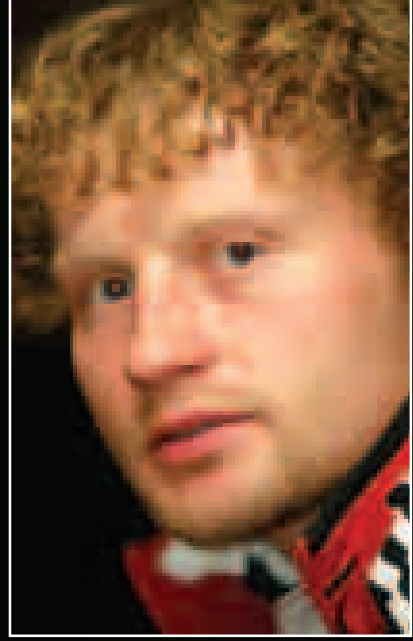
Dürüst bir insanım ve düşündüğüm şeyleri çok tartmadan söylerim. Çek Cumhuriyeti'nde benim olduğum kadar dürüst olamazsınız. Bir maçta kötü oynamışsak bunu her zaman çıkar söylerim. Ama Brückner'in benim gibi dobra konuşan oyuncularından çok hoşlandığını düşünmüyorum.

Ben ofansif futbol oynatan antrenörleri daha çok seviyorum. Maçı kazanmak istiyorsanız atak bir oyun oynamanız ve gol atmanız gerekir. Manisaspor'a gelmeden önce İspanya ve İngiltere'den de teklifler aldım ama kulübüm fazla para istediği için bu teklifleri reddetti.

Çek Cumhuriyeti'nde Türkiye hakkında pek de olumlu konuştuklarını söyleyemem. Nedenini bilmiyorum. İlk başlarda ben de Türkiye hakkında biraz hayal kırıklığı yaşadım. Ama buraya geldikten sonra çok mutlu olduğumu söyleyebilirim.

Çağdaş Güzer

Türkiye onu Sparta Prag'da yıldız olduğu günlerden tanıyor. Vestel Manisaspor'a transferi ise Avrupa basınında bile haber konusu oldu. Türkiye'ye gelmeden önce ülkemiz hakkında çok yanlış izlenimlere sahip olduğunu söylüyor ve bugünkü düşüncelerini şöyle anlatıyor: "Bir Çek gazetesine yaptığım açıklamada Türkiye'de gördüklerime şaşırdığımı ifade edip, burada olan tüm iyi şeylerden bahsettim. Çünkü Türkiye'nin nasıl bir yer olduğu konusunda en ufak bir fikirleri bile yok. Yaptığım röportajlarda Türkiye'de yaşamaktan ve futbol oynamaktan duyduğum memnuniyetten, buradaki her şeyin benim için mükemmel olduğundan bahsediyorum."

▼**Türkiye-Çek Cumhuriyeti Milli Takımları arasındaki maç için kadroya son anda dahil edildi.** Karel Brückner'in 2006 Dünya Kupası ile 2008 Avrupa Şampiyonası eleme maçlarıyla ilgili planları hakkında ne düşünüyorsunuz? Bu planlarda senin konumun ne olacak?

▲Nedved ve Rosicky'nin olduğu bir mevkide benim için oynamanın zor olduğunu düşünüyorum. İkisi de mevkilerinin en üst düzeydeki oyuncularını. Bu yüzden benim onların yerine oynayabilmem kolay değil. Başka bir mevkide oynasam takımda olmam gerekirdi. Ayrıca geçmişte Çek Cumhuriyeti'nde bazı sorunlar da yaşadım.

▼**Ne gibi sorunları bunlar?**

▲Düşündüğüm şeyleri kalamda çok tartmadan söyleyen bir insanım, karakterim böyle. Dürüst bir insanım ve bu da bazen problemlere yol açıyor. Çek Cumhuriyeti'nde benim olduğum kadar dürüst olamazsınız.

▼**Nasıl bir dürüstlük yaptın, sonrasında buna karşı ne gibi tepkiler oluştu?**

▲Eğer bazı şeylerden hoşlanmazsam, örneğin bir maçta kötü oynamışsak bunu her zaman çıkar söylerim, "Kötü oynadık" derim. Ama Çek Cumhuriyeti'ndeki bütün oyuncular kendileri, kulüpleri ve her şey hakkında olumlu konuşmak zorundadır.

▼**Futbolcuların olumlu konuşmasını bekleyen kim? Halk mı, kulüp yetkilileri mi yoksa teknik heyet mi?**

▲Brückner U21 Milli Takımı'nın antrenörüken onunla bazı sorunlar yaşadım. Kendisinin benim gibi dobra konuşan oyuncularından çok hoşlandığını düşünüyorum.

▼**Brückner ile aranızda bir soğukluk olduğunu mu söylüyorsunuz?**

▲Beni sadece 3 kez Milli Takım'a çağırdı. Sadece herhangi bir sakatlık yaşamaması durumunda onların yerini dolduracağımı düşündüğü için. Geçen sene Sparta Prag'da çok iyi bir sezon geçirdim ama buna rağmen beni Milli Takım'a çağırmadı.

Teknik direktörümü eleştiririm

▼**Hoş karşılanmayan herhangi bir konuşmaktan veya yorumundan örnek verir misin, insanların seni sevmemelerine neden olduğunu düşündüğün?**

▲Şampiyonlar Ligi'nde geçtiğimiz sezon İsviçre temsilcisi Thun ile deplasmanda karşılaştık. Bu maçı kazanmamız gerekiyordu. Ancak çok iyi bir futbol sergileyemedik. Maça tek forvetle başladık ama daha sonra teknik direktörümüz oyuncu değişikliğine gitti, tek forvetimizi de çıkardı. Eğer galibiyet almak istiyorsak daha atak bir futbol oynamamız gerekiyordu, ancak bu şekilde kazanabildik. Maçtan sonra çok kızgındım. Bitiş düdüğünün ardından bu düşüncüklerimi gazetecilere söyledim, oynadığımız futbolun ve taktiğin yanlış olduğunu ifade ettim.

▼**Tam olarak ne dedin?**

▲Eğer daha fazla ofansif oynasaydık bu maçı kazanacağımızı söyledim. 1-0 kaybetmiştik. Herkes benim gibi düşünüyordu. Ama hiç kimse bunu sesli olarak dile getirmede. Herhangi birini kişisel olarak suçlamadım. Sadece her zaman

ne düşünüyorsam bunu söylerim ve galiba fazla açık sözlüyüm.

▼**Bu sözünü ettiğin Sparta Prag ile ilgili bir örnek. Milli Takım'a seçilememen ile açık sözlü olmanın arasındaki ilişkiyi açıklayabilir misin?**

▲Sparta Prag ile Çek Cumhuriyeti Milli Takımı arasında çok sıkı bir ilişki vardır. Sparta Prag'ın teknik direktör yardımcıları aynı zamanda Milli Takım'ın antrenörleridir.

▼**2002 U21 Avrupa Şampiyonası'nda sergilediğin futbolla takımanı zirveye taşımış bir futbolcusun. 17 yaş gibi erken soyllabilecek bir zamanda Belçika'ya, Anderlecht takımına transfer oldun. Bu karar almanda neler etken oldu?**

▲Eğer benim örneğimde olduğu gibi genç ve yetenekli bir oyuncusanız kulübün size gelip ufak bir kontrat önermesi gerekir. Ama Sparta Prag ben 17 yaşındayken bunu yapmadı. Sadece beklediler. Eski menajerimin de benden para kazanmak istediğini düşünüyorum. Gençtim ve benim yabancı bir kulübe gitmeme izin verdi. Bu karardan dolayı da pişmanlık duymadım.

80 kat fazla paraya Sparta'ya döndüm

▼**Ama Anderlecht'te hiçbir maç oynamadın ve Westerlo'ya kiralandın. Niye böyle oldu?**

▲Bu transfer gerçekleştiğinde henüz çok gençtim. Yeterli deneyime sahip değildim. Eğer Sparta Prag'da kalmış olsaydım, hiç kimsenin benim oynamam gerektiğini söyleyeceğini düşünmüyordum. Bu tür şeyleri hiçbir zaman bilemezsiniz. ▼**O yaşıta Sparta'da kalsaydın oynama şansının olmayacağını mı düşünüyorsun?**

▲Çek Cumhuriyeti'nde oyuncu ile kulüp arasındaki pazarlıklar birçok yabancı ülkeden biraz daha farklı işler. O zaman ki kadro çok iyi ve güçlüydü. Başka bir yere gitmek için büyük bir fırsat gördüm. Menajerim de bana aynı şeyleri söylüyordu. Benim için fırsatın Belçika'da olduğunu gördüm. Anderlecht'e gitmekle yerinde bir karar verdiğimi düşünüyorum. Daha sonra Sparta Prag beni geri almak zorunda kaldı. (Gülerek)

▼**Sparta'da oynadığın dönemde favori antrenörlerin kimdi?**

▲Straka ve Jarabinsky'nin yerleri benim için ayrıdır. Jarabinsky belki Türk futbol-severler için daha tanıdık bir isim, burada da çalıştığı için.

▼**Senin için onları özel kılan nedir? Niye onları çalıştığın diğer teknik adamlardan daha çok beğeniyorsun?**

▲Ofansif oynamak daha çok hoşuma gidiyor. Maçı kazanmak istiyorsanız atak bir oyun oynamanız ve gol atmanız gerekir. Çek Ligi'nin en iyi takımı Sparta Prag. Bu takımın ofansif oynaması gerekir.

▼**Sparta ile iyi bir sezon geçirdikten sonra Türkiye'ye transfer oldun. Bu transfer hem Türk hem de Avrupa basınında büyük ilgi uyandırdı. Başka bir ülkeyi tercih edebilecekken niçin Türkiye'yi seçtin?**

▲Başka öneriler de geldi ama kulübüm daha fazla para istediği için bu teklifleri reddetti. Tabii ki İspanya veya İtalya'ya gitmek istedim. Türkiye'deki durumu tam

olarak bilemiyorum. Çek Cumhuriyeti'nde farklı bir durum söz konusudur. Kulübün istediğini yapmak zorundasın orada. Eğer seni satmak istemiyorlarsa veya karşı taraftan 5 milyon euro istiyorlarsa, bu çok fazla bir rakamdır.

▼**Eğer Sparta çok para istememiş olsa hangi kulüp veya ülkeye gitmeyi isterdin?**

▲İspanya ve İngiltere liglerini seviyorum. İspanya'da Celta Vigo'dan teklif almıştım ama bu daha önceydi. Bonservisim yine Sparta'da olacaktı, kiralanacaktım sadece. Manchester United'a Şampiyonlar Ligi maçında gol attıktan sonra İngiltere'den de bazı teklifler aldım.

▼**Sparta bu takımlara gitmene izin vermiş olsaydı Türkiye'yi yine de tercih eder miydin?**

▲Çek Cumhuriyeti'nde Türkiye hakkında pek de olumlu konuştuklarını söyleyemem. Nedenini bilmiyorum. İlk başlarda ben de Türkiye hakkında biraz hayal kırıklığı yaşadım. Ama buraya geldikten sonra çok mutlu olduğumu söyleyebilirim.

▼**Türkiye hakkında ne gibi olumsuz düşünceler var orada?**

▲Herkes buradaki insanların fakir olduğunu düşünüyor. Avrupa gibi olmadığını, dükkanlarda her aradığınızı bulamayacağınızı sanıyorlar. Atmosferin farklı olduğunu zannediyorlar. Her zaman bir problem arıyorlar burayla ilgili. Ben de gelmeden önce böyle düşünüyordum. Burayı görünce çok şaşırdım doğrusu. Ailem de Türkiye'yi çok sevdi.

▼**Türkiye'ye gelmeden önce burada oynamış olan veya şu anda oynayan Çek futbolcularla hiç görüştün mü?**

▲Buraya gelmeyi düşündüğüm zaman vatandaşım olan çok fazla oyuncu yoktu. Ama daha önce Türkiye'de oynamış olan Galatasaray'dan Horvath, Trabzonspor'dan Rada gibi oyuncular her zaman burada sorunların var olduğundan bahsediyorlardı. Önce büyük miktarda para teklif edildiğini sonra da hiçbir ödemeye yapılmadığını söylüyorlardı. Ancak ben bu sözleri direkt onların ağzından duymadım.

Ersun Yanal büyük bir antrenör

▼**Vestel Manisaspor Avrupa'da çok da tanınan bir kulüp değil. Dört büyük kulüp yerine neden Vestel Manisaspor'u tercih ettin?**

▲Ersun Yanal'ın bu transferin gerçekleşmesinde büyük payı olduğunu söyleyebilirim. Beni sevdiğini ve kadrosunda görmek istediğini biliyorum. Sparta'dan bir an önce ayrılmam gerekiyordu, orada zor günler geçiriyordum. Geçen sene kulüp satıldı, sahibi değişti, durum farklılaştı.

▼**Belki de birçok Avrupalının bilmediği bir kulübe geldin. Geldiğin zaman "Vestel Manisaspor'u ligin ilk beşi arasına sokacağım" diye bir açıklamam var. Manisa'daki hedeflerin neler?**

▲Buradaki futbolun büyüklüğünün ve Ersun Hoca'nın ne kadar büyük bir teknik direktör olduğunun farkındayım. Yeni bir stadyum inşa etmek istiyorlar. Vestel gibi büyük bir sponsor kulübü destekliyor. Beni seçtiler, benim nasıl iyi bir oyuncu olduğumu göstermem için bana

fırsat verdiler. Ben de bana güvendikleri için onlara bunun karşılığını geri vermek istiyorum.

▼**Türkiye'ye gelmeden önce burada oynanan futbol hakkında neler biliyordun?**

▲Türkiye'de çok iyi futbolcuların top koşturduğunu, atmosferin muhteşem olduğunu, insanların futbolu çok sevdiğini biliyordum. Ülkemdeki durumdan çok farklı buradaki futbol ortamı. 24 bin kişilik Sparta Stadı'nda 3.500 taraftara oynuyorduk ve onlar da sürekli protestoda bulunuyordu. Çek futbolseverler hiçbir zaman mutlu olmaz. Her zaman kulüp ve oyuncular aleyhine bağırırlar. Sürekli olarak sadece kazanmak ve takımlarının 5-0 gibi farklı skorlar almasını beklerler. Bazı sorunlar yaşadığınız zaman sızı çok fazla da desteklemezler.

▼**Türkiye'deki genel kanı ise Çek Cumhuriyeti'nin çok iyi bir futbol ülkesi olduğu yönünde. Ama senin söylediklerin tam tersi şeyler. Oysa Nedved, Baros gibi isimler Avrupa'nın en önemli oyuncularları arasında. Bu nasıl gerçekleşiyor?**

▲Türkiye'de futbol ortamı çok iyi

▼**Peki Türkiye ve Çek Cumhuriyeti arasında anlayış açısından ne gibi farklılıklar olduğunu düşünüyorsun?**

▲Olumlu veya olumsuz yönde.

▲Burada futbol daha ofansif oynanıyor. Futbolcular daha güçlü, teknik açıdan daha fazla gelişmiş. Her Türk takımındaki hücum oyuncularının savunmadakilere daha yetenekli olduğunu düşünüyorum. Herkes futbol oynamak istiyor.

Çaykur Rizespor'un Fenerbahçe karşısında oynadığı futbolu gördüğüm zaman bu düşüncemde haklı olduğum ortaya çıkıyor. Çek Cumhuriyeti'nde Sparta ile oynayan takımlar defansta kalır, oyunu bozmaya çalışır. Buradaki her takım kazanmak için oynuyor, futbol oynamak istiyor. Muhteşem bir atmosfer var. Türkiye'de dolu statlarda oynanıyor futbol. Türkiye'de futbola geniş olarak yer ayıran 3 spor gazetesi var. Çek Cumhuriyeti'nde tek bir spor gazetesi var. O da futbola sadece 3-4 sayfa ayırıyor. Başarını çok fazla sevmiyorlar.

▼**Türk futbolcuların atak yönünün daha gelişmiş olduğunu söyledin. Çek Cumhuriyeti Milli Takımı oynadığı ofansif futbolla adından söz ettiren bir takım. Milli takım ile kulüp takımları arasındaki bu farklılık nereden kaynaklanıyor?**

▲Milli takımda oynayan oyuncuların büyük bir kısmı ülke dışında top koşturuyor. Sadece 5 futbolcu Çek Ligi'nde oynayan takımlarda forma giyiyor. Milli takımda olduğum dönemde, kaleci Blazek'le birlikte Çek Ligi'nde oynayan 2-3 oyuncudan biriydim. Hepimiz de yedek kulübesinde oturuyorduk.

Söylemeye çalıştığım, yurtdışında oynasalar da tüm futbolcular Çek Cumhuriyeti'nde yetişiyor, altyapılarını orada alıyor, futbol anlayışlarını orada öğreniyor. Çek Cumhuriyeti'nin iyi futbolcular var, bunların en iyi olanları vakit geçirmeden yurtdışına gidiyor. Gittikleri ülkelerde yeni şeyler öğreniyor, ilerleme kaydediyor. Daha iyi liglerde daha üst düzeyde futbol oynuyor. Bana göre Türkiye Ligi, Çek Ligi'nden çok daha ileride.

▼**Türkiye'deki genel kanı ise Çek Cumhuriyeti'nin çok iyi bir futbol ülkesi olduğu yönünde. Ama senin söylediklerin tam tersi şeyler. Oysa Nedved, Baros gibi isimler Avrupa'nın en önemli oyuncularları arasında. Bu nasıl gerçekleşiyor?**

▲Türkiye'de futbol ortamı çok iyi

▼**Peki Türkiye ve Çek Cumhuriyeti arasında anlayış açısından ne gibi farklılıklar olduğunu düşünüyorsun?**

▲Olumlu veya olumsuz yönde.

▲Burada futbol daha ofansif oynanıyor. Futbolcular daha güçlü, teknik açıdan daha fazla gelişmiş. Her Türk takımındaki hücum oyuncularının savunmadakilere daha yetenekli olduğunu düşünüyorum. Herkes futbol oynamak istiyor.

Çaykur Rizespor'un Fenerbahçe karşısında oynadığı futbolu gördüğüm zaman bu düşüncemde haklı olduğum ortaya çıkıyor. Çek Cumhuriyeti'nde Sparta ile oynayan takımlar defansta kalır, oyunu bozmaya çalışır. Buradaki her takım kazanmak için oynuyor, futbol oynamak istiyor. Muhteşem bir atmosfer var. Türkiye'de dolu statlarda oynanıyor futbol. Türkiye'de futbola geniş olarak yer ayıran 3 spor gazetesi var. Çek Cumhuriyeti'nde tek bir spor gazetesi var. O da futbola sadece 3-4 sayfa ayırıyor. Başarını çok fazla sevmiyorlar.

▼**Türk futbolcuların atak yönünün daha gelişmiş olduğunu söyledin. Çek Cumhuriyeti Milli Takımı oynadığı ofansif futbolla adından söz ettiren bir takım. Milli takım ile kulüp takımları arasındaki bu farklılık nereden kaynaklanıyor?**

▲Milli takımda oynayan oyuncuların büyük bir kısmı ülke dışında top koşturuyor. Sadece 5 futbolcu Çek Ligi'nde oynayan takımlarda forma giyiyor. Milli takımda olduğum dönemde, kaleci Blazek'le birlikte Çek Ligi'nde oynayan 2-3 oyuncudan biriydim. Hepimiz de yedek kulübesinde oturuyorduk.

▼**Türkiye'ye dönecek olursak, Manisa'yı şehir olarak nasıl buluyorsun? Hoşuna gitti mi?**

▲Ülkemde yetenekli çok oyuncu var. Ama sadece Sparta'da oynadığım için sadece orada yaşadıklarımın söz edebilirim. Bence esas sorun kafalarda. Değitim gibi 3 bin kişinin önünde oynamak zorunda kaldığında, sana bağırırlarında, bu çok da güzel bir duygu değil. Sparta ile Şampiyonlar Ligi'nde çok iyi maçlar çıkardık. Tüm Şampiyonlar Ligi maçlarında stadın tamamı neredeyse doluydu. Farklı bir durumdu tabii ki. Avrupa'nın en iyi futbolcularına karşı oynuyorduk.

▼**Sparta'da kontratının bitmesini niye beklemedin? Belki çok daha iyi teklifler alacaktın.**

▲Bana izin vermediler ki. Çek Cumhuriyeti'ndeki sistem farklıdır. Sözleşmenin sonuna kadar sana izin vermezler. Bitime 1 yıl kala gelirler ve "Eğer başka bir yere gitmek istiyorsan, daha uzun süreli bir sözleşmeyi imzalamak zorundasın. Yoksa seni kadro dışı bırakırız" derler. Sözleşme sonunda serbest kalinamaz orada. Sürekli olarak kontratını uzatırlar. Eğer imzalamazsan oynayamayacağını veya rezerv takıma gönderileceğini söylerler. 26 yaşında olman fark etmez rezerv takıma gitmen için. Yeteneğinin olup olmaması da önemli değildir. Eğer Vestel Manisaspor'a transfer olmayıp da

▲Manisa'da kalmıyorum. İzmir'de yaşayabileceğim çok güzel yerler gösterdiler. Bornova bölgesinde yaşıyorum.

▼**Bir futbolcu olarak kendini nasıl tanımlarsın? Artı ve eksilerin neler?**

▲Fiziksel olarak daha güçlü olmam gerekıyor. Bunun üzerinde çalışma yapmam lazım. Kafa vuruşlarım çok güçlü değil ama bu benim için problem yaratmıyor. En önemlisi fiziksel olarak güçlü olmam. Eğer bunu başarabilirsem, çok daha iyi bir noktaya geleceğim. Antrenörlerimle birlikte fiziğimi geliştirecek çalışmalar yapıyorum.

▼**Beşiktaş'tan teklif almıştım**

▼**Herhangi bir İstanbul kulübünden sana teklif geldi mi?**

▲İki sene önce Şampiyonlar Ligi'nde gol attığım Beşiktaş'tan teklif almıştım. Ama o zamanlarda Türkiye hakkında olumsuz söylentiler duyuyordum. Bundan dolayı da Türkiye'ye gitmek istemediğimi söyledim.

▼**Ama Beşiktaş maçı için İstanbul'a gelmiştin, herhangi bir izlenim edinemedin mi o zaman?**

▲Havaalanı, stat ve kaldığımız otel dışında hiçbir yer görme fırsatım olmadı ki. Menajerim bana Beşiktaş hakkında bilgi vermişti. Başlangıçtan beri Türkiye'ye gitmek istemediğimi söylemiştim.

▼**Peki Türkiye'ye gitmeme konusunda bu kadar katıyken Vestel Manisaspor'un teklifi sana ilk geldiği zaman İzmir'e gidip, ortama bakmaya niye karar verdin?**

▲Sparta'da çok zor günler geçiriyordum Thun maçı sonrasında. Menajerime bana acil olarak bir kulüp bulmasını söyledim. Sadece burayı görmek istedim. Kendi kendime "Neden olmasın?" dedim. 1-2 günlüğüne bana yetecek kadar esya alıp, Türkiye'ye geldim. Karımla konuştuktan sonra bu kararı aldık.

▼**Vestel Manisaspor sana teklif yaptığı zaman başka ülkelere de teklif aldın mı?**

▲Salzburg teklifte bulundu aynı dönemde. Onlarla da bazı görüşmelerimiz oldu. Celta Vigo da teklifte bulunmuştu ama menajerimin söylediğine göre beni kiralamak istiyorlardı. Sparta'nın oyuncusu olmaya devam edecektim, bunu da istemiyordum. Thun maçından sonra "Artık burada kalmak istemiyorum" dedim. Bu benim için bir dönüm noktasıydı.

▼**Tarihteki en iyi Çek takımı**

▼**Biraz da 2006 Dünya Kupası'ndan konuşmak istiyorum. Çek Cumhuriyeti'nin şansını nasıl görüyorsun?**

▲Bence Çek tarihindeki en iyi takıma sahibiz. Kupayı kazanacak güçte olduğumuzu düşünüyorum. Arjantin ve Brezilya'nın da güçleri malum. Ama hiçbir takımdan korkmak zorunda değiliz.

▼**Dünya Kupası'nda yıldızının parlayacağını düşündüğün oyuncuların örnek verebilir misin?**

▲Rosicky'nin bir çıkış yapacağını düşünüyorum. Borussia Dortmund'da mutlu değil, oradan ayrılacak istediğini söylüyor. Hamburg'da oynayan Jarolim'in de bu turnuvada isiminden söz ettireceğine inanıyorum.

▼**Peki diğer takımlardan yıldız adayların kimler?**

Sparta'da kalmış olsaydım şu an rezerv takımda olacağıma eminim.

▼**Bir futbolcu olarak kendini nasıl tanımlarsın? Artı ve eksilerin neler?**

▲Fiziksel olarak daha güçlü olmam gerekıyor. Bunun üzerinde çalışma yapmam lazım. Kafa vuruşlarım çok güçlü değil ama bu benim için problem yaratmıyor. En önemlisi fiziksel olarak güçlü olmam. Eğer bunu başarabilirsem, çok daha iyi bir noktaya geleceğim. Antrenörlerimle birlikte fiziğimi geliştirecek çalışmalar yapıyorum.

▼**Beşiktaş'tan teklif almıştım**

▼**Herhangi bir İstanbul kulübünden sana teklif geldi mi?**

▲İki sene önce Şampiyonlar Ligi'nde gol attığım Beşiktaş'tan teklif almıştım. Ama o zamanlarda Türkiye hakkında olumsuz söylentiler duyuyordum. Bundan dolayı da Türkiye'ye gitmek istemediğimi söyledim.

▼**Ama Beşiktaş maçı için İstanbul'a gelmiştin, herhangi bir izlenim edinemedin mi o zaman?**

▲Havaalanı, stat ve kaldığımız otel dışında hiçbir yer görme fırsatım olmadı ki. Menajerim bana Beşiktaş hakkında bilgi vermişti. Başlangıçtan beri Türkiye'ye gitmek istemediğimi söylemiştim.

▼**Peki Türkiye'ye gitmeme konusunda bu kadar katıyken Vestel Manisaspor'un teklifi sana ilk geldiği zaman İzmir'e gidip, ortama bakmaya niye karar verdin?**

▲Sparta'da çok zor günler geçiriyordum Thun maçı sonrasında. Menajerime bana acil olarak bir kulüp bulmasını söyledim. Sadece burayı görmek istedim. Kendi kendime "Neden olmasın?" dedim. 1-2 günlüğüne bana yetecek kadar esya alıp, Türkiye'ye geldim. Karımla konuştuktan sonra bu kararı aldık.

▼**Vestel Manisaspor sana teklif yaptığı zaman başka ülkelere de teklif aldın mı?**

▲Salzburg teklifte bulundu aynı dönemde. Onlarla da bazı görüşmelerimiz oldu. Celta Vigo da teklifte bulunmuştu ama menajerimin söylediğine göre beni kiralamak istiyorlardı. Sparta'nın oyuncusu olmaya devam edecektim, bunu da istemiyordum. Thun maçından sonra "Artık burada kalmak istemiyorum" dedim. Bu benim için bir dönüm noktasıydı.

▼**Tarihteki en iyi Çek takımı**

▼**Biraz da 2006 Dünya Kupası'ndan konuşmak istiyorum. Çek Cumhuriyeti'nin şansını nasıl görüyorsun?**

▲Bence Çek tarihindeki en iyi takıma sahibiz. Kupayı kazanacak güçte olduğumuzu düşünüyorum. Arjantin ve Brezilya'nın da güçleri malum. Ama hiçbir takımdan korkmak zorunda değiliz.

▼**Dünya Kupası'nda yıldızının parlayacağını düşündüğün oyuncuların örnek verebilir misin?**

▲Rosicky'nin bir çıkış yapacağını düşünüyorum. Borussia Dortmund'da mutlu değil, oradan ayrılacak istediğini söylüyor. Hamburg'da oynayan Jarolim'in de bu turnuvada isiminden söz ettireceğine inanıyorum.

▼**Peki diğer takımlardan yıldız adayların kimler?**

▲Messi'nin Dünya Kupası'nın yıldızı olabileceğini söyleyebilirim. Son oynadığı bir-iki maçı izledim. Bence muhteşem bir oyuncu.

▼**Türkiye'de top koşturan diğer vatan-daşların hakkında ne düşünüyorsunuz?**

▲Çok fazla oynama şansını bulamıyorlar. Heinz, Galatasaray ile maddi sorunlar yaşadı. Jun ise Trabzonspor'da istediği kadar forma şansını bulamadığı için kulübüyle anlaşmazlığa düştü. O da Türkiye hakkında çok olumlu konuşmuyordu. Çek Cumhuriyeti'nde herkes Trabzon'da mutlu olmadığını biliyordu. Bazı Türk gazetelerinde de Jun'un Trabzonspor'daki durumuyla ilgili haberler çıktı zaten. Şu anda Beşiktaş'ta Trabzonspor'da olduğundan daha mutlu olduğunu söyleyebilirim.

Çeklere Türkiye'yi doğru anlatıyorum

▼**Türkiye ile ilgili olarak Çek Cumhuriyeti'nde veya başka ülkelerdeki arkadaşlarıyla konuşuyor musun?**

▲Bir Çek gazetesine yaptığım açıklamada Türkiye'de gördüklerimden şaşırdığımı ifade edip, burada olan tüm iyi şeylerden bahsettim. Çünkü burasının nasıl bir yer olduğu konusunda en ufak bir fikirleri bile yok. Yaptığım röportajlarda Türkiye'de yaşamaktan ve futbol oynamaktan duyduğum memnuniyetten, buradaki her şeyin benim için mükemmel olduğundan bahsediyorum. Vestel Manisaspor'da herhangi bir problemim yok. Olduğu zaman teknik direktörüm veya başka birine gidip ne sıkıntım varsa paylaşıyorum. Bana yardım etmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Her türlü isteğimi karşılamaya çalışıyorlar. Sparta Prag'daki ortamımdan çok daha iyi olduğunu kesinlikle söyleyebilirim. İzmir'de yaşamaktan da ailece çok memnunuz.

▼**Türkiye Ligi'nin durumunu nasıl görüyorsunuz? Uç İstanbul kulübü ile Trabzonspor'un şampiyonluk yaşadığı bir lig. Fazla bir rekabet yok. Sen bu durumu nasıl değerlendiriyorsun?**

▲Bence büyük takımlara gazetelerde her gün 2-3 sayfa yer ayrılmısıyla, televizyonlarda geniş yayın saatleri verilmesiyle medya insanları yönlendiriyor. Ama bunun burada normal bir durum olduğunu anladım. Her hafta sonu televizyonlarda Fenerbahçe, Galatasaray ve Beşiktaş tartışılıyor, konuşuluyor. Bence bu durum normal.

▼**Vestel Manisaspor ile 4.5 senelik bir sözleşmen var. Buradaki geleceğini nasıl görüyorsunuz?**

▲Şu anda Vestel Manisaspor için elimden gelenin en iyisini yapmak istiyorum. Daha sonrasında neler yapacaklarına bakacağım. Yeni bir stat inşa etmelerini, yeni transferler yapmalarını bekliyorum, bunlara bakacağım. Gelecek sene belki Avrupa'da da mücadele edeceğiz. Başka bir yere gitmek istemiyorum şu anda. Her şey benim için çok güzel gidiyor.

▼**Kontratın bitene kadar Vestel Manisaspor'da kalmayı düşünüyor musun?**

▲Bunu şu anda söyleyemem zor. Gelecek hakkında konuşamam. Eğer buradaki ortam böyle devam ederse ve ben de şimdi olduğum gibi mutlu olursam, başka bir antrenör veya kulüp yönetimi gelse bile, benim kalmamı isterlerse tabii ki kalırım. ■

Doğu cephesi çöktü!

Almanya'yı ikiye ayıran II. Dünya Savaşı'nın etkileri, 1989 yılında Berlin Duvarı'nın yıkılması ile sona erdi.

Batı ve Doğu, 45 yıllık bir ayrılığın ardından 1990 yılında birleşti. Elbette iki cephenin futbolu da bu birlikten nasibini aldı. Ancak aradaki büyük ekonomik farklılıklar 15 yıllık süreçte Doğu futbolunu tüketti. Doğu cephesi, üç takımla girdiği Bundesliga'ya geçtiğimiz sezon küme düşen Hansa Rostock'la veda etti. Daum, Sammer, Doll, Kirsten gibi ünlü isimleri Alman futbolunun hizmetine sunan Doğu'nun en önemli markası Magdeburg ise 4. Lig'de yaşama savaşı veriyor.

Çağdaş Güzer

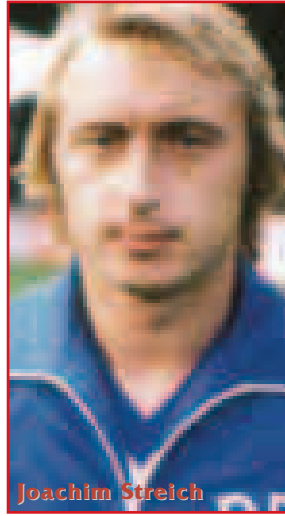
Berlin Duvarı'nın yıkılması, 45 yıl birbirinden ayrı kalan iki Almanya'nın birleşmesini sağladı gerçi ama aynı zamanda Doğu Almanya futbolunun da çöküş miladı oldu. 1947'de kendi liginin kuran, 1949'da "bağımsız" bir devlet olduktan sonra da millî takımıyla uluslararası sahnede boy gösteren Doğu Almanya, 1990'daki birleşmenin ardından yavaş yavaş eridi ve son olarak geçen sezon Hansa Rostock'un da Bundesliga'ya veda etmesiyle "birinci sınıf" futbol sahnesinden silindi. Şimdi gelin, ayrılığın başladığı 1947'den bu yana Doğu futboluna bir göz atalım.

Doğu'nun tarihçesi

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Almanya; müttefik devletler Fransa, İngiltere, Sovyetler Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri'nin yönettiği dört bölüme ayrıldı. 7 Ekim 1949'da Sovyetler Birliği tarafından kontrol edilen ülkenin doğu bölümünde Demokratik Almanya Cumhuriyeti adında bir devlet kuruldu.

Yeni rejim tarafından oluşturulan diğer kurumlar gibi futbol da Alman Futbol Federasyonu (DFV) adı altında yeniden yapılandırıldı. Yerel lig ve kupanın oluşturulmasından sonra ulusal ligin de kurulması gerekiyordu.

Doğu Almanya, futbolda hiçbir zaman kardeşi Batı Almanya kadar başarılı olmadı. FC Dinamo Berlin ve FC Dinamo Dresden Şampiyon Kulüpler Kupası'nda

Joachim Streich

çeyrek finale kadar çıkabilirken, Magdeburg'un 1974'te Kupa Galipleri Kupası'nı müzesine taşıması yeni ülke adına zafer sayılarına geçen tek başarıydı. Oysa 1902-03 sezonunda

ilk kez oynanan Alman Futbol Ligi'nin şampiyonu bir Doğu temsilcisi olan VFB Leipzig'di ve ligin ilk yıllarına, sonradan "Doğu Almanya" olacak bölgenin temsilcileri damgalarını vurmuştu. Doğu Almanya'da futbol rekabeti, 1947 yılında, Demokratik Almanya Cumhuriyeti kurulmadan başladı. 1947'de SG Cottbus Ost, 1948'de ZSG Zwickau ve 1949'da BSG Turbine Halle mutlu sona ulaşan takımlar oldu. 1950'de Doğu Alman Ligi, DS (Deutscher Sportausschuss) - Oberliga adını aldı. Sovyet etkisinin artmasına paralel olarak, 1956 ile 1960 arasında futbolda da Sovyet modeli benimsendi. Böylece Oberliga, ilkbahardan sonbahara kadar süren bir lig halini aldı. Bu değişimin ger-

çekleşmesi için bir geçiş döneminin yaşanması gerekiyordu. Bu yüzden 1955 sezonu şampiyona olarak sayılmadı. 1958 senesinde ise ligin ismi Football Oberliga DFV olarak değiştirildi. Toplam 4 kez ligin zirvesinde yer alacak olan ASK Vorwärts Berlin, bu yılın şampiyonuydu.

1961 sezonunda da ligin herhangi bir şampiyonu olmadı. Bunun nedeni, yeniden sonbahar- ilkbahar sistemine dönülmesiydi. Bu sezonda başlatılan bir başka değişiklik ise her takımın rakipleriyle 3'er kez karşılaşması oldu. Kendi evinde ve deplasmanda oynanan iki maça ek olarak takımlar bir kez de tarafsız sahada mücadele ediyordu. Farklı takımların şampiyonluk yaşadığı Oberliga'da takvimler 1968'i gösterdiğinde, daha önce herhangi bir şampiyonluk yaşamamış olan FC Carl Zeiss Jena,

Doğu Alman futbolunun yeni patronu olduğunu duyuruyordu. Fakat FC Carl Zeiss Jena'nın hükümrانlığı da çok fazla sürmedi, 1971 yılında tahtı uzun yıllar Doğu Almanya'da futbol denince akla gelecek ilk takım olan Dinamo Dresden devraldı. 1978 senesine kadar Dinamo Dresden ve Magdeburg takımları Doğu Alman futbolunun lokomotifleri olurken, liderlik bu iki takım arasında sürekli el değişti. Bu yıllar arasında Dinamo Dres-

den 1976, 1977 ve 1978'de üst üste olmak üzere 5, Magdeburg da 3 kez ligi kazanma başarısını gösterdi.

1979'da ise Oberliga bir başka efsane takımın şampiyonluğunu taçlandırdı: Dinamo Berlin. Başkent temsilcisi tam 9 kez üst üste şampiyon olarak dünya futbol tarihine ismini altın harflerle yazdırdı. Dinamo Berlin'in "tartışılmaz" üstünlüğüne

1973-74 Kupa Galipleri Kupası Şampiyonu Magdeburg

1989'da noktayı koyan ise Dinamo Dresden'di. 1991'deki son şampiyon ise Hansa Rostock oldu.

Bundesliga'da Doğu Temsilcileri

1990 yılında iki Almanya'nın birleşmesiyle birlikte futbolda da bir bütünleşme sağlandı. Dinamo Dresden, Lokomotiv Leipzig ve Hansa Rostock artık birer Bundesliga takımı olmuştu. Ama Doğu takım-

ları, Batılı rakiplerinin kaynaklarından yoksundu ve bu durum da ayakta kalmalarını zorlaştırdı. Birer birer Bundesliga'ya veda eden Doğu temsilcilerinin sonuncusu, geçen sezon 14 Mayıs 2005 günü kendi sahasında Arminia Bielefeld'le 1-1 berabere kalarak küme düşen Hansa Rostock oldu. Birleşmeden sonraki 15 yılda Bundesliga'da Doğu'dan tek takım bile kalmamıştı artık.

Devlet devreye girdi

Her şeye rağmen Rostock'un Bundesliga'da yer almasının sembolik bir anlamı vardı oysa. Bu takımın da küme düşmesi, belki de birleşmenin ekonomik anlamda sınıfta kaldığının bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Çünkü Almanya'nın doğusu hâlâ ciddi ekonomik sıkıntılar yaşıyor. İşsizlik yer yer Batı'nın iki misli düzeye ulaşıyor ki, Batı da yüzde 10'u aşan bir işsizlik oranına sahip. Sadece işsizlik değil, büyük ölçüde nüfus kaybı ve şirket kapanması da yaşanıyor Doğu'da. Futbol, ekonomik durumu pek de iç açıcı olmayan Doğu Alman kökenli insanların gurur duyacağı belki de en önemli konu. Ama Hansa Rostock'la son kalenin de düşmesi bu gururu ciddi biçimde incitti ve devlet devreye girdi. Rostock kentinin bağlı bulunduğu Mecklenburg-Vorpommern Eyaleti'nin yönetimi, kulübe 4.7 milyon euro kredi vermeyi taahhüt etti. Böylece takım bankalar ve sponsorlarla daha iyi bir pazarlık yapma şansını yakaladı.

Siyasetçiler de geri durmadı; dönemin Başbakanı Gerhard Schröder, Rostock'un derhal Bundesliga'ya dönmesini arzuladığı yolunda bir beyanat verdi. Alman Futbol Federasyonu Başkanı Theo Zwanzinger de federasyonu bir toplantıya çağırarak ligin Doğu kaynaklı takımlarına devlet eli ile mali yardım yapılması talebini gündeme getirdi. Almanların ünlü futbol adamı Franz Beckenbauer ise ligin 18 takımdan 20 takıma çıkarılmasını ve Doğu Alman takımlarına kota ayrılmasını teklif etti.

Neredesin Magdeburg?

Sorun yaşayan bir başka Doğu Alman temsilcisi de Magdeburg. 1973-74 sezonunda Milan'ı 2-0'lık skorla geçip Kupa Galipleri Kupası'nı Doğu Almanya'ya taşıyan ünlü takım, şu anda 4.Lig'de mücadele ediyor. Kulübün Genel Müdürü Bernd Hofmann, takımın bugün içinde bulunduğu durumu şu ilginç sözlerle değerlendiriyor: "İki Almanya'nın birleşmesinden sonra, kulüp yapılarımızı futbolu bir yatırım aracı olarak değerlendirip hazzırlanamadık. Rekabet edebilmemiz için 250 km. hızla gitmemiz gerekiyordu

ama bunu Golf marka bir arabayla yapmamız neredeyse imkânsızdı."

Hoffmann, yaşanan hayal kırıklıkları ve depresyona rağmen gururlu ve hâlâ geleneklerine bağlı olduklarını söylüyor. Magdeburg da Doğu Almanya'nın diğer kulüpleri gibi, Batılı rakipleriyle mücadelede ayak uyduramadı. Şimdi ise eşitliğin sağlanması yönünde adımlar atılıyor.

Doğu zirvesi

Şubat ayında ön-de gelen 40 Doğu Alman takımının temsilcileri, futbolun geleceği-

En Farklı Galibiyetler

12 Ocak 1964: Sri Lanka-DDR: 1-12
9 Temmuz 1969: DDR-Mısır: 7-0
6 Eylül 1970: DDR-Polonya: 5-0
31 Temmuz 1975: Kanada-DDR: 1-7
29 Ekim 1977: DDR-Malta: 9-0

En Farklı Mağlubiyetler

25 Eylül 1957: Galler-DDR: 4-1
27 Ekim 1957: Çekoslovakya-DDR: 4-1
8 Mayıs 1985: Danimarka-DDR: 4-1

Türkiye ile Oynadığı Maçlar

17 Kasım 1976: DDR-Türkiye: 1-1
16 Kasım 1977: Türkiye-DDR: 1-2
25 Mart 1987: Türkiye-DDR: 3-1
30 Kasım 1988: Türkiye-DDR: 3-1
12 Nisan 1989: DDR-Türkiye: 0-2

ni tartışmak adına Dresden'de bir konferansta buluştu. Konferansta, kulüp yapısını, maliyeleri, hukuki durum, pazarlama stratejileri, ticari durum, sponsorluklar ve holiganizm tam anlamıyla tartışıldı. Alman Futbol Ligi Genel Başkanı Christian Müller'in konferansla ilgili yorumu ise şöyle: "Doğu tarafından Bundesliga'da takım kalmadı. Bundesliga'nın bütün ülkeye yayılması çok iyi ve arzu edilir bir şey. Bunu yap, şunu yap ve her şey daha iyi olacak demek yerine birçok görüşü tartışmak ve belli bir dengeyi kurmak istiyoruz. Bu konferansı onların lehine atıl-

yerlerde en üst seviyede temsil edilmesi Bundesliga için de çok önemli. Alman futbol otoriteleri, Doğu Almanya'daki taraftar potansiyelinin çok büyük olduğuna dikkat çekerek, Dinamo Dresden gibi defalarca Doğu Almanya şampiyonluğunu kazanmış bir takımın bu durumun düzeltilmesinde öncülük olabileceğini belirtiyor. Alman futbol dünyasına yön veren kişiler, yatırımcıların ilgisini çekmenin zor oldu-

Milli Takım İstatistikleri

1952-1959: 9 galibiyet, 14 mağlubiyet, 5 beraberlik
1960-1969: 27 galibiyet, 19 mağlubiyet, 15 beraberlik
1970-1979: 55 galibiyet, 19 mağlubiyet, 26 beraberlik
1980-1992: 49 galibiyet, 33 mağlubiyet, 21 beraberlik
TOPLAM : 140 galibiyet, 85 mağlubiyet, 67 beraberlik

muş bir top olarak düşünüyoruz. Onların ilerlemesine ve gelişmelerine yardımcı olacak bir top. Bu hareketin onları harekete geçireceğini umut ediyoruz. Rakip de olsak hepimiz aynı gemideyiz. Tecrübelerimizi paylaşarak sorunlarımızı birlikte çözümleyebiliriz."

Taraftar ne olacak?

Futbol Doğu'nun çalışan kesimlerinde oldukça popüler bir sosyal aktivite. Futbolun ülke çapında ama özellikle de Magdeburg ve Dresden gibi geleneksel desteğin olduğu

ğunu, büyük şirketlerin ise yalnız ulusal futbolun en güçlülerine yatırım yaptığına dikkat çekiyor, ticaret ve yeniden yapılanma fırsatlarını değerlendirerek işlerin tekrar yoluna koyulabileceğini vurguluyor. Dresden ve Magdeburg'un yeniden yapılanma planları ve Leipzig'deki yeni stadyumun buna yardımcı olabileceği düşünülüyor. Modern yerlerin insanların ilgisini çektiğini, bunun da daha çok para anlamına geldiğini söyleyen otoriteler, yeni stadın Doğu Alman futbolunu hayata döndürmenin ilk adımı olabileceğini de belirtiyor. Ama ortada olan gerçek şu: Birleşmenin 16. yılında Almanya'nın Doğusu ile Batısı hâlâ tam olarak eşitlenememiş değil.

Tek maç Doğu kazandı

Doğu futbolunun bir de milli takım boyutu var elbette. Demokratik Almanya'da lig ve kupa mücadelesinin başlatılmasının ardından sıra milli takımın oluşturulmasına gelmişti. Doğu Almanya, 21 Eylül 1952'de Varşova'da Polonya karşısında çıktı ilk sınavına ve sahadan 3-0'lık yenilgiyle ayrıldı. İlk yıllarda Romanya, Bulgaristan ve Polonya gibi Doğu Bloğu ülkeleriyle maç yapıldı, ilk galibiyetlerini ise ancak 18 Eylül 1955'te deplasmanda Romanya karşısında alabildiler. UEFA, 1960 yılında düzenlenen ilk Avrupa Futbol Şampiyonası için 16 ülke kontenjanını doldurmakta zorlanmıştı. Britanya Adası'ndan hiçbir ülkenin iştirak etmediği bu ilk şampiyonanın elemelerine katılan ülkeler arasında Doğu Almanya da bulunuyordu. İlerleyen yıllarda Demokratik Almanya tüm uluslararası turnuvaların eleme aşamalarında yer aldı ama sadece bir kez finallere katılma hakkı kazanabil-

di. 1974'de Batı Almanya'da düzenlenen Dünya Kupası'nda ilk maçta Avustralya'yı 2-0 yenen, sonraki karşılaşmada da Şili ile 1-1 berabere kalan Doğu Almanlar, tarihlerinin en çok hatırlanan maçını ise 22 Haziran 1974'te Hamburg'da oynadı. İki Almanya'yı karşı karşıya getiren tarihteki bu tek maç Doğu

Almanya 1-0'lık skorla kazandı. Fakat bu galibiyet mavi-beyazlılara çok da şanslı gelmedi. Brezilya, Arjantin ve Hollanda'nın bulunduğu gruba düşen Doğu Almanya, rakipleriyle oynadığı maçlardan sırasıyla 0-1, 0-2 ve 1-1'lik skorlarla ayrıldı

Doğu'dan gelen yıldızlar

Oyuncu	Doğu Almanya Milli	Gol	Birleşik Almanya Milli	Gol	Toplam Milli	Gol
Ulf Kirsten	49	14	51	20	100	34
Matthias Sammer	23	6	51	8	74	14
Andreas Thom	51	16	10	2	61	18
Thomas Doll	29	7	18	1	47	8
Dariusz Woz	7	0	17	1	24	1
Olaf Marschall	4	0	13	3	17	3
Heiko Scholz	7	0	1	0	8	0
Dirk Schuster	4	0	3	0	7	0

Dünya Kupası'na veda etti. Demokratik Almanya Cumhuriyeti adı altında katıldıkları son uluslararası organizasyon ise 1990 Dünya Kupası elemeleri oldu. 1974'te gösterdikleri performansını tekrarlamak niyetindeki Doğu Almanya'nın hayalleri 15 Kasım 1989'da

Avusturya'ya karşı Viyana'da aldıkları 3-0'lık yenilgiyle yıkıldı. Avusturyalı Toni Polster bu maçta hat-trick yaparak yıldızlaşmıştı. Bu aynı zamanda Demokratik Almanya Milli Takımı'nın uluslararası turnuvaların elemelerinde yaptığı son maç olma özelliğini de taşıyordu. Ancak o zamanlar bunun böyle olacağını kimse bilmiyordu; zira Doğu Almanya 1992 Avrupa Şampiyonası elemelerinin kura çekiminde yer almış, kader bir kez daha iki Almanya'yı futbol platformunda bir araya getirmişti. 5. Grup'taki diğer rakipleri ise Belçika, Galler ve Lüksemburg'du. Fakat tarihin akışı fikstürden çok daha hızlı işledi ve 3 Ekim 1990'da iki Almanya'nın birleşmesiyle, iki ülke Futbol Federasyonları da birleşmiş oldu ve böylece, Doğu Almanya'nın eleme gruplarındaki tüm programı iki maç haricinde iptal edilmiş oldu. 12 Eylül 1990'da Brüksel'de oynanan Belçika maçı organizasyon problemleri dolayısıyla iptal edilemedi ve sadece bir dostluk maçı olarak oynandı. Doğu Almanya Milli Takımı,

2-0 kazandığı bu maçla tarih sahnesinden çekildi. Bu maçtaki Demokratik Almanya Milli Takımı kadrosu şöyleydi: J. Schmidt - Peschke, Wagenhaus, Schöbler - Schwanke, Stübner, Sammer, Bonan - Scholz, Wosz, Rösler. 14 Kasım 1990'da Batı ve Doğu Almanya arasında Leipzig'de oynanması gereken maç, iki Almanya'nın Futbol Federasyonları'nın birleşme kutlaması olarak planlanmıştı. Ancak Doğu Alman statlarında defalarca tekrarlanan seyirci taşkınlıkları nedeniyle bu maç da iptal edildi. Böylece

Demokratik Almanya'nın milli takımlar düzeyindeki macerası iptal edilen bir maçla sona er-

miş oldu. 31 Temmuz 1976'da Montreal Olimpiyatları'nda Polonya'yı 3-1 yenerek Olimpiyat Şampiyonu olan Doğu Almanya Milli Takımı, birleşmeden sonra Alman Milli Takımı'na Matthias Sammer, Ulf Kirsten ve Andreas Thom gibi yıldızlarıyla güç kattı. Öyle bir güçtü ki bu, otoriteler, Almanya'nın son büyük zaferini elde ettiği 1996 Avrupa Şampiyonluğu'nun anahtarı ismi olarak Matthias Sammer'i gösterdi.

Hem Doğu hem de Birleşik Almanya Milli Takımları'nda oynayan Matthias Sammer'in Şubat 2006'da teknik direktör Jürgen Klinsmann'ın itirazlarına rağmen Almanya Futbol Federasyonu tarafından Milli Takım'ın sportif direktörü olarak seçilmesi ise belki de Doğu'nun Batı üzerinde uzun yıllar sonra kazandığı ilk zafer olarak gösterilebilir. ■

BUNLARI...

► Christoph Daum'un 24 Kasım 1953 Doğu Almanya doğumlu olup, 1960'ta, yani daha yedi yaşındayken Berlin üzerinden Batı Almanya'ya kaçtığını, ► Almanya'da düzenlenecek olan 2006 Dünya Kupası Organizasyon Komitesi'nin Berlin'in dışında altyapıyı da göz önünde bulundurarak eski Doğu Almanya bölgesinden sadece Leipzig'i finallere dahil ettiğini, ► Galatasaray'ın ünlü yabancı futbolcularından Falco Götz'ün Doğu Alman kökenli olduğunu. Belgrad'da oynanan Yugoslavya-Doğu Almanya maçında kırmızı kart görerek oyundan atıldığını. Soyunma odasına gitmek yerine taksiyle Batı Alman Konsolosluk'u'na sığınıp Batı'ya iltica ettiğini,

► İki Almanya'nın birleşmesinden önce Doğu Almanya Milli Takımı'nda görev yapan antrenör Bernd Stange'nin Ekim 2002'de ABD'nin müdahalesinden önce "Savaş tartışmaları sırasında Irak'ta görevi kabul etme nedenim sporun yaşadığı yerde savaşın olmayacağına olan inancımdır. Futbol oynanan bir yerin savaş uçaklarıyla vurulacağına inanmak istemiyorum" dediğini, bunun üzerine Alman Dışişleri Bakanlığı'nın bir açıklama yaparak, Stange'nin Irak Milli Takımı'nın başına geçmesini, ABD-Almanya ilişkilerine zarar verebileceği ihtimaliyle onaylamadığını bildirdiğini, Stange'nin "En büyük amacım 2006 yılında Almanya'da düzenlenecek olan Dünya Şampiyonası'na Irak Milli Takımı'yla birlikte gelmek" dediğini ama bu amacını gerçekleştiremediğini,

BİLİYOR MUSUNUZ?

Olayları yöneticiler durdurur!

Türk futbolunun son 15 yılına damgasını vuran önemli isimlerden biri Rüştü Reçber... Milli Takım ve Fenerbahçe'deki duruşuyla, yaşadığı Barcelona tecrübesiyle olgunluğun zirvesinde. Acısını bizzat yaşadığı futbol terörünün çözümünü çok basit görüyor ve diyor ki: "Bütün bu olayları önleyecek insanlar yönetim kademesindekilerdir. Yönetim kurullarındaki insanların bazıları rant, bazıları da çıkar peşinde. Bunların önüne geçerseniz olayların da önüne geçersiniz."

İlker Uğur

▼ Barcelona'da kalecilik yaptınız, Fenerbahçe'de yıllarca oynadınız, 104 kez milli formayı giydiniz, bunca deneyimden sonra Rüştü Reçber kendini nasıl bir pozisyonda görüyor?

▲ Bütün ideallerine, bütün dileklerine kavuşmuş, yapmak istediği her şeyi yapmış, bunun neticesinde de son 10-15 yılda ülke futbolunda bir isimle beraber bir takım işler bırakabilmiş bir insan olarak görmeye çalışıyorum kendimi. Dediğiniz gibi, çok uzun yıllar boyunca hep üst seviyede oynamak ve o noktada kalabilmek güzel bir şey. Şu ana kadar da bunları gerçekleştirdim.

▼ Hâlâ Barcelona Kulübü'nün futbolcususunuz ve Fenerbahçe'de kiralık olarak devam ediyorsunuz...

▲ Evet, Barcelona ile bundan sonraki sezon için bir yıl daha anlaşmam var. Bu sezon bittiğinde yeniden geri döneceğim. Belli olmaz, geri döndüğüm zaman orada çok şeyler değişebilir, bakacağız.

▼ Barcelona kalecisi Victor Valdes ne zaman hatalı goller yese ve tartışılmaya başlasa sizin isminiz geçiyor halen...

▲ Bu dediğiniz olay yeni yeni gündeme gelmeye başladı. Victor hemen hemen 3 yıldır oynuyor orada. Zaman zaman çok büyük hatalar yapıyor, çok hatalı maçlar oynadı ama hiçbir zaman bu sezon verilen tepkiyle karşılaşmadı. Hatta İspanyol basınının şöyle bir itirafı oldu: "Rüştü'yü bir maçta değerlendirdik ve astık, oysa bu yaptığımız bir hataydı ve bunu şimdi açıklıyoruz." Bu bir yönden iyi, bir yönden de o zaman insan şöyle düşünüyor; benim oraya o kadar kariyerle, o kadar isimle gitmem boşunaymış.

▼ Barcelona aslında bir kaleci öğreticüsü takım pozisyonunda. Kaleciler için şanssız bir takım olabiliyor yani...

▲ Evet. Zubizarreta'dan sonra gelen hiçbir kaleci 3-4 yıl süreli kalamadı. Busquets geldi, Vitor Baia geldi, bir Fransız kaleci geldi, en son Bonano vardı, ondan sonra da ben gittim. Gittiğimde bana "Burasi kaleci öğüten bir kulüp, tercih etmenin sebebi nedir?" diye sordular. Verdiğim cevap kısaydı: "Ben Barce-

YÖNETİM kademesindeki bir insan bir laf ediyor, hem camiaı hem taraftarı hem de futbolcuı kötü yönde ateşliyor. Ortam geriliyor. Ne gereği var? Ben öyle bir şey görmüyorum öbür ülkelerde. O ülkelerde genelde teknik direktörler birbiriyle dalaşır.

BARCELONA'da en acımasız şekilde haksızlığa uğrayan tek kaleci benim. İspanyol basınının şöyle bir itirafı oldu: "Rüştü'yü bir maçta değerlendirdik ve astık, bu yaptığımız bir hataydı." Bu bir yönden iyi, bir yönden de insan şöyle düşünüyor; benim oraya o kadar kariyerle, o kadar isimle gitmem boşunaymış.

Rüştü Reçber

BARCELONA'da teknik direktör faktörü çok önemliydi. Beni Başkan Laporta transfer etti. Düşünülen teknik adamlar ise Koeman ve Hiddink'ti. Sonra hiç hesapta olmayan Rijkaard takımın başına getirildi. İlk geldiği gün de bana "Seni düşünmüyorum ve oynamayacağım" dedi.

BEN iki-üç yıl sonra bırakacağım. Volkan'ın da bu süreçte bir kaybı olmayacak. Beraber olmamız büyük avantajları var. En azından Volkan açısından... Çünkü benim yaşamış olduğum bunca yıllık tecrübe var. Bunları birebir alma şansına sahip.

lona taraftarı birisiyim. Ayrıca kariyerim, elde ettiğim başarılar ve dünya futbolundaki yerimle buradaki yükü çok rahat kaldıracığıma inandığım için geldim." Ama maalesef işler benim düşündüğüm gibi gitmedi.

Rijkaard ilk günden tavır koydu

▼ Bakığımız zaman Barcelona'dan ayrılan bütün kaleciler bir yere gelmiş. Bugün Liverpool'un kalecisi Reina eskiden Barcelona'da yetişmiş bir isimdi. Bonano keza İspanya Ligi'nde forma giyme şansı buluyor ve gayet iyi işler çıkarıyor. Sizin durumunuz ortada zaten, Fenerbahçe ve Türk Milli Takımı'nın kalecisisiniz. Peki Barcelona Kulübü'nün bu yapısı neden kaynaklanıyor acaba?

▲ Onlar herhalde kendi bünyelerinden bir kaleci çıkarmak düşüncesinde. Belki bir Katalan ya da İspanyol kaleci çıkarmak istiyorlar. Ama Zubizarreta'dan sonra bu düşünce gerçekleşmedi. Zubizarreta'dan sonraki periyoda bakıldığında zaman da en acımasız şekilde haksızlığa uğrayan tek kaleci benim. Çünkü çoğuna iki yıl tahammül edildi. Benim olayımda farklı nedenler de vardı. Teknik direktör faktörü çok önemliydi. Barcelona ile anlaştığım zaman Rijkaard yoktu, ben başkanın isteği doğrultusunda transfer oldum. O zamanki şartlarda o kulübe öncelikle Koeman, ikinci sırada da Hiddink düşünülüyordu. Bu iki teknik adamdan da gereken onay alınmıştı ama ikisiyle de anlaşma sağlanamayınca hiç hesapta olmayan bir isim geldi. O kişinin de size bakış açısı çok önemliydi. Fakat ilk geldiği gün karşılıklı oturduğumuz zaman "Ben seni düşünmüyorum ve oynamayacağım" dedi bana.

▼Açık açık bunu söyledi yani.

▲Tabii, açık açık söyledi. Böyle bir anlayışla karşı karşıyayken ben yine orada bir yıl mücadele ettim. Her türlü profesyonel davranışı gösterdim fakat netice alamadım. Netice alamayınca da ma-lum farklı düşüncelere kapılıyorsunuz. Nitekim öyle de oldu.

önce ifade etti.

▼İspanyol basınına da bu herhalde sempatik geldi. Milli Takım için Valdes'le Casillas arasında bir rekabet olması onların da hoşuna gittiği için Valdes'e destek vermiş olabilirler mi? Çünkü bir kaleci için iki maçta karar verilmez.

▲Ben Türkiye'de Enke'ye de aynı şey

ka bir Avrupa kulübü olmadı mı? Kesinlikle teklifler gelmiştir.

▲Barcelona'ya giderken İngiltere'den de beni transfer etmek isteyen çok büyük kulüpler vardı. Ama söylediğim gibi, Türkiye'den bir takım tutarsınız ama dünyadan da sempati duyduğunuz bir takım vardır. Benim de sempati duyduğum takım Barcelona'ydı ve oradan bir teklif geldiği zaman diğer teklifleri bir kenara ittim. Hatta Barcelona'nın teklifi riskliydi. Henüz başkan olmayan bir insandan gelen bir teklifti. Ben her türlü riski göze alarak bu öneriyi kabul ettim. Orada bu olaylar yaşandıktan sonra başka bir teklif olmadı mı? Ol-du. Ama bu seviyede, bu büyüklükte bir takım olmadı. Ben onlara gitmektense, Rüştü olduğum Fenerbahçe'ye gelmenin en doğrusu olduğunu düşündüm ve bu yönde bir karar aldım.

Volkan için avantajım

▼Fenerbahçe'de şöyle bir durum var. Aslında bu güzel bir şey, Volkan'la aranızda müthiş bir rekabet var. İkiniz de form-dasınız ve kaleye kimin geçece-

Volkan'ın iki-üç yıl dışında bir kaybı olmayacak. Beraber olmanızın da büyük avantajları var. En azından Volkan açısından. Çünkü beraberiz ve benim yaşa-mış olduğum bunca yıllık tecrübe var. Bunları birbir alma şansına sahip. ▼Bu durum Fenerbahçe'de bir klasik haline gelmeye başladı. Engin-Rüştü'den sonra, Rüştü-Volkan, sonra da Volkan ve x olacak galiba. Ya da Volkan-Volkan.

▲Umarım öyle olur. Volkan da o yaşa geldiği zaman edinmiş olduğu tecrübeleri arkasındakine aktaracak. O da bir şeyler öğrenecek. Avantajı bu. Dezavantajı da "Keşke ayrı ayrı kulüplerde olsun ve ikisi de oynasın" diye düşünülebilir ama şu an için şartlar bu.

▼Siz neler salık veriyorsunuz Volkan'a? Nelerini eksik görüyorsunuz, şunu düzelt dediğiniz nokta nedir? Sadece bir kaleci olarak mı uyarılarda bulunuyorsunuz, yoksa saha içindeki davranışları konusunda da yol gösterdiğiniz oluyor mu?

▲Hem saha içinde hem de saha dışında yapılması gereken doğruları onunla konuşuruz. Geçtiğimiz ilk devredeki maç periyodunda da haftalık toplantılarımız olurdu. Maçtan sonra oturup neler yaptığımızı, neler yapmamız gerektiğini konuşuruz. Bunları kaleci antrenörümüzle konuşur ama ayrıca ben de anlatırım.

BANA göre bir kaleci için alınması gereken tek örnek Schmeichel'dir. Yaşın diyorlar, ona da saygı duymak gerekir ama ben izlemedim. Benim izlediğim 15 yıllık periyotta dünyanın gelmiş geçmiş en büyük kalecisi Schmeichel'dir.

2004 ve 2006'ya gidemeyince Türk futbolu geriledi diye bir kanı oluştu ama bence bu yanlış. Çünkü ikisinde de biz grupta ikinci olup baraj maçlarını kaybettik. 2000 ve 2002'ye giderken ise baraj maçlarını kazanmıştık. Bence bu bir kırılma noktası.

DÜNYA futbolu artık öyle bir yere geldi ki, yıldızların oluşturduğu bir takım her zaman maç kazanamaz. Yıldız, sahaya çıkıp mücadele eden kişidir. Kazanmayı isteyen, kendini parçalayan, hırsını sahaya koyan kişidir. Dünya futbolunda artık farklar kapanıyor.

ği de belli değil. Bir o, bir siz. Acaba ayrı takımlarda ol-sanız ve devamlı oynasanız bu rekabet daha mı faydalı olur? Çünkü sonuçta burada biri oynuyor, diğeri oynamıyor.

▲Aynı olayı biz Engin ağabey-le yaşadık. O tam benim yaşla-rımdaydı, ben de Volkan'ın yaşlarında. Şimdi önüme baktığım zaman birkaç yıl daha üst sevide bir kariyerim olacak. Ondan sonra noktayı koyacağım ve başka saflarda mücadele edeceğim. Do-layısıyla Volkan'ın önünde uzunca bir zaman var. Tabii ki bir dezavantajdır aynı takımda iki iyi kalecinin olması ve ikisinin de Milli Takım'a gelmesi. Ama çok uzun süreli bir dezavantaj değil.

Veya antrenmandaki eksikleri, neyin doğru, neyin yanlış olduğunu anlatırım. Kalecilik geniş çaplı bir meslektir. Bazen geometri olayına çok yönelen bir meslektir. Santimlerin, adımların, karışların hesabı vardır. Bunlar sürekli konuşulur ve hâlâ da konuşulacak. Ben bu yaşta-yım ve onca tecrübeme, birikimime rağmen hâlâ da bir şeyler öğreniyorum.

Schmeichel gibisini görmedim

▼Peki sizin kaleciğe başlarken kendini-ze örnek aldığınız biri var mıydı?

▲İlki kişi üzerinde çok önemle durdum. Birisi Engin ağabey. Ondan çok şeyler aldım, çok şeyler öğrendim. Hem saha içi, hem saha dışı özel yaşantı konusun-

▼Sadece Türk olduğunuzdan değil, futbol maçını izleyen bir seyirci olarak sizin o kalede Valdes'ten çok daha iyi iş yapacağınız oldukça net görülüyor aslında.

▲Dediğim gibi burada teknik adam faktörü çok önemli. Onun size bakış açısı ve kafasında sizi düşünmesi çok önemli. Fakat Rijkaard bunu yapmadı ve yap-mayacağını da daha sezon başlamadan

yapıldı diye düşünüyorum. Barcelona hem İspanya'nın hem de dünyanın en büyük kulüplerinden biri. Kendi evladını yetiştirip oraya koymakla bir yabancıyı oynatmak düşüncelerini tartıya yerleştir-dığınız zaman birincisi muhakkak ki da-ha ağır basacaktır. Orada da öyle bir olay oldu. Ben de bu tercihe saygı duy-dum.

▼Peki sizin kariyer tercihiniz içinde baş-

da. İkincisi de Schmeichel. Ona karşı çok büyük zaafım vardı. Karşılıklı dört defa oynadık. Bana göre alınması gereken tek örnek o'dur. Şu anda tabii ki gençler onu izleme şansı bulamadı ama ben onu yıllarca izledim. Dünyanın gelmiş geçmiş en iyi kalecilerinden biri hatırlanır bana göre dünyanın en iyi kalecisi. Yaşın diyorlar, ona da saygı duymak gerekir ama ben izlemedim. Benim izlediğim 15 yıllık periyotta dünyanın gelmiş geçmiş en büyük kalecisi Schmeichel'dir. **▼Rüştü Reçber'i herkes 2002 Dünya Kupası'nda saçlarıyla ve duruşuyla dünyanın en iyi kalecisi olarak hatırlıyor. Kariyerinizde zirve noktası olarak siz de Dünya Kupası'nı mı görüyorsunuz?** ▲Orası çok güzel bir vitrindi. Vitrine tek başınıza çıkamazsınız. Bir ekip işi yapıyorsunuz ve ekip başarılı olduğu zaman ekipteki insanlar da göze batabiliyor. Ben de o insanlardan bir tanesiyim. Geçmiş dönemlere bakıldığında bizim 1996'da İngiltere, 2000'de de Hollanda ve Belçika'da Avrupa Şampiyonası finaleri maceramız oldu. Onun dışında oynamış olduğumuz kulüplerde biz bir Avrupa derecesi yakalayamadık. Benim yaşadığım başarılar hep Milli Takımlar düzeyinde gerçekleşti, kulübümde değil. Bunun dezavantajı çok oldu. Çünkü 2 veya 4 yılda bir göz önüne geliyorsunuz. 2002'deki başarı bir ekip işiydi. Bizim jenerasyonumuz 2002'de en üst seviyeyi yakaladı ve dünya üçüncüsü oldu. Burada hemen hemen herkes çok göze battı. 2003'te İspanya'ya gittiğim zaman herkes bütün arkadaşlarımızdan isimle-

riyle bahsediyordu. Bunlar güzel şeylerdi. Bence de 2002 gelebildiğimiz en üst seviyeydi, benim açımdan da Milli Takım açısından da.

▼O dönemde Türk futbolu çok önemli bir noktaya geldi. Ama ondan sonra 2004 ve 2006 elemelerinde hayal kırıklığı yaşadık. Bu hayal kırıklıklarında 2002'de yaşadığımız başarının bir etkisi var mı?

▲Zannetmiyorum. Çünkü 2004 ve 2006 elemelerinde grubumuzdan hep ikinci olarak çıktık. Fakat final maçlarında kaybettik. 2000 ve 2002'ye giderken ise baraj maçlarını kazanmıştık. Aslında bu son maçlar birer kırılma noktasıydı. O baraj maçlarını geçseydik Türk futbolu büyük bir yükseliş içinde diye düşünülcekti. Fakat geçemeyince Türk futbolu geriye gitti diye bir imaj oluştu. Yanlış bir kanı bence.

▼İsviçre maçından sonra yaşadığımız olaylar için ne düşünüyorsunuz?

▲Tabii hiç kimsenin tasvip etmediği ve kimsenin de istemediği fakat o heyecan, baskı ve stres altında gelişen bir takım olaylarıdır. Ama çok abarttık. Ülke olarak o kadar çok abarttık ki kendi kendimizi ihbar ettik. Elbette bizlerde de hata var. O maçı oynayan ve maçın içerisinde olan herkesin hatası var. Bunu kabul etmek en doğrusu ama sanıldığı gibi büyük olaylar yaşanmadı. Yaşanan sadece o daracık tünelde insanların birbirinin üzerine yığılmasıydı. Neticesinde biz kendimizi o kadar güzel ihbar ettik ki. Bunda medya da suçludur, bu olayları gündeme getirip sık sık konuşan insanlar da suçludur, belki bizler de suçluyuz. Belki bu hatayı bu kadar ağır bir şekilde ödememiz ama biz kendi kendimizi vurduk.

▼Peki sorunun çözümü nerede? Bu hataların bir sebebi var elbette. Bu münferit bir olay diyoruz ama emsalleri de gerçekleşiyor. Sizin yaşadığınız bir olay da var Fenerbahçe'de. İki-üç tane kendini bilmez adamın saldırısı var.

▲(Gülerek) İki tane değil yirmi iki tane. İki tane olsaydı kurtarırdık, yirmi-otuz tane olunca bir şey yapamadık.

▼Diyarbakır'da yaşananlar var. Bunları da konuşmak lazım. Biz nerede hata yapıyoruz?

▲Şimdi bu Milli Takım olayı. Milli Takım farklı, kendi ülkemizdeki olaylar farklı, o gözle bakmak lazım. Az önce belirttim,

biz bu olaylardan bu kadar ağır ceza almamalıydık. Almamızın tek nedeni kendimizi basın yoluyla ihbar etmemiz. Londra'da patlamalar oldu geçen sene. Acaba dünyanın hangi medya kuruluşunda İngiltere'deki patlamalarla ilgili görüntüleri görebildik? İngiliz medyası şunu verdi dünyaya: Kırmızı şeritlerle çevrilmiş bir alan ve iki tane polis; bir de küçük bir kare içerisinde kameralardan tespit edilmiş zanlılar. Onun dışında yaralı, ölü gördünüz mü, sedyeye taşınanları gördünüz mü? Yıkılan yerleri gördünüz mü? Aslında onlar o kadar haklıydı ki. Bir terör olayıyla karşılaşmışlardı ve bütün dünyaya gösterebilirlerdi, "Bakın biz terörle mücadele için bunları yapıyoruz ve bunları yaşadık" diyebilirlerdi ama onu bile yapmadılar.

▼Ama orada pozitif ve negatif bir etki var. Biz buradaki görüntüleri gösterseydik İsviçreliyle yine bağırıp çağıracaktı. Bir şekilde şikayette bulunacaktı. Görüntü ya da fotoğraf olmasa belki de ceza daha da ağırlaşacaktı.

▲Görüntülere bakılınca ceza belki şahıslara gelebilir. Biz görüntülere baktık, ama çok daha ağır bir ceza aldık. Ülke olarak ceza aldık. Aslında FIFA'nın en büyük arzusu seyircinin statlara dolmasıdır. Bunun için sürekli kural değişikliklerine gider. Sen böyle bir ortamda Türkiye'ye 6 maç tarafsız sahada ve seyircisiz oynama cezası veriyorsun. Biz bu kadar ağır cezayı alacak ne yaptık? Bence yapmadık ama kendi kendimize olayı öyle bir hale getirdik ki. O insanlar zaten Türkiye deyince otomatikman durur. Zaten Türk deyince bütün dünya otomatik olarak şöyle bir durur. "Türk, haa barbar..." Bütün dünya böyle bakar.

Olayları yöneticiler durdurur

▼Fenerbahçe'de yaşadığınız o talihsiz olaydan sonra içinizde bir kırıklık var mı?

▲Hayır yok. Hiçbir zaman da olmadı. Çünkü Fenerbahçeli olmasam belki çok daha farklı şeyler yaşardım. Ama Fenerbahçeliyim ve onu yapan insanları da Fenerbahçeli olarak görüyorum. Rant peşinde koşan, kendini taraftar diye lanse edip bir takım menfaatler sağlayan insanlar olarak görüyorum. Ben gerçek taraftarı tanıyorum. Gerçek taraftar o 20-30 kişi değildir. Gerçek taraftar tribünlere gelen binler ve dışarıdaki milyonlardır. Onların düşünceleri önemlidir. Ben o olaydan dolayı ne bir kırıklık yaşadım, ne kimseyi suçladım, ne kimse yaptırdı dedim. Olay yaşandıktan 2-3 gün sonra gidip Samsunspor maçında oynadım.

▼Yurt içindeki olaylara dönelim. Bunların çözümünü için bizim ne yapmamız, ne üretmemiz gerekir?..

▲Çok basit. Bütün bu olayları önleyecek insanlar yönetim kademesindeki insanlardır. Ama maalesef önüne geçemediğimiz bir şey var. Her kulüp için geçerli olmayabilir ancak yönetim kurullarındaki insanların bazıları rant, bazıları da çıkar peşinde. Bunların önüne geçerseniz olayların da önüne geçersiniz. Ya siz nasıl geçemiyorsunuz o taraftarın önüne? O taraftar sizi destekliyor, o taraftar tuttuğu kulübü destekliyor. Siz bu taraftara, yaptıkları olayların kulübüne zarar

verdiğini anlatamıyor musunuz? Anlatırsınız, çok basit. Haa, gebeysen anlatamazsın, menfaatin varsa hiç yanaşamazsın. Çözümün ikinci ayağı da devletin alacağı sıkı önlemlerdir diye düşünüyorum. Devlet ilk başta yöneticilerle oturup konuşacak. Görüyorsunuz, yönetim kademesindeki bir insan bir laf ediyor, hem camiyayı hem taraftarı hem de futbolcuyu kötü yönde ateşliyor. Ortam geriliyor. Ne gereği var? Ben öyle bir şey görmüyorum öbür ülkelerde. O ülkelerde genelde teknik direktörler birbiriyle dalaşır. Yöneticinin yöneticiyle, futbolcunun futbolcuyla ya da taraftarın taraftarla karpışması gibi şeyler yok. Halbuki dünyada fanatikler var. Ama bunların önüne geçmek o kadar basit ki. Bir sistem kurarsın ve arkasında durarsın.

Milli Takım inanırsa başarır

▼Yeni bir Milli Takım oluşturuldu. Rüştü Reçber kendisini bu takımın neresinde görüyor? Büyük ihtimalle kaleyi koruyacaksınız ve kaptan olacaksınız. Nasıl olacak 2008 elemeleri, gruptaki şansınızı nasıl görüyorsunuz?

▲Gerçek anlamda tam bir yapılanma sürecindeyiz. Birkaç arkadaşız eskilerden, onun dışında tamamen yenilenmiş bir kadro oluşturuldu. Haziran'a kadar oynayacağımız hazırlık maçlarının sonucunda 2008 elemelerinde oynayacak kadro oluşacak. Bu maçlar için yeni arkadaşlarımızı düşünülüyor açık. Bu arkadaşlarımızı 2008'e hazırlayacağız. Dezavantajımız çok. Seyircisiz ve ülke dışında oynayacağız. Türk futbolcusu olarak bizler bazı duyguları hissettiğimiz zaman daha yoğun bir biçimde işimizi yapmaya yöneliriz. Bunlardan mahrum oynayacağız ama dünyada başarılamayacak bir iş yoktur, yeter ki inanılsın. Bu düşünce ile başlayacağız. Ama önemli olan öncelikle 2008 elemelerinin ilk maçına kadar kadroyu yeniden şekillendirmek.

▼Grup nasıl sizce?

▲Futbolda kolay diye bir şey yok. Çok zor da demeyelim. Çünkü o zaman rakipleri gözümüzde büyütürüz. Ama her takıma saygı duymak gerekir. Dünya futbolu artık öyle bir yere geldi ki, yıldızların oluşturduğu bir takım her zaman maç kazanamaz. Yıldız, sahaya çıkıp mücadele eden kişidir. Kazanmayı isteyen, kendini parçalayan, hırsını sahaya koyan kişidir. Dünya futbolunda artık farklar kapanıyor. Sahada isteyen, mücadele eden, çalışan, hırs yapan, kendine daha çok güven duyan takım kazanıyor. Bu yüzden her rakibe saygı duyacağız ama gücümüzün bilincinde olarak sahaya çıkacağız.

▼Fenerbahçe niye bir türlü Şampiyonlar Ligi'nde istikrarı sağlayamıyor. Bir üç puan alıyor ama saman alevi gibi. Şampiyonlar Ligi'nde bir türlü tutmayan bir aşı var; nedir bunun sebebi?

▲Bir teknik adam olsam bu soruya çok rahat cevaplar verebilirim. Ama ben teknik adam değilim, sadece futbolcuyum. Bir futbolcu da bu soruya şöyle bir cevap verir, "Tecrübesiziz." Sen de diyeceksin ki "Nasıl olur, takımın hepsi hemen hemen Milli Takım futbolcusu." Ama uluslararası arenada Fenerbahçe Kulübü'nün tecrübesi yok. ■

Beşiktaş'ın 'Şeref'i

larından birisi olan Valideçesmesi takımını kurarak taçlandırmıştır. Beşiktaş semtinde futbolun gelişmesi için uğraşan ve bu uğurda projeler üreten genç Şeref, futbolun ancak daha kurumsallaşmış bir yapıda gelişeceğini düşünerek henüz 17 yaşında iken Beşiktaş Kulübü'ne iltihak olmak için başvuruda bulunmuştur. Bu hevesli genç 1911 yılında Beşiktaşlı gençlerin kurduğu diğer bir takım olan 'Basiret'lileri de yanına alarak Beşiktaş Osmanlı Jimnastik Kulübü'ne girmiş ve bu kulübün futbol takımını vücuda getirmiştir.

Beşiktaş için yeni bir lig

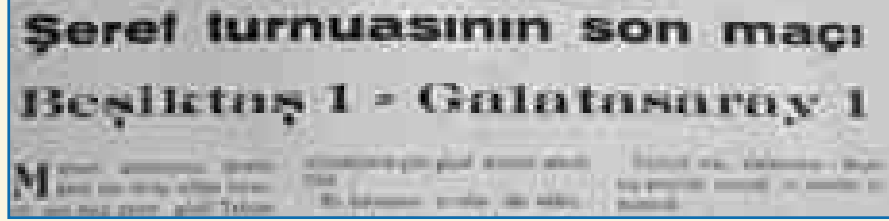
Şeref Bey'in içine futbolu sokarak

meydan gelen bu olaydan sonra ise Birinci Dünya Savaşı onu Beşiktaş'ından ayırmıştır. Savaşın döndüğünde ilerlemesine büyük katkılar verdiği kulübünü harap halde bulacaktır. Ne Akaretler'deki top sahası (bugün Beşiktaş plazalarının bulunduğu alan) ne kulüp binaları yerlerindedir. İlk işi top sahasını yeniden ele geçirmek ve takımını yeniden toparlamak olmuştur. Zamanın Birinci Ligi sayılabilecek Cuma Ligi'ne alınmaları üzerine yılmayan Şeref Bey, Beşiktaş'ı için yeni bir lig kurmaktan da geri durmamıştır. İstanbul Türk İdman Birliği adındaki bu 12 takımlık lig içinde Beşiktaş mücadelesine başlamış ve ilk başarılarını da bu ligde elde etmiştir.

Futbol takımını kuran, onu kurumsallaştıran ve tekrar tekrar hayat veren Şeref Bey, aynı zamanda ileriki yılların efsane kadrosunu da bizzat kendi toparlamıştır. Türk futbolunun ünlü volecisi ve aynı zamanda adaşı da olan Şeref Görkey'i takıma o kazandırmıştır. Yine Beşiktaş'ın bir başka efsane ismi Baba Hakkı'yı (Yeten) takıma o sokmuştur. Hem de kendisini askeri okuldan aldırıp, iş bularak. Yine Beşiktaş futbol takımının ilk yurtdışı gezilerini de Şeref Bey organize etmiş ve takımın tecrübe edinmesine katkılarını esirgemiştir. Ancak Beşiktaş'a son hizmeti, futbolcularının nizami bir sahada idman yapmaları ve oyun oynayabilmeleri için yeni bir saha bulması olmuştur. Çırağan Sarayı'nın sahaya çevrilmeye müsait bahçesini Milli Emlak'tan kiralayan Şeref Bey, burayı Beşiktaş'ın stadi yapmak için ömrünün son anlarına kadar uğraş vermiştir. 1932 yılında bürokratik işlemleri halletmek için Ankara'ya gitmiş ve sağlığının bozulmuş olmasına rağmen işlemler bitmeden İstanbul'a dönmeyi reddetmiştir. Çırağan'daki sahanın işlemleri sona erince İstanbul'a dönmüş fakat kanser gibi amansız bir hastalığa yakalanarak 1933 yazında tüm futbol camiasını yasa boğarak aramızdan ayrılmıştır.

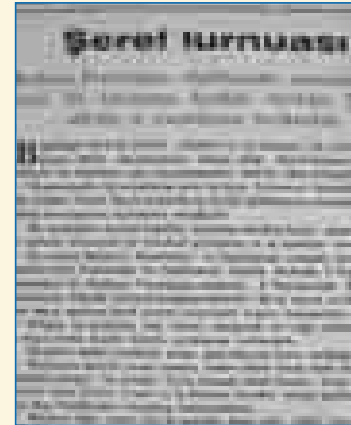
Tarihten bir yaprak

Her ne kadar 1903'te kurulmuş olsa da Beşiktaş Kulübü'nün futbolla tanışması 1911'i bulur. O güne kadar boks, eskrim, güreş ve jimnastik gibi ferdi sporlarla uğraşan kulübü futbolla buluşturan ve adeta yeni baştan kurulmasını sağlayan isim, asıl adı Ahmet Şerafettin olan Şeref Bey'dir. 1.Dünya Savaşı'ndan döndüğünde harap halde bulunduğu kulübü bir kez daha toparlar. Cuma Ligi'ne alınmayan Beşiktaş için bir de İstanbul Türk İdman Birliği adında 12 takımlık lig kurar. Beşiktaş'ın uzun yıllar kullandığı Çırağan Sarayı'nın bahçesindeki saha da onun eseridir. Zaten Şeref Stadı da bu unvanını onun adından alır.

Beşiktaş'ta futbol deyince akla ilk gelmesi gereken isim elbette ki Şeref Bey'dir. Beşiktaş her ne kadar dört büyükler arasında "ilk kurulan" olma özelliğine sahipse de futbol söz konusu olduğunda gelişimi biraz geç başlamış bir kulüptür. 1903 tarihinde kurulan kulüp daha çok boks, eskrim, güreş, jimnastik gibi ferdi dallarda ihtisaslaşmıştır. Galatasaray ve Fenerbahçe gibi futbol kulübü olarak kurulmamış olan Beşiktaş, 1911 gibi geç bir tarihe kadar futbol takımı olmaksızın faaliyetlerine devam etmiştir. Beşiktaş'a futbolu getiren ve kulübü adeta yeniden kuran Şeref Bey'dir. Beşiktaş tarihinde bu kadar ehemmiyetli bir yere sahip olan bu zâtı muhterem kimdir peki? Asıl adı Ahmet Şerafettin olan Şeref Bey, 1894 senesinde Valideçesmesi'nde doğmuştur. Yani doğuştan Beşiktaşlı sayılabilecek bir kişidir. Küçük yaşlardan itibaren futbola merak salmış ve bu merakını semtinin ilk futbol takım-

semte popüler hale getirdiği kulüple ilişkisi hep problemli olmuştur. Daha Beşiktaş'a gelişinin ilk yıllarında diğer şubelerle arasına kara kedi girmiş ve bir ara arkadaşları ile birlikte kulüpten ayrılarak Şişli'de Sebat Kulübü'nde çalışmak zorunda kalmıştır. Ancak bu ayrılık çok kısa sürmüş ve gönülden bağlı olduğu Beşiktaş'ına geri dönmüştür. 1914 yılında

Şeref'in Stadi ve "Karakartal"

Şeref Bey, Beşiktaş'ın futbol takımı-na hayat vermiş ve birçok kez yeniden yapılandırmıştır. Ancak başta da değinildiği gibi diğer branşlara eğilim gösteren yöneticiler ve gruplar futbolun çok fazla öne çıkmasından rahatsızlık duymuştur. Fakat Şeref Bey Beşiktaş'la o kadar özdeşleşmiştir ki, bu yeni stada onun ismi verilmiştir. Artık son mücadelesi onun adıyla anılacaktır: Şeref Stadi. Şeref'in adının Beşiktaş ile özdeşleşmesi kulüpteki diğer isimler arasında rahatsızlık uyandırmış, hatta 1938 senesinde adı stadin tarihî kapısından indirilmiş, büyük bir kamuoyu baskısı ve camiada ortaya çıkan infialle iade edilmiştir. Bu muamele elbette ki yukarıda özetlenenlerden sonra reva değildir. Hatta Beşiktaş'a Karakartallar ismi bile onun sayesinde kazandırılmıştır. 1932-1933 sezonunda İstanbul Lig Şampiyonluğu finalinde Fenerbahçe ile oynanan maçta Beşiktaşlılar Şeref Bey'in ölü-mü üzerine siyah formalarla çıkmıştır. Bu maçta Beşiktaş seyircisini galeyana getirecek derecede atak oynamış ve taraftarlarına "Karakartallar gibi saldırıyorlar" dedirterek bu ismi hak etmiştir. Her ne kadar Fenerbahçe maçı ve şampiyonluğu kazanmış ise de Beşiktaş sembolüne kavuşmuştur ve bunda dahi Şeref Bey'in katkısı büyük olmuştur.

Şeref'e vefa ve Şeref Turnuvası

Şeref Bey'in ölümü sonrasında geride bıraktığı ailesi için yardım toplanması ko-

nusunda çeşitli öneriler gündeme gelmiş ancak pek orali olan çıkmamıştır. Geç de olsa bir yıl sonra futbol camiasının aklı başına gelmiş ve yalnız Beşiktaş'a değil Türk futboluna büyük hizmetler vermiş bu spor adamına gerekli vefa gösterilmiştir. Zamanın önemli spor mecmualarından olan *Olimpiyat* dergisinin ortaya attığı bir fikir neticesinde hasılatı Şeref Bey'in eşi ve çocuklarına bırakılacak bir turnuva düzenlenmesine karar verilmiştir. CHF İstanbul Merkez Reisi Doktor Cemil Bey'in delaletiyle Fenerbahçe, Galatasaray ve Beşiktaş kulüplerinin muvafakatıyla turnuvanın programı ilan edilmiştir. Bu muvafakat üzerine İstanbul Mıntıkası Merkez Heyeti, 29 Ekim'de Fenerbahçe ve Galatasaray'ın Taksim Stadi'nda, 2 Kasım'da Fenerbahçe ve Beşiktaş'ın Fenerbahçe Stadi'nda, 4 Kasım'da ise Beşiktaş ile Galatasaray'ın Taksim Stadi'nda karşılaşacaklarını ilan etmiştir. Bu üç maçta en fazla puan alan takım Şeref Bey namına koyulan kupayı kazanacaktır. Kulüpler bu maçlarda stat hissesi almayacak ve vergi çıktıktan sonra üç maçın hasılatı Şeref Bey'in ailesine verilecektir. Ayrıca azami yardımı elde etmek için Cumhuriyet Halk Fırkası (CHF) Umumi Kâtibi Recep, İstanbul Merkez Reisi Cemal ve İş Bankası İstanbul Şube Müdürü Yusuf Ziya Bey'den kurulu bir komite de oluşturulmuştur. Bu komitenin yapısı turnuvanın ehemmiyetini de gösterir.

İlk maçın Fenerbahçe ile Galatasaray arasında ve Cumhuriyet Bayramı'nda yapılıyor olması elbette ki tesadüf eseri değildir. Hasılatı arttırmanın ve kalabalık bir seyirci kitlesi bulmanın bir yoludur. Ayrıca maçı başlama saati bayram kutlamalarından sonraki bir saate alınır. Bu Fenerbahçe-Galatasaray maçının zamanın futbolu için de önemi büyüktür. Zira 1932-33 Şilt Şampiyonluğu finalinin rövanşı niteliğindedir. Bundan dolayı Taksim Stadi'na büyük bir kalabalık toplanır. Maç saat 15.30'da Atletizm Federasyonu Başkanı Burhan Bey'in Şeref Bey hakkında kısa bir hitabesinden ve merhumun hatırasına hürmeten bir dakikalık sükûttan sonra başlar.

Hakemler İstanbulspor'dan Adnan, yan hakemler ise Hilal Kulübü'nden Halit ve Mümtaz Beylerdir. Takımların onbiri şu şekilde sahaya çıkar: Fenerbahçe: Bedi, Yaşar, Fazıl, Cevat, A. Rıza, Esat, Şaban, Fikret, Namık, Muzaffer, Niyazi. Galatasaray: Avni, Lütfü, Faruk, İbrahim, Nihat, Kadri, Dan-yal, Fazıl, Rasih, Şemsi, Necdet. Maç, günün mâna ve önemine binaen çok güzel başlar. Yazarlara göre uzun zamandır görülmeyen sık paslaşmalar ve organize ataklar seyircilere müthiş bir keyif verir. Karşılıklı akınlar ve ataklarla geçen ilk yarı golsüz beraberlikle sona erer. Galatasaray müdafaasında Faruk üç adam gücünde oynar ve Fener ileri uç adamlarına fırsat vermez. Buna mukabil Fener beki Muzaffer, Galatasaray'a çok fazla pozisyon verir. Ancak her iki takım da diri bir şekilde oynadığı için sahada eşit bir görüntü ortaya çıkar. İlk yarının son dakikalarında her iki kaleci de göz dolduran performansları ile takımlarını kurtarır. İkinci yarıya Fenerbahçe hızlı başlar. Cevat'tan güzel bir pas alan sağ açık Niyazi ileri fırlar ve aut çizgisi hizasında topu ortalar. Bu çok güzel şandele aynı güzellikte sol iç Fikret bir kafa vuruşu ile mukabele eder. Her zaman görül-meyen bu vuruş Galatasaray kalecisi-ni yerine kilitler ve Fener maçın yegane golünü kazanır. Bu golle Fener akınları hızlanır. Yine müsait bir pas alan Niyazi ileri fırlayarak Cimbom defansını atlatır ve kaleci Avni ile karşı karşıya kalır. Bu müsait pozisyonu Avni'nin kucağına topu bırakarak harcayan Niyazi takımını ikinci golden eder. Bu sırada iki takım arkadaşları Lütfü ve Avni çarpışır ve Avni fena halde sakatlanır. Sahayı terk eden Avni'nin daha sonra burnunun kırıldı-

ğı haberi alınır. Avni yerine ihtiyat kalecisi Hızır'a terk eder. Galatasaray maçın sonlarına doğru hareketlense de sahadan yenik ayrılmaktan kurtulamaz. Turnuvanın ikinci maçı Fenerbahçe ile Beşiktaş arasında oynanır ve berabere sona erer. Bundan dolayı kupanın sahibini son maç olan Beşiktaş-Galatasaray karşılaşması belirleyecektir. Taksim Stadi'nda oynanan son maç gayet kalabalık bir seyirci kitlesi tarafından izlenir. Mamafih bu seyirci hiç de zevkli bir maç izleme şansına nâil olamamıştır. Zira Türkiye birincilikleri dolayısıyla çok sık maç yapmak zorunda kalan Beşiktaşlı oyuncular sahada adeta gezinmektedir. Galatasaray'ın ise Kadri ve Rasih gibi oyuncularından mahrum olması oyununu etkilemiştir. Sahadaki oyuncular adeta maçı bitmesini bekler bir şekilde oynar. İkinci yarıda Beşiktaş müdafaası güya bir topu kurtarmak isterken, kaleciden dönen topa ters vuran Feyzi kendi kalesine bir gol atar. Havadan bir gol bulan Galatasaray daha bugün oynamaya başlar. Durumun vahametini kavrayan Beşiktaşlı futbolcular en azından beraberliği kurtarmak için biraz daha gayretli oynamaya başlar ve devrenin sonlarına doğru aradıkları gole kavuşur. Böylece Beşiktaş iki beraberlik almış, Galatasaray bir beraberlik, bir mağlubiyet, Fenerbahçe ise bir beraberlik, bir galibiyet elde ederek Şeref Bey için yapılan turnuvanın galibi, kupanın da sahibi olmuştur. Şeref'in kurduğu futbol takımı zamanın en başarılı takımı olmasına rağmen kurucusunun şerefine yapılan Şeref Kupası'nı müzesine götürmemiştir. Ancak çok hizmetler ettiği Türk futbolu böylece Şeref'ine vefada kusur etmemiştir. ■

Futbol özgürce oynanmalı

Nevzat Güzelırmak

1960'ların efsane Göztepe'sinin efsane isimlerinden biri... Avrupa'yı kasıp kavuran, İstanbul takımlarına kök söktüren Göz-Göz'ün başarılarına terini son damlasına kadar katanlardan... Bugün bireysel yeteneklerin kayboluşunu arsaların yerini apartmanların almasına bağlıyor, "Biz futbolu oyun olarak görür, oynadıkça gelişir ve yetiştirir. Günümüzde futbol okulları oyuncunun yeteneklerini en üst düzeye yükseltecek özgür iradenin ortaya çıkmasına engel oluyor. Futbolcu gençliğinde özgür oynayarak yeteneklerini geliştirir" sözleriyle önemli bir yaraya parmak basıyor.

İlker Uğur

O dönemin Göztepe'si şampiyon olamasa da çok büyük başarılar imza attı. İki sefer Türkiye Kupası'nı, bir sefer de Reisicumhur Kupası'nı kazandık. İstanbul'dan farklı olan yanımız Avrupa'da elde ettiğimiz başarıları. Galatasaray'dan önce Avrupa başarılarına Göztepe ulaşmıştı.

ŞİMDİ bu anlatacaklarım günümüzde çok büyük bir anlam ifade etmeyebilir ama o dönemde gerçekten çok anlamlıydı. Arkadaşlık dediğimiz hadise Göztepe takımında en üst düzeydeydi. Günümüzde ise büyük bir profesyonellik var. Parasal değerler çok ön plana çıktı.

▼Efsanevi Göztepe futbol takımının önemli bir oyuncusuydunuz, fakat yeni nesiller maalesef sizleri sadece bir efsane olarak biliyor. Buradan başlayarak sizin dönemizde futbolun nasıl algılandığından biraz bahsedebilir misiniz? Bundan yaklaşık 40 yıl önce insanlar nasıl futbolcu oluyordu?

▲Bizim zamanımızda nüfus çok azdı. Alanlar çok genişti. Bizim için her yer sahaydı. Futbolcular kendi muhitlerinde küçük yaşlardan itibaren oynamaya başlar, daha sonra bu muhitin takımında devam ederlerdi. Ben İzmir'de Gazi İlkokulu'ndan mezun oldum. Orada sahamız vardı. Namık Kemal Lisesi'nde nizami bir sahamız vardı. Nüfus çağınca o sahaların hepsi gitti, yerlerine apartmanlar dikildi. Dolayısıyla gençlerimiz o açıdan bizim kadar şanslı değil. Ayrıca eskiden yetişen oyuncular futbolu bir oyun olarak görürler, oynadıkça gelişir ve yetiştirlerdi. Bu nedenle bireysel yetenekler en üst düzeyde olurdu. Günümüzde ise oyuncu kulüpten yetişmeye başladı. Örneğin Fenerbahçe Kulübü İzmir'de bir spor okulu açıyor ve burada yetenekli oyuncuları keşfederek yetiştiriyor. Şunu da eklemem lazım, spor okulunda yetişen oyuncu bence کافی değil. Çünkü spor okulu dediğimiz yapı, futbolcunun yeteneklerini en üst düzeye çıkartacak özgür iradenin ortaya çıkmasına engel oluyor. Oyuncular belli taktikler ve kurallara çerçevesinde yetiştirilmeye çalışılıyor. Ama futbol özgür bir oyundur. Futbolcu gençliğinde özgür oynayarak yeteneklerini geliştirir.

▼Peki sizin futbolculuk yaşamınız nasıl gelişti?

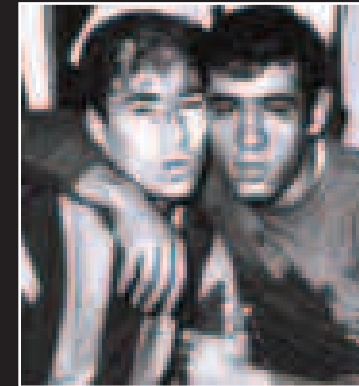
▲Ben çocukluğumdan bu yana futbol oynadım. 13-14 yaşlarındayken büyüklerim benim futbolcu olacağımı ifade ediyordu. 14 yaşında bizim muhitin takımı Çayırlihahçe'de oynamaya başladım. Ortaokul son sınıftaydım. 1959'da 17 yaşında Göztepe'ye transfer oldum. Alsancak Kapalı Spor Salonu'nun olduğu yerde halk sahası vardı ve çok güzel bir zemine sahipti. Toprakta yine ama güzeldi yani. Orada İzmir'in tüm önde gelen takımları maç yapardı. Sezon sonunda o sahada Göztepe'yle özel maç bağlamışlar. Orada Göztepe yöneticisi rahmetli Abbas Göçmen beni beğenmiş. Ben de iki gol atmıştım ve maçı 5-2 kazanmıştık. "Göztepe'ye gelir misin?" diye sormuştu bana. Ben de "Evet" dedim. Tabii o efsane Göztepe takımının oluşması üç-dört sene aldı. Bu süre içerisinde sırayla ben, Çağlayan, Nihat, Ali, Ertan, Fevzi, Küçük Mehmet, Büyük Mehmet, Özer, Hüseyin, Sabahattin, Ali İhsan Göztepe'ye geldik. Bu isimler Göztepe'nin o döneminde büyük pay sahipleri idi.

▼Sizin döneminizde Göztepe belki şampiyon olamadı ama büyük başarılar kazandı. İzmir'de futbolun gelişmesinde büyük pay sahibi olduğunuz değil mi?

▲O dönemin Göztepe'si şampiyon olamasa da çok büyük başarılar imza attı. İki sefer Türkiye Kupası'nı, bir sefer de Reisicumhur Kupası'nı kazandık. Fakat bizim İstanbul'dan farklı olan yanımız

Ali Artuner'in cenazesini yıkadım

"Rahmetliyle benim ağabey-kardeş ilişkimiz çok üst düzeydeydi. Ali, Namık Kemal Lisesi'ne geçince Göztepe sahasında devamlı kalenin arkasında toplara uçar, kurtarışlar yapardı. Okul takımının teknik direktörü Mustafa Plevneli'yle konuşurken Ali'yi önerdim. "Çağır bakalım" dedi. Ali geldi, tabii ki hocanın karşısında 'hazır ol'da. Biraz konuştuktan sonra Ali gitti. Mustafa Plevneli nüktedan bir insandı. Ali gittikten sonra bana döndü. "Sen bu kara marsı mı bana methediyorsun?" dedi. Ben de ona "Ali'nin kara mı ak mı olduğunu göreceksin" demiştim. Ali'nin zaten kabiliyeti vardı. Nitekim Türkiye'nin en büyük kalecileri sınıfına girdi. Vefat ettiğinde cenazesini ben yıkadım."

Avrupa'da elde ettiğimiz başarıları. Galatasaray'dan önce Avrupa başarılarına Göztepe ulaşmıştı. Galatasaray elbette daha büyük başarılar elde etti, iki büyük kupayı ülkemize getirdi. Biz o kısıtlı imkânlarımıza rağmen Avrupa kupalarında her sene büyük başarılar elde eden bir ekip hüviyetindeydik. İstanbul takımları bir tur ya atlıyor ya atlayamıyor ve eleniyordu. Biz ise turları bir bir geçerek Türk futbolunun sesini Avrupa'da duyurduk. Ayrıca oynadığımız futbol göze çok hoş geliyordu. Bu oyunda tabii ki Adnan Süvari'nin çok büyük emeği vardı. Oyuncularımız çok kaliteydi. Kalecimiz Ali Artuner, ülkemizin yetiştirdiği nadir kalecilerden birisiydi. Rahmetli Gürsel Ağabey kişiliğiyle takımımızın lideriydi. Ben onunla 12 sene top oynadım. Ayrıca 12 sene aynı odayı paylaştık. Fevzi gibi bir santrforumuz, Ertan ve Nihat gibi çok kaliteli oyuncularımız vardı. Halil gibi bir şutörümüz vardı. Müdafaada Küçük Mehmet, Büyük Mehmet ve Çağlayan gibi güçlü oyuncuların kurulu bir ekiptik. Bu kadro başında en büyük etkendi.

Sihrimiz arkadaşlıktı

▼Kadronun iyiliğini bir yana koyarsak bunun yanında Göztepe'yi farklı kılan bir sihir vardı değil mi?

İSTANBUL'a gitmedik, büyük takımlarımızın formasını giymedik. Ama İstanbul takımı oyuncularından daha fazla milli olduk, onların kazanamadığı Avrupa başarılarını kazandık. Bizim için İstanbul kulüpleri çok cazip değildi. Çünkü biz tatmin olacak her şeyi Göztepe'de buluyorduk.

AVRUPA'ya gidiyoruz, şartlar çok güzel. İnsan orada insan olduğunu, sporcu olduğunu anlıyor. Şimdiki sporcularımız imkânlar açısından çok şanslı. Biz Bologna ile oynadığımız bir Avrupa kupası maçı öncesi İtalya'ya 4 günde gidebilmiştik.

▲Simdi bu anlatacaklarım günümüzde çok büyük bir anlam ifade etmeyebilir ama o dönemde gerçekten çok anlamlıydı. Arkadaşlık dediğimiz hadise Göztepe takımında en üst düzeydeydi. Bunda takımın yer alan futbolcuların büyük payı var elbette ama biz takım olarak çok zaman geçirirdik. Diyelim pazar günü deplasmanda maçımız var; perşembeden yola çıkar, yolda 2 gün geçirirdik. Maçtan bir gün önce diyelim İstanbul Maçka'da kalıyoruz; Maçka Parkı'nda bir antrenman yapardık. Maçtan sonra pazartesi yola çıkar, salı İzmir'e gelirdik. En az dört-beş gün beraber olan bir takımdık ve arkadaşlığımız bu ortamda çok gelişmişti. Günümüzde ise büyük bir profesyonellik var. Parasal değerler çok ön plana çıktı. Herkes profesyonelce oyununa bakıyor. Arkadaşlık belki eskisi kadar ön planda değil. Ama bizim zamanımızda çok önemliydi.

▼Merhum Ali Artuner bir röportajında "O dönem herkes para kazanmayı önemsiyordu, biz Göztepe'de kalarak itibar kazanmayı tercih ettik" demiş. Bunun acaba takımın bu bahsettiğiniz yakınlığıyla alakası var mı?

▲Ali'ciğim çok doğru söylemiş. Bizim o dönemde hayıflanacağımız tek şey var. O da İstanbul'a gitmedik, büyük takımlarımızın formasını giymedik. Ama biz İstanbul takımı oyuncularından daha fazla milli olduk. Bu kulüplerimizin kazanamadığı Avrupa başarılarını biz kazandık. Bizim için İstanbul kulüpleri çok cazip değildi. Çünkü biz tatmin olacak her şeyi Göztepe'de bulduk. Maddi yönden nispeten daha az para kazanıyorduk. Bir de eksiklik olarak düşünülürse ülkemizin güzel şehri İstanbul'da yaşamadık. Fakat oraya da yüzlerce kez gidip geldik. İçimde ukde kalan bir şey yok.

▼Peki yurtdışına gitmeyi düşünmediniz mi? Avrupa'da bu kadar dikkat çeken bir takımın oyuncularına mutlaka teklif gelmiştir.

▲Biz Avrupa'da mücadelemizi sürdürürken, turu geçen ve rakibini bekleyen Atletico Madrid'in teknik direktörü Otto Gloria bizi izlemeye geldi. Bir sonraki turda rakipleri ya biz ya da Anvers olacaktı. O maça Göztepe tarihinin en güzel oyunlarından birini oynadık diyebilirim. Maç 0-0 bitti ama ben çok iyi oynamıştım. Deplasmanda 2-1 kazandığımız için turu geçtik. Maç akşamı takım olarak Bergama Restaurant'ta yemektiyiz. O dönemde Türk başının en büyük kalemeleri de yemekte. İstanbul basınını İzmir'e getirmişiz. O gün Gürsel Ağabey, Ali ve ben bir arada yemek yiyorduk. Otto Gloria da yemekte. Oyunumu beğenmiş, yanındakilere beni sormuş. Yanlarına çağırıldılar. Ben gelince Adnan Ağabey ve Otto Gloria ayağa kalktı, elimi sıktı. Oyunumu çok beğendiğini söyledi ve beni tebrik etti. Zaten yakınlarım da hayatımda oynadığım en iyi oyunlardan birisi olduğunu söylerler. Bana resmî bir teklif gelmedi elbette. Ama Anvers takımı yöneticileri biz Belçika'dayken katile başkanımız Dr. Nadi Gözen'e teklifte bulunmuşlar. Fakat Nadi ağabey benim kulüpten ayrılacağım korkusuyla ne başkalarına ne de bana bu teklifi söyledi. Seneler geçtikten son-

ra bu teklifin varlığını yine kendisinden duydum.

▼O dönem böyle bir teklif olsa orada oynamayı düşünür müydünüz?

▲Giden ağabeylerimiz vardı o zaman ama çok sık olmuyordu. Büyüklelerimiz ve bugünkü arkadaşlarımız Türk futbolunu çok güzel temsil ediyor. Bana böyle bir teklif gelseydi o dönem Avrupa'ya gitmeyi isterdim. Yapı olarak o yaşam tarzında hayatımı devam ettirmeyi arzu ederdim. Çünkü o günkü şartlar olağanüstü kötüydü. Avrupa'ya gidiyoruz, şartlar çok güzel. İnsan orada insan olduğunu, sporcu olduğunu anlıyor. Şimdiki sporcularımız imkânlar açısından çok şanslı. Biz Bologna ile oynadığımız bir Avrupa kupası maçı öncesi İtalya'ya 4 günde gitmiştik. O takımın yıldızı Alman Helmut Haller ile görüşmemde bana nasıl geldiğimizi sormuştu. Anlatınca da "Sizin başkan deli mi?" dedi. Şimdiki futbolcular maçı bir gün önce özel uçakla gidiyor, maçı sonra evlerine dönüyor. Bu oyuncunun yıpranmasını önleyen bir faktör. Biz o şartlarda çok yıprandık. O şartlarda bile olağanüstü yetenekler vardı. Örneğin Türkiye'ye Lefter gibi bir oyuncu gelmedi. Metin Oktay'ın attığı bir golü estetik açıdan kimseye anlatamazsınız. O şartlarda böyle büyük yetenekler yetişmişti.

▼O dönemki Göztepe takımı, zamanının oyun stilini ve Avrupa'da yaygın olarak kullanılan sistemleri kullanan bir takım olarak da göze çarpıyor değil mi?

▲Ben sistemlere saygılıyım. 25 sene antrenörlük de yaptım ama sistemden önce oyuncu önemlidir. Oyuncunun olmadığı yerde sistemden bahsedemezsiniz. Örneğin Chelsea-Barcelona maçını anlatan spiker arkadaş, "Chelsea'de bireysel yetenekleri yüksek olan oyuncu sayısı az" ifadesini kullandı. Bu yanlış bir ifade. Ama Barcelona'da bu tip oyuncular daha fazlaydı ve oyunun sonunda sazi ellerine alıp maçı kazandılar. Bireysel yetenek her zaman üstün gelir. Bugün "Sergen öldü-bitti" diyoruz ama herkes Sergen'in maçıdaki iki hareketini bekliyor.

▼Daha önce "Futbol özgür bir oyun" demiştiniz. Sistem bu özgürlüğü kısıtlıyor mu sizce?

▲Katı sistemler ve futbol mantalitesi futbolun özgür gelişimine engel olur. Türk futbolunun özgür oyunculara daha çok ihtiyacı var ve böyle oyuncular yetiştirmeye çalışmalıyız. Sergen gibi oyunculara ihtiyacımız var ve bu tip oyuncuları gözümüzün nuru gibi koruyup kollamamız lazım.

▼O zaman şöyle de diyebiliriz. Göztepe sizin zamanınızda büyük yeteneklere sahipken diğer yandan takım olmayı başardı.

▲Tabii. Farklı oyuncu tipleri vardı. Büyük yeteneklerimiz vardı. Ama bunu tamamlayan takım hüviyetimiz de vardı.

▼Unutulmaz bir Sovyetler Birliği maçı oynadınız. Moskova'da 2-0 galip geldiniz. Bu maçın öyküsünü sizden dinlemek isterim.

▲16 Ekim 1966 tarihinde oynandı o maç. Moskova Lenin Stadı'nda. Ben 1966 Dünya Kupası'nı İngiltere'de izleme şansını yakalamıştım aynı zamanda.

Dünya Kupası'nda dördüncü olan Sovyetler Birliği'yle turnuva sonrası Moskova'da oynadık. Maçı bir gün önce çok soğuk vardı ve bu bizi rahatsız etmişti. Ama maç günü güneş açtı. Bizim Milli Takım'da o dönem masör filan da yok. Rusların bir masörü bize geldi. Turgay Şeren Ağabeyimizin 51. ve son milli maçıydı hatırımda kaldığı kadarıyla. Maça çıkarken Ogün Altıparmak'la önlü arkalıyız. Ogün'ün moral kondisyonu her zaman üst düzeydedir. Rusların da Sesterniyev adında bir defans oyuncusu var boylu-poslu iri kıyım birisi. Ben ona bakarken Ogün bana "Sen onun boyuna posuna bakma, biz bunları bugün yeneceğiz" dedi. Ben de ona "Yine sallıyorsun" dedim. Sahaya çıktık. Türk futbol tarihine geçen bir skorla 2-0 kazanarak ülkemize döndük.

▼Bir de unutulmaz bir Türkiye Kupası finali maçınız var. 2-1'in rövanşında 10 kişiyle 3-1 kazandığınız.

▲Eskişehir'deki ilk maçta maç 0-0'ken

bir frikik oldu ve ben takribi 30-35 metreden gol yaptım. Stat sessizliğe gömüldü. Daha sonra Eskişehirspor iki gol attı ve maçı 2-1 kazandı. İzmir'deki maçta devre arasına 1-1 girdik. Çağlayan oyundan atılmıştı. Adnan Süvari soyunma odasında çok güzel bir cümle sarf etti. "Çocuklar" dedi "Bugün bu maç böyle biterse suç Çağlayan'a yüklenecek. Arkadaşınız için daha fazla koşacağınızdan ve mücadele edeceğinizden şüphem yok. Çıkn bu arkadaşınızı burada mahzun bırakmayın." İkinci yarı maçı 3-1 kazandı ve kupayı da aldı. Kupayı ben kaldırdım. Gürsel Ağabey maçı son birisine kızdı herhalde, biz de bir anlam verememiştik. Gürsel Ağabey seremoniye katılmayınca kupayı kaldırmak bana düştü.

▼17 yıl Birinci Lig'de forma giydikten sonra uzun bir teknik direktörlük kariyeriniz var. Türkiye'nin hemen hemen tüm futbol şehirlerinde çalışmışsınız. Türk futbolu hakkında sağlıklı bir değerlendirme yapacak kişilerden birisiniz.

▲Aslında gönül arzu eder ki ben ve benim gibi arkadaşlarım daha farklı kulvarlarda değerlendirilsin. Ama bu gerçekleşmiyor bir türlü. Biz biraz uzaklaşan, kenarda kalan insanları hemen unutuyoruz. Bence bizlerden her türlü istifade edilmeli. Ben ve benim gibi pek çok kimse buna hazır. ■

Gerçek taraftar kim?

Taraftarlık pek çok insanın hassas noktalarından birisi. Herkes tuttuğu takımla kendisini bütünleştiriyor ve herkes takımını “en çok” seviyor. Takım sevgisinin gerçekliğini kanıtlamak için, boğazları patlayıncaya kadar bağırın da var, sahaya girip futbolcusuna sarılan da, hatta adam öldüren de... İngiliz Four Four Two dergisinin araştırmasında taraftar profilleri inceleniyor ve gerçek taraftarın aslında kim olduğu bulunmaya çalışılıyor. Ortaya çıkan tabloda, tribünde oluşan farklı sınıfların birbirini dışladığı görülüyor.

Taraftarlık pek çok insanın zayıf noktalarından birisi. Herkes tuttuğu takımla kendisini bütünleştiriyor ve herkes takımını “en çok” seviyor. Takım sevgisinin gerçekliğini kanıtlamak için, boğazları patlayıncaya kadar bağırın da var, sahaya girip futbolcusuna sarılan da, hatta adam öldüren de... İngiliz Four Four Two dergisinin yaptığı araştırmada, taraftar profilleri incelenmiş ve gerçek taraftarın aslında kim olduğu bulunmaya çalışılmış. *TamSaha* olarak oldukça ilginç bulduğumuz bu araştırmanın kısa bir derlemesini okurlarımızla paylaşıyoruz. Bir taraftar hayal edin... Yıllardır maçlara giden, takımı için kilometrelerce seyahat eden, tüm yıl boyunca biriktirdiği parasını kombine bilete yatan, takımı hakkında her şeyi bilen, hemen her maçı hatırlayan bir taraftar. Kendinizi bu taraftarın yerine koyun. Takribi 20 senelik taraftarlık deneyiminizin ardından arka koltukta oturan kadın zaten mağlup durumdaki takımınız hakkında yorum yapınca ne hissedersiniz? Siz ne hissederseniz hissedin emin olun o kadın da sizinle ilgili bir yargıya sahiptir. Nasıl tekerlekli sandalyeyle maça gelen taraftarın taraftarlığını gizliden gizliye sorguluyorsanız ya da tribündeki yeni yetmeleri yadırgıyorsanız inanın onlar da sizi yadırgıyor. Hemen her taraftar, taraftarlık piramidinin hangi katında olduğunun farkındaysa ve gerçek taraftarın kim olduğu konusunda herkesin bir tanımı varsa da kimse diğer taraftarlar karşısında yapmacık görünmek istemiyor.

Yeni olan dışlanıyor

Herkes “yeni” taraftarı bir yönüyle dışlıyor. Tamamen kulübün ürünleriyle giyinen bir taraftar özentili olarak adlandırılabilir. Bu taraftar hele kadın, Asyalı, homoseksüel veya zenciye sayılır. Bazıları özentili olurken diğerleri

HERKES “yeni” taraftarı bir yönüyle dışlıyor. Tamamen kulübün ürünleriyle giyinen bir taraftar özentili olarak adlandırılabilir. Bu taraftar hele kadın, Asyalı, homoseksüel veya zenciye sayılır. Bazıları özentili olurken, diğerleri “sarhoş, yoruncunun bir gece önce söylediklerini tekrarlayan ya da futbolcular topa her dokunduğunda çığlık atan veya taraftarlara susmalarını söyleyen, sandviçlerini yemekten tezahürat yapmaya fırsat bulamayan” kişiler olarak adlandırılabilir.

İNGİLTERE’de bazı TV programları her oynanan maçtan sonra taraftarların ne kadar gerçek oldukları konusunda bir ölçüm yapıyor. Bu ölçüm taraftarın maça geldiği mesafe, ne kadar süredir taraftar olduğu, takıma olan adanmışlığı ve futbol bilgisi test edilerek belirleniyor. Programı sunan kişiler her kadın taraftara sanki kafadan sakatmış gibi davranmakta sakınca görmüyor.

sarhoş, yoruncunun bir gece önce söylediklerini tekrarlayan ya da futbolcular topa her dokunduğunda çığlık atan veya taraftarlara susmalarını söyleyen, sandviçlerini yemekten tezahürat yapmaya fırsat bulamayan kişiler olarak adlandırılabilir. Tabii bu yeni taraftarların en büyük özelliği futbola “zarar” vermeleri. İngiltere’de bazı TV programları her oynanan maçtan sonra taraftarların ne kadar gerçek oldukları konusunda bir ölçüm yapıyor. Örneğin. Bu ölçüm taraftarın maça geldiği mesafe, ne kadar süredir taraftar olduğu, takıma olan adanmışlığı ve futbol bilgisi test edilerek belirleniyor. Programı sunan kişiler her kadın taraftara sanki kafadan sakatmış gibi davranmakta sakınca görmüyor.

Herkesin bir ilki var

Bir şeyi kabul etmek gerek. Herkes hayatında bir kez yeni taraftar oldu. Eskiler tertemiz Manchester United forması içindeki yeni çocuğu hor görebilir ama unutmamalıdır ki onlar da 30 yıl önce kendilerinden çok daha büyük adamlar arasında duran kel çocuklardı. Ya da maçı bir gay barda izlediğinizi düşünün. Bu kirli hobilerini yıllarca kendilerine saklamak zorunda olduklarını hisseden kişilerle birlikte! Ya da uyuşturucu, alkol, seks bağımlısı olup daha sonra futbola bağlanan kişilerden birisiniz. Veya David Ginola’nın bir bakışı sizi Newcastle United veya Tottenham taraftarı olmak için ikna etti. Belki Oasis solisti Liam Gallagher gibi küçükken Manchester City’nin efsane yıllarında Maine Stadı’na gidip boyunuz yetmediği için

Taraftar gerçekliğini belirleyen kıstaslar

- ✓Takımı tutma süresi.
- ✓Takım hakkında bilgi sahibi olma.
- ✓Takımın sahasına yakın bir yerde doğmuş olma.
- ✓Takımı destekleyen bir ailede doğmuş olma.
- ✓İşçi sınıfından olma.
- ✓Maçlara gitme sıklığı.
- ✓Maçlarda tezahürat yapma.
- ✓Takımın stadına yakın bir yerde oturma veya stada gelmek için uzun bir yol kat etme.
- ✓Takımın formasına sahip olma veya olmama.
- ✓Takım ırkı bir futbolcu transfer ederse bunu kendisine dert etme veya etmeme.
- ✓Takımı yüksek sesle eleştirme ve eleştirmeme.
- ✓Takımı estetik, yetenek veya politik nedenlerle tutma ve takım zayıf düşse, Malcolm Glazer tarafından satın alınsa veya Lee Bowyer’ı alsın bile takımı bırakmama.

duvarın arkasından maçı izleyemediniz. Boyunuz uzadığında ise bu kez takımınız kötüye gitmeye başlamıştı. Ya da göbek bağınız stada gömüldü ve rezerv takımının maçlarını bile kaçırmıyorsunuz. Bunların hepsi geçmişinizde yaşanmış veya yaşanmamış olabilir ama taraftarlığınız hayatınızın bir noktasına dayanıyor. Peki bu niye bu kadar önemli? Çünkü etrafta çok fazla taraftar var ve bu taraftarların hepsinin babalarının onları götürdüğü ilk maçtan bu yana her maça gitmeleri mümkün değil. Yani birileri yalan söylüyor. Ayrıca futbol 20 yıl önce sine göre çok daha fazla önem kazanmış durumda.

İnsanlar olağan bir konusmada hava durumu yerine artık futbolu konuşuyor. Prenslar, televizyon yıldızları, müzisyenler taraftarlıklarını kanıtlamaya uğraşıyor. İngiltere’nin ortadirek başbakanı tuttuğu takım konusunda yalan söylediği için suçlanmış. Bir anda herkes taraftar oldu çıktı. Zahir adında Asya kökenli bir Arsenal taraftarı futbolun çok fazla ticarileşmesi üzerine futbola sırt çevirmiş. O dönem kendisini bu kararı nedeniyle kutlayan futboldan nefret eden bayan bir meslektaş 3 sene sonra Dünya Kupası’nı ipte çeker olmuş. Zahir “Dünya tersine döndü herhalde. Eğer o kadın futbolun bu kadar içindeyse kim olmaz ki?” diye soruyor. Liverpool taraftarı Neil “Futbol moda gibi oldu ve bazı kadınlar bunun üzerine atladı. Bazı arkadaşlarımın eşleri birkaç sene önce futbola ilgilenmezken şimdi taraftar oldu ve her şeyi bildiklerini zannediyorlar. Bense gülmek için dilimi ısıyorum” diyor.

Bu ilginin bir nedeni Hillsborough, Heysel ve Bradford sonrası yapılan reformlarla ilgili. Bir diğer nedeni ise SKY’nın verdiği milyonlarca pound yayın geliri. Ayrıca 1980’lerin sonunda yaşanan “fanzin devrimi” de bu ilginin de pay sahibi.

Futbol sosyolojisi uzmanı Richard Giulianotti yeni orta sınıf fanzin yazarlarını gerçek ve doğru olarak nitelendirirken süper taraftar olarak nitelendirilen Nick Hornby ve Roddy Doyle gibi yazarları hor görüyor, onların gerçek taraftar olmadıklarını söylüyor. Yazar Simon Kuper ise bu tip yazarları başka bir yönden eleştiriyor. Anne Coddington’un 1997 basımlı *One of the Lads* adlı kitabında Kuper, Nick Hornby gibi yazarların 30 yıldır bir takımı tutmalarını, yedi cedlerinin de aynı takımı tutmasına ve futbol taraftarlığını kan bağıyla ilişkilendirmesi fikrine eleştiriyor. Kuper “Bu tehlikeli. Çünkü böyle yaptığınız zaman Asyalı, zenci ve kadın taraftarları en baştan dışlarsınız. Eğer bu fikri kabul edersek, önceden bir bağınız yoksa nasıl o takımın bir parçası olabilirsiniz ki?” diyor.

Tribünde sınıf ayrımı

Beyaz, heteroseksüel ve işçi sınıfı taraftarların dışında kalan taraftar grupları “yeni” dediğimiz taraftarların ilk tanımı. Bu yaklaşım futbolun içinde her zaman kadın, orta sınıf, beyaz olmayan ve homoseksüel taraftarların olduğunu reddeden bir bakış açısı aynı zamanda. Fakat bu taraftarlar son zamanlarda çok yaygınlaştı ve artık görmezden gelemiyorsunuz. O zaman ne yapalım, hepsini aşağılayalım! Kadın taraftarlar cinsiyetçi hakaretler ve yorumlara maruz kalıyor. Orta sınıf taraftarlar “takım elbisesi” veya “öğrenci” olarak nitelendiriliyor. Homoseksüel, zenci veya Asyalı taraftarlar ise kendilerini aşağılayan ya da varlıklarını reddeden tezahüratlarla karşılanıyor. En yeni, genç beyaz taraftar hemen gerçek taraftar statüsüne kavuşurken, en gerçek kadın/Asyalı/zenci ve homoseksüel taraftarın kabul edilmesi için ise ağızyla kuş tutması gerekiyor. Bir şeyi de açıklığa kavuşturmak şart. Tüm bu “eski” taraf-

tarlar yaşlı, göbekli insanlar değil. İki beyaz Liverpool taraftarıyla yapılan konuşmada her iki taraftar da şehir dışından gelenler ve futbolun Amerikanlaşması konusundaki şikayetlerini dile getiriyor. Ayrıca orta sınıf taraftarların onlara tribünde oturmalarını söylemelerinden ve Kop tribününde Hillsborough sonrası skandal bir yayıncılığa imza atan *The Sun* okuyanlardan da yaka silmişler. Bunları söyledikten sonra birbirlerine bakıp gülüyorlar. Çünkü tıpkı yaşlılar gibi konuşmaya başlayan iki taraftar henüz 18 yaşında.

Tüm “yeni” taraftarlar da yeni değil ayrıca. Homoseksüel bir Leicester taraftarı Steve, Stanley Matthews’u izlediği günleri hatırlıyor. Lezbiyen Aston Villa taraftarı Alice ise 1970’li yıllarda kombine alabilmek için motosikletini satmış. Bazı yeni kadın taraftarlar David Beckham veya Liverpool’un Spice Boys’ları nedeniyle ilgi gösterdiklerini kabul etseler bile bunun da yeni bir tarafı yok.

Aşkla gelen taraftarlık

Örneğin Elizabeth 1966 yılında pop müzik ve futbol sahasındaki güzel bir yüze tutulmuş. Roger Hunt’a aşık olup Liverpool taraftarlığını seçmiş. Bu kararıyla Westham taraftarı 5 erkek kardeşini hayal kırıklığına uğratsa da her iç saha maçında gidiş-dönüş 600 km. yapıyor. Elbette 1990’lar öncesi futbol bu kadar popülerleşmeden taraftar olan yaşlı “eski” taraftarlar var. Kimse bu eski taraftarların ne kadar eski olduğunu bilmiyor. Marksist sosyologlar, Sky yayınları, koltuklu stadyumlar ve karidesli sandviçler öncesi, tam 40 sene evvel futbolun metalaştırılması ve burjuvazinin işçi sınıfını statılardan çıkarmasını eleştiriyordu. Fakat bu “eski” taraftarlar hayalet de olsa kendilerini modern futbol kültürünün mihenk taşı yapan bir gerçeklik taşıyor.

2006 yılında futbolda daha fazla kadın, zenci, Asyalı veya homoseksüel olabilir ama pazarlamanın parlak fikirleri hâlâ eski taraftarın coşkusunu kullanmaya devam edecek. Farklılık, statlarda daha fazla güvenlik ve daha iyi yiyecekler forma satırmaz veya insanları tribüne çekmez. Bunun yerine zorlu, sert, karidesiz sandviç çigneyen otantik taraftar kültürü, ayakkabı ve forma üreticileri tarafından nostaljik bir pornografi misali satılmaya devam edecek. Örneğin Coca Cola, İngiltere Birinci Ligi’nin isim sponsoru ve sloganı “gerçek taraftar için gerçek futbol.” Gerçek taraftar günümüz futbolunun en güçlü sembolü.

“Futbol İngiltere’de işçi sınıfının eğlencesidir” yargısından yola çıkarsak acaba aşağıdaki paragraf sizce doğru mu? Çin’de yaklaşık 23 milyon Manchester United taraftarı var. Bu taraftarların hepsi “yeni” taraftar olarak adlandırılabilir. Bu taraftarların büyük bir kısmının fabrikalarda çalışan kesim olduğunu tahmin edebilirsiniz. Bu fabrikalar eskiden Leeds, Liverpool, Manchester ve Londra’daydı. Taraftarlık bundan daha gerçek olamazdı değil mi? ■

Four Four Two’dan çeviren: İlker Uğur

Yaşları henüz 19. İkisi de 11 yaşından beri, yani tam 8 yıldır Galatasaraylı. Bu sezon A takımında sıklıkla yer bulmaya başladılar. Biri sağ, diğeri sol kolu Aslan'ın. Defalarca milli olmalarına ve bu genç yaşlarında Galatasaray gibi bir takımda forma bulmalarına rağmen ayakları yerden kesilmemiş. İkisi de "Biz henüz futbolcu olmadık. Öğreneceğimiz çok şey var" diyebilecek kadar olgun ve gelişmeye açık.

UĞUR: Türk insanı kaybetmeye başladığı zaman agresifleşiyor. Hırçınız biz. Belki atalarımızdan dolayı. Kaybetmeyi hiçbir zaman istemiyoruz. İngiltere'de bir takım küme düştüğü zaman stat yine dolu oluyor ve maç bitiminde seyircisi alkışlıyor.

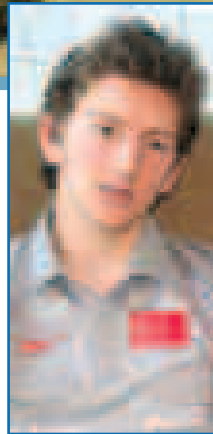
FERHAT: Takım içindeki tüm ağabeylerimiz bizimle ilgileniyor. Aynı mevkide oynadığımız Orhan ağabeyim adeta üzerime titriyor. İlk maçta yan yana oynadıktan sonra hep onu dinliyorum ve söylediklerini uygulamaya çalışıyorum.

Ferhat Öztör

Uğur Uçar

Asırlık çınarın körpe dalları

▼Her ikiniz de Galatasaray'ın kolu kanadı-sınız. Genç yaşınızda Galatasaray'da oynamak nasıl bir duygu?

▲U: Galatasaray çok büyük bir camia. Bu takımın bir parçası olmak çok gurur verici. Çok uzun yıllardır bu kulübün formasını gi-
yiyorum ve şu anda zaman zaman A ta-
kımında şans buluyorum. Çok mutluyum tabii
ki.

▲F: Ben de aynen katılıyorum. Çok emek
verdik bu noktaya gelmek için ve şu anda
bu takımın bir parçası olmak gerçekten çok

güzel.

▼Futbola nasıl başladınız?

▲U: Ferhat'la aynı seçmelerde Galatasaray
altyapısına girdik. Ben 11 yaşındaydım.
Elimden tutup seçmelere getirildiler. O gün
bugündür Galatasaray oyuncusuyum. Ama
çok emek verdik buralara gelmek için.

▲F: Uğur'un söylediği gibi 8 yıldır berabe-
riz. Burada bir aile gibi olduk. Ben de seç-
meler sonucu Galatasaray altyapısında oy-
namaya başladım. 8 yıldır aralıksız idman-
lara geliyorum. Çok çalışıyorum.

UĞUR: Galatasaray'da forma şansı
bulmak çok zor. Hocalarımız bize
güveniyor ve forma veriyor ama biz bunu
hak etmesek, bu
mekkiye layık olmasak yerimize her an
oyuncu transfer edilebilir. Bu durum bizim
için hem bir baskı hem de bir motivasyon.

FERHAT: 8 yıl emek verdim bir yerlere
gelmek için. Evim Galatasaray'ın
tesislerine uzaktı. Etiler tarafında
oturuyorum. Her gün gidiş-geliş 2 saat
yolum vardı. Bunun trafiği oluyor, yemeği
oluyor. Buraya kadar uğraştım, bundan
sonra formama sıkı sıkı sarılıp asla
bırakmayacağım.

UĞUR: İngiltere veya İtalya Ligi'nde her
zaman şampiyonluğa oynayan bir takıma
gitmek isterim. Eğer bu gerçekleşmezse
Türkiye'de başladığım yerde,
Galatasaray'da futbolu bırakmak
istiyorum. Çok büyük bir Avrupa takımı
olmadığı sürece Galatasaray'dan ayrılmayı
düşünmüyorum.

FERHAT: Hedefim Avrupa. Tabii ki
inşallah Galatasaray formasını uzun
seneler giyeceğim. Özellikle İngiltere
Ligi'ni çok seviyorum, zamanı geldiğinde
Avrupa'ya gitmek istiyorum. İngiltere
Ligi'nin üst sıralarındaki takımlardan
herhangi birinde oynamayı amaçlıyorum.

▼Daha mütevazı takımlar-
da oynayan futbolcu arka-
daşlarınız sizin çok şanslı
olduğunuzu düşünüyor.
Herkesin hedefi Galatasa-
ray gibi bir takımda oyna-
makken siz bu takımdaşı-
nız zaten. Bu konuda ne
düşünüyorsunuz?

▲U: Bence bu yanlış bir
düşünce. Galatasaray çok
büyük bir kulüp, bu doğru.
Fakat Galatasaray'da for-
ma şansı bulmak çok zor.
Hocalarımız bize güveni-
yor ve forma veriyor ama
biz bunu hak etmesek, bu
mekkiye layık olmasak ye-
rimize her an oyuncu
transfer edilebilir. Bu dü-
şünceyi de taşıyoruz ve bu
bizim için hem bir baskı
hem de bir motivasyon
unsuru.

▲F: Diğer kulüplerdeki ar-
kadaşlarımız büyük takım-
lara gelmek istiyor çünkü
burası ön planda ama büyük takıma gelmek kadar orada kalıcı olmak da
çok önemli. Biz Galatasaray'da kalıcı olmaya çalışıyoruz. En büyük moti-
vasyonumuz bu. Ayrıca daha küçük takımda hata yaptığınızda tolere edil-
me oranı yüksektir. Galatasaray'da göz önünde olduğunuz için iki hata
yaparsanız çok zor duruma düşersiniz.

▼Peki bu durum bir baskı yaratmıyor mu?

▲U: Yaratıyor tabii ki. Sonuçta bir forma mücadelesi veriyorsunuz. Fakat
yaşımız henüz çok genç ve bizi kazanmak istiyorlar. Hep en üst düzey mo-
tivasyonla en iyiyi yapmayı hedefliyorum ben. Bir baskı var ama bu beni

motive ediyor aynı zamanda.

▼Taraftar da sizi destekliyor değil mi?

▲F: Altyapıdan yetiştiğimiz için bize çok bü-
yük destek veriyorlar. Maç öncesinde tribüne
çağırıyorlar.

▲U: Maç öncesinde tribüne çağırıldıkları za-
man daha büyük heyecan oluyor.

▼Peki özel hayatınızda bunu nasıl hissediyor-
sunuz? Bu kadar genç yaşta Galatasaray gibi
bir takımda oynuyorsunuz, özel hayatınıza et-

lendirmez. 8 yıldır Galatasaray altyapısında
oynuyoruz, 8 yıldır bir amaç uğruna çalıştığ-
mız ve uğraştığımız için kazandığımız bu for-
mayı kolay kolay bırakmayız.
▲F: Ben de aynı şekilde. 8 yıl emek verdim bir
yerlere gelmek için. Evim Galatasaray'ın tesis-
lerine uzaktı. Etiler tarafında oturuyorum. Her
gün yaklaşık 2 saat yolum vardı. Bunun trafiği
oluyor, yemeği oluyor. Buraya kadar

kisi nasıl oluyor bunun?

▲U : Dışarıda tanınmaya
başladık biraz daha. Yolda
çeviriyorlar veya laf atıyorlar.
(Gülerek) Bunun etkisi oluyor
tabii ama idmanlardan dola-
yı fazla dışarı çıkma imkânı
bulamıyoruz doğrusu.

▼Senin nasıl Ferhat?

▲F: Benim de aynı şekilde.
Daha yavaş yavaş tanıyıyo-
rum. Güzel bir şey ama.

▲U : Mesela artık bana genç
demiyorlar. Aynı yaştayız
ama artık genç olarak kabul
edilmiyorum sanki.

**Formayı kolay
bırakmayız**

▼Bu da hem avantaj hem de
dezavantaj. Peki Galatasa-
ray'da öyle ya da böyle for-
ma şansı buluyorsunuz. Yarın
diyelim ki teknik direktör de-
ğiştii, sizi tekrar geri plana
çektiler. Şu anda alışılmış bir
tempo var. Oynamak için
başka bir takıma gitmeyi dü-
şünür müsünüz?

▲U: Bunu düşünmek istemi-
yoruz. Altyapıda hep başarı-
ya endekslendiğimiz, her za-
man birincilikleri, şampiyon-
lukları düşündüğümüz için
belki küçük takımlarda oyna-
mak bize farklı gelecek. Belki
o takımlara gittiğimiz zaman
daha başarılı olabiliriz ama
ilk hedefim her zaman Gala-
tasaray'da oynamak. Hoca
değişir-değişmez; yönetim
değişir-değişmez, bu bizi ilgi-

uğraştım, bundan sonra formama sıkı sıkı sarılıp asla bırakmayacağım.

▼Beklemeyi mi tercih edersiniz yoksa oynayarak, kendinizi daha fazla geliştirerek dönmeyi mi?

▲U: Beklemek bize hiçbir şey kazandırmaz ki. Bazı şeyler sadece idmanla olmuyor. Çünkü maçın temposu çok farklı. Maç daha tempolu olduğu için gidip başka bir takımda oynayıp, daha güçlü dönmeyi tercih ederim.

▲F: Ben de aynı şekilde. Bu yaştan sonra zaten PAF takıma çok olumlu bakmıyorum, artık 19 yaşına geldim. Eğer oynamayacaksam başka yerlerde kendimi daha iyi noktalara getirmeliyim. En iyi oynayabileceğim yerde olmalıyım.

▼8 yıldır Galatasaray gibi bir kulüpte olduğunuz için sizin hakkınızda "Çok tecrübeli bunlar" diye bir yorum duydum. Maçta öyle tecrübeli duruyorsunuz ama aslında 19 yaşında çocuklarsınız.

▲U: Tecrübemiz var, çünkü yaklaşık 3 senedir Milli Takım'a gidiyoruz. Hepimiz 60-70 kere milli olduk. Kolay rakiplerle maç yapmadık. Portekiz, İspanya, Fransa gibi güçlü takımlarla oynadık. Avrupa ve Dünya Şampiyonaları'na gittik. Bunlar bizim için hep tecrübe oldu.

▼Ferhat ben seni Milli Takım'da çok fazla görmedim. Bir anda çıktın ortaya.

▲F: U16 ve U17'de oynadım. İlk zamanlarda kamlara geliyordum ama oynamıyordum. Sonradan oynamaya başladım ve daha da güçlendim. Biraz zayıftım herhalde ilk dönemlerde.

▼2006'ya katılmıyoruz ama önümüzde 2010 Dünya Kupası var. Kendinizi orada görebiliyor musunuz?

▲U: Zaten Galatasaray'da devamlılığı sağladıktan sonra hedefimiz doğrudan A Milli Takım oluyor. Onun için 2010 da hedeflerimiz arasında.

▲F: Avrupa Şampiyonası olsun, Dünya Kupası olsun, hedeflerimiz en üst seviyeye gelebilir. Çok çalışacağız.

Mali sıkıntı gençlere yaradı

▼Malum Galatasaray'da mali sıkıntılar yaşıyor. Biraz da bu sıkıntılardan dolayı size sarılmış olduklarını hissediyor musunuz? Yoksa emek verdiğiniz için bu formayı zaten hak ettiğinizi mi düşünüyorsunuz?

▲U: Biz oynadığımız sene Hagi vardı. Fatih Hoca zamanında A takıma çıktım. Maddi sorunlar her takımda oluyor. O zaman da gelen yabancı oyuncular tutunmadı. Ama biz yerli oyuncuyuz, altyapısından yetişmişiz kulübün, bize görev verildi, şans tanındı, biz de böyle devam ediyoruz.

▲F: Bence kulüpte mali sıkıntının yaşanmasının bizim daha fazla forma şansı bulunmamasında etkisi var. Belki zengin bir kulüpte de ismimizi duyurabilirdik ama daha zor olurdu. Bundan dolayı bizi daha önce oynatmış olabilirler.

▼Sizin de içinde bulunduğunuz yetenekli oyunculardan oluşan yeni bir nesil var. Bu nesilden sizinle beraber ön plana çıkacak isimler olarak kimleri görüyorsunuz? Yani "Milli Takım bunlardan oluşacak" dediğiniz.

▲U: Arda, Aydın, Özgürçan, Cafer, Erkan, Mehmet Güven, Fenerbahçe'den Olcan, Vestel Manisaspor'dan Selçuk, Caner, Trabzonspor'dan Ufukhan, Almanya'dan Nuri, Tefrik. Futbolun içinde olan-

lar bu oyuncuları tanıyor zaten. Bunlar ileride Milli Takımımızın temelini oluşturacak arkadaşlar. Demek ki çok iyi bir zemin var Milli Takım için. İnşallah daha ileride başarılarla hep birlikte imza atacağımızı düşünüyoruz.

▲F: Ben de Uğur'un saydığı isimlere katılıyorum.

▼Bütün isimlere hemfikir misin?

▲F: Hepsi arkadaşımız, mükemmel bir uyumumuz var.

▼İkiniz de gerçekten çok zorlu mevkilerde oynuyorsunuz. Savunma oynamak gerçekten hem tecrübe gerektiriyor hem de kuvvet. Günümüz futbolunda hücum yönünüzün savunmanız kadar iyi, hatta daha iyi olması gerekiyor. Bu pozisyonla ilgili olarak kendinize örnek aldığınız kişiler var mı?

▲U: A takıma çıktığım zaman stoper oynuyordum. Daha sonra Hagi beni sağbekte denemeye karar verdi. Sağbek gerçekten hem güç hem dayanıklılık olarak daha çok motivasyon ve konsantrasyon gerektiriyor. Stoper olarak belki daha rahat oynuyorsun, kısa bir alanda oynadığın için gidip gelmiyorsun. Şimdi sağbekte zorluk çekiyorum. Hem ileri gitmek hem de geri gelmek zorundasın. Günümüz futbolunda da sadece savunma yapmanı istemiyorlar. Hem savunmanı yapacaksın hem de атаğa çıkacaksın.

▲F: Solbek oynamam seçmelere girdiğim zaman şans eseri oldu. 10 yaşındaydım, mevkilerle ilgili çok fazla bilgim yoktu. "Sol tarafta kim oynayacak?" diye sorduklarında ben solu duydum, hemen elimi kaldırdım. Baktım sağda değil defansın

solunda kalıyorum. O günden sonra oynamaya başladım, seviyorum solbek oynamayı.

▼Beğendiğiniz oyuncular kimler?

▲F: Roberto Carlos ve Lizerazu.

▲U: Nesta ve Maldini.

▼Peki hücum yönünüzü geliştirmek için ekstra çalışma yapıyor musunuz?

▲U: Zaten oynaya oynaya o özelliklerini kazanıyorsun. İlk başladığımız maçları hatırladığımızda belki атаğa bir veya iki kere çıkıyorduk. Şimdi daha rahat hareket etmeye başladık. Çünkü zaten 4-4-2 oynadığınız zaman sağ ve solbekler атаğı her zaman desteklemek zorunda. Başarılı bir futbolcu olmak istiyorsan bu sisteme ayak uydurmak zorundasın.

▼Galatasaray'da oynuyorsunuz ve Anadolu kulüplerinde forma giyen arkadaşlarınıza göre bir adım öndesiniz. Onlar İstanbul kulüplerinde oynadıktan sonra Avrupa'ya gitmek ister. Sizin

Avrupa hayalleriniz var mı?

▲F: Benim hedefim zaten Avrupa. Tabii ki inşallah Galatasaray formasını uzun seneler giyeceğim. Özellikle İngiltere Ligi'ni çok seviyorum, zamanı geldiğinde Avrupa'ya gitmek istiyorum. İngiltere Ligi'nin üst sıralarındaki takımlardan herhangi birinde oynamayı amaçlıyorum. İlle de şu takım olsun diye bir düşüncem yok. Çünkü Premier Lig'de herkes iyi durumda. Tabii ki Arsenal, Manchester United, Chelsea çok iyi takımlar.

▲U: İngiltere veya İtalya Ligi'nde her zaman şampiyonluğa oynayan bir takıma gitmek isterim. Eğer bu gerçekleşmezse Türkiye'de başladığım yerde, Galatasaray'da futbolu bırakmak istiyorum. Çok büyük bir Avrupa takımı olmadığı sürece ben hiçbir zaman Galatasaray'dan ayrılmayı düşünmüyorum.

▼Kaptanlık olayını anlatabilir misin?

▲U: Galatasaray'da A takımla antrenmanlara çıkmaya başladığım zamanlardı. O zaman bir hazırlık maçımız vardı ve teknik direktörümüz de Hagi'ydi. Rakibimiz Göteborg'du. O zaman takımda Arif, Hasan ve Ergün ağabeyler oynuyordu. Kaptan çıkacağım hiç kimsenin aklına gelmezdi. Benim de aklımın ucundan geçmiyordu zaten. O ara Hagi geldi ve takımı saydı, "Kaptan Uğur" dedi. Bir anda şoke oldum. Daha 17 yaşındayım ve aramızda UEFA Kupası'nı almış ağabeylerimiz vardı. Tabii çok hoşuma gitti, çok heyecanlandım. O maçta 4-5 genç arkadaşımız oynuyordu ve Göteborg'u 4-1 yenmiştik.

▼Bir sonraki nokta ne sizin için? Örneğin Ferhat senin için, bir sonraki adım olarak kendin için ne görüyorsun?

▲F: Herhangi bir düşüş yaşamadan çıkışımı devam ettirmek istiyorum, uzun seneler Galatasaray'da kalmak ve oynamak istiyorum.

▲U: Bu çıkışına devam edip, ismini Galatasaray'da kalıcı yapmak ve sürekli ilk 11'de forma giymek amaçındayım. Ondan sonra Galatasaray ve Milli Takım'da çok büyük başarılarla imza atarak, sembol bir isim olarak anılmak istiyorum.

▼Hep futbol konuştuk. Özel hayatınızda ne yaparsınız? Futbol dışında günleriniz nasıl geçiyor?

▲F: Genelde çok fazla iznimiz olmuyor. Hafta içi hep idman yapıyoruz, hafta sonunda da maçlar var. Maç dönüşlerinde de yine idmana çıkıyoruz. Bir gün izin bazen veriliyor. O bir günde de canım ne isterse onu yapıyorum. Beğendiğim bir film varsa sinemaya gidiyorum, ailemle vakit geçiriyorum, akrabalarımı ziyaret ediyorum, arkadaşlarımla dışarı çıkıyorum. Her insanın özel hayatında yaptığı şeyleri yapıyorum.

▲U: Fazla dışarı çıkmadığım için genellikle evde müzik dinleyerek ve internete gire vakit geçiriyorum. Haftada bir gün, maçlardan önceki veya sonraki gün genellikle izin oluyor. O günlerde de ya arkadaşlarımla vakit geçiriyorum ya da sinemaya gidiyorum.

▼Gerets'in size bakışı nasıl? Siz nasıl buluyorsunuz Eric Gerets'i bir teknik adam olarak? Tabii ki size yer verdi, değer verdi, oynatıyor.

▲F: Güvendi bize, biz de o güvenini boşla çıkarmamaya çalıştık. İdmanlarda bizimle ilgileniyor. İdman bittiğinde topları sahada bırakıyor, biz de hangi konuda eksikimiz varsa bu konuda çalışmalar yapıyo-

ruz. Orta yapıyoruz, şut atıyoruz, aramızda veya duvarla paslaşıyoruz. İdmanlardan sonra kendi çapımızda çalışıyoruz.

▲U: Hocamız gençlere çok önem veriyor, bu zaten belli oluyor. Vestel Manisaspor maçına ikisi 87'li, biri de 88'li üç genç oyuncuyla çıktık. Takımda bizimle idmanlara çıkan 3-4 tane daha arkadaşımız var. Bunlara da zamanla forma şansı verecek hocamız. Bu bizim gelişmemiz açısından çok önemli. Futbol oynadığı dönemde önemli bir kanat oyuncusu olması bizim için bir avantaj.

▼Karşınızda ekonomik açıdan sizden daha rahat bir rakip olan Fenerbahçe var. Eğer bu sezon şampiyon olursanız, maddi zorluklarla boğuşan bir takımın oyuncularını olarak neler hissedeceksiniz?

▲F: Tabii ki çok büyük bir gurur bizim için. Oynadığımız takımın en üst bölümündeyiz ve ilk sezonumuzu yaşıyoruz. İlk sezonumuzda Galatasaray takımıyla kazanacağımız bir şampiyonluk hayallerimizin gerçekleşmesi anlamına gelir. Bu şampiyonluktan sonra diğer senelerde de şampiyonluğu elde edersek çok büyük başarılarla imza atarız.

▲U: Bir genç oyuncu için erken yaşlarda yaşayacağı bir şampiyonluk çok önemli. Belki ağabeylerimiz bu mutluluğu daha önce defalarca tattığından onlar için daha az anlam ifade edebilir ama ilk

oyuncularız yani. Kaybetmeye alışık değiliz. Bu ileri için çok önemli.

▼Peki sizinle birebir ilgilenen kim var? Mesela Ergün seninle konuşuyor mu?

▲F: Herkes ilgileniyor. Ergün ağabey de benimle çok konuşuyor. Orhan ağabeyim özellikle herkesten daha fazla ilgileniyor. Üzerime daha çok titreyen o. İlk maçta yan yana oynadıktan sonra hep onu dinliyorum ve söylediklerini uygulamaya çalışıyorum.

▲U: Bana daha çok Song ve Tomas yardımcı oluyor. Duruş, dönüş veya nereye hamle yapmam gerektiği konularında. Bülent Ağabey vardı önceki sezonda, onun da çok yardımı oldu bana.

İdmanlarda uyarıyordu devamlı.

▼Son günlerde futbol sahala-

şampiyonluğumuz olduğu için bizim çok üst düzeyde bir sevinç yaşayacağımızı düşünüyorum.

▼Bildığınız gibi A Milli Takım Teknik Direktörü Fatih Terim Galatasaray'da oynadığı süre boyunca bir kez bile şampiyonluk yaşamadı. Bir de kendinizi öyle düşünün.

▲U: Bunu düşünmek bile istemiyoruz (Gülerek) Kalitemizi bildiğimiz için kesin şampiyonluk yaşayacağımıza ve Avrupa'da başarı kazanacağımıza inanıyorum.

▼Peki bu havayı takım içinde de hissediyor musunuz?

▲F: Ağabeylerimiz bize çok yardımcı oluyor. Her zaman uyarıyorlar bizi, sırf saha içinde değil, saha dışında da. Yememiz, içmemiz, yatma saatimiz, kendimize dikkat etmemiz konusunda.

▲U: Takımdaki ağabeylerimizin UEFA Kupası ve Süper Kupa'yı kazanmış oyuncular olması bizim için çok büyük bir şans. Altyapıda oynadığımız dönemde PAF takımla Türkiye ve İstanbul şampiyonluklarımız var. Hep başarıya endekslenmiş

ında bazı hadiseler oluyor. Deplasmana gittiğinizde belki tribünden size atılan laflar var. Bütün bunlara bakarak Türkiye'deki futbol kültürünü nasıl değerlendiriyorsunuz?

▲U: Türk insanının yapısında var sanırım. Kaybetmeyi hiç kimse kabullenemiyor. Benim yapımda da var. Türk insanı kaybetmeye başladığı zaman agresifleşiyor, sinirleniyor bence. Hırçınız biz. Belki atalarımızdan dolayı. Kaybetmeyi hiçbir zaman istemiyoruz. İngiltere'de bir takım küme düştüğü zaman stat yine dolu oluyor ve maç bitiminde seyircisi alkışlıyor.

▲F: İngiltere'de taraftar her zaman futbolcusuna sahip çıkıyor. Stada sadece bir futbol maçını izlemek için değil, aynı zamanda eğlence için ailece geliyorlar. Orayı bir eğlence alanı, bir sinema gibi görüyorlar.

▼Milli Takımımıza verilen 6 maçlık ceza hakkındaki yorumunuz nedir?

▲F: Çok ağır bir ceza. Yapacağımız itiraz sonucu düşme şansı da var bu cezanın.

▲U: Tabii istemezdik böyle olayların yaşanmasını ama olduğu için de önümüze bakacağız. Seyircisiz oynayacak olmamız finallere gidemeyeceğimiz anlamına gelmiyor. Biz de ona göre hazırlanacağız bundan sonra.

▼Genç oyuncular olarak sizden sonra gelenlere önerebilecekleriniz nelerdir? Sizin seviyenize, Milli Takımlara çıkabilmeleri için neler tavsiye edersiniz, bir futbolcu ne yapmalı bunun için?

▲U: Bana göre özellikle her zaman kazanmayı istemeli futbolcu. Bir yerlere gelmek, başarılı olmak istiyorsa çok fazla çalışmalı. Altyapıda oynarken üzerinde hiçbir baskı olmuyor. Ama A takım seviyesine geldiğin zaman hem takımda kendini kabul ettirmen gerekiyor hem de taraftar ve basından bir baskı olduğu için daha zor oluyor işler.

▲F: Çok çalışmaları gerekiyor. Bir yerlere geldikleri zaman "Oldum" demeyecekler. Her şeyin bir fazlası vardır. Benim düşünceme göre biz daha futbolcu olmadık. Futbolcu adayız. Çünkü öğreneceğimiz o kadar çok şey var ki. Her zaman üstüne koya koya gidersek bir yerlere gelebiliriz. Hiçbir zaman oldum dememeli, olacağım demeliyiz.

▲U: Şu an 20 yaşındayız ama ne olacağımız belli değil. Galatasaray'da kalıcı olmak için her zaman üst düzeyde kalmamız gerektiğini biliyoruz zaten. Bunun için çalışıyoruz, idmanlarda daha fazla zorluyoruz, daha çok koşuyoruz. Genç oyuncu olduğumuz için kendimizi sürekli göstermek zorundayız. ■

Protestonun yarattığı DEV

1908 yılında AC Milan kulübünde yabancı oyunculara yer verilmemesini protesto eden "ası" İtalyanlar ve bir grup İsviçrelinin kendilerine, yabancıların da oynayabileceği bir kulüp kurmasıyla "Football Club Internazionale Milano", bilinen adıyla Inter Milan dünyaya gelir. İlk kaptanını da bir İsviçreli olan Hernst Manktl olarak belirleyen bu yeni kulüp, kapılarının herkese açık olduğunu ispatlamıştır. Dünya futboluna damgasını vuracak bir marka doğmuştur artık, ismi ile müsemma, herkese açık bir marka.

Devlerin Hikâyeleri

1955 yılında kulübün başına geçen Angelo Moratti büyük düşünüyordu. Barcelona'yı şampiyonluklara kavuşturan, zamanın en büyük teknik adamlarından Helenio Herrera'nın peşine düştü. Herrera'nın Inter'i kabulü, altın çağın başladığını göstermekteydi: "La Grande Inter" doğmuştu. Catenaccio, babası ya da en iyi uygulayıcısı ile zirve yapmıştı İtalya'da.

Futbolun lezzetidir derbiler ve camialar arası çekişmeler. Her iki taraf da zıtlıkları temsil edegelmiştir aralarında oynanan ilk maçtan beri. Bazen dini, bazen sınıfsal, bazen politik anlamlar yüklenir bu ayrılıklara ama bazen de birbirine ezeli rakip olan iki camiadın birisi diğerinden ayrılanlar tarafından kurulmuştur. Bu duruma bir örnek de Milano rekabetidir. 1908 yılında AC Milan kulübünde yabancı oyunculara yer verilmemesini protesto eden "ası" İtalyanlar ve bir grup İsviçrelinin kendilerine, yabancıların da oynayabileceği bir kulüp kurmasıyla "Football Club Internazionale Milano", bilinen adıyla Inter Milan dünyaya gelir. İlk kaptanını da bir İsviçreli olan Hernst Manktl olarak belirleyen bu yeni kulüp, kapılarının herkese açık oldu-

ğunu ispatlamıştır. Renkleri günümüzde de kullanılmakta olan mavi-siyah-altın sarısı olarak belirlenir. Dünya futboluna damgasını vuracak bir marka doğmuştur artık, ismi ile müsemma, herkese açık bir marka. Kuruluşunun ikinci senesinde Virgilio Fossati kaptanlığındaki Inter Milan ilk şampiyonluğuna ulaşır. Erken kazanılan bu zaferin ardından ikinci şampiyonluk için ise tam on sene beklenir. Şampiyon takımın kaptanı yine bir Fossati'dir, fakat Virgilio Birinci Dünya Savaşı'nda cephede ölmüş, yerini kardeşi Giuseppe almıştır. Inter Milan bir on sene daha bekler üçüncü şampiyonluğu için. 1930 yılında kazanılan bu şampiyonluk Nerazzurri'nin (mavi-siyahlılar) müzesine gider fakat kupanın üzerinde yazan kazanan takımın ismi

farklıdır: Ambrosiana Inter. Bu değişimin tek bir sebebi vardır; İtalya'da iktidara faşist Benito Mussolini geçmiş ve adında çokulusluluğu taşıyan kulübe isim değişikliği önerilmiştir. Önce Milanese Unione Sportiva olur kulübün ismi, sonra da Ambrosiana Inter. Aslında bu yeni ismin biraz da uğur getirdiği söylenebilir mavi-siyahlılara. Öncelikle dördüncü şampiyonluk için on sene beklenmez; 1938 yılında kazanılır yeni oluşturulan ligin şampiyonluğu. 1940 yılında ilk İtalya Kupası müzeye kazandırılır beşinci şampiyonlukla birlikte. Şampiyonluk başta sevirdir de, takımın ilahı Giuseppe Meazza, şehrin diğer yakasına transfer olunca, hafif bir bocalama dönemi başlar. 1942 yılında faşizm illetinden kurtulur İtalya, Inter Milan da ismine kavuşur.

Bu noktada bir parantez açıp iki Milano takımının aynı stadi paylaştığını söylememiz gerekir. Fakat stadın ismi AC Milanlılara göre San Siro, Inter Milanlılara göre Giuseppe Meazza'dır. İtalyan futbolunun - ve de Inter'in - iki Dünya Kupası kazanmış bu özel futbolcusunun adı altın harflerle kazanmıştır Inter Milan tarihine

ve stadının ismine. Bu isim, otuzundan sonra AC Milan'da iki sezon oynasa da o günlerini bugün hatırlayan pek yok. İkinci Dünya Savaşı sonrasında, İtalya'nın yenilmez armadası Torino, bir uçak kazasında Superga Dağı'na çakılınca, bir anda şans doğar diğer takımlar için. Şehrin sevilmeveni Juventus, Milano'nun düşman kardeşleri ile tatlı bir rekabete girer. Şampiyonluklar paylaşılsa da Milano'nun ilk göz ağrısı AC Milan'ın üç İsveçlisi Gunnar Gren, Gunnar

Nordahl, Nils Liedholm'un oluşturduğu "Grenoli Trio" en çok kapalı gişe sahne alandır. Inter Milan, hocası Alfredo Foni'nin yönetiminde 1953 ve 1954 yıllarında arka arkaya ipi göğüsler. İsveçli Lennart Skoglund ile Macar Istvan Nyers güneş gibi ısıtırlar camiayı. Bu şampiyonluklar müjdecidir adeta, camianın en güzel yılları çok yakındadır.

Herrera ile altın çağ

1955 yılında kulübün başına geçen Angelo Moratti büyük düşünmektedir. Külle-

Giacinto Facchetti, önüne geleni ezip geçmektedir. Başkan, yüz metreyi onbir saniyenin altında koşmaktadır. Ancak atlet değil futbolcu olmuştur gençliğinde. Aristide Guarneri, savunmanın üstünde en az konuşulan adamdır. Orta sahadaki Jair, kanattan esen fırtınadır adeta. Sadece kanatta dursa iyi, canı sıkıldıkça içeri kat eder, içeri girdikçe de goller atar. Orta sahadaki Mario Cor-

so, çalışkan solak bir arıdır. Superga'ya cakılan Torino'nun kaptanı Valentino Mazzola'nın yadigarı Sandro, soyadının hakkını vermiştir yıllarca. Babası kadar olamasa da La Grande Inter'in maestrosu olur. Bunlar, Herrera'nın omurgasını oluşturan adamlardır. Geride kalan yerler için kıran kırana bir mücadele yaşanmıştır.

Moratti-Herrera ikilisi daha ilk sezonda istediklerine yaklaştırmışlardır. Neredeyse şampiyon olacakken, Juventus'un aynı

golleri 3-1'lik galibiyet ile Şampiyon Kulüpler Kupası'nı getirirken, Herrera, Barcelona'dan sonra bu kez de Inter Milan ile dize getirmiştir Real Madrid'i. Hemen arkasından Independiente'yi aşarak kazanılan Kıtalararası Kupa adeta yılın süsü olmuştur. 1965 yılı ise camianın "an-nus mirabilis"idir şüphesiz: Hem lig kazanılmış hem de pek zorlanılmadan Şampiyon Kulüpler Kupası finaline çıkmıştır. Inter Milan'ın stadı olan Giuseppe Meazza'da oynanan finalde bu sefer rakip Benfica'dır. Bela Guttmann'dan yok-

sun Benfica, birçoklarını şaşırtıp Herrera'lı Inter Milan karşısında direnmiş de Jair şampiyonu tayin etmiştir. 1-0'lık sonuçla Inter'unvanını korumuş, Kıtalararası Kupa'da rakip tekrar Independiente, gülen tarafısa Inter olmuştur.

1966 yılında kazanılan şampiyonlukla yüzler yine gülerken, 1967 yılının Şampiyon Kulüpler Kupası finalinde bu sefer Celtic çıkmıştır Lizbon'da karşılarına. Mazzola, takımını öne geçirdiyse de İskoçların inadı, Inter'in sahadan mağlup ayrılmasına neden olmuştur. Bu maçtan sonra Celtic, Lizbon Aslanları olarak anılır, Inter'de ise yavaş yavaş bir devrin sonuna yaklaşıldığı hissedilmeye başlanır. 1968'de Herrera ile Moratti gidince Inter Milan tarihinde bir devir kapanır.

Giuseppe Meazza'da hayaletler dolaşiyor

1971 yılında onbirinci şampiyonluk kazanılırken, eski tüfeklere katılan Roberto Boninsegna gol olup yağmıştır. Alışageldik bir biçimde Scudettoyu kazanan Nerazzurri, ertesi sene tekrar Şampiyon Kulüpler Kupası'nın finalindedir. Sarı Fare Cruyff'un sürüklediği Ajax, Inter'le oynamıştır fare misali. Yavaş yavaş düşüşe geçildiğinin sinyalleri Rotterdam'daki bu finalde verilmiştir. 1978'de İtalya Kupası, 1980'de de on ikinci şampiyonluk kazanıldıysa da La Grande Inter'in hayaleti dolaşmaktadır artık Giuseppe Meaz-

za'da.

Seksenli yıllarda Bergomili, Altobellili, Zengali kadroda Avusturyalı Herbert Prohaska, sonrasında Almanların panzeri Karl Heinz Rummenigge gibi önemli isimler göze çarpar. 13. şampiyonluk Giovanni Trapattoni yönetiminde kazanılırken, Andreas Brehme, Jürgen Klinsmann, Lothar Matthäus, Nicola Bertì, Aldo Serena'nın katkılarının özellikle anımsatılması gerekir.

Doksanlarda ise irtifa kaybı yeniden başlar. Kazanılan UEFA Kupası, o günlerdeki en büyük zaferdir. Önce Roma dize getirilir, ardından Casino Salzburg. 1997 yılında Schalke'ye teslim olan Inter, ertesi sene UEFA Kupası'nın ilk kez tek maç üzerinden oynanan finalinde Lazio'yu üç golle yenerek şampiyonluğa ulaşır. Gollerin hepsi Güney Amerikalı futbolcuların imzasını taşımaktadır. Şilili İvan Zamorano ilk, Arjantinli Javier Zanetti, finalin en güzel golünü atmıştır. Ronaldo'nun çabukluğuysa unutulmazlar arasındadır.

İkinci Moratti aşısı tutmuyor

Angelo Moratti'nin oğlu 1995 yılında başkan olunca, bir anda beklentiler yükselmiştir. Babasının iktidarında, en şaşırtıcı günlerini yaşayan kulüp, ayrıca birçok yıldız da forma giydirmeyi başarmıştır. Baba Moratti, Eusebio ve Pele ile de transfer görüşmesi yapmış, oyuncuları ikna etmeyi başardıysa da takımlarından koparamamıştır. Oğul Massimo, Inter Milan'ı babasının döneminde olduğu gibi dünya futboluna damga vuran bir kulüp yapmak için birçok yıldız takıma kazandırdıysa da (Ronaldo, Roberto Baggio, Vieri, Roberto Carlos, Veron ve diğerleri onun döneminde giymişlerdi mavi-siyah formayı) aşı tutmamıştır. Dokuz senelik dönemde yüzden fazla oyuncu transfer edilir, kazanılabilen sadece bir adet UEFA Kupası olur. Angelo Moratti görevi efsane sol bek Giacinto Facchetti'ye bırakır.

Son günlerde değişik rüzgârlar esmekte Inter Milan cephesinde. Takımın Arjantinli kaptanı Javier Zanetti'nin öncülüğünde futbolcular Zapatistalar'a para yardımında bulundu. Önceden şehirde sol rüzgârların AC Milan tarafından estiği söylenirdi hep. Endüstrileşen futbol çok şey değiştirdi elbette dünyada. Silvio Berlusconi'nin AC Milan'a Başkan olmasıyla rüzgârlar da kesilmişti zaten şehirde. Fakat bu olay gösteriyor ki, bir hareketlilik var Inter Milan kanadında, bu hareketlerin devamı gelecek mi, göreceğiz.

Küme düşmeyen iki takımdan biri

Serie A'da küme düşmeyen iki takımdan birisi Inter. Ve 1989'dan beri şampiyonluk için bekliyor camia. 2002'de çok yaklaştılar buna, son maçta Lazio'ya 4-2 yenildiler ve Juventus'a şampiyonluğu adeta hediye etmiş oldular. Belki 13 rakamının uğursuzluğuna, belki de oğul Moratti'nin beceriksizliğine takıldılar. Lakın düşman kardeşler yıllardır asla kazanamayacaklarını fısıldıyor. Bakalım Milan tribünleri ne zaman "Non Vincete Mai!" diye bağıramayacak? ■

* Asla kazanamıyorsunuz!

rinden doğdukları ezeli rakiplerinin biraz gerisinde kaldıklarının farkındadır. Bunun için Barcelona'yı şampiyonluklara kavuşturan, zamanın en büyük teknik adamlarından Helenio Herrera'nın peşine düşer. Herrera'nın Inter'i kabulü, altın çağın başladığını göstermektedir: "La Grande Inter" doğmuştur. Herrera, has adamı Luis Suarez'i koluna takıp, soluğu Milano'da almıştır. Kafasında oynatacağı sistem de hazırdır. Catenaccio, babası ya da en iyi uygulayıcısı ile zirve yapmıştır İtalya'da. Kale Giuliano Sarti'den sorulmakta, savunmadaki kaleler Armando Picchi ile Tarcisio Burgnich rakiplere geçit vermemektedir. Solda, bugünün başkanı

zamanda Federasyon Başkanı olan sembol ismi Umberto Agnelli'nin gücüne yenisik düşerler. Juventus ile Inter'in maçında ortalık karışır. Önce Inter hükmen galip ilan edildiyse de devreye öncelikle avukat Vittorio Chiusano girer. Avukat, düzenlemelerdeki boşlukları bulunca, Juventus başkanına mutluluktan uçmaktan başka bir şey kalmamıştır. Maçın tekrarına karar verilince, Moratti tepki olarak gençleri sahaya sürer. Inter'i yenen Juventus şampiyon olur.

1964 ve 1965'te çifte zafer

Agnelli'ye rağmen bir kere demir almıştır Herrera'nın armadası. 1963 yılında kazanılan şampiyonluğa karşı kimse bir şey yapamamıştır. Şampiyonluk ertesi sene Bologna'ya emanet edildiyse de aslında Herrera'nın gönlündeki aslan başkadır. Yer Viyana. Tarih 27 Mayıs 1964. Rakip Puşkaş ve Di Stefanolu Real Madrid. Avrupa kupalarının en başarılı takımının karşısına çıkmıştır Herrera'nın talebeleri. Prater Stadı'nda Mazzola ile Milani'nin

Şeref Kürsüsü

- 13 İtalya Ligi şampiyonluğu
- 2 Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası
- 4 İtalya Kupası
- 3 UEFA Kupası
- 2 Kıtalararası Kupa

O, dünyanın en fazla tartışılan teknik direktörlerinden biri. Belki de bir İsveçli'nin İngiltere'de milli takım teknik direktörlüğünü üstlenmesinin tutucu Adalılara verdiği acıdan kaynaklanıyor bu eleştiriler. Ama o İngiltere'yi Dünya Kupası finallerine taşımasını bildi ve görevinin ilk etabını başarıyla yerine getirdiğini düşünüyor. Almanya'daki finaller için ise "Kupayı kazanma ihtimali olan 7 takımdan biriyiz. Eğer kazanırsak İngiltere sokağa dökülecek" diyor.

Sven Goran Eriksson

Kupayı alırsak İngiltere çıldıracak

Son Dünya Kupası'nda Brezilya karşısında 1-0 öndeyken kaybettik, Brezilya daha sonra kupayı kazandı. EURO 2004'te Portekiz'e çeyrek finalde penaltılarla elendik. Şu anda iyi ve tecrübeli oyunculara sahibiz. Bu nedenle kupayı kazanma şansımız oldukça yüksek.

Almanya'da hücumu öngören açık futbol ve bol gol bekliyorum. Önemli olan oyuncuların ne yapmak istedikleri. Taktik ve sistemlerin dışında öyle şeyler vardır ki, bunu oyuncuya öğretemezsiniz. Örneğin Beckham'a 50 metreden isabetli pas atmasını nasıl öğretebilirsiniz?

FIFA Magazin'den Derleyen: **Hasan Cemali**

▼İngiltere'nin 2006 Dünya Kupası finallerine katılacağına inanıyor muydunuz?

▲Dünya Kupası'nda olacağımız için çok mutluyum. İşimizin ilk etabını başarıyla tamamladık, ikinci yarısı ise Almanya'daki mücadelemiz olacak. Kupaya katılmaya hak kazanacağımızı baştan beri biliyordum. Bu inancımı hiç bir vakit kaybetmedim. İngiltere'nin hakkı her Dünya Kupası ve Avrupa Şampiyonası finallerinde mücadele etmektir. Böyle de olmalıdır.

▼Bir çok otorite İngiltere'nin 2006 Dünya Kupası'nı kazanacağını düşünüyor.

▲Umarım haklı çıkarlar. Öyle sanıyorum ki biz kupayı kazanacak altı-yedi takımdan biriyiz. İngiltere'nin futbol seviyesi Arjantin, Brezilya, Hollanda, İtalya, Almanya ve Fransa gibi takımlarla aynı düzeydedir. Biraz da şansın sizden yana olması gerekir. Talihsiz sakatlıklar, he-

sapta olmayan penaltılar bizi yolu-muzdan alıkoymamalı. Gerçek şu ki; biz iyi bir takımız.

Kupayı kazanma şansımız yüksek

▼Hangi gerekçelere dayanarak iyi takım olduğunuzu düşünüyorsunuz?

▲Son Dünya Kupası'nda Brezilya karşısında oyunu 1-0 önde götürürken kaybedip çeyrek finalde elendik. Kontrataktan bir gol yedik ve sonra garip bir gol atıp maçı aldılar. Brezilya daha sonra Dünya Kupası'nı kazandı. İki yıl sonra EURO 2004'te Portekiz'e çeyrek finalde penaltılarla yenilerek elendik. Her iki konumda da İngiltere'nin Brezilya ve Portekiz'den aşağı kalır bir takım olmadığı görüşündeyim. Şu anda biz daha iyiyiz. Çünkü iyi ve tecrübeli oyunculara sahibiz. Bu nedenle kupayı kazanma şansımız oldukça yüksek.

▼İngiltere, 2002 ve 2004 deneyim-

lerinden ne gibi dersler aldı?

▲Hazırlıklarımızın bir hafta daha uzun tutulması bir avantajdır. İngiltere'de futbol sezonu başladı mı bilmek bilmez. Ara verilmez. Japonya ve Portekiz deneyimlerinde özellikle yaptığımız maçların ikinci yarılarında oyuncularımızın yorgun düştüğünü gözlemledim. 2002 ve 2004 turnuvalarına üç haftalık hazırlık döneminden sonra gittik. 2006 Dünya Kupası'na dört haftalık bir hazırlık döneminden çıktıktan sonra zinde olarak gideceğiz. Bu süre bizim için avantaj olacak. FIFA'nın tüm ülkeler için verdiği bu kararı destekliyorum.

▼İngiltere'nin 2006 Dünya Kupası'nı kazanması ne anlam ifade eder?

▲Kırk yıldır İngiltere Dünya Kupası'nı kazanmanın özlemini çekiyor. Büyük bir çğunluk da kazanılacağı umudunu taşıyor. Dünya Kupası'nı kazanmak ise çok zor. İngiltere bu nedenle ancak bir kez evinde kazandı ve bir kez de yarı final hakkını elde etti. İngiltere 2003'te 'Rugby'de Dünya Kupası'nı kazandığı vakit büyük bir coşku yaşadı. Takım Londra'da kupa-

40 veya 50 metrelerden takım arkadaşına isabetli pas atmasını nasıl öğretebilirsiniz? Öğretemezsiniz çünkü bu bir yetenek işidir. Oyuncu bu becerilere doğuştan sahiptir. Beckham, Zidane veya Ronaldinho gibi oyunculara sahipseniz, saha içinde bu oyunculara dikte edemezsiniz. Serbest bırakılmalıdırlar ki, yaratıcılıklarını ve becerilerini ortaya koysunlar. Size faydalı olacak oyuncu tipi, kulağı devamlı kenarda, çalıştırıcıda olmayan fakat gerektiğinde kendi başına doğru karar verendir. Bu tip oyuncular oyunu istedikleri gibi yönlendirir. Bazı saha içi kararlarda oyuncuların sorumluluklara soyunması önemlidir.

▼Söz Beckham'dan açmışken, futbolu son iki yıldır eleştiriliyor. Siz ise onu kuvvetle savunuyorsunuz. Kalitesi hakkında neler diyebilirsiniz?

▲Yetenekleri tartışmasız, üstün meziyetlere sahip futbolcu. Özellikle sağ ayağı ile dünyanın en iyisi. Yaptığı ortarlarda, kısa ve uzun paslarda, ceza vuruşları ve korner atış-

Size faydalı olacak oyuncu tipi, kulağı devamlı kenarda çalıştırıcıda olmayan, gerektiğinde kendi başına doğru karar verendir. Bu tip oyuncular oyunu istedikleri gibi yönlendirir. Bazı saha içi kararlarda oyuncuların sorumluluklara soyunması önemlidir.

yı Trafalgar Square'de çılgin taraftarlarla birlikte kutladı. Görülmeye değer bir olaydı. Eğer 2006 Dünya Kupası'nı kazanacak olursak İngiltere çıldıracak, coşkuyla sokağa dökülecek.

▼Turnuvarın favorisi Brezilya. Sizce İngiltere'nin dışında hangi takımlar favori sınıfına girebilir?

▲Almanya iki nedenle benim favorim. Evinde oynuyor ve hemen hemen her zaman da yarı final ve final şansını elde ediyor. Zihinsel olarak hazır. Almanya bazen turnuvalara durgun başlıyor, hiç kazanacak gibi görünmüyor. Öyle sandığınız 2002 Dünya Kupası'nda Brezilya ile final oynadılar. Evinde oynadığı maçlarda kıyasıya eleştirilmesine rağmen gene de benim favorilerimin arasında. Öte yandan Arjantin çok iyi bir ekip. Hollanda ise güçlü olduğunu elemelerde başarılı mücadelesiyle kanıtladı. İtalya ve Fransa?.. Neler olacağını bilemezsiniz. Zidane ve Makelele Fransa Milli Takımı'na döndü ve her ikisi de çok önemli oyuncular. Fransa, motivasyonu yüksek bir ekip, İtalya ise güçlü bir takım.

Açık futbol ve bol gol bekliyorum

▼Almanya'daki Dünya Kupası nasıl bir görüntü çezecek?

▲Hücumu öngören açık futbol ve bol gol bekliyorum. Oyunda organize olmak çok önemli. 4-4-2 veya 4-3-3 dizilişleri ikinci planda gelir. Önemli olan oyuncuların ne yapmak istedikleri. Taktik ve sistemlerin dışında öyle şeyler vardır ki, bunu oyuncuya öğretemezsiniz. Bazen beceriler ön plana çıkar. Örneğin David Beckham'a

larında bir numara diyebilirim. Ayrıca her yerin adamı özelliklerine de sahip. Gerektiğinde savunma yapabilen ve mücadelede yılmayan Beckham iyi de bir kaptan.

▼Beckham'ı Almanya'da takımının başında kaptan olarak görebilecek miyiz? Dünya Kupası'nda nasıl bir Beckham olacak?

▲Milli takımın kaptanı hiç tartışmasız Beckham'dır. Soyunma odasında kendisini dinletir. Soğukkanlıdır. Bunlar iyi meziyetlerdir. Ancak takımındaki diğer kaptanları da unutmamak gerek. Örneğin Chelsea'nin kaptanı John Terry ile Liverpool'un kaptanı Steven Gerrard da iyi liderlerdir. Almanya'da çok iyi bir Beckham izleyeceğiz. Real Madrid'de bunu ispatladı. Öte yandan bir çok futbolcumuzun bu turnuvada çok iyi mücadele edeceğine inanıyorum.

Rooney Pele'yi geçti!

▼Wayne Rooney 2006 Dünya Kupası'nın sürpriz isimlerinden biri olabilir mi?

▲Olağanüstü bir futbolcu. Wayne şu anda 20 yaşında ve milli formayı 25 kez giydi. İnanılır gibi değil. Pele 20 yaşındayken onun kadar milli olduğunu sanmıyorum. Rooney bence 2006 Dünya Kupası'nda star olacak nitelikte bir oyuncu. Oysa, EURO 2004'te çok iyi bir

Wayne izlerken Portekiz maçında sakatlandı ve star olma şansını kaybetti.

▼Rooney çabuk sinirleniyor; asabi hareketleri için neler söyleyeceksiniz?

▲Kimse hatasız olamaz. Wayne'in müthiş bir futbol zekası var. Zaman zaman soğukkanlılığını kaybettiği oluyor. Starlar daima göze battıkları için sık sık eleştirilir. Wayne de onlardan biri. Bence ona haksızlık ediliyor.

▼2001'den beri İngiltere'nin başındasınız. Bu nasıl bir duygu?

▲Hoş bir duygu, ancak Kuzey İrlanda'ya yenildiğimiz vakit pek de öyle değildi. Mutluyum, çünkü İngiliz Milli Takımı'nın Teknik Direktörüym. Zaman zaman eleştiriliyorum. Bunu doğal karşılamak gerek. 50 veya 60 bin taraftarı olan kulüp takımının teknik adamı ile 10 milyon üstünde taraftara sahip İngiltere'nin başında bulunmak arasında çok büyük fark olmalı.

İngiltere'de eleştiriler acımasız

▼Acımasızca eleştirildiğiniz oluyor. Medyanın bu tutumunu nasıl karşılıyorsunuz? Üzücü değil mi?

▲Hayır. Medyanın eleştirilerine artık kulak asmayorum. Bunu çabucak öğrendim. Ben gazeteleri hemen hemen hiç okumam. Her yazılanı okuyacak olursanız geceleyin gözünüze uyku girmez. Ertesi gün yapılacak işleriniz vardır ve zinde olmanız gerekir.

▼Eleştiriler bazen kişisel olabiliyor. Kuzey İrlanda maçından sonra yazılanlar sınırları aşmadı mı? Görevi bırakmayı hiç düşündünüz mü?

▲Hiç bir zaman. Ben İngiliz Futbol Federasyonu'na karşı sorumluyum. Başta futbolcular olmak üzere daima destek gördüm. Eğer ayrılmam gerekirse bu futbola ilgili bir konu için olmalıdır. Bunun dışında yapılan eleştiriler geçersizdir.

▼Özel hayatınız İngiliz medyası tarafından acımasızca eleştiriliyor? İtalya deneyimi size basınla nasıl başa çıkılacağını

öğretmiş olmalı.

▲İtalya'da bulunduğum 13 yıl boyunca medya tarafından eleştirildim. Orada başka türlüdür eleştiriler, kişisel değildir. Taktik veya hatalı terip nedeniyle eleştirilirsiniz. Burada sizin özel hayatınız eleştiriliyor. Bu yanlış bir tutum. Bundan önceki teknik direktörler, örneğin Graham Taylor, Sir Bobby Robson, Glenn Hoddle ve Kevin Keegan da aynı sorunlarla karşılaşmış İngiltere'de.

▼Bu denli eleştiri işinizden zevk almayı engelliyor mu?

▲Kesinlikle hayır. Dört buçuk yıldır ülkenin her tarafında bulundum ve hiç bir taraftardan kötü bir söz işitmedim. Aksine futbolseverlerden iyi sözler duydum. Onlar bana "Okuma, işitme, söylenenlere aldırma, ancak bizi Dünya Kupası finallerine götür" dediler.

▼İngiliz Milli Takımı'nın başında en iyi anınız neydi?

▲2001'de Almanya'yı evinde 5-1 yendik. Bunu kimse başaramazdı. Biz o maçta çok iyi, Almanya ise oldukça kötüydü. 2002 Dünya Kupası'nda Arjantin'i 1-0 yendiğimiz maç unutulmazlar arasına girer; muhteşemdi ve taktik olarak çok iyiydik. FIFA da bu maçta bizden övgüyle söz etti.

Kulüp takımı çalıştırmak isterim

▼İleride bir kulüp takımını çalıştırmayı düşünüyor musunuz?

▲İngiltere ile kontratım 2008 yılının haziran

ayında sona eriyor. Bundan sonra bir kulüp takımını çalıştırmayı düşünüyorum. Futbolcularla içli dışlı olmak istiyorum. Milli takımda daha çok masa işleri vardır ve bir kulüp takımında olduğu gibi her gün futbolcularla beraber olamazsınız. İşte ben bunu özliyorum. Nerede olacağım önemli değil, yeter ki çalıştıracağım takım güçlü, dikkate değer bir ekip olsun.

▼2006 Dünya Kupası'nda grubunuzdaki rakipleriniz hakkında neler diyebilirsiniz?

▲Paraguay, Trinidad-Tobago ve İsveç rakiplerimiz oldu. Grubumuzda liderlik için mücadele edeceğiz. Ancak bu gruba ikinci olarak tamamlarsak yarı finalde Ronaldinho, Adriano, Kaka ve Cafu'nun bulunduğu Brezilya ile oynama şansımız olmayacak. Aksi takdirde karşımıza çıkacak rakipler arasında büyük bir ihtimalle Almanya, Arjantin, Hollanda veya İtalya olacak. Eğer İngiltere grubunu ilk sırada bitirirse olası rakibi Polonya önünde fazla zorlanacağını düşünmüyorum. Bizim amacımız grubun lideri olmak ve rakiplerimizden çekinmiyoruz. ■

Yasadışı bahis futbolu tehdit ediyor

İnternetteki virüs!

İnsanların para kazanma hırsı, günümüz koşullarında, hayata renk katan alanların değerini düşürebiliyor. Bahis oyunlarında yaşanan dalavereler hem futbolun hem de bahis dünyasının başrol oyuncularının canını fazlasıyla sıkıyor. Belçika'da patlak veren bahis skandalı krizinin boyutları, endişe verici bir şekilde genişliyor. Avrupa'da bahis oynayanlar, tek başına en çok 1000 ile 2000 euro arasında bir bedel yatırabilirken, bu değerler Asya'da 200-300 bin euroya yükselebiliyor. Bu işi yakından takip eden Avrupalılar, Asya kaynaklı bu değişimleri yakalayıp önemli kazançlar sağlıyor.

Cem Çetin

İnsanların para kazanma hırsı, günümüz koşullarında, hayata renk katan alanların değerini düşürebiliyor. Ne yazık ki futbol da bu olumsuzluktan payını fazlasıyla alıyor. Bahis oyunlarında yaşanan dalavereler hem futbolun hem de bahis dünyasının başrol oyuncularının canını fazlasıyla sıkıyor. Belçika'da patlak veren bahis skandalı krizinin boyutları, endişe verici bir şekilde genişliyor. Bugünkü noktaya Belçika'da yayın yapan VRT televizyonun saygın haber programı Panorama'nın, "Son bir yıl içinde Belçika 1.Ligi'nde 7 maçta hile yapıldı. Bu 7 maçın altısı La Louviere'e ait. Ayrıca bu işe karışan 15 kişi var" iddialarını ortaya atmasıyla başladı. Hile skandalında özellikle La Louviere'i hedef alan Panorama'nın bu haberi tüm Belçika medyasında yer aldı. Ülke çıkarları açısından gelişmeleri son derece endişe verici bulan Belçikalı parlamenterler, futbol dünyasında büyük bir temizlik operasyonunun gerekli olduğunun altını çizerek, Adalet Bakanı Laurette Onkelinx'den bu iddiaların aydınlatılmasını talep etti. Haber programında ismi geçenler ise hiçbir delil olmadan kendilerini suçlayan haberciler hakkında dava açacaklarını bildirdi. Ancak son 1 ay içindeki gelişmeler Panorama'cuları haklı çıkartırken, Belçika Ligi'nde de ciddi bir temizlik operasyonunun gerekliliğini gözler önüne serdi. Geriye dönüp, VRT'nin Panorama prog-

ramını hatırlayacak olursak, katılanların son derece çarpıcı açıklamaları vardı. Futbol dünyasını şoke eden söylemlerden bir tanesinin sahibi olan Eric Thomas, "Yargıç, gerçeklerin ortaya çıkması açısından La Louviere'li futbolcuları ikna edip, bu konuda tanıklık etmelerini sağlamamı istedi. Ancak futbolcuların bu işbirliğini kabul edeceklerini tahmin etmiyorum" dedi. Pek tabii ki Thomas herhangi biri değil. Zaten sözleri de bunun için büyük önem taşıyor. Belçika futbolunda tanınan bir isim olan Thomas, futbola olan tutkusu ve La Louviere'li futbolculara yakınlığıyla ön plana çıkıyor. Amacının Belçika futbolunu daha temiz hale getirmek olduğunu belirten Thomas, yapmış olduğu açıklamalar nedeniyle can güvenliğinin tehlikede olduğunun da altını çiziyor. Zaman kaybetmeden harekete geçen Belçika adli makamları, iddialarda adı geçen kulüp ve kişileri yakın takibe aldı. Öncelikle geçen yıl 21 Mayıs tarihinde Lierse-La Louviere arasında oynanan ve 7-0 biten maçla ilgili olarak, La Louviere'li'lerin ifadelerine başvuruldu. Farklı sonuçlanan 90 dakikada forma giyenlerden bir tanesi olan Fadel Brahmi, dikkat çekici sonucu oyuncuların motivasyon eksikliğine bağlayıp, "Maçtan önce takım kaptanımız bazı oyuncuların sorunları bulunduğunu söyledi. Fakat hiç kimse bize o maçta kaybetmemiz yönünde bir telkinde bulunmadı" şeklinde konuştu. Bu

maçla ilgili ilginç bir açıklama da Dimitri Leurquin'e ait: "O günkü maçta forma giymeyen La Louviere'li 4-5 futbolcu paralarını alamadıkları için Lierse maçını boykot etti."

Açıklama yap, kurtul

Bahis skandalının sorumlularını bulmak için çalışmalarına başlayan Belçika Futbol Federasyonu, konuyla ilgili açıklama yapacaklar hakkında hiçbir cezai işlemde bulunmayacağını açıkladı. Federasyonun bu yaklaşımı üzerine skandala karışan isimlerin gerçekleri anlatıp anlatmayacakları merakla bekleniyor. Soruşturma çerçevesinde ifadeleri alınan Cliff Mardulier (23, Lierse), Laurent Fassotte (28, Lierse), Laurent Delorge (27, Anderlecht), Marius Mitu (30, Anderlecht) ve Ninoslav Milenkovic (29, Germinal) gibi futbolcuların, 2004-05 sezonunda para karşılığı (10 bin euro) skora etki yapacak pozisyonlar içinde yer aldıklarını itiraf ettikleri söyleniyor. Böyle bir itirafın dile getirilip getirilmediği açıklık kazanmamasına karşın, Bosnalı futbolcu Milenkovic dışındaki diğer isimlerin top koşturdukları Lierse ve Anderlecht takımlarından kovulduklarını yeri gelmişken belirtelim.

Teknik direktör Bodart işin içinde

Bu arada en dikkat çekici gelişme, La Louviere Teknik Direktörü Gilbert Bodart'ın istifası oldu. Hakkında son derece

ağır suçlamalar bulunan Bodart, Belçika basınına "Kendimi ve ailemi korumak için böyle bir karar aldım. İki aydan bu yana ben ve ailem hiç de hak etmediğimiz eleştirilerle karşı karşıyayız" açıklamasında bulundu. Bodart'ın başını fazlasıyla ağrıtacak habere, Belçika'nın en saygın gazetelerinden bir tanesi olan *Le Soir* imzasını attı. Gazete, Bodart'ın St Trond-La Louviere maçı öncesi oyuncularıyla konuşarak, rakip takımdan 3 tane oyuncunun satın alındığını söylediğini, ertesi gün de oyuncularına soyunma odasında zarf içinde 2 biner euro dağıttığını iddia ediyor. *Le Soir* daha da ileri giderek, Belçika'daki hileli maç organizasyonunda Bodart'ın da yer aldığını belirtiyor. Dikkat çekici bahislere neden olan ve *Le Soir*'in yaşanan krize örnek gösterdiği St Trond-La Louviere (29.10.2005) karşılaşması, deplasman takımının 3-1'lik galibiyetiyle sonuçlandı. Bu maçın 3-1'lik skoru, belki 7-0 gibi dikkat çekici olmamakla beraber, bu süreçte bazen karşılaşmaların sonuçları tek başlarına bir anlam ifade etmiyor. Dikkate alınması gereken unsur, yatırılan bahis bedelleri. Normal şartlarda Belçika Ligi'nde maç başına düşen bahis parası haftalık 25 bin euro civarında. Ne var ki St Trond-La Louviere' maçı haftası bu rakam, 600 bin euro olarak kayıtlara geçti. İnternet üzerinden bahis oynatan İngiliz Belfair yetkilileri, Belçika Ligi'ndeki bazı

Bir skandal da Almanya'da

Futbolda bahis skandal-
ları Avrupa Kıtası'nda
sadece Belçika ile sınırlı
değil. Mart ayı içinde Al-
man futbolu da bahis skan-
dalıyla karşı karşıya kaldı.
İkinci ve Üçüncü Lig'deki
bazı maçların skorlarının
önceden ayarlandığı yö-
nünde iddiaları dikkate
alan Alman polisi, hileli
maçlar için yüksek oranlar-
da bahis oynayan 4 kişiyi
yakaladı. Bu arada Üçüncü
Lig takımlarından Escho-
born'da forma giyen Sene-
galli Dione, 2005 Kasım'ın-
da birilerinin kendisini ara-
yıp, Augsburg maçında
kendilerine yardımcı olması
halinde 40 bin euro ödeye-
ceklerini söyledi. Senegalli

futbolcunun yaşadıklarını
kulüp yetkililerine bildirme-
si üzerine başlatılan soruş-
turmada Dione'a telefon
açan kişinin kimliği tespit
edildi. Bu arada Alman
devlet kanalı ARD, futbolda
yaşanan bahis skandalına
Alman Milli Takımı'ndan da
bir oyuncunun da katıldığı-
nı iddia etti. Bundesliga'da
yaşananlar Dünya Şampi-
yonası finallerine ev sahip-
liği yapacak Almanlar için
bir ilk değil. Geride bıraktı-
ğımız yıl içinde de Alman
hakem Hoyzer'in, görev al-
dığı maçlarda düdüklüklerini
hileli yolla para kazanmak
isteyen mafyanın menfaat-
leri doğrultusunda çaldığı
ortaya çıkmıştı. ■

sahibi olarak yaptığı konuşuluyor. Belçika polisi, futbol maçlarına hile karıştırmak iddiasıyla Çinli Ye Zheyun'u 30 Ekim 2005 tarihinde Brüksel Hilton Otel'i'nde yakalayıp, sorguya çekti. Ne var ki Belçika polisi, bu esrarengiz Ye Zheyun'u gözaltında tutacak delil bulamayınca serbest bıraktı ve o tarihten bu yana, bu Çinli kayıp. Bu arada Kasım ayında ilginç bir gelişme daha yaşandı. Lierse'in çiçeği burunda Başkanı Thyskens³, Belçika polisinin serbest bıraktığı Ye Zheyun hakkında "Uygunuz bahis oynuyor" gerekçesiyle suç duyurusunda bulundu. Thyskens'in bu tutumu Ye Zheyun'un sadece La Louviere ile ilişkisinin olmadığını gösteriyor. Başlatılan soruşturma çerçevesinde Lierse'in eski teknik direktörü Paul Put'un, gerekli ayarlamaların yapılması için Ye Zheyun'dan 75 bin euro aldığı ortaya çıktı. Bu gelişme üzerine, ocak ayında Mouscron'un başına geçen Paul Put'un görevine son verildi. Bu arada Mouscron takımının da bahis skandalına karıştığına ilişkin verilere ulaşıldı. Mouscron'un Anderlecht ile oynadığı maç için birileri Asya üzerinden 250 bin euro, Gent ile oynadığı maç için de 750 bin euro yatırmış. Mouscron'un da bu skandala isminin bulaşması, elbette, bir tesadüf değil çünkü Panorama programında Mouscron'lu iki futbolcu Grimaldi ve Toys'in de isimleri telaffuz ediliyordu. Ayrıca Put'un Lierse'den sonra ismi bahis skandalına karışan Mouscron ile anla-

ması, üzerinde düşünülmesi gereken çok önemli bir ayrıntı.

Avrupalıların kurnazlığı

Son birkaç aydır Belçika Li-
gi'nde yaşananlardan sonra,
pek çok bahis şirketi, bu lig-
deki karşılaşmaları riskli bul-
dukları için kuponlarına koy-
mak istemiyor. Risk unsurun-
dan konu açılmışken, tarihte
ilk defa önemli işlem hacmi-
ne sahip iki Asyalı bahis şir-
ketinin, hileli maçlar yüzün-
den iflas ettiğini belirtelim.

Bu konunun uzmanları sistemin bu şekil-
de devam etmesinin mümkün olmayaca-
ğını söylüyor. Bahis şirketleri için en bü-
yük tehlikeyi Asya'dakiler oluşturuyor.
Avrupa'da bahis oynayanlar, tek başına
en çok 1.000 ile 2.000 euro arasında bir
bedel yatırabilirken, bu sayısal değerler
Asya kıtasında baş döndürücü boyutlar-
da dolaşıyor. Uzmanların dikkat edilmesi
gereken ülkeler olarak gösterdikleri Sin-
gapur ve Malezya'da tek bir kişi bir maç
için 200-300 bin euroluk bahis oynaya-
biliyor. İşte bu tür durumlarda, o maçın
bahis oranları da değişiyor. Pek tabii ki
tüm bu değişimler çok çabuk oluyor. Ne
var ki, bu işi yakından takip eden Avru-
palılar, Asya kaynaklı bu değişimleri ya-
kalayıp, tercihlerini bu maçlar için kulla-
nıyor ve önemli kazançlar sağlıyor.
Bu süreçten en zararlı çıkanların bahis
şirketleri olduğu bir gerçek. İsmi açık-
lanmasını istemeyen Belçikalı bir bahis
hesap uzmanının, "Geçenlerde Lon-
dra'dayken bahis şirketi olan bir arkada-
şımın karşılaştım. Uzun yıllardır tanıdığım
ve güvendiğim bu kişi, son derece endi-
şeli bir ses tonuyla, Mons-La Louviere
maçı için tam 1 milyon dolarlık bahis oy-
nandığını söyledi. Bu inanılacak gibi de-
ğil. Oynayanlar son derece kurnaz bir
yöntemle, farklı banka hesapları kulla-
mak suretiyle parayı yatırmış" sözleri, in-
ternet üzerinden oynanan bahis oyunla-
rında geline durumun ne kadar düşün-
dürücü ve tehlikeli boyutlara
ulaştığını gözler önüne seriyor.

Bu sürecin böyle gitmeyeceği bir gerçek. Ortaya atılan iddi-
alar, bahis miktarlarındaki
anormallikler, tarafların med-
yaya yayılan söylemleri bazı
maçlarda arzu edilmeyen alış-
verişlerin söz konusu olduğunu
doğruluyor. Bakalım Belçika'da
patlak veren bahis skandalı
nasıl sonuçlanacak? ■

(1) St Trond-La Louviere maçını
Mister Bookmaker bahis şirketi,
son anda programdan çıkartıp, bu
maç için oynanan paraları iade etti.
(2) O dönemde bu Finlandiya takı-
mının antrenörü ve menajeri Belçika-
lıydı ve son derece ilginç bir skorla
kaybettikleri 8-0'lık bir maç bahis şir-
ketleri tarafından geçersiz ilan edildi.
(3) Kulüp Başkanlığı'nı 2006'nın ha-
ziran ayında alan Thyskens, bir ön-
ceki yönetimin Ye Zheyun ile ilişki
içinde olduğu ve bu Çinli'nin kulübe
verdiği ileri sürülen 370.000 euro-
nun kayıtlarda gözükmeyişini
belirtiyor.

maçlardaki anormallığe dikkat çekiyor.
Betfair'in sözcüsü Stephen Burn'un, "Son
dönemde St. Trond'un maçlarında ciddi
rakamlarda bahisler oynandı. 29 Ekim
tarihindeki maçla ilgili olarak Belçikalı-
lara bir mektup gönderdik ve durumu an-
lattık. Ne var ki onlardan bize geri dönüş
olmadı" sözleri var. Betfair'de bahis oy-
nayanlar kimlik bilgilerini vermek mecbu-
riyetinde. Bu konuda İngiliz şirketinin yet-
kilileri, "Eğer Belçika adlı makamlarından
bu konuda bir talep gelirse, Belçikalıların
isimlerini verebiliriz" ifadesini kullanıyor.

Asyalılara dikkat!

Belçika Ligi'ndeki bahis skandalının arka-
sında Çin mafyasının olduğu iddia edili-
yor. Bu iddiaları doğrulayacak en önemli
veri de internet üzerinden Çin ve diğer
Asya ülkelerinden yatırılan bahis parala-
rı. Betfair, Çin'deki gelişmeleri çok yakın-
dan takip ediyor. Bu arada Ye Zheyun is-
mindeki bir Çinli, son birkaç aydır Belçika-
da çok popüler! Çin mafyası adına
futbol maçlarını ayarlayan kişi olarak
suçlanan bu 41 yaşındaki Çinlinin, Belçika-
lılarla tanışması da son derece ilginç.
Bu tanışmayı La Louviere'in avukatı Lau-
rent Denis "Bize kendisini yatırımcı ola-
rak tanıtan bu Çinli, Fransa'da bir şirketin
olduğunu ve kulübe ciddi ekonomik
destek vermek istediğini söyledi. Ayrıca
kulübümüzle ilgili son derece cazip pro-
jeleri olduğunu da belirtti. Tabii bunları
anlatırken, bir parça kuşkulandık. Görüş-
melerimiz sırasında birlikte Finlandiya'ya
gittik. Orada Ye Zheyun'un sahibi oldu-
ğu Alliansi Kulübü'nü² ziyaret ettik" şe-
kinde anlatıyor.

Denis'in sözlerinden bu Çinlinin çok gü-
venilir biri olmadığı ve etkinlik alanının
da Belçika ile sınırlı kalmadığı anlaşılıyor.
İsmi İtalyan menajer Pietro Allata ile anı-
lan Ye Zheyun'un, Fransa, Finlandiya,
Yunanistan gibi ülkelerde de "uygun ze-
min" arayışında olduğu, bunu da, tıpkı
La Louviere ve Alliansi örneklerinden gi-
bi, küçük çaptaki kulüplere maddi destek
sözü verip, daha sonra kulüp içinde söz

Türkiye'deki yasal adres, iddaa

Türkiye'de futbol bahis oyununun hakları, 29 Nisan 1959 yılında çıkar-
ılan bir yasayla Spor Toto Teşkilatı'nda bulunuyor. Ülkemizde şu an-
da çok popüler olan iddaa da Spor Toto'nun bir oyunu. iddaa'nın so-
runu ise Avrupa Kıtası'nda yaşanan bahis skandallarından çok farklı. id-
daa'cılarının başını en çok, internet üzerinden oynanan yasadışı oyunlar
ağrıtıyor. Ülke dışından futbol bahis oynatan internet sitelerine karşı he-
nüz bir yaptırım geliştirilmediği için ülke kaynakları şimdilik yabancılara
akıyor. Çünkü onlar, vergi yükü olmadığı için daha fazla prim verebili-
yor. Bu miktar, Spor Toto yetkililerin yaptığı açıklamaya göre 500-600
milyon dolar civarında. Söz konusu olan bahis sitelerinin sayısının 25 do-
layında olduğu belirtiliyor. Bu konuyla ilgili bir Spor Toto yetkilisi, "Para-
sal trafiğinin % 90'ına yakın bölümünü kredi kartları üzerinden gerçek-
leştiren bu organizasyonlar, muhatapları sürekli olarak değişen çok çeşitli
hesaplar üzerinden faaliyet gösteriyor. Bu nedenle, parasal trafiğin taki-
binin yapılması mümkün olamıyor" şeklinde açıklama yapıyor. Bu sözler-
den sonra akıllara hemen Akçaabat Sebati-Kayserispor maçı geliyor.
Eğer gerekli yasal düzenlemeler yapılmazsa, Türk futbolunda da ciddi
sıkıntılar yaşanabilir. Bu arada iddaa'nın 2005 yılındaki hasılatından,
iştirakçilere, devlete, futbol kulüplerine ve sosyal kurumlara aktardığı
toplam miktarın 1 milyar 37 milyon YTL olduğunu hatırlatalım. ■

Aberdeen

Batık Gemiler

Celtic-Rangers ekseninde yürüyen İskoç futbolunda üçüncü renktir Aberdeen. 14 Nisan 1903'te kurulur, 1906'da 1.Lig'e alınır ve o tarihten bu yana asla küme düşmez. İlk başarısı 1947'de elde ettiği İskoçya Kupası'dır. 1955'te ise Celtic ve Rangers'ın dışında şampiyonlukla tanışan ilk takım olur. Ama gerçek efsane 1978'de takımın başına Alex Ferguson'un geçmesiyle başlar. 1979-80, 83-84 ve 84-85'te İskoçya şampiyonluğu, 82-83'te Kupa Galipleri Kupası, 83-84'te Süper Kupa ve aynı dönemde elde edilen 4 İskoçya Kupası, kıpkırmızı formalarından esinlenilerek "Kızıl Ordu" lakabını getirir onlara.

İskoçların Kızıl Ordusu

Sadece kendine bakan ve kendini dinleyen, dünyayı da bu yolla anlamaya çalışan bir toplumun üyeleri. Düşünce sistemimiz hep içten patlamalı. Hal böyle olunca da bizim başımıza gelenleri sadece bize olan şeyler gibi görüyoruz. Oysa dünya birçok yerde aynı şekilde kuruluyor ve aynı şekilde yıkılıyor.

Bir Anadolu takımı 'Üç Büyükler'in hegemonyasını 1970'lerde kırıp Türkiye Ligleri'nde şampiyon olunca aslında yeni bir kapı açılıyor zannettik. "Artık daha katılımcı bir lig ve daha rekabetçi bir yarış olur" diye düşünüyorduk. Olmadı! Trabzon fırtınası 6 şampiyonlukla tüm ligin çehresini değiştirdi ama sonra fırtına durdu ve ortalık sakinleşti. Eski düzen yeniden kurulmuştu, yeni bir takım çıkmıyordu. Biz de hayıflanıyorduk bol bol. Avrupa'nın belki de en az şampiyonlu ligi olmaktan dolayı mutsuzluğumuzu ifade ediyorduk.

Güneşin altında tarih sürekli yenileniyor aslında. Biz bu sıkıntılarla boğuşurken meğer yalnız değildik. Çünkü benzer tartışmaları yıllarca aynı şekilde yaşayan başka ülkeler de varmış. İşbu yazı bu tip hikâyelerden birini anlatacak. Sonu kötü biten ama bir zamanlar ışıltılı parlayan bir takımın tarihini paylaşacak sizinle. FC Aberdeen'i hatırlatacak...

Düzeni bozan takım

İskoç Ligi'nin temel omurgası iki takımın üzerine oturmuştur bugüne kadar. Celtic ve Rangers. Glasgow şehrinin bu iki ezeli rakibi bugün olduğu gibi geçmişte de İskoçya futbolunun temel harcı ve kurucusu olmuştur. Her dönem ülke futbolunun zirvesine onlar kurulmuşlar ve aralarındaki maçlarla tüm futbol heyecanının nabzını tutmuşlardır. Bir tek dö-

nem hariç: İşte o dönemin, yani 1980'lerin ortasının takımıdır FC Aberdeen. 'The Dons' derler onlara ve Glasgow'un iki büyüğünü bir daha tekrarlanmayacak bir şekilde arka plana itmeyi başarmışlardır. Sonu hazin biten ama futbol tarihinin en güzel hikâyelerinden biri olan bu öyküyü mutlaka hatırlamak lazımdır. Hatırlayalım ve iki dilek turalım: Aberdeen eski günlerine dönsün ve her ülke böylesi güzel futbol hikâyelerini bol bol yaşama şansını yakalasın.

Yıl 1903. Günlerden 20 Mart. 1600 İskoç vatandaş bir demokrasi deneyimi yaşamak için şehrin meydanlarında toplanıp tartışıyor. Aberdeen, Victoria United ve Orion kulüpleri Aberdeen şehrinin tek bir takımı olması için müzakere ediyorlar saatlerce. O gün karara bir varamıyorlar ama çok geçmeden başka bir yolun bulunmadığını anlıyorlar: 14 Nisan 1903 yılında Aberdeen Football Club ismiyle kuruluyor takım ve İskoçya futbolunda bir öykü böyle başlıyor.

Hiç küme düşmediler

Önceleri beyaz formalarla mücadele ediyorlar. Ama henüz İskoçya Ligi'nde oynama imtiyazına sahip değiller o yıllarda. 1905'te İkinci Lig'den başlıyorlar yarıya. "Arılar" lakabını seçiyorlar ve renklerini de sarı-siyaha çeviriyorlar. Hâlâ kimliklerini bulamamış olmanın bocalama dönemidir bu yıllar. İkinci Lig'de yedinci oluyorlar zorlukla. Ama piyango vuruyor başlarına. 1906 yılında Birinci Lig'e kabul ediliyorlar. Artık İskoçya'nın en iyi takımlarıyla mücadele edecekler. Hem de ta bugüne dek. Evet Rangers ve Celtic'le birlikte İskoçya Birinci Ligi'nden hiç düşmeyen üç takımdan biridir Aberdeen. Bu unvanı da hâlâ gururla taşımaktadır.

1930'lu yıllara takımın imajı açısından dönüm noktası olan bir değişiklik damgasını vurmuştur. Artık yeni ve nihai bir renk kabul edilmiştir Aberdeen için. Kıpkırmızıdır... Başka renk istemezler ve kızılara boyanırlar. Bu değişiklik sahadaki performansı etkilemez pek. Ligin vasat takımlarından biri olmaktan

kurtulamamaktadırlar. Ama 1947 yılı bu vasatlığın aşılması gerektiğini gösterir. Hibernian'ı 2-1 yenip İskoçya Kupası'nı kaldırır Aberdeen. Bununla da kalmazlar ve büyük bir mucizeye imza atıp 1955 yılında İskoçya şampiyonu olurlar. Bu onları, Old Firm takımları denen Celtic-Rangers'ın dışında şampiyonlukla tanışan ilk takım yapar. Sonra yine dururlar, yine vasatın boyunduruğu altına girerler uzunca bir dönem. Sıradan bir takım olarak hayatına devam ediyordur Aberdeen.

Bir ABD deneyimi ve ikinci kupa

1967 yılı kulüp tarihinde enteresan bir dönemin kapısını açar. Yaz döneminde ABD'ye giden takım, United Soccer Association'ın düzenlediği lige katılır ve orada Kuzey, Güney Amerika ve Avrupa'dan takımlarla beraber lig mücadelesine girer. Kanada ve ABD şehirlerinde oynanan maçlar sonunda, o ligde 'Washington Whips' adını kullanan Aberdeen kendi bölgesi olan Doğu Ligi'nde şampiyon olur. Ama Batı Ligi

Zirve yolculuğunun mimarı: ALEX FERGUSON

Aslında onu anlatmaya gerek yok. Sir Alex Ferguson denilince bütün Britanya boşa eğilmiyor saygıyla. O sadece Manchester United'ın asilzadesi değil, İskoçların da en değerli hazinelerinden biri. Hele de Aberdeen'in. Oysa göreve geldiği ilk günlerde işleri o kadar da iyi gitmiyordu Sir'ün. İlk üç sezon hiçbir şey kazanamadılar. Üstelik tam üç kez art arda İskoç Lig Kupası'nı finalde kaçırdılar. 'Takımdaki saygıyı yerine getirmeliyiz' diyordu Ferguson ve hemen bir operasyon başlatıyordu. Hemen bir sezon sonra bu hamlesinin sonuçlarını aldı. 1980'de aradan geçen 25 yıldan sonra yeniden şampiyondu Aberdeen. İşte bu şampiyonluk sorunları çözen şey oldu. Artık herkes hem Ferguson'a hem de takıma saygı duyuyordu. Yine de disiplinden hiç taviz vermedi Sir Alex. Takıma

Kupa Galipleri Kupası'nı getiren golü atan Hewitt'i herkesin ortasında cezalandırdı. Medyayı Glasgow takımlarını tutmakla suçladı, kötü giden bir maçta devre arasında soyunma odasını cehenneme çevirdi vs. O hırslıydı, takımı da taraftarını da kendisi gibi görmek istiyordu. Nitekim daha sonraki şampiyonluklar da kupalar da ve tabii ki Kupa Galipleri Kupası da en çok onun bu tutkusu sayesinde geldi. Takım artık tam bir takımdı ve güzel oynuyorlardı. Yine de doymak bilmiyordu Ferguson. Avrupa'da zafer yaşadıkları yılda bile oyuncularını eleştirmekten geri kalmadı. Başarılar devam ediyor ama Ferguson hep daha iyisini istiyordu. Nitekim sonunda kabına sığamadı ve Ron Atkinson'dan boşalan Manchester United Menajerliği'ne getirildi. Ama İskoçya'da hep bir abide olarak kaldı.

şampiyonu olan ve Los Angeles Wolves adını kullanan Wolverhampton Wanderers alır şampiyonluğu. Bu 'fantezi ligi' çok uzun ömürlü olmaz. FIFA hemen yasaklar ve Aberdeen de ülkesine geri döner.

1970 yılında tekrar kupayı kaldırır Aberdeen. Celtic'i finalde devirirler ve ligde de başa baş gitmektedirler. Ama kıramazlar Old Firm'in hegemonyasını. Celtic o sene tam dokuzuncu kez üst üste şampiyon olur. Yine de tepeye oynayan bir takım olmanın onurunu yaşamaya başlamıştır artık Aberdeenliler.

Ferguson'un 'Kızıl Ordu'su

Kızıl Ordu lakabını alacakları yılların dönüm noktası ise futbol tarihinin en önemli isimlerinden biri olan Alex Ferguson'la yollarının kesiştiği döneme rastlar. 1978 yılında St. Mirren takımından transfer olan Ferguson her şeyi hem de çok kısa zamanda alt-üst ede-

cek ve tarihe geçecek başarılar yakalayacaktır. Bütün bu dönemin sonunda da 1978-1986 yılları arasında üç kez lig şampiyonluğunu, dört İskoçya Kupası, bir Lig Kupası, bir Avrupa Kupa Galipleri Kupası ve bir Süper Kupa koyar takım müzesine. Ama Kupa Galipleri Kupası'nın değeri hepsinden fazladır. Strachan'lı, Leighton'lı kadro inanılmaz başarımıştır. Ön eleme turundan başlarlar kupaya. Sadece dört takım bu aşamadan başlamıştır. Ama bir tanesi inanılmaz işler başarır. Bu turda Stion'u 7-0 ve 4-1'le geçerler. Sonra birinci tur mücadelesi gelir. Dinamo Tiran'ı zorlukla elerler. Kimse o ilk tur performansından sonra onlar şans tanıımıyordu. Ama giderek toparlar takım. Sonra Lech'i geçerler gol yemeden. Takım yavaş yavaş ısınıyor. Çeyrek finalde ilk defa güçlü bir rakiple karşılaşmışlardır bu kupada. Bayern Münih'le oynayacaklardır. Augenthaler, Breitner, Rummenigge kardeşlerle Bayern kupanın favo-

risidir. İlk maç golsüz geçer. Ama ikinci maçta Aberdeen tarih yazar ve 3-2'yle kupa dışına iter Alman panzerlerini. Yarı finalde kupanın sürpriz ekiplerinden biri olan Belçikalı Waterschei'yle eşleşirler. Daha ilk maçta işi bitirmişlerdir. Müthiş oynarlar ve 5-1 devirirler rakiplerini. İkinci maçta alınan 1-0'lık mağlubiyet kupadaki ilk ve tek yenilgileridir. Finale çıkmışlardır artık. Ama rakip yüzyılın en iyi takımı seçilecek olan Real Madrid'dir. 85 ve 86'da UEFA Kupası kaldırılacak olan Mor Menekşeler seriyeye 83'teki finalden başlamak umudundadır. Camacholu, Gallegolu, Stielikeli, Santillanalı kadrosuyla finalin mutlak favorisidir Real Madrid. Ama hiç de bekledikleri gibi gitmez maç. Leighton - Rougvie, McLeish, Miller, McMaster - Cooper, Strachan, Simpson; McGhee, Black, Wei'den oluşan efsanevi Aberdeen onbiri inanılmaz başarılar. Uzatmaya giden maçta, oyuna sonradan giren Hewitt'in golüyle 2-1 galip gelirler ve kupa İskoçya'nın yolunu tutar.

"New Firm" dönemi

'The Dons', tarihin en inanılmaz günlerini o dönemde yaşar. Hatta o kadar ki, Aberdeen'le birlikte yıldızı yükselen bir başka takım olan Dundee United'la beraber iki takım artık 'New Firm' olarak

adlandırılır. Yani Celtic ve Rangers ikilisinin zamanı geçmiş, artık Aberdeen-Dundee dönemi başlamıştır. Ama her başarılı dönem gibi bu dönemin de sonu gelir. Alex Ferguson'un Manchester United'a gidişi ve beraberinde de takımın yıldızlarından bazıları'nı götürüşü, Aberdeen için sonun başlangıcı olur. Ferguson'dan sonra onun yerini kimsenin alamayacağını herkes tahmin etmektedir. Ama Aberdeen beklenenden de kötü düşer. Ian Porterfield yönetiminde çok kötü deneyimler yaşar takım. Ama çok geçmeden yeniden toparlanma sürecine girerler. 1990'da iki kupa kazanır Aberdeen. 1991'de şampiyonluğu son haftada Rangers'a kaptırır. Üzümler çok. Ama asıl üzüntü verici günler bundan sonra başlayacaktır. 1990'lar boyunca geriler Aberdeen. Artık bırakın tepeye oynamayı, küme düşmekten kurtulmaya çalışan bir düzeye inmişlerdir. O kadar ki; bir keresinde, İkinci Lig şampiyonu olan takım bazı kriterleri sağlayamadığı için Birinci Lig'e çıkamaz ve bu sayede Aberdeen düşmekten kurtulur. Aslında tüm bunlar Celtic ve Rangers'la rekabet etmek uğruna harcanan paraların neden olduğu krizlerdir. Bir türlü toparlanamamaktadır takım. Düşse kalka bugünlere dek gelirler. Şimdilerde mali krizi bir ölçüde

halletmiş olmaları rahatlatmış durumda takımı. Ama hâlâ sıradan bir takım olmaktan kurtulamıyorlar. Eski güzel günleri anıyorlar bol bol. Büyük Britanya'nın her tarafı koltuklu ve kapalı ilk stadi olan Pittodrie'de sakin sakin oturuyorlar. Çünkü o günlerin bir daha çok zor tekrarlanacağını da gayet iyi biliyorlar. Yine de gururlular. Old Firm hegemonyasını bir vakitler kırmış olmanın onurunu hiçbir şeye değişmiyorlar.■

Şeref Tablosu

- ✓Avrupa Kupa Galipleri Kupası: 1982-83
- ✓Avrupa Süper Kupası: 1983-84
- ✓İskoçya Ligi: 1954-55, 1979-80, 1983-84, 1984-85
- ✓İskoçya Kupası: 1946-47, 1969-70, 1981-82, 1982-83, 1983-84, 1985-86, 1989-90
- ✓İskoçya Lig Kupası: 1955-56, 1976-77, 1985-86, 1989-90, 1995-96

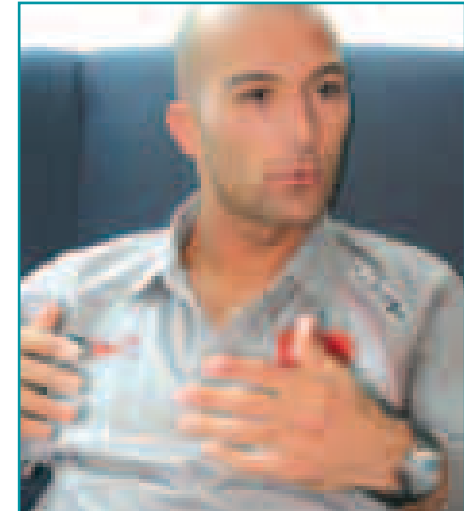

Her şeyi Ajax'ta öğrendim

Ajax'ın altyapısından yetiştikten sonra İngiltere'nin Sunderland takımına transfer oldu. Ancak Premier Lig'de forma şansı bulamadı. 1 yıl boyunca oynadığı Rezerv Lig'in Gençlerbirliği'ne transferine büyük katkı yaptığına inanıyor. Futbol bilgisinin tümünü ise Ajax'a borçlu olduğunu düşünüyor ve "Bugüne kadar antrenmanlarda tekrarlanan şeyleri ben küçük yaşlarda Ajax'ta öğrenmiştim. Hangi antrenör gelirse gelsin, ben Ajax'ta öğrendiğim bir şeyi burada yeniden görüyorum" diyor.

Baki Mercimek

▼"Sunderland'de bir Türk çocuğu, çok başarılı bir defans oyuncusu yetiştiriyor" diye konuşuluyordu. Sonrasında seni Türkiye'de Gençlerbirliği'nde gördük ve hâlâ orada devam ediyorsun. Futbol yaşantın ne zaman, nasıl başladı?

▲Futbol yaşantım Amsterdam'da 5 yaşında bir amatör takımda başladı. 3 sene sonra, 8 yaşındayken Ajax'ın 'scout'ları Amsterdam'daki tüm takımlarda genç yetenekleri tarıyorlardı ve beni öyle buldular. 8 yaşında Ajax'ta başladım ve 18 yaşına kadar orada kaldım. Haarlem takımına kiralık gittim. Sonra bu takımda tecrübe kazanarak Sunderland'e transfer oldum.

▼İlgilç bir hikâye. Sonuçta Hollanda'da yetişen bir Türk futbolcusunun İngiltere'ye transfer olması.

▲Haarlem zaten genelde Ajax'ın uydur takımı olarak geçiyor. Çok kaliteli bir takım. Gullit, Rijkaard gibi oyuncular da Haarlem'de oynamıştı. Ben de oraya tecrübe kazanmaya gitmiştim, 18 yaşında Ajax'ta A takımında oynamam çok güçlü. Orada mücadelemi verirken İngiliz takımının yöneticileri beni görüp beğenmiş. Belki saçlarımın kazınmış olmasından, belki de oyunumdan beğendiler. Ben Ajax'ı mukaveleye zorlayamadığım için İngiltere'ye geçtim. Onlar bana mukavele sözü verdi. Sunderland güzel bir kulüptü ve stadı da mükemmeldi. Amsterdam'ın göbeğinde yaşıyordum, ailem de oradaydı ve İngiltere'ye gitmek aklımın ucundan bile geçmezdi. Okuyordum. İngiltere'ye gittiğimde Türkiye'ye geleceğim de aklım-

dan geçmiyordu. Kader işte.

Rezerv lig uygulaması çok faydalı

▼Sunderland'da gerekli şansı bulabildin mi?

▲İlk transfer olduğum dönemde gazeteler yazdı. Beni Jaap Stam'a benzetiyorlardı. "Hollanda'dan genç bir yetenek geldi" diye yorumlamışlardı. Premier Lig takımıydı ve sezonu 5. sırada bitirmişlerdi, kadroda 38-39 kişi vardı. Ben de en genç oyuncuların arasındaydım ve şans bulamadım. Birkaç defa kadroya girdim ama Premier Lig'de hiç oynamadım. Orada Rezerv Lig var. Bu takımda sürekli oynuyordum, çok da kaliteli oyuncular vardı.

▼Rezerv Lig olumlu bir şey değil mi futbol için?

SUNDERLAND'de hiç Premier Lig maçı oynamadım. Ama Rezerv Lig'de çok kaliteli futbolcularla mücadele ettim. Genç oyuncuların ilerlemesi ve ağabeyleriyle yan yana oynaması için mükemmel bir ortam. Eğer Rezerv Lig'de oynamasaydım, Türkiye'ye hazır gelemezdim.

FUTBOLCU olmamda en büyük etken amcamdır. Biliyorsunuz Amsterdam'da her şey serbest. Mahalleden arkadaşlarımın bazıları şu anda eroinman, bazıları ise hapiste. Bu ortamda futbol oynamam çok zor oldu ama bana hep destek olan ve beni hep koruyan amcam vardı. Ona müteşekkirim.

GENÇLERBİRLİĞİ'nde herkesin kendine güveni en üst düzeyde. Herkes kendi artılarını sahaya yansıtmak istiyor. Bu gücü birleştirdiğin zaman bir çıkış yakalıyorsun. Biz bu çıkışı uzun vadeli olarak sürdürmek istiyoruz. Sezon sonu hedefimiz UEFA Kupası'na katılmak.

TÜRKİYE'de Milli Takımlara kadar yükseldim. Peki bundan sonra hedefim bitti mi? Hayır. A Milli Takım'a çıkmak istiyorum. Gençlerbirliği'ni kendimi daha da geliştirmek açısından bir basamak olarak görüyorum. Milli Takım'ın değişmez oyuncusu olmak amacındayım.

bol için? Türkiye'de de kurulsaydı nasıl olur?

▲Süper bir olay. Ancak Türkiye'de olsa bölge bölge ayırmaları gerekir. Zaten İngiltere'de de ayırıyorlar ve Türkiye, İngiltere'den çok daha büyük bir ülke. Mesafe olarak çok zor bir uygulama. Ama genç oyuncuların ilerlemesi ve ağabeyleriyle yan yana oynaması için mükemmel bir ortam. Ben orada tecrübeli kişilerle yan yana oynadım. Karşı takımda da çok iyi oyuncular vardı. A takımdan oyuncular da rezerv takımlarda yer alıyor. Mesela oyuncu uzun süreli bir sakatlık geçirmiş, Rezerv Lig'de maç eksikliğini tamamlıyor.

▼Ersun Yanal da istiyordu Rezerv Lig kurulmasını.

▲Ben Gençlerbirliği'ne ilk geldiğimde Ersun Yanal ile çalıştım. Kendisine de söylemiştim, eğer Rezerv Lig'de oynamasaydım Türkiye'ye hazır gelemezdim diye. Zaten eğer Haarlem'de ve İngiltere'de Rezerv Lig'de oynamasaydım Türkiye'ye transfer olamazdım.

▼Türkiye'deki performansın biraz inişli-çıkışlı gibi. İlk başta çok iyi gidiyordun, sonra bir sakatlık oldu değil mi?

▲Evet ilk geldiğimde hemen oynamaya başladım. Elde ettiğim şansı iyi değerlendirdim. O sezon zaten UEFA Kupası'nda da mücadele ediyorduk. Çoğu Avrupa Kupası maçında da oynadım. Ümit Milli Takım'a seçildim. Süper bir çıkış yakalamıştım. Sonra omzumdan sakatlandım ve 2-3 hafta kenarda kaldım. Ardından parmağımda bir çatlak oluştu ve ikinci bir sakatlık geçirdim. Yine de ilk sezonduma çok iyi bir performans yakaladım. İkinci sezonda ise teknik direktörler değişti. Ersun Yanal, Mesut Bakkal ile birlikte Milli Takım'a gitti, biz de Erdoğan Arıca ile çalıştık. Sonra Erdoğan Arıca gitti, Oğuz Çetin geldi. Oğuz Çetin'le de çok iyi çalıştık. Peşinden Ziya Doğan göreve başladı. Onun döneminde de ben şans bulamadım. O periyot benim Türkiye'deki en kötü dönemimdi.

▼Özel bir problemden dolayı mı kadroda yer bulamadın?

▲Hayır, teknik direktörün tercihi. Elinde bir kadro var, futbolcular var, tercihini öyle kullandı. Ben birkaç maçta oynadım. Her futbolcu gibi oynamayı hak ettiğimi düşünüyordum ama nedense o bana şans tanımadı. Sonra Ziya Doğan gitti ve Mesut Bakkal geldi. Takım bir süre aynı şekilde devam etti ama ardından bir şans daha buldum ve oynamaya başladım.

▼Bu arada bu sezon golcü de oldun.

▲Evet. Devre arasından önce Kayseri Erciyesspor'a iki tane gol atmıştım. Çok da güzel gollerdi. Ara sıra golcülüğüm ortaya çıkıyor.

Ajax'ın avantajını yaşıyorum

▼Aslında sen iki temel ekolü bir arada bulunduruyorsun. Hollanda'da Ajax mo-

delinde yetişmiş, daha sonra İngiltere'deki o mücadeleli ortamda da bulunmuş bir futbolcu olarak çok önemli artıların var.

▲Ajax'ta gerçekten futbol oynamayı öğrendik. Nasıl orta sahadan bir adam fazla olarak атаға çıkılır, nasıl bir adam fazla olarak defans yapılır. Bugüne kadar antrenmanlarda tekrarlanan şeyleri ben küçük yaşlarda Ajax'ta öğrenmişim. Zaten hangi teknik direktör gelirse gelsin ben Ajax'ta öğrendiğim bir şeyi burada yeniden görüyorum. O eğitimin avantajlarını yaşıyorum. Elbette sıra uygulamaya gelince o da farklı bir iş. Benim stilim mücadele etmeye, kafa toplanına çıkmaya, çabukluğa dönük. Teknik özelliklerimi de Ajax'ta kazandım.

▼Kendini saha içinde en rahat konumlandığı yer neresi? "Ben şimdi şurada oynuyorum ama şurada oynasam daha verimli olurum" dediğin bir mevkî var mı?

▲Ajax'a ilk geldiğim dönemde, amatör takımda hep forvetim. Bir maçta 8-9 gol attığımı hatırlıyorum. Antrenörümüz oyun stilimi gördü, o zaman en uzun oyunculardan biriydim. Beni defansa aldı ve bu mevkide oynamak üzere eğitti. Topu nasıl çevireceğimi, nasıl savunma yapacağımı öğretti. Her dönem kendimi ilerlettim ve en uygun olduğum bölüm defans tanziminin sol tarafı. Ama iki ayağımı da çok iyi kullandığım için defansın sol ve sağ kanatlarında da oynayabiliyorum. Hangi hoca hangi yerde oynamak istiyorsa benim için fark etmez.

▼Gençlerbirliği de bir ekol. Genç oyuncuların kurulu; belirli dönemlerde duraklamaya giriyor ama ondan sonra tekrar bir çıkış yakalıyor ve genç oyuncular da transferin en gözde isimleri oluyor. Şimdi Uğur mesela. Yarın belki de sen veya üçüncü bir kişi. Gençlerbirliği'ndeki geleceğin ve Gençlerbirliği takımı için ne düşünüyorsun?

▲Başkanımız uzun yıllardır takımın başında. Profesyonel bir sistem oturtmuş kulübe. Tesis, kaliteli oyuncular ve finans açısından mükemmel bir sistem var. Bu benim için büyük bir şans. Diğer kulüplerde oynayan arkadaşlarla konuşuyorum, ya para sorunları oluyor ya da başka türlü problemleri var. Bizim hiç bir sorunumuz yok. Bunun karşılığında mücadele etmemek için hiçbir nedenimiz bulunmuyor. Çünkü moralimizi bozacak hiçbir olumsuzlukla karşılaşmıyoruz. Mesut Bakkal da daha önce bu kulüpte çalışmıştı. O dönemde de çok başarılıydık. Şimdi Mesut Bakkal yine takımın başında ve başarılı olduğumuzu herkes görüyor.

▼Şöyle bir şey de gözleyorsunuz. Lige kötü bir başlangıç yaptı Gençlerbirliği. Bunda takımın genç olmasının da etkisi var mı? Daha sonra istikrar sağlandı ve Mesut Bakkal'ın gelmesinden sonra Gençlerbirliği iyi bir takım olduğunu göstermeye başladı.

▲En önemlisi herkesin kendine güveninin en üst düzeyde olması. Herkes kendi artılarını sahaya yansıtmak istiyor. Bu gücü birleştirdiğin zaman bir çıkış yakalıyor. Biz bu çıkışı uzun vadeli olarak sürdürmek istiyoruz. Çünkü sezon sonu hedefimiz UEFA Kupası'na katılmak. UEFA Kupası platformu çok farklı bir şey. Bir sezonda hem ligo hem Türkiye Kupası'nı hem de UEFA'yı bir arada götürürsen takımın performansı da yükselir.

En büyük hedefim Milli forma

▼Her Türk futbolcusunun belli hayalleri vardır. Üç İstanbul kulübüne gitmek ve olursa Avrupa takımlarına sıçramak. Avrupa'da da Barcelona, Real Madrid, Juventus gibi takımlara transfer olmak. Senin bundan sonraki hedefin ne?

▲Her futbolcunun küçüklüğünden beri hayalleri var. Ajax da benim küçüklüm-

den beri kalbimde olan takım. Orada oynadım. Çok güzel günler geçirdim. Şampiyonlar Ligi şampiyonu oldukları dönemde yaşım küçüktü ama onların arasında olmak isterdim. Profesyonel futbolcu olduktan sonra kendinle konuşuyorsun, "Ulaşabileceğim hedefler nedir?" diye soruyorsun. Ben mesela İngiltere'de başarılı olmak istiyordum ama olmadı. Çünkü gençtim, şans bulamadım. Ancak orada tecrübe kazandım ve Gençlerbirliği'ne geldim. Burada da çok tecrübe kazandım ve Milli Takımlara kadar yükseldim. Peki bundan sonra hedefim bitti mi? Hayır. A Milli Takım'da sürekli oynamak istiyorum. Gençlerbirliği'ni kendimi daha da geliştirmek açısından bir basamak olarak görüyorum. Milli Takım'ın değişmez oyuncusu olmak amaçındayım. İlle de bir İstanbul takımına gitmek diye bir hedefim yok. Gençlerbirliği'ne verebileceğimi vereceğim, ondan sonra yolum zaten açılır.

▼Bir şansın olsa kulüp anlamında Ajax'ta oynamak istersin herhalde.

▲Türkiye'de bana "Hangi takımı tutuyorsun?" diye soruyorlar. Gerçekten de tuttuğum bir takım yok. Ben Türkiye'den uzakta kaldığım için Türk futbolunu takip etmiyordum. "Türkiye'de şu takıma gitmek isterim" diye bir şey yok. Ama kim Ajax'ta, Milan'da, İstanbul takımlarında oynamak istemez? Bunu başarmak bir futbolcu için güzel bir şeydir.

En beğendiğim oyuncu Maldini

▼Kendine örnek aldığın bir futbolcu var mıydı, "Şunun şu özelliklerine sahip olayım" dediğin.

▲Ajax'ta Danny Blind vardı o dönemde. Şu anda da Ajax'ın başında. Aslında o dönemde Ajax'ta çok iyi futbolcular vardı ve hepsini çok beğeniyordum. En fazla beğendiğim futbolcu ise o dönemde Ajax'a karşı oynayan Maldini'yd.

▼İstanbul'da oynanan Şampiyonlar Ligi finalini izledin. Orada inanılmaz bir mücadele vardı. Kendini orada görmek istedin mi?

▲Gençlerbirliği'nde sakat olduğum dönemde tribünde oturup maç izlerim. Yanımdaki arkadaşım bazen bana bir şey söyler ama benim ruhum ve beynim sahada olur. Sanki ben de sahadayım, sanki top bana geliyor gibi düşünüyorum. O duyguyu her zaman yaşıyorum. Şampiyonlar Ligi finali rüya gibiydi. Ben de maçı statta izledim ve sahadaki futbolcular gibi o heyecanı yaşadım.

▼Türk futbolu için ne düşünüyorsun?

Hollanda'daki U20 Şampiyonası'nda Türkiye'nin U20 takımını takip ederken gördüm seni.

▲Hollanda'da tatilideydim. Van Hooijdonk'la da görüşüyordum, arkadaşım. Ersun Yanal da oradaydı. Hem onlarla beraber olmak hem de maçları izlemek için stada gitmişim.

▼Türkiye Ligi'ndeki rekabette havuz gelirlerinin dağılımında yapılan son değişikliklerin payı var mı sence?

▲Bence yok. Futbolcu sahaya maçı kazanmak için çıkar. Maç sonunda alınacak 3 puan ve içinde olduğunuz yarış paradan çok daha önemlidir. Ben bunun etkisinin olduğunu düşünmüyorum.

▼Kariyer gelişimine dönersek, Amsterdam'ın göbeğinden bir Türk futbolcu nasıl çıktı?

▲Benim futbolcu olmamda en büyük etken amcamdır. Babamı çok küçük yaşta kaybettim. Daha sonra amcam benim üzerime çok düştü. Kendisi de amatör futbolcuydu. Biliyorsunuz Amsterdam'da her şey serbest. Amcam da bu serbestliklerin hepsini yaşayan bir insandı. Fakat beni hep korudu. Ben de kendime iyi baktım. Mahalleden arkadaşlarımın bazıları şu anda eroinman, bazıları ise hapiste. Benim bu ortamda futbol oynamam çok zor oldu ama arkamda bana hep destek olan ve beni koruyan amcam vardı. Ona müteşekkirim.

▼Bu sene Türkcell Süper Lig'deki mücadele konusunda ne düşünüyorsun?

▲Geçen sezon ve bu sezonun ilk yarısında tempo sanki biraz düşüktü. İlk geldiğim dönemde ise tempo inanılmaz yüksekti. Şimdi tempo yine yükseldi ve büyük bir mücadele var. Her takım birbirini yenebiliyor. Daha da iyi olacağını düşünüyorum. ■

Tahkim Kurulu kararlarının hukuki niteliği

Devletin sahip olduğu yasama ve yürütme yetkileri yanında üçüncü kuvveti oluşturan yargı fonksiyonu, hukuk devletinin gereği olarak hukuk düzeninin kurulması ve sürekliliğinin sağlanması amacıyla güder. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 9'uncu maddesine göre, yargı yetkisi, Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır. Demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan (AY.m.2) Türkiye Cumhuriyeti devletinde, hukuk devleti olmanın gereği olarak hak arama özgürlüğü Anayasa'nın 36'ncı maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Bu hüküm gereğince devlet, hak arama özgürlüğünün etkin bir şekilde kullanılabilmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maddede güvence altına alınan hak arama özgürlüğü, ya mahkemelerde dava açılması ya da cebri icra organları aracılığıyla icra takibinde bulunulması şeklinde kullanılabilir.

Devlet tarafından görevlendirilen ve adalet dağıtmakla görevli birer devlet kuruluşu olan mahkemeler, devletin yargı fonksiyonunu yerine getirmektedir. Hakkına tecavüz edilen kimse, hakkının tanınması için sadece devlet mahkemelerine müracaat edebilir. Bu kuralın istisnası tahkim müessesesinde karşımıza çıkar. Tahkim söz konusu olduğunda, hakimlerden farklı olarak resmi bir sıfatları bulunmayan hakemler, tıpkı bir mahkeme gibi taraflar arasındaki uyuşmazlık hakkında yargılama yaparak karar verir. O halde bir uyuşmazlığın devlet mahkemelerine müracaat edilmeksizin çözüme kavuşturulmasına yönelik olan tahkim, devletin yargı yetkisinin yerine geçen bir yargılama türüdür ve bu anlamda devletin genel yargı yetkisi yanında istisnai bir nitelik taşımaktadır. Tahkimde uygulanan usul ile devlet mahkemelerinde uygulanan usul arasında büyük benzerlikler vardır. Uyuşmazlığın tarafları, tahkim usulünde iddia ve karşı iddialarını, hakeme veya hakem heyetine, usulüne uygun şekilde, yazılı delilleri ve tanıklarıyla

birlikte, karşılıklı olarak sunar. Hakem veya hakem heyeti tarafından uyuşmazlık hakkında verilen karar bağlayıcı, uyulması zorunlu nitelikte bir karardır ve devlet mahkemesi tarafından verilen kararlarda olduğu gibi icra edilebilme kabiliyetini haizdir. Türk hukukunda özel bir kanun hükmüyle, belli uyuşmazlıkların devlet mahkemeleri önünde değil, hakemler tarafından çözümlenmesine ilişkin düzenlemeler getirildiği görülmektedir. Bu gibi durumlarda uyuşmazlığın çözümlenmesi için hakeme müracaat etmek zorunludur ve bu yüzden buna "mecburi tahkim" adı verilir. O halde tahkimin hangi durumlarda zorunlu olduğu, özel bir kanun hükmü ile belirlenir ve mecburi tahkime tâbi bu tür uyuşmazlıklarda taraflar devlet mahkemelerinde dava açma olanağından yoksun kalır. Taraflar kanunlarda özel olarak öngörülen bu durumlarda, yine kanunda belirlenmiş hakemlere müracaat etmek zorundadır. 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile öngörülen "Tahkim Kurulu", mecburi tahkimin en önemli ve tipik örneğidir.

Futbol ile ilgili uyuşmazlıkların devlet yargısı dışında ulusal federasyonlar tarafından oluşturulan bağımsız hakem heyetleri aracılığıyla çözüme bağlanmasını kesin ve tartışmasız şekilde öngören FIFA ve UEFA kuralları gereğince, 3813 sayılı yasada futbol ile ilgili uyuşmazlıkların çözümü bakımından tek yetkili ve görevli merci olarak Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu kabul edilmiştir. Bu düzenlemeye göre, futbol ile ilgili uyuşmazlıkların çözüm mercii Tahkim Kurulu olduğu için, bu merciden başka bir yerde uyuşmazlığın taraflarının hak arama mümkün değildir. 3813 sayılı kanunun 13'üncü maddesi ile Ana Statü ve Tahkim Kurulu Talimatı'nda, kendisine intikal eden konularla ilgili olarak Tahkim Kurulu tarafından verilen kararların "kesin" olduğu da açıkça ifade edilmektedir. Bu kararlar idari veya adli herhangi bir makamın onayına veya kabulüne tâbi olmadığı gibi, bu kararlara karşı idari ve adli mercilere de müracaat ve itiraz edilemez.

Tahkim Kurulu tarafından verilen kararların bu özellikleri dikkate alındığında, Tahkim Kurulu'nun futbolla ilgili uyuşmazlıkları karara bağlamakla görevli bir kurul olduğu ve bu bakımdan kanundan kaynaklanan bir "mecburi tahkim" in söz konusu olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Futbolu dünyada en üst düzeyde organize eden FIFA'nın statülerinde de futbola ilişkin uyuşmazlıkların tahkim yoluyla çözülmesi gerektiğine ilişkin düzenlemelere rastlanmaktadır. Buna göre ulusal futbol federasyonları, kulüpler ve kulüp üyeleri ile FIFA, diğer ulusal federasyonlar, kulüpler ve kulüp üyeleri arasındaki uyuşmazlıkların devlet mahkemelerine götürülmesi mümkün değildir. Adı geçen kişiler, aralarındaki futbola ilişkin uyuşmazlık için ortak olarak belirlenecek bir hakem heyetine müracaat etmek zorundadır. Ulusal federasyonlar bu düzenlemeye işlerlik kazandırmak amacıyla kendi kanunlarına, futbolla ilgili uyuşmazlıklar için devlet mahkemelerine gidilemeyeceği, bu tür uyuşmazlıklar bakımından tahkime müracaat edilmesinin zorunlu olduğuna ilişkin hükümler koymakla yükümlüdür. Bir devletin kanunlarında futbolla ilgili konularda kendi mahkemelerinin yetkili olduğu öngörülmüş olsa bile, futbolla ilgili kişiler mahkemelere müracaat etmekten kaçınmalıdır. Ulusal federasyonlar da kendilerine bağlı kulüplerin ve kulüp üyelerinin bu yükümlülüğe uymalarını ve uymamanın sonuçları konusunda bilgilendirilmelerini sağlamakla yükümlüdür. Nitekim uygulamada Türkiye Futbol Federasyonu, kulüplerden ve sporculardan Tahkim Kurulu'nun münhasır yetkisini tanıdıklarına dair taahhütnameler almaktadır. Bunun yanında durum, Türk hukuk uygulaması bakımından değerlendirildiğinde konuyla ilgili bir Anayasa Mahkemesi kararı önem taşımaktadır. Anayasa Mahkemesi'nin yayın sözleşmesine ilişkin olarak vermiş olduğu 10.6.1997 tarihli bir kararında (E.1997/47, K.1997/55, T.10.6.1997: AMKD, S.33, 1998, s. 409 vd.), Tahkim Kurulu'nun futbol faaliyetlerine ilişkin uyuşmazlıklarda nihai ve kesin kararı vermekle yetkili

bir kurul olduğu belirtilmiştir. Adı geçen karara konu olan olayda, bir spor kulübü ile bir yaygın kuruluşu arasında yapılan yaygın sözleşmesi, Futbol Federasyonu tarafından onaylanmamıştır. Bu kararda, Türkiye Futbol Federasyonu'nun özel hukuk kurallarına bağlı ve tüzel kişiliğe, özerk bir yapıya sahip olduğu ifade edilmiş, Tahkim Kurulu'nun görevleri belirtilmiş ve federasyon ile kulüp arasında yaygın sözleşmesinin onaylanmaması nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlığın dava yoluyla değil, ilgililerin itirazı üzerine Tahkim Kurulu'na incelenerek kesin karara bağlanması gerektiği vurgulanmıştır. ■

Futbol ve Hukuk

Devlet tarafından görevlendirilen ve adalet dağıtmakla görevli birer devlet kuruluşu olan mahkemeler, devletin yargı fonksiyonunu yerine getirmektedir. Bu kuralın istisnası tahkim müessesesinde karşımıza çıkar. Tahkim söz konusu olduğunda, hakimlerden farklı olarak resmî bir sıfatları bulunmayan hakemler, tıpkı bir mahkeme gibi taraflar arasındaki uyuşmazlık hakkında yargılama yaparak karar verir. O halde bir uyuşmazlığın devlet mahkemelerine müracaat edilmeksizin çözüme kavuşturulmasına yönelik olan tahkim, devletin yargı yetkisinin yerine geçen bir yargılama türüdür ve bu anlamda devletin genel yargı yetkisi yanında istisnai bir nitelik taşımaktadır.

Bir forvetin anatomisi

Neredeyse her gün golcülerin özelliklerini tartışıyoruz. Hangisi ideal forvet, hangi özellikler daha önemli, bir türlü karar veremiyoruz. Bilim insanları da aynı konuda araştırmalar yayınlıyor. İşte bu tip ilginç araştırmalardan biri Dr. Seyhan Sipahi ve araştırma görevlisi Erden Or imzasını taşıyor. Çok amaçlı karar verme tekniği olan "Analitik Hiyerarşi Proses" olarak adlandırılan AHP tekniği kullanılarak yapılan araştırmada hesaplamalar 22 teknik direktörün görüşleri doğrultusunda ortaya çıkartılmış. Forvet değerlendirmesinde dikkate alınan en önemli kriterin yüzde 10.39 oranla "dayanıklılık" olduğu görüyor. Bu kriteri yüzde 8.89'la "gol vuruşu", yüzde 7.26'yla "top karşılama", yüzde 7.13'le güç izliyor.

Pivot santrfor, yırtıcı forvet, sabit golcü. Fuleli, hızlı, adam eksilten, pres yapan hücum oyuncular. Neredeyse her gün bu konuyu tartışıyoruz. Hangisi ideal forvet, hangi özellikler daha önemli, bir türlü karar veremiyoruz. Biz bunları kendimize göre, kendi üslubumuzca ve fikrimizce tartışaduralım, bilim insanları da boş durmuyor ve aynı konuda araştırmalar yayınlıyor. İşte bu tip ilginç araştırmalardan biri geçti elimize. Dr. Seyhan Sipahi ve araştırma görevlisi Erden Or imzası taşıyan çalışma gerçekten ilginç veriler taşıyor. İşte araştırmanın öne çıkan kimi bölümleri: "Hiçbir zaman bir teknik direktörün verdiği karar, çevresindeki bireyler tarafından oybirliğiyle kabul görmemekte, mutlaka birileri tarafından bu kararlar eleştirilmektedir. Bir yönetici olarak teknik direktörün performansı diğer hiçbir sektördeki yöneticiler için geçerli olamayacak kadar açık bir şekilde skor tabelasında ve puan cetvelinde görülmektedir. Bu ne-

denle teknik direktörleri eleştirmek, aldığı kararların nedenleri konusunda bilgisi olan ve olmayan herkes için bir hak sanılmaktadır. Böyle bir ortamda teknik direktörlerin kararlarını, eleştirilere karşı durabilecek gerçeklikte ve objektiflikte vermeleri gerekmektedir. Her kararda bir sübjektiflik payı bulunsun da bunun yıpratıcı eleştirilere doğruluk imkânı tanımayacak oranda olması gerekmektedir. Teknik direktör yapılan her eleştiriye cevap vermek zorunda değildir, ancak belli bir noktaya gelindiğinde, oyuncu seçimi konusundaki kararlarını hangi koşullar çerçevesinde, hangi alternatiflere sahip olarak ve hangi öncelikleri göz önünde bulundurarak verdiğini açıklaması gerekecektir. Özellikle futbolda oyuncu seçimi diğer spor dallarına kıyasla çok daha zordur. İşte bu noktada bilimsel temellere oturtulmuş sayısal karar verme tekniklerinin teknik direktörler için

ne denli önemli bir araç olabileceği fikri aklı gelmektedir." İşte bu bakış açısından hareket ediyor Sipahi ve Or. Araştırma yöntemi olarak da birçok amaçlı sayısal karar verme tekniği olan "Analitik Hiyerarşi Prosesi (AHP)" yöntemini seçiyorlar: "AHP tekniği, birden fazla kalitatif ve/veya kantitatif kritere sahip karmaşık problemleri çözmek için tasarlanmış bir yöntemdir. AHP tekniği kullanılarak, futbolda yetenek ve becerilere göre başarı değerlemede kullanılacak kalitatif ve kantitatif nitelikli değerlendirme kriterlerinin önem dereceleri tespit edilmiş, daha sonra bu ağırlık değerlerinden yararlanılarak en iyi forvet oyuncusu seçimi gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemle kalitatif ve kantitatif nitelikli kriterlerin bir arada ele alınabilmesi sayesinde, forvet oyuncularının yetenek ve becerilerine göre değerlendirme işlemi diğer yöntemlere göre daha sağ-

lıklı bir şekilde gerçekleştirilmiştir." Araştırmacıların yaklaşımını genel olarak şöyle aktarabiliriz:

1. SPORDA BECERİ VE PERFORMANS DEĞERLEME

"Literatürde sporcunun yeteneğinin ve buna bağlı olarak performansının değerlendirilmesi ile ilgili çalışmalar incelendiğinde, öncelikle uygun değerlendirme kriterlerinin tespit edilmesi işleminin başlı başına önem taşıdığı görülmektedir. Bu çalışmalarda ele alınan kriterlerin, araştırma yapan bilim adamlarının mensubu bulundukları bilim dalına göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Fizyologlar fiziksel kriterleri, spor psikologları mental kriterleri, antrenman bilimciler de teknik kriterleri sporcu değerlendirmede kullanmaktadır. Mevcut çalışmaların büyük çoğunluğunda fiziksel özelliklerin ele alındığı, teknik ve mental özellikler açısından değerlendirmelere gereken önemin verilme-

diği görülmektedir. Yapılan çalışmalarda dikkat çeken bir eksiklik de fiziksel, mental ve teknik kriterler çerçevesinde yapılan değerlendirmelerin ayrı ayrı ele alınmasıdır. Araştırmalarda böyle bir ayrıma gidilmesindeki en büyük neden, teknik, fiziksel ve mental kriterlerin bir arada ele alınmasındaki zorluklardır. Bu temel kriterlerin başlığı altında yer alacak kriterlerin bir kısmının kalitatif, bir kısmının da kantitatif nitelikte olması, uygulamacıların kriterleri kısıtlı sayıda belirlemelerine sebep olmaktadır. Oysa günümüzde sporcu performansının değerlendirilmesinde bu üç kriterin ayrı ayrı ele alınmasının yeterli olmaya çağrı belirlenmektedir.

2. UYGULAMA

Çalışmanın iki temel amacı vardır. Bunlardan birincisi, futbol forvet oyuncularının beceri ve yeteneklerinin ölçülmesinde kullanılan kriterlerin önem derecelerinin belirlenmesi, ikincisi de bu kriterler ve bunların önem dereceleri dikkate alınarak forvet oyuncularının beceri ve yeteneklerine göre başarı sıralamasının elde edilmesidir.

Araştırmada AHP tekniğinin forvet oyuncularının değerlendirilmesinde kullanılacak kriterler teknik, mental ve fiziksel özellikler olarak üç ana başlık altında toplanmıştır. Teknik özellikler başlığı altında ele alınan çapraz koşu, top sürme, gol vuruşu, kafa vuruşu, uzaktan şut, uzun taç atışı, markaj, pas, penaltı vuruşu, rakipten top kapma ve top tekniği çeşitli araştırmalarda futbolcu değerlendirmesinde sıklıkla kullanılmış kriterlerdir (Rosenthal, 1973, Luxbacher, 1991, 1995, Kerth, 1994, s. 70-72, Garland, 1997, Carroll, 1998, Reilly, Williams vd., 2000, s. 695-702, Rösch, 2000, s. 29-39, Luhtanen, 2004). Mental özellikler arasında ele alınan kriterler agresiflik, rakibin hareketlerini sezinleme, cesaret, yaratıcılık, karar verme, azim, oyunu okuma, istikrar, takım çalışması olarak belirlenmiştir (Carroll ve Mendoza, 1998, Luhtanen, 2004). Fiziksel özellikler ile ilgili olarak ele alınan kriterler arasında hızlanma, çeviklik, denge, sıçrama, koşu temposu, dayanıklılık ve güç bulunmaktadır (Carroll ve Mendoza, 1998, Reilly, Bangsbo vd., 2000, s. 669-683, 2000, s. 669-702, Rösch, 2000, s. 29-39, Luhtanen, 2004, Arnason, 2004, s. 278-285). AHP modelinin, futbolcu başarı sıralamasında ne şekilde kullanılabileceğini göstermek üzere, 2003-2004 sezonunda, futbolda Türkiye Süper Ligi'nde faaliyet gösteren 3 büyük takımdan birer adet olmak üzere toplam üç adet forvet seçilmiştir. Çalışmada üç rakamının özel bir anlamı olmamakla birlikte, çalışmaya daha fazla futbol oyuncusu dahil edilebilir; bu çalışmada yer alan futbolcular sadece modelin işleyişini göstermek üzere örnek olarak alınmıştır.

Değerleme Kriterlerinin Öncelik Değerlerinin Bulunması

Problemin AHP modelinin çözüm sürecinde, değerlendirme kriterlerinin ön-

celik değerleri, A lisans teknik direktör diplomasına sahip 22 teknik direktörün görüşleri doğrultusunda hesaplanmıştır. Elde edilen öncelik değerleri incelendiğinde, "teknik özellikler" yüzde %39.59'luk oranla en önemli ana kriter olduğu görülmektedir. Aynı şekilde "fiziksel özellikler" ana kriteri de yüzde 35.97'lik bir oranla ikinci sırada yer almaktadır. "Mental özellikler" ana kriteri ise yüzde 24.44'lük bir oranla üçüncü sırada yer almaktadır.

TABLO – Değerleme Alt Kriterlerinin Sıralı Önem Dereceleri

ALT KRİTER	ÖNEM DERECE	ALT KRİTER	ÖNEM DERECE
Dayanıklılık (Fiziksel Öz.)	0,1039	Sıçrama (Fiziksel Öz.)	0,0286
Gol vuruşu (Teknik Öz.)	0,0889	Oyunu okuma (Mental Öz.)	0,0286
Top karşılama (Teknik Öz.)	0,0726	Karar verme (Mental Öz.)	0,0232
Güç (Fiziksel Öz.)	0,0713	Penaltı vuruşu (Teknik Öz.)	0,0217
Rakipten top kapma (Teknik Öz.)	0,0652	Uzaktan şut (Teknik Öz.)	0,0200
Takım çalışması (Mental Öz.)	0,0596	Top sürme (Teknik Öz.)	0,0194
Koşu temposu (Fiziksel Öz.)	0,0463	Motivasyon (Mental Öz.)	0,0182
İstikrar (Mental Öz.)	0,0460	Kafa vuruşu (Teknik Öz.)	0,0142
Pas (Teknik Öz.)	0,0449	Rakibin hareketlerini sezinleme (Mental Öz.)	0,0129
Çeviklik (Fiziksel Öz.)	0,0408	Çapraz Koşu (Teknik Öz.)	0,0126
Yaratıcılık (Mental Öz.)	0,0389	Cesaret (Mental Öz.)	0,0125
Denge (Fiziksel Öz.)	0,0370	Uzun taç atışı (Teknik Öz.)	0,0064
Hızlanma (Fiziksel Öz.)	0,0317	Agresiflik (Mental Öz.)	0,0046
Markaj (Teknik Öz.)	0,0300	Toplam	1,0000

Tabloda yer alan sıralama incelendiğinde, forvet oyuncu değerlendirilmesinde dikkate alınan en önemli kriterin yüzde 10.39 oranla, bir fiziksel özellik olan "dayanıklılık" olduğu görülmektedir. Bu sıralamaya bağlı olarak ikinci en önemli kriter ise yüzde 8.89 oranla bir teknik özellik olan "gol vuruşu" olarak belirlenmiştir. Bu kriterleri yüzde 7.26 ve yüzde 7,13'lük oranla "top karşılama" ve "güç" izlemektedir. Daha sonra önem derecesine göre "rakipten top kapma", "takım çalışması" ve "koşu temposu" kriterleri ön plana çıkmaktadır. Tablo incelendiğinde en az öneme sahip olan kriterler ise "çapraz koşu", "cesaret", "uzun taç atışı" ve "agresiflik" olarak belirlenmiştir.

Değerleme Kriterlerine Göre Forvet Oyuncuların Öncelik Değerlerinin Bulunması

Tabloda problemin hiyerarşik yapısında yer alan değerlendirme kriterlerinin önem dereceleri belirlendikten sonra, problemin ikinci aşamasında, değerlendirme kriterleri ve ağırlıkları dikkate alınarak AHP modelinin hiyerarşisinde yer alan üç forvet oyuncusunun başarı sıralaması elde edilmiştir. Bu işlem için, uzman olarak seçilmiş olan aynı 22 kişi, her bir alt kriterine göre 3 oyuncuyu AHP karşılaştırma cetvelindeki değerleri kullanarak ikili olarak karşılaştırmıştır.

SONUÇ

Görüldüğü gibi bir çok amaçlı karar verme tekniği olan AHP tekniği, futbolcuların başarılarının ölçülmesi probleminde karar vericilere kolaylık sağlayacak bir araçtır. Bu uygulamada kullanılan AHP modelinin başarı değerlendirme konusunda sağladığı üstünlük, teknik, fiziksel ve mental kriterlerin bir arada ele alınabilmesini sağlamasıdır. Bu temel kriterlerin başlığı altında yer alacak kriterlerin bir kısmının kalitatif, bir kısmının da kantitatif nitelikte olmasına rağmen, AHP yönteminde tüm bu kriterler bir arada kullanılabilmektedir.

Bu tekniğin kullanımının futbol dünyasında sağlayacağı iki kolaylığın birincisi, transfer döneminde alınması düşünülen oyuncuların birbirleriyle kıyaslanma olanağını sağlamasıdır. Bu yöntem sayesinde aranan forvet oyuncusunda var olması istenen becerilerin öncelik değerleri, uzman görüşleri doğrultusunda sayısal olarak belirlenebilecek, böylece mevcut alternatifler sahip oldukları beceriler doğrultusunda somut olarak değerlendirilebilecektir.

Yöntemin sağlayacağı diğer bir kolaylık da, kadroda yer alan forvet oyuncuların hangisinin ilk 11'de sahaya sürülüp hangisinin yedek bırakılacağı ile ilgilidir. Farklı özelliklerdeki oyuncuların bir diğerine göre artıları ve eksileri mutlaka bulunacaktır. Bu artı ve eksilerin teknik direktör, antrenör vb. gibi uzmanların görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi ve sonuçta hangi futbolcunun tercih edilmesinin rasyonel olduğu bu teknik aracılığı ile kolaylıkla belirlenebilecektir. ■

Diyarbakır toprağından fıskırmış 20 yaşında taze bir fidan ve Ümit Milli Takım'a kadar yükselmeyi başarmış. Ama bu noktaya gelmesi hiç de kolay olmamış. Futbolcu olacağına inanmayan anne ve babasının karşı çıkmasına rağmen ısrarla sürdürmüş yeşil saha inadını. Oynadıkça ve yerel basında yer bulmaya başladıkça ailesini de yumuşatmış. Fakat tam anlamıyla izin alması amatör takımdaki hocalarının babasıyla görüşüp ikna etmesiyle gerçekleşmiş.

▼Burhan Eşer ismi henüz Türk futbolunda çok parlayan bir isim değil ama bir yolla kulağıma sürekli çalınıyor. Okurlarımız en çok senin futbolculuk maceranı merak edeceklerdir diye düşünüyorum.

▲Futbola biraz geç başladım aslında. Amatör olarak Yenişehir Belediyespor'da oynuyordum. Orada kendimi gösterdim ve Diyarbakırspor PAF takımına geldim. Orada bir sene oynadıktan sonra Gaziantep Büyükşehir Belediyespor'a kiralık gittim. Bir sene orada forma giydikten sonra Diyarbakırspor'da oynamayı sürdürüyorum. Futbola ilk başlangıcım oldukça zor oldu aslında. Annem ve babam karşı çıkıyordu futbol oynamama. Diyarbakır'ın imkânları da ortada. Çok zor futbolcu yetişen bir yer. Ailem benim futbolcu olacağıma inanmadığı gibi izin de vermiyorlardı. Oynadıkça ve yerel basında yer bulmaya başladıkça onlar da inanmaya başladı. Fakat tam anlamıyla izin almam amatör takımdaki hocalarımın babamla görüşmesi sonucu gerçekleşti.

▼Süper Lig'in aslında en şanslı futbolcularından birisin. Senin yaş grubundaki oyuncular genellikle forma şansı bulamıyor.

▲Aslında son dönemde benim yaş grubum yavaş yavaş ön plana çıkmaya başladı. Zaten bu oyuncuların oynaması lazım. Çünkü Milli Takım'ın temelini ve geleceğini bu nesil oluşturacak. Ben Diyarbakırspor A Takımı'na Ümit Kayhan döneminde yükseldim. Hüseyin Kalpar bana ilk forma şansı veren teknik adamdır. Nejat Biyediç döneminde ise ilk onbirin değişmez isimlerinden oldum. Fakat şu anda takımın durumu çok iyi değil ve bu da morallemizi bozuyor.

▼Diyarbakır toplumsal olarak Türkiye'nin gerimli şehirlerinden birisi. Şehirde geçmişten gelen politik bir stres var. Diyarbakır'da futbolcu

Burhan Eşer

olmak nasıl bir şey?

▲Politik yapıdan öte Diyarbakır şehrinin tek eğlencesi spor, dolayısıyla futbol ve Diyarbakırspor. Takımda son dönemde yaşanan durgunluk tribünlere de yansımış durumda ve eskisi kadar taraftar desteği bulamıyoruz. Takım iyi gittiği zaman tüm bölge illerinden gelen futbolseverler Diyarbakırspor'u destekliyor. Dolayısıyla biz bir şehir takımından ziyade

bölgeyi temsil eden bir takımız.

▼Bu büyük bir baskı yaratıyor mu üzerinizde?

▲Baskı ister istemez oluyor. Takımlar Diyarbakır'a geldiğinde esnafın işleri düzeliyor, şehir hareketleniyor. Diyarbakır tanıtılıyor bir bakıma. Bu da büyük bir reklam oluyor. Zaten Süper Lig'de bir takımı olan il otomatik olarak geliyor. Bizim üzerimizde bir seyirci baskısı var gerçek-

ten. Ben Diyarbakırlıyım ayrıca. Diyarbakırlı kendi çocuğunu o takımda görmeyi çok istiyor ve bana maçlarda destek oluyor. Takıma da destek oluyorlar. Bunu Diyarbakır'a gelen futbolculara sorun, taraftarla bir olumsuzluk yaşamamışlardır. Fakat son dört-beş senedir bir düşüş yaşıyoruz ve küme düşme potansiyelindeyiz hep. Bunun getirdiği bir baskı ve endişe var üzerimizde. "Hangi sene dü-

Rica minnet futbolcu oldum!

► **Son dönemde benim yaş grubum yavaş yavaş ön plana çıkmaya başladı. Diyarbakırspor A Takımı'na Ümit Kayıhan döneminde yükseldim. Hüseyin Kalpar bana ilk forma şansı veren teknik adamdır. Nejat Biyediç döneminde ise ilk onbirin değişmez isimlerinden oldum.**

► **Son senelerde bir düşüş yaşıyoruz ve küme düşme potasında hep. Bunun getirdiği bir baskı ve endişe var üzerimizde. "Hangi sene düşeceğiz acaba?" diye düşünürken bu stres tribünlere de yansıyor. Sonuçta maalesef bazı olumsuzluklar yaşıyoruz.**

seceğiz acaba?" diye düşünürken ve ligi bu baskıyla geçirirken bu tribünlere de yansıyor. Sonuçta maalesef bazı olumsuzluklar yaşıyoruz.

İki önemli hedefim var

▼ **Kariyerine bakıldığında zaman hep yukarıya doğru bir ivme göze çarpıyor ve Ümit Milli Takım'dasın şu an. Bundan sonraki hedefin nedir?**

▲ Her futbolcu gibi benim de hedeflerim var. Dört büyüklere transfer olmak ve A Milli Takım'da oynamak hedeflerimin içerisinde. Dediğiniz gibi bir yükselişim var ve bunun kesilmeden devam etmesi için çalışıyorum. Ama en büyük hedefim A Milli Takım. O formayla maçlara çıkmak ve goller atmak istiyorum.

▼ **Bir Diyarbakırlı olarak Diyarbakırspor formasını on beş yıl giyerek sembol bir oyuncu olmak ister misin? Avrupa'da bunun örnekleri var nitelik.**

▲ Benim hedeflerim arasında böyle bir şey yok. 15 sene bir takımın formasını giymeyi düşünmüyorum. İstikrar elbette çok önemli. Diyarbakırspor forması altında 15 yıl oynayabilirsiniz. Ama hedefleriniz doğrultusunda ilerleme gücünü kendinizde bulmanız da lazım bence. Daha büyük hedefler daha büyük mücadele anlamına da geliyor. Diyarbakırspor'un benim üzerimde büyük bir emeği var. Bunu bir basamak olarak görüp daha üst basamaklara çıkmak istiyorum.

▼ **Diyarbakırspor şu an küme düşmemek için mücadele eden bir takım. Eğer Diyarbakır şampiyonluğa oynayan ve büyük başarılar kazanan bir takım olsa yine ayrılmayı düşünür müydün?**

▲ Böyle bir şey olsa Diyarbakır'da kalırım tabii ki. Profesyonel bir oyuncu olarak aslında paraya çok önem vermiyorum. Zaten çok cüzi bir rakama top oynuyorum. Para, hedeflerim büyüdüğü zaman kendiliğinden gelecek bir şey. Hedeflere ulaştıkça zaten maddi ve manevi anlamda tatmin olurum. Diyarbakır bir üst düzeye çıkmayı başarsa ben bu takımın bir parçası olmak isterim tabii ki. Diyarbakır benim evim, benim memleketim. Benim üzerimde bu takımın çok büyük emeği var.

▼ **Avrupa hedeflerin var mı? Genelde Türk oyuncular büyük kulüp hayalleri kurarlar?**

▲ Barcelona'yı çok isterim. O takıma karşı büyük bir sempati var. Hedeflerim arasında orası da var. Bir sakatlık veya terslik olmazsa Avrupa'da da oynamak istiyorum.

▼ **Barcelona olmadı diyelim, seni İspanya'nın Diyarbakırspor'u gibi bir takım, mesela Malaga istedi, oraya gider misin?**

▲ Orası da bir Avrupa takımı sonuçta. Ama orada oynamak yerine dört büyükleri tercih ederim.

▼ **Diyarbakırspor tüm deplasmanlarda politik içerikli hakarete uğrayan bir takım. Rakip takım taraftarları her nerede olursanız olun "PKK dışarı" diye bağırıyor. Bu sizi nasıl**

etkiliyor?

▲ Bu bizi çok üzüyor. Sonuçta Diyarbakırspor da bu ülkenin sınırları içinde olan bir takım. Herkes spora politika sokulmasın diyor ama bizim aleyhimize politika bu şekilde alet ediliyor. Bunun yapılmaması

lazım. Diyarbakır eskiye göre çok değişti. Eski futbolcularla konuşuyorum bazen. Herkes bilmeden Diyarbakır'da dokuzdan sonra dışarı çıkılmaz diyor. Ama Diyarbakır'da gece yarısına kadar dışarıda gezilebilirsin. Eski olaylı dönem yok artık. İnsanlar bilinçlendi. Eskiden kız öğrenciler okula gitmezdi. Erkek öğrenciler de işe gittikleri için okula uğrayamazdı. Zaten öğretmen de olmazdı. Fakat şimdi öyle değil. Herkes okula gidiyor. Eğitim görüyor. Benim ağabeyim de öğretmenlik yapıyor. İnsanlar eğitime daha fazla

önem veriyor. Eğitim aldıkça da insanlar daha bilinçli oluyor. Şehirde şu anda çok daha pozitif bir hava var. Fakat diğer takımlar sporun içine politika katıyor. İstemediğimiz protestolarla karşılaşyoruz. Bunlar çok üzücü olaylar tabii.

▼ **Bir Konyaspor karşılaşması var oynadığınız. İstenmeyen olaylar yaşandı. Bu maç hakkında ne düşünüyorsunuz?**

▲ Ben aslında bu konuda çok yorum yapmak istemiyorum. Ama Konyaspor ile Diyarbakırspor arasında ikinci Lig'den bu yana oynanan maçlarda bir gerilim yaşanıyor. Bunu sadece Konya veya Diyarbakırspor'a mal etmemek lazım. Bu iki tarafın da hatası. Bu tip olaylar bizim Konya'ya gittiğimiz maçlarda da oluyor. Konyaspor büyük takımlarla oynadığı maçlarda bile 15 bin kişi toplarken bizim maça 30 bin kişi geliyor. O maça maalesef çok da sporla bağdaşmayan üzücü olaylar yaşadık. Kötü sonuçlar stres yaratıyor. Bunun üzerine Konyaspor maçı gelince istenmeyen olayları yaşadık maalesef.

▼ **Kendine örnek aldığın veya izlemekten zevk aldığın oyuncular var mı?**

▲ Zevk aldığım oyuncu Ronaldinho. Çok seviyorum onu izlemeyi. Benimle birlikte çok kişi de zevk alıyor zaten. Bir de Zidane'ı çok beğeniyorum. ■

Sporcularda burun tıkanıklığı

Burun alt solunum yoluna giriş yoludur. Hava burundan geçerken, akciğerler tarafından kabul edilecek şekilde hazırlanmaktadır. Burundan nefes alma, solunan havanın ısınmasına ve nemlenmesine neden olmaktadır. Ayrıca, toz parçacıklarının tutulmasını da sağlamaktadır. Burun tıkanıklığı, yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyen önemli semptomlardan biridir. Nazal dirençteki uzamış artış, akciğer ve kalp hastalıklarına neden olabilir. Artmış nazal direncin en sık sekeli zorunlu ağız solunumudur, buna bağlı olarak burun fonksiyonları bypass olmaktadır. Travma, sporda burnu etkileyen en sık problemidir. Alerjik rinit, atopik sporcuların bir diğer temel problemidir. Alerjik rinit, sporcuların çoğunu etkileyen ve sıkça karşılaşılan bir hastalıktır. Bir sporcu, olimpiyat oyunları gibi önemli durumlarda, daha fazla performans beklediğinde, uyku problemi oluşturan veya konsantrasyon yeteneğini bozan herhangi bir faktör performans üzerinde olumsuz etkiye sahip

Futbol sağlık

Burun, solunan havanın ısıtılması ve nemlendirilmesi, dolayısıyla akciğer tarafından kullanıma hazırlanmasında önemli bir role sahiptir. Ayrıca koku alma fonksiyonu da bulunan bu önemli organın hastalıklarında alt solunum yolu ciddi bir şekilde etkilenmektedir. Burun, sporcular için daha fazla önem taşımaktadır. Burun tıkanıklığı, solunan havanın ısıtılması ve nemlendirilmesini engeller ve zorunlu ağız solunumu yapılmasına neden olur. Zorunlu ağız solunumu uyku bozukluklarına ve buna bağlı olarak da gün içi yorgunluk-uyuklama, konsantrasyon kaybı ve performansta azalmaya yol açmaktadır. Bunun dışında, burun tıkanıklığı, akciğerdeki hava akımı direncini arttırmaktadır. Burun tıkanıklığına yol açan hastalıklar, sporcularda sıkça görülen astım gibi atopik hastalıkların alevlenmesine neden olmakta ve bu şekilde performansı azaltmaktadır.

olacaktır. Atletik performans burun tıkanıklığından etkilenmektedir. Solunan havanın nemlendirilmesine ve ısıtılmasına engel olan burun tıkanıklığı, astım gelişimine katkıda bulunabilir. Bu istenmeyen durumlar, yüksek nazal akım turbülansı olan ve rinit ve astımı kötüleştirebilen şartlar altında yarışan atletlerde özellikle önemlidir. Egzersizin nazal direnci azalttığı bilinmektedir. Nazal direnç, egzersizin süresi ile ilgili değil, şiddeti ile orantılı olarak azalmaktadır. Nazal septum deviasyonu, burun tıkanıklığı nedenleri arasındadır. Jang ve ark. ise nazal septum deviasyonu olan hastalarda, egzersizin nazal etkisini incelemişler ve nazal hava hacminin ve kesit alanının konkav nazal kaviteelerde, konveks olanlara göre daha çok arttığını gözlemlemişlerdir.

Rinosinüzal Denge

Günümüzde, tek gerçek fizyolojik solunum burundan olduğu kabul edilmektedir. Burnun sahip olduğu rol, alt solunum yoluna yeterli nitelik ve nicelikte hava göndermektir. Bu etkileşim sporcularda, normal popülasyona göre çok daha önemlidir çünkü, sporcuların performansı, fizyolojik burun fonksiyonu ile yakından ilişkilidir. Bir sporcunun rinosinüzal dengesi, yapılan spora göre değişmektedir. Değişiklikler travmatik, vasküomotor veya irritatif olabilir. Örneğin, bir yüzücünün havayolu mukozası, klorun iritasyon etkisi ile karşı karşıyadır ve buna bağlı mukozal ödem ve burun tıkanıklığı ortaya çıkmaktadır. Öte yandan, kayakçıların maruz kaldığı soğuk hava, mukozal sekresyona ve dolayısıyla burun tıkanıklığına neden olmaktadır (kayakçı burnu). Kayakçı burnunda, burun akıntısı ve tıkanıklığı değişerek görülmektedir. Genellikle, bu semptomlar düşük sıcaklığa maruz kaldıktan sonra 10 dakika içinde ortaya çıkmakta ve maruziyet bittikten sonra 10 dakika içinde kaybolmaktadır. Ayrıca, soğuk havaya uzun süreli olarak maruz kalmak ağız solunumuna geçmeye neden olmakta, hava ısınmamakta ve nemlenmemektedir. Buna bağlı olarak alt solunum yolunda daralma ortaya çıkmakta ve performans azalmaktadır. Kemik-kıkırdak kırıklarının ortaya çıkabildiği nazal travmalar, boksörlerin rinosinüzal dengesini belirleyen temel etkidir (boksör burnu). Bu anatomik değişiklikler nazal direncin artmasına neden olmaktadır. Nazal dinamikteki değişiklikler burun ve akciğer fonksiyonu arasındaki dengenin korunmasına engel olmaktadır. Nazal travma, futbolda da sıkça görülmektedir. Travma ve lokal hemostatik ilaçlar nazal mukozanın fizyolojik dengesini bozmaktadır. Nazal piramidin kalıcı deformasyonu, atletik performansı değiştirmektedir

ve sporcu posttravmatik ödem ve mukosiyer disfonksiyona bağlı patolojiler ile karşı karşıya bırakmaktadır. Sporcularda ise alt konkalının adrenerjik dekonjestiyonuna bağlı olarak nazal hava akımı direnci azalmaktadır. Dirençteki azalma, sportif faaliyetin başlangıcından sonra hemen görülmekte, yarım saat içinde minimum değerine ulaşmakta ve faaliyetin bitiminden sonra 25-30 dakika içinde normal seviyesine dönmektedir. Uzun dönemde, bu konjestiyon-dekonjestiyon siklusları, fizyolojik nazal solunum dengesinde ciddi değişikliklere yol açmaktadır.

Alerjik ve Nonalerjik Rinit

Rinit hapsirik, kaşıntı, burun akıntısı ve burun tıkanıklığı ile kendini gösteren, nazal mukozanın iltihabi durumudur. Rinit alerji, enfeksiyon, hormonal değişiklikler, ilaçlar ve iritan maddelere bağlı ortaya çıkabilir. Alerjik nedenler bunlar içinde en sık görülenidir. Alerji, rinit olgularının yaklaşık yarısından sorumlu tutulmaktadır. Ayrıca, alerjik rinit, astım için risk faktörleri arasındadır ve bu iki hastalık sıklıkla birlikte bulunmaktadır.

Sporcular, rinite bağlı burun tıkanıklığı için özel risk taşıyan bir popülasyon grubudur. Burun tıkanıklığı ile birlikte görülen alerjik rinitin solunum ve uyku üzerindeki etkilerine ve eşlik edebilen astıma bağlı olarak sporcuların performansını azaltmaktadır.

Sporcu burnu, rinosinüzal enfeksiyonlara ve tekrarlayan burun kanamasına zemin hazırlamaktadır. Birey ağız solunumu yapmaya başladığında, alerjenler ve diğer partiküller burnu tarafından filtre edilmez ve alt solunum yolunda birikir. Solunum hızı arttığında da ağız solunumuna geçiş görülmektedir.² Sporcular, kış aylarında soğuk havaya, bahar ve yaz aylarında polenlere maruz kalmaktadır. Soğuk ve kuru havanın solunması alt hava yollarının soğumasına ve daralmasına neden olmaktadır.

Uyku problemleri gün boyu yorgunluğa, üretkenlikte azalmaya, kazalarda artmaya ve kişilik değişikliklerine, dolayısıyla yaşam kalitesinde bozulmaya neden olmaktadır. Geceleri burun tıkanıklığı olan bireylerde, gün içi aşırı derecede yorgunluk ve performans azalma ortaya çıkmaktadır. Alerjik rinitin tedavisi uyku problemlerini çözebilir. Sırtüstü pozisyon da uyuma, rinosinüziti olan bireylerde, nazal havayolunda direnç artışına neden olmaktadır. Uyku sırasında meydana gelen nazal anatomik değişiklikler havayolunda kollaps oluşturabilmektedir. Buna bağlı olarak, solunum daha da bozulmakta ve uyku daha sık bölünmektedir. Horlama, burun tıkanıklığının bulgularından biridir. Horlamaya bağlı üst solunum yolu direnci artmakta ve tıkalı uyku apnesi oluşabilmektedir. Urschitz ve arka-

daşları tarafından yapılan bir çalışmada, uykusunda horlayan çocukların okul başarısının daha düşük olduğu bulunmuştur. Alerjik riniti olan sporcularda, uyku problemleri ve buna bağlı konsantrasyon yeteneğinde ve fiziksel zindelikte azalma ortaya çıktığı bilinmektedir.

Burun tıkanıklığı tedavisi

Burun tıkanıklığı, alt solunum yolu fonksiyonunu etkilediğinden, burun tıkanıklığı gecikmeden tedavi edilmelidir. Tedavi, mevcut probleme göre değişmektedir. Bazen ilaç tedavisi gerekirken, bazen cerrahi yaklaşım gerekmektedir. Yaklaşım hastanın yaşına ve gelecek için spor ile ilgili planlarına göre değişmektedir. Örneğin, hasta spor faaliyeti ile halen ilgilenmekteyse, cerrahide nazal açıklık en iyi şekilde sağlanmalıdır. Ancak, atletik kariyerini bitirmeyi planlayan bireyler için, daha sınırlı bir cerrahi yaklaşım veya mümkünse ilaç tedavisi denenebilir. Alerjik rinit için ise ilaç tedavisi ön plandadır. Alerjiden uzak durma, sporcular için pek geçerli olmadığından, ilaç veya gerekirse cerrahi tedavi üzerinde durulmalıdır.

Burun solunumunun, ağız solunumu üzerinde bazı avantajları olduğundan, burun hava akımını arttıran, eksternal nazal dilatör gibi ekipmanların kullanımı gündeme gelmektedir. Bu araçların kalp ve solunum hızını ve oksijen tüketimini azalttığı gösterilmiştir. İzotonik egzersizlerde nazal hava akımı direnci yarıya düşmekteyken, izometrik egzersizlerde bunun tam tersi görülmektedir. Dolayısıyla, eksternal nazal dilatörlerin kullanılması, ağırlık kaldırmak gibi izometrik egzersizlerde daha etkilidir. Burada üzerinde önemle durulması gereken noktalardan birisi de kullanılan ilaçların doping etkileridir. Bazı sporcular, bu doping etkilerine bağlı olarak yarışmalarından diskalifiye edilmişlerdir.

Sonuç

Burun tıkanıklığı, alt solunum yolu fonksiyonu üzerinde belirgin etkiye sahiptir. Ağız solunumu sırasında, hava akımı burnu bypass eder ve filtrasyon, nemlendirme ve ısıtma görevleri sınırlanır. Alt solunum yolunun yetersiz olarak ısıtılması bronkokonstriksiyona neden olmaktadır. Burun tıkanıklığının ilaç veya cerrahi yollar kullanılarak kontrolü yardımıyla astmatik semptomlar da düzelmektedir. Burun tıkanıklığı yaşam kalitesinin bozulmasına, karar verme yeteneği ile performans azalmaya ve öğrenmenin zorlaşmasına neden olmaktadır. ■

Referanslar

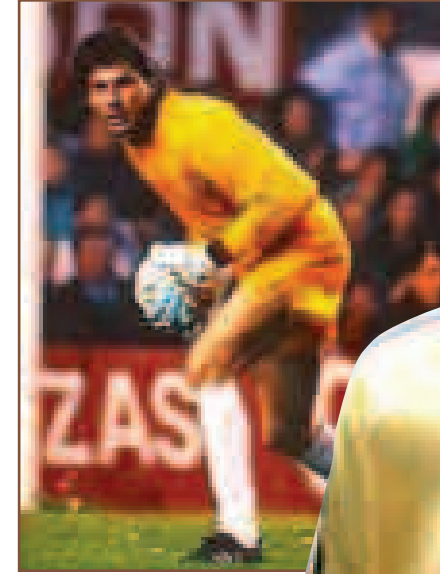
- 1- Forsyth RD, Cole P, Shephard RJ. Exercise and nasal patency. J Appl Physiol. 1983 Sep;55(3):860-5.
- 2- Helenius I, Haahtela T. Allergy and asthma in elite summer sport athletes. J Allergy Clin Immunol. 2000 Sep;106(3):444-52.

“Lev Yaşin’den sonra dünyanın en büyük kalecisi kim?” sorusuna verilecek cevaplarda bir isim, sakinliği, yeteneği ve spor ahlakıyla bir adım öne çıkıyor. Bu isim, şu günlerde en çok ihtiyaç duyulan ve tam da bu yüzden takdir gören bir duruşun, o günlerde kaleci olarak vücut bulmuş halidir.

Rinat Dassaev

toplar çıkarılamıyordu. SSCB bu mağlubiyete rağmen gruptan ikinci takım olarak çıktı ve bir üst tura geçip Barcelona’ya gitmeye hak kazandı. Polonya ve Belçika’yla beraber yer aldığı üçlü grupta averajla Polonya’ya geçildi ve turnuvaya veda etti. Fakat SSCB’nin zayıf, uzun boylu, celimsiz görünümlü kalecisi çoktan gönülümüzü kazanmıştı.

1986, Meksika

1986 tam anlamıyla SSCB futbolunun tekrar büyük bir ivme kazandığı yıldır. Lobanovski’nin talepleri, Dinamo Kiev temelli, inanılmaz

SSCB maça fırtına gibi girmiş Belanov’un 27. dakikadaki golüyle 1-0 öne geçmişti. İlk yarı böyle bitikten sonra, ikinci yarıda önce Scifo’nun ofsayt golüyle beraberliği yakalayan Belçika, Belanov’la bir gol daha bulan SSCB’ye bu sefer Ceulemans’la yanıt vermiş, böylece normal süre 2-2 bitmiş ve uzatmalara geçilmişti. Uzatmalarda ofsayttan iki gol daha yiyen SSCB’nin gardı iyice düşmüş, son bir gayretle saldırmış, fakat skoru ancak 4-

piyonası’nda da devam etti. Almanya’da düzenlenen şampiyonada bu kadro en iyi günlerini yaşıyordu. Kendi gruplarında ilk maçlarını şampiyon Hollanda’ya karşı oynadılar. Gulliti, Koemanlı, Rijkaardlı, Van Bastenli kadrosuyla ve komşu Almanya’ya akin eden binlerce taraftarıyla Hollanda favorilerden biriydi. Fakat 52. dakikada Rats SSCB’yi öne geçiren golü attı ve maç bu golle bitti. Bir sonraki rakip İngiltere’ydi.

Frankfurt’taki maçta Adalıları 3-1’le dağıttılar. Son maçları ise İrlanda’yla ve 1-1’lik beraberlik onları bir üst tura grup birincisi olarak taşıdı. Yarı finalde İtalya’nın karşısına çıkıp onları da Litovchenko ve Protasov’un gollerıyla 2-0 devirip Münih Olimpiyat Stadı’ndaki finale gitmeye hak kazandılar. Öte yandan turnuvanın en büyük favorisi Almanya, Hollanda’ya 2-1 mağlup oluyor ve finalin adı konuyordu:

Sonuç

Döneminin en iyi kalecilerinden biri olan bu hafif çekik gözlü, uzun boylu adamla ilgili birkaç rakam vermek boy-numuzun borcu.

Dasaev SSCB Milli Takımı’nın en fazla milli forma giyen ikinci oyuncusu. 1979 yılında başlayan, 1990’da sonlanan milli takım kariyerinde, tam 97 kez kaleci kazığını sırtına geçirip üç direk arasında yerini almış. Onu geçen tek şahıs yine bir SSCB efsanesi, Oleg Blokhin. 1972-1988 arasında 112 kez milli olmuş. Üçüncü ise Lev Yaşin. 1954-1967 arasında 79 kez. Yine France Football’un her sene verdiği yılın kalecisi ödülünü altı kere kazanan Lev Yaşin’den

SSCB Milli Takımı’nın en fazla forma giyen oyuncusu Oleg Blokhin. 112 defa milli olan Blokhin’i 97 kez CCCP yazılı kazığı giyen Dassaev izler. France Football’un her sene verdiği yılın kalecisi ödülünü altı kere kazanan Lev Yaşin’den sonra bu ödüle 4’er kez layık görülen iki kaleciden biri de yine odur.

En güzel goller o yedi!

Yıldızlar Geçidi

Cem Zamur

Onunla tanışmamız 1982 Dünya Kupası’na uzanır. Unutulmaz SSCB-Brezilya maçı, “Brezilya’nın on kişilik forvetiyle Dassaev’in mücadelesi” diye özetlenebilir. İnanılmaz topolar çıkaran, tekmelere uçan bu futbol emekçisindeki o vakur fakat mütevazı duruş, belki de o maçın en güzel görüntüsüdür.

İyi bir kalecinin, takımının kaderini belirlemede nasıl hayatı bir rol üstlendiği tartışma götürmez. Burada hemen sorulması gereken, “İyi kaleci kimdir?” sorusu.

Tevellüdü yeten bu soruya “Lev Yaşin” diye cevap verirken, yetmeyenler bu efsanenin büyüklüğüne ve onu anlatan büyüklerine hürmeten tasdik etmekle yetinmiyor.

Elbette o tarihlerde oynanan futbolla bugün oynanan futbol arasında büyük farklar var. O dönemin kısıtlı imkânlarıyla ortaya çıkan “pür futbol”, bugün yerini piyasanın “pür rekabet” şartlarına bırakmış durumda.

Aradan geçen zaman içinde, değişen futbolla beraber roller de bu değişime ayak uydurmak zorunda kaldı.

Yaşin’den bu yana izlediklerimiz arasında en iyi kaleci kim? Ya da bu kalecinin tanımı ne? Schmeichel, N’kono, Zoff, Maier, Simović, Schumacher, Shilton, Rüstü, Hiquita, Kahn? Şüphesiz ki bu saydığımız isimlerin hepsi iyi kaleciler, hafızalarda yer etmiş isimler. Fakat herkesin cevabı, kişisel tarih ve tercihlere göre belirleniyor galiba.

Bizim hatırlamak ve hatırlatmak istediğimiz kaleci, bütün bu isimlerden biraz daha öne çıkıyor sanki. Her şeyden önce sakinliği, yeteneği ve spor ahlakıyla. Belki de bu isim şu günlerde en çok ihtiyaç duyulan ve tam da bu yüzden takdir gören bir duruşun, o günlerde kaleci olarak vücut

bulmuş halidir. Bu nevi şahsına münhasır isim, Rinat Dassaev’dir.

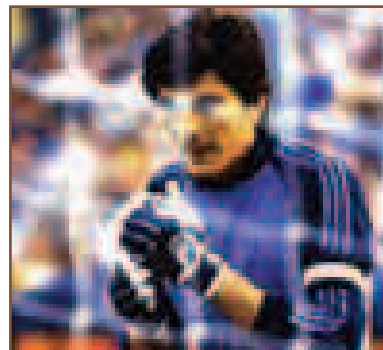
1982, İspanya

Dassaev ile ilk tanışmamız 1982 İspanya Dünya Kupası’nda, ilk grup maçlarında SSCB-Brezilya maçıyla oldu.

1982’nin Brezilyası gerçekten müthiş bir takımdı. Kaptan Socrates önderliğindeki Zico, Eder, Falcão, Oscar, Serginho, Cerezo, Luisinho, Toninho, Leandro ve Peres’den mürekkep o kadro, göze hoş gelen, tribünlere hitap eden bir “şov” sergiliyordu. İlk grup maçlarında Yeni Zelanda ve İs-

koçya’yı dörder golle uğurlayıp, 14 Haziran akşamı Sevilla’da şova devam etmek üzere SSCB’nin karşısına çıktılar. Fakat o efsane takımın en arızalı bölgesi olan (ki kanımca şampiyonlukları bu yüzden gitti) kalecisi Valdir Peres, 34. dakikada Bal’in “Kaleminden uzaklaşsın da nereye giderse gitsin” diyerek savurduğu topun tıngır mingır Brezilya ağlarına girmesine seyredince bütün stat şok oldu.

Maçın bundan sonraki kısmı ise “Brezilya’nın on kişilik forvetiyle Dassaev’in mücadelesi” diye özetlenebilir. İnanılmaz topolar çıkaran, tekmelere uçan bu futbol emekçisindeki o vakur fakat mütevazı duruş, belki de o maçın en güzel görüntüsüydü. Fakat 75’te Socrates, 88’de ise Eder’in yıllarca spor programlarının jeneriği olan o golleri geldi. Sonuçta Dassaev de bir ademoluydu ve bazı

maz hızlı, presli ve değişik bir futbol oynuyordu. Hatta bazı otoritelere “İşte ilerideki modern futbol” denilerek örnek gösteriliyorlardı.

Ne var ki, 1986 Meksika’da, Güney Amerikalı bir şampiyon aranılıyordu. Ve en büyük aday kuşkusuz en iyi dönemini geçiren Maradona ile saz arkadaşlarıydı.

SSCB ilk grupta Fransa, Macaristan ve Kanada ile mücadeleye başladı. Macaristan maçının skoru rakipleri açısından ürkütücüydü: 6-0.

İkinci turdaki rakipleri tatsız-tuzsuz bir futbol oynayan Belçika’ydı. Leon şehrindeki Nou Camp Stadı’na çıktıklarında galibiyet için hazırıldılar. Fakat hakemi sezememişlerdi (ya da İspanyol yardımcı hakemi).

Maçın hakemi İsveçli Erik Fredriksson’du.

3’e taşıyabilmişti. Bu maçta yedikleri dördüncü golden sonraki halleri unutulur gibi değildi: Bu kadar bariz bir ofsaytın nasıl verilemediğini anlayamayarak birbirlerine baktılar ve yardımcı hakeme gidip itiraz etmek akıllarına bile gelmedi. İspanyol yardımcı hakem de çeyrek finalde karşılarına kupanın favorilerinden SSCB’nin değil, Belçika’nın gelmesini daha uygun bulmuş olmalıydı. Fakat karşılarına çıkan tatsız Belçika, daha sonra İspanyolları da penaltılarla eleyip dünya dördüncüsü olacaktı.

1986’nın özeti şuydu: SSCB kimsenin akıl sır erdiremediği bir disiplinle inanılmaz bir futbol oynuyordu. Ta ki karşısına İsveçli hakem Fredriksson çıkana kadar. Oysa ki SSCB-Arjantin yarı finali belki de gerçek şampiyonu ortaya çıkaracaktı.

Yılla ilgili en kötü hikâye buydu. “Maradona, SSCB’ye karşı” seyredemediğimiz filmin adydı. Aklimızda yine bir spor zarafeti kaldı: Neredeyse tamamen haksız bir şekilde yenildikleri maçtan sonra, Belçikalıların tebrik eden ve tribünleri alkışlayarak veda eden Dassaevli SSCB Milli Takımı.

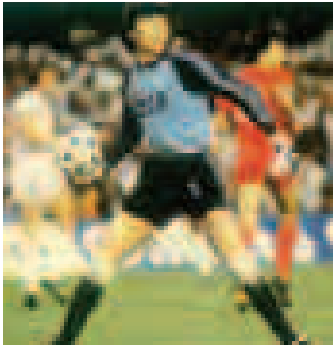
1988, Almanya SSCB’nin ve Dassaev’in çıkışı, 1988 Avrupa Şam-

SSCB-Hollanda. Finalin havası bir başka oluyor tabii, fakat tribünlerin tamamen turuncu olması bir şeyin göstergesiydi sanki. Dengeli bir şekilde süren final mücadelesinde 32. dakikada soldan yapılan ortaya karambolün arasından sıyrılan Gullit’in sert kafasına Dassaev’in yapacağı bir şey yoktu. Ama en azından SSCB’nin baskı altına aldığı Hollanda kalesine gol ya da goller atacağı düşünülüyordu. Ta ki Van Basten’in o kalede üç kaleci bile olsa yine de çıkarılamayacak fizik ötesi golü gelene kadar. Soldan ortalanana topa sağ tarafta top dışarı çıkmadan hemen önce, sıfırdan öyle bir sağ vole yaptırdı ki Hollandalı, top dışı doğru falso alıp sol üst doksandan içeri girdiğinde, kimse ne olduğunu anlayamamıştı, kendi de dahil. Ve böyle bir golü yemek yine Dassaev’e nasip olmuştu. Daha sonra Belanov’la kaçan penaltı sanki şampiyonu belli ediyordu: Hollanda.

sonra en çok kazanan iki kaleciden biri. Dassaev bu ödülü ‘82, ‘83, ‘85, ‘88 yıllarında tam dört kez kazanmış. Tabii ki futbol sadece istatistik değil. Dönemi için alternatif bir kaleci modeli çizen Dassaev hem çizgi, hem de pozisyon kaleciliğinin öncülerindendi. Uzun kolları ve bacakları sayesinde hem birebirlerde hem de “Bu top çıkmaz!” durumlarında inanılmaz reflekslerle pozisyonları bertaraf ediyordu. Genelde tercih ettiği renkler olan sarı ve mavi, önünde CCCP yazan kaleci kazakları da artık onun almet-i farikasıydı. Futbol 1977’de Volga Astrahan’da başlayan ve Spartak Moskova’da parlayan bu yıldız, kısa Sevilla macerasının dışında hep Spartaklıydı. Deminden beri anlatıklarımıza dönüp baktarsak, dönemi içinde başarılı olan ve nice zor maçı kazanmış bir takımın kalecisiydi o. Fakat bilmem fark ettiniz mi, hatırlatmaya çalıştığımız bütün maçlarda mağlup tarafın kalecisi. Dünyanın en güzel gollerini yiyen adam o.

Belki de o golleri Dassaev yediği için onlar dünyanın en güzel golleri. ■

Türkiye’de aradığımı bulamadım

Erhan Albayrak

Almanya’da yetişti, Türkiye’de Kocaelispor ve Gaziantepspor deneyiminin ardından yeniden gurbete çıkıp A. Bielefeld’de ciddi bir kariyer yaptı. Dönüşü Fenerbahçe’ye oldu ama iki taraf da umduklarını bulamadı. Aradığı huzura Konyaspor’da kavuştu. Ancak geriye dönüp baktığında ligin beklentilerini karşılayamadığını söylüyor ve istatistiklerle dert yanıyor: “Kimse solbek olarak benden daha başarılı değil. 280 maçta 50 gol attım. Fakat Türkiye’de başka şeylere bakıyorlar: Ya tribünlere ya da yönetime oynayacaksın...”

Cem Zamur

▼Almanya’nın kuzeyinden Türkiye’nin güneyine doğru uzanan bir kariyer. FC Süderelbe’de başlıyor, arkasından Werder Bremen, Gaziantepspor, Kocaelispor, Altay, Arminia Bielefeld, Fenerbahçe, Ankaragücü ve Konyaspor geliyor. Böyle bir kariyer için ilk önce neler söylersin?

▲Dediğiniz gibi altı-yedi yaşında Süderelbe’de başladım. Ondan sonra Hamburg’un genç takımına geçtim ve iki sene oynadım. Oradan 15-16 yaşında Bremen’e gittim; iki sene de orada oynadıktan sonra on sekiz yaşında ilk Bundesliga maçımı oynadım. O ara A Genç Milli Takım’da da oynuyordum. Milli maçlardan ve kamlardan dolayı Türkiye’yi biliyor, tanıyordum. On dokuz yaşında Mustafa Denizli’nin ısrarı ile Kocaelispor’a gittim. Orada bir buçuk sene oynadım, en son Osieck’le bir türlü anlaşamadım. Altı ayığına Sıkıp Hoca’nın yanına gittim. Orada bir çıkış yakaladım ve ligde altıncı olduk, A Milli Takım’a kadar yükseldim. Geri döndüm Kocaelispor’a, yine bazı sıkıntılar yaşadım. Sonra Gaziantepspor’a gittim. Ve bence ofansif anlamda o dönem en iyi futbolumu oynadım. Ümit Milli Takım kapıtanlığı yaptım iki buçuk sene.

Beklentilerimi karşılayamadım

▼Bu kadar gelecek vaat eden bir oyuncu olarak, Türkiye ligleri senin beklentini karşılayabili mi?

▲Yok, karşılayamadı. Soccer Association’daki değerleri gözönüne aldığınızda kimse solbek olarak benden daha başarılı değildir. Şimdi baktığınızda Bundesliga’yı da sayarsak 280 tane Birinci Lig maçı oynamışım, aşağı yukarı 50 tane gol atmışım. Bunu solbek olarak Türkiye’de çok az insan başarabilir. Fakat Türkiye’de başka şeylere bakıyorlar: Ya tribünlere ya da yönetime oynayacaksın. Böyle şeylerden hoşlanıyorlar.

▼Bu bağlamda seni Türkiye’de en çok rahatsız eden şeyler neler?

▲Avrupa’da bir oyuncuyu almadan önce bir sezon takip ediyorlar. Altı ay önceden de anlaşıyorlar. Burada tam tersi, bütün sezon gösterdiğin performansla değil, bir-iki maçlık başarıyla, o maçlarda verdiğin gol pası veya attığın gollerle transfer gerçekleşiyor. Bu da sağlıklı değil ve bu yüzden Türk futbolu gelişmiyor, gelişemez de zaten.

▼Bu sorun kimden kaynaklanıyor peki?

▲Basından kaynaklanıyor bence. Çünkü bir oyuncu çok çabuk şişiriliyor, ortayı bulamıyorlar bir türlü.

▼Transferi yapan da basın değil sonuçta. Başka kimsenin kabahati yok mu bunda?

▲Aslında herkeste kabahat var. Biraz Avrupa’ya bakmamız lazım. İspanya, İtalya, İngiltere liglerine bakmamız gerek. O ligler niye başarılı? Çünkü doğru işler yapıyorlar. Bizim de aynı doğruları uygulamamız gerekli. Burada bir oyuncu çok çabuk parlıyor, ama bir anda siliyorlar o oyuncuyu. Böyle yüz tane oyuncu sayabilirim ve bu gelecek için iyi bir politika değil.

Bir maçta Bremen’i 3-0 yendik, ertesi hafta Münih deplasmanında 6-2 kaybettik. Maçtan sonra bütün takım diskoya gittik. Burada böyle bir şey mümkün olamaz. Taraftar, o da olmadı yönetim parçalar.

Türkiye’de her sol ayaklı oyuncunun kendini şorgulaması lazım, en başta da benim. Ümit’i çok severim, o ayrı... Ama sağ ayaklı bir oyuncu Milli Takım’da ve Fenerbahçe’de solbek oynuyor. Bu her solak için utanç verici.

▼Gaziantepspor'da oynarken ismin hep büyük takımlarla anılıyordu, o dönem olmadı. Bielefeld'e gittin, ardından Fenerbahçe'ye geldin. Almanya'da o dönem müthiş bir çıkış yakaladın. O çıkıştaki temel etken nedir, Avrupa'da oyuncular daha rahat olduğundan mı bütün performansını sahaya yansatabiliyorsun?

▲Benim avantajım orada doğmuş ve büyümüş olmamdı. Buradaki arkadaşlar oraya gittiğinde iki-üç ay, hatta belki daha da fazla süre uyum sorunu yaşıyor, belki de sırf bu yüzden geri dönüyor. Ben o süreci çok çabuk atlattım. Bielefeld, Hamburg'a çok yakın. Bu yüzden ailem ve arkadaşlarım yanımdaydı. Orada çok büyük bir çıkış yakaladım. Bundesliga'ya çıktık ve ilk devreyi 10. sırada bitirdik. Fenerbahçe'den o teklif gelmeseydi şimdiye kadar da oynamadım belki Alman Ligi'nde. Fenerbahçe istediği için geri döndüm ben. Orada mağlubiyetten sonra takım olsun, kulüp olsun krize girmiyor. Basit bir örnek vereyim: Biz ilk maçımızda Bremen'i 3-0 yenmiştik, ertesi hafta Münih deplasmanında 6-2 kaybettik. Maçtan sonra uçakla Bielefeld'e geri döndük, bütün takım hep beraber diskoya gittik mesela. Burada böyle bir şey mümkün olamaz. Taraftar, o da olmadı yönetim parçalar. Orada tabii ki bazı şeyler daha rahat, daha serbest.

▼Fenerbahçe'de çok iyi oynadığın maçlar var ama yine de bir şekilde Kadıköy'de kalıcı olamadın. Ankaragücü'ne geçtin, niye daha rahat olan Bundesliga'yı tercih etmedin? Şartlar mı öyle gerektirdi?

▲Fenerbahçe'den sonra teklifler vardı, Almanya'da bunların arasındaydı. Ama açıkçası ben git-gelden çok sıkıldım ve yoruldum. Kendimi daha fazla yıpratmak istemedim. Bir yerde 4-5 sene kalmak istemedim. Burada Almanya'ya nazaran biraz da isim yapmıştım, tanınıyordum yani. O yüzden Türkiye'de kalmaya karar verdim.

▼Bu sezon da Konya'ya geldin, nasılsın Konya'da?

▲Benim yaşı 28 ve bu saatten sonra Mardin, Diyarbakır, Elazığ, İzmir veya Kuşadası fark etmez. Önemli olan oynamak ve para kazanabilmek.

▼Bu biraz pesimist bir yaklaşım değil mi? Avrupa'da senin yaşındaki oyuncular en olgun döneminde addediliyor. Otuzundan sonra bile Avrupa'ya transfer olabilirsin.

▲Tabii ki öyle, onlar bu yaşı en iyi futbol oynadığın dönem olarak görüyor. Orada en başarılı futbolcuların yaş aralığı 28-32. Geçenlerde okumuştum, yanılmıyorsam Selim Ağabey'di, "Yaşlı ve genç oyuncu yoktur, iyi ve kötü oyuncu vardır" demiş. Ben de tamamen buna katılıyorum.

▼Konyaspor'a bakınca bir istikrarsızlık göze çarpıyor. Hemen hemen bütün yüzdelere eşit: Galibiyet, mağlubiyet, beraberlik... Yetenekli gençler ve deneyimli oyuncularla harmanlanmış bir kadro, gelecek vaat eden bir teknik adam ve tutarlı bir yönetim görüyoruz. Ama bir türlü istenen şeyler olmuyor. Neden böyle, eksik nerede?

▲Bu soruyu bence ligdeki her takıma sormamız lazım. Bu sene lig gerçekten çok değişik, beşinciye kadar neredeyse herkes düşme tehlikesi yaşıyor. O belirttiğim seviyenin altındaki her takım düşebilir, her takım da üst sıralarda bitirebilir. On seneden beri Türkiye'de oynuyorum sayılır, ilk defa böyle bir lig görüyorum.

▼Neden kaynaklanıyor bu sence?

▲Bence bu yeni havuz sisteminden do-

layı oldu. Şimdi her durumda para kazanma şansın var; önceden böyle bir sistem yoktu. Geçen sene bu zamanlarda kimin düşeceği hemen hemen belliydi, ilk üç de belliydi. Ama bu sene değil.

▼Olumlu mu sence?

▲Tabii ki olumlu. Çünkü futbolunu yüksek seviyede tutuyorsun. Oyuncuların yeteneği ve form grafiği de bu anlamda devamlı artıyor.

▼A Milli Takım'da sol ayaklı oyuncu sıkıntısı çekilirken, "Benim ismim neden gündeme gelmiyor?" diye düşünüyor musun?

▲Her sol ayaklı oyuncunun Türkiye'de kendini sorgulaması lazım, en başta da benim. Ümit'i çok severim, o ayrı... Ama sağ ayaklı bir oyuncu hem Milli Takım'da hem de Fenerbahçe'de solbek oynuyor. Bu açıcaşı her sol ayaklı oyuncu için utanç verici.

▼Aslında sol ayaklı birçok oyuncu var. Bu oyuncuların görünür olabilmesi için ille de büyük takımlara mı gitmesi gerekiyor?

▲Türkiye'de zaten her şey büyük takımda bitiyor. Büyük takımda sol tarafta oyna, on maça bir tane gol at, öbür tarafta Anadolu takımında on maça beş tane gol at, büyük takımda oynayan oyuncuyu tercih ederler. Bu da normal bence. A Milli Takım kadrosuna baktığınızda on futbolcunun dokuz tanesi büyük takımda oynuyor. Milli Takım'da oynayabilen için birincisi büyük takımda oynaman lazım. Şimdi ben istatistiklerimi sıralayabilirim, ama bununla kimenin ilgileneceğini zannetmem.

▼Çocukluğun Hamburg'da geçmiş, oradan İstanbul'a uzanan bu kariyerin başka bir ülkenin başka bir güzel şehrinde devam edebilir mi?

▲Şu an rahatım burada ama herkes gibi sevdiğin bir takım vardır. Küçüklüğümde Hamburglu'yum mesela, sonra Galatasaray'ın Avrupa'daki başarılarına paralel olarak onlara sempatiim vardı.

▼Var mıydı kendine örnek aldığın bir oyuncu?

▲Küçükken ve halen hayran olduğum tek futbolcu Maradona'ydı.

▼Deminki soruya geri dönüp biraz açarsak, takım içi uyumunuz, Aykut Kocaman'la çalışmak... Ne şekilde bir yapı var Konyaspor'da, içeriden anlatabilir misin bize?

▲Aykut Hoca her gün bize yeni bir şeyler öğretmek için çaballıyor. Yerinizde durmayın, hep daha fazlasını isteyin diyor. Ama şimdiye kadar onun düşündüklerini başaramadık. Çünkü Aykut Hoca'nın hedefleri büyüktür. Hoca hedefleri büyük olduğu için bize geldi zaten. Ama demin dediğim gibi ortalarda olmamıza rağmen hocamızın hedefleri ile bizim gösterdiğimiz performans örtüşmüyor.

▼Konyaspor'un bu sene hedefi ne olabilir?

▲Geçen sene ligi sekizinci bitirdik, bu sene sekizincilikten daha iyi bir yerde bitirmek hedefimiz.

▼Almanya'da oynarken genelde futbolunla gündeme geldin. Fakat bir gün gazeteleri açınca bambaşka bir haberle karşılaştık. Bunun bir sevinç ve galibiyet tepkisi olduğunu anlatmakta zorlandın mı, burada daha çok sansasyon boyutuna dikkat çekildi galiba?

▲(Gülüyor) Bu bir spor sevincinin en büyük göstergelerinden biriydi belki de. Aynı şeyi zamanında Maradona ve Cannigia da yapmıştı, kimse bir şey söylemedi. Kimenin böyle bir şüphesi yoktu ki, ikisi de aslan gibi erkekti. Benim için de aynı şey geçerli, bir anlık bir sevinç gösterisi, ama maalesef bazı şeyleri anlatamıyorsun.

▼Almanya'da rahat bir ortamda oynuyordun. Buradaki spora bakışı ve taraftar baskısını nasıl değerlendiriyorsun?

▲En son Denizlispor maçını düşününce inanamıyorum. Bu kadar küfür Avrupa'da mümkün değil edilsin. Buna hâlâ çok şaşırıyorum. Ben şöyle düşünüyorum: evinde, ailesiyle problemleri olan insanlar geliyor stada ve futbolculara küfür ediyor. Normalde gelirsın, oyunu izlersin, maç biter, rakip oyuncuları bile alkışlarsın ve evine dönersin. Ama insan en sonunda her şeye alışıyor, ben de alıştım.

▼Fenerbahçe günlerini anlatır mısın biraz, yarın Fenerbahçe'ye gelecek genç oyunculara neleri salık verirsın orada kalıcı olabilmeleri için?

▲Fenerbahçe'ye gitmek ve oynamak için yönetimle aranın çok iyi olması lazım, yönetimde, basında bir baban olması lazım. Bunlar varsa 3-4 sene oynarsın. Fenerbahçe'de en büyük tehlike, oyuncuları bir anda silmeleri. Buna en son örnek Abdullah Ağabeyle, Oğün ağabey. Bir günde ikisini de sildiler, bu anlaşılabilir bir şey değil. Bu davranış biçimi Beşiktaş'ta

veya Galatasaray'da yok mesela.

▼Erhan Albayrak şu an dünyada hangi takımın kadrosunda olmak ister?

▲Şüphesiz Brezilya Milli Takımı kadrosu. Bence Dünya Şampiyonu olacaktılar. Oyuncuları Avrupa'da en iyi takımlarda oynayan en iyi oyuncular. O takım gerçekten çok özel. Ondan sonra tabii Chelsea ve Barcelona geliyor. Türkiye'de de Fenerbahçe.

▼Bizim Almanya'da düzenlenecek Dünya Kupası'nda yer almayacak olmamıza ne diyorsun?

▲Bence facia, çünkü herkes bizi bekliyordu. Oraya gitseydik gurbetçilerimizin desteğiyle çok başarılı olabildik. Kendi evimizdeymiş gibi oynayacaktık, bunun avantajını yaşırdık.

▼Türk futbolunun gelecekteki en büyük yetenekleri kimler sence?

▲Çok daha iyi olabilmesi için Tuncay'ın Avrupa'ya gitmesi lazım, Tuncay'da o yetenek var. Emre ve Nihat gibi...

▼Tam ters mantıkla bakarsak Avrupa'da oynayan çok genç oyuncularımız da var...

▲Onlar çoğaldıkça futbolumuz gelişecek bence. Bir yerde okumuştum, Brezilyalı on bin oyuncu ülke dışında top koşturuyormuş, bu müthiş bir rakam. Bu portföy ne kadar büyürse hem oynadıkları ülkenin futboluna hem de kendi ülkelerinin futboluna yapacakları katkı o kadar artar. Avrupa ligleri Türkiye Ligi'nden daha kaliteli, orada o zor ve çetin liglerde yer bulup oynayabilmek hem onları geliştirir hem Türk futbolunu.

▼Türk futbolu ve Milli Takım'ın geleceğini nasıl görüyorsun?

▲Kötü bir gidiş var ve herkes bunun farkında. Dünya üçüncülüğünden sonra sanki donduk. Avrupa Şampiyonası'na ve Dünya Şampiyonası'na gidemedik, belki daha da kötü duruma düşebiliriz. Üçüncü torbaya ineceğiz, çok dikkat etmemiz lazım. Çözüm ise yeni jenerasyonda, Nuri, Altıntop kardeşler, bunlar bizi geleceğe taşıyacak isimler. Bence herşeye rağmen iyi şeyler olacak. ■

Biletlere veda

Eğer Fransa Ligue A ekiplelerinden Toulouse FC planladığı uygulamayı başlatabilirse maç biletleri tarihe karışacak. Kulüp geçtiğimiz günlerde 2D mobil cep telefonu teknolojisine dayalı yeni bir sistemi tanıttı. Bu sistem moda olduğu takdirde turnikelerde uzun kuyrukların beklendiği günler ve bilet satış noktaları ortadan kalkacak. Toulouse'un üst düzey yöneticilerinden Hugues Henry, eskiden insanların internet üzerinden bilet rezervasyonu yaptırıldığını, bunun bilgisayar çıkısını alıp kapıda gösterdiğini, şimdi ise biletin kısa mesaj olarak gönderildiğini, insanların cep telefonlarındaki mesajı kapıdaki cihaza okutarak içeri girebileceklerini açıkladı. Bu sistemin bilet almak için satış noktasına gidecek zamanı olmayanlara cazip geldiğini vurgulayan Henry, zamanı kıstıllı olan ama arada bir de olsa maç izlemek isteyen çok sayıda insanın statlara gidip takımlarına destek verebileceğini belirtti. Toulouse yöneticisi, uygulamanın

hâlâ deneme aşamasında olduğunu vurgularken, var olan potansiyelin büyüklüğüne de işaret etti. Şu ana kadar bu yolla her maç için 100 biletin satıldığını, bunun da elektronik ortamdaki bilet satışlarının yüzde 12'sine karşılık geldiğini belirten Toulouse Kulübü'nün teknik ortağı Pole Sport Orange France şirketinin direktörü Philippe Darbois, yapılan bir araştırmaya göre geleneksel yolla bilet alan taraftarların yaklaşık yüzde 40'nın bu yöntemle geçebileceğini ifade ettiğini vurguladı. Önümüzdeki sezondan itibaren Toulouse taraftarları, 39 bin seyirci kapasiteli Le Stadium tribünlerinin yüzde 25'lik kısmını cep telefonu ve internet üzerinden satın alabilecek. Ayrıca Henry'nin açıklamasına göre tıpkı bazı havayolu şirketlerinin uygulaması gibi, "erken bilet alan, daha ucuz fiyatlarla maç izleme" şansına sahip olacak. Bu sistemle taraftarlar için bilet almak kolaylaşacağı gibi karaborsa da engellenecek." ■

Dünyadan Futbol

Futbol İmaj İşidir

Fransa'da yaşanan bir olay herkese futbolun artık sadece futbol olmadığını gösteriyor. Lig maçlarının yayın hakkını elinde bulunduran şifreli kanal Canal +, 5 Mart'ta Parc Des Princes Stadı'nda oynanan Paris Saint Germain-Marsilya maçından sonra rakip takımdan "imaj kaybı" yaşıttıkları gerekçesiyle tazminat talep etti. Aynı zamanda başkent ekibinin büyük hissedarı da olan Fransız televizyonunun yetkilerini kızdıran, Marsilya'nın sahaya as oyuncularından yoksun, ikinci 11 sayılabilecek bir kadroyla çıkmasıydı. Geçmişte iki kulüp arasında yaşanan olaylar ve güvenlik endişesi nedeniyle kadrolarının önemli bir bölümünü Paris'e getirmeyen Marsilya takımı, Canal +'e göre "futbolun imajına" zarar vermişti. Kanalın spor direktörü Alexandre Bompard, Marsilya'nın bu tutumunu kınadıklarını ve şirketlerinin zarar gördüğünü ileri sürerek, kulüpten tazminat talep ettiğini belirtti. ■

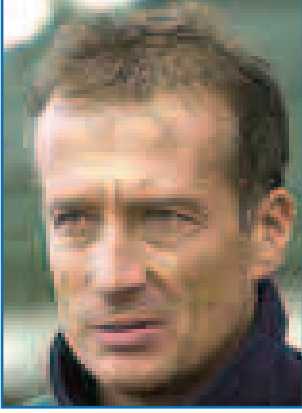
Golü kurtaramadı hakemi kurtardı

İngiltere'de yerel ligde "yürek dayanmayacak" cinsten bir olay yaşandı. Üst sıralar için çekişen Burnage Metro ile Salford Victoria arasındaki tansiyonu yüksek karşılaşmada hakem Ian Brown, son dakikalarda Salford aleyhine penaltıya hükmetti ve Burnage Metro skoru 3-2'ye getirdi. Tartışmalar şiddetlenerek sürerken, hakem Brown birdenbire yere yığıldı. Herkes oyunun şokunu yaşarken, takımının mağlup duruma düşmesini engelleyemeyen Salford kalecisi Mathias Franklin, 50 yaşındaki hakemin imdadına yetişti. Cankurtaran olarak öğrendiği hayata döndürme tekniklerini hakem üzerinde uygulayan file bekçisi, belki takımını yenilgiden kurtaramadı ama bir insanın hayatını kurtarmayı başardı. Hakemliği şimdilik bıraktığını açıklayan Brown'ın 16 ay içinde ikinci kez kalp krizi geçirdiği öğrenildi. ■

Hazırlayan: Çağdaş Güzer

Macaristan'da II. Bozsik dönemi

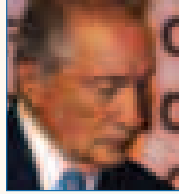

UEFA 2008 Avrupa Şampiyonası elemelerindeki rakipimizden Macaristan, Lothar Matthäus'un ocak ayında görevinden ayrılması üzerine teknik direktörlük görevine Péter Bozsik'i getirdi. Bozsik'in yardımcılığını ise bir dönemin efsane futbol yıldızı Lajos Détári yapacak. 44 yaşındaki Bozsik, 1950'lerde Macar futbolunun efsanevi oyuncularından olan ve 1974'teki bir maçta milli takımın başında yer alan babası József Bozsik'in mirasını devam ettirmeye çalışacak. Baba Bozsik sağlık problemleri nedeniyle bu görevinden ayrılmak zorunda kalmış, 1978'de de yaşamını yitirmişti. Kariyerine Vasas SC takımında başlayan Péter Bozsik, 2001-2002 sezonunda Zalaegerszegi TE takımıyla lig şampiyonluğu yaşayarak bugüne kadarki en büyük başarısına imza atmış oldu. Ağustos 2002'de Şampiyonlar Ligi 3. ön eleme turunda karşılaştıkları Manchester United'ı kendi evlerinde 1-0 mağlup etmeleri bir anda tüm Avrupa spor kamuoyunun dikkatini çekmişti. Bozsik, Macaristan Milli Takımı'nın başına gelmeden önce bu kulübün spor direktörü olarak görev yapıyordu. ■

Uruguay'da futbola zorunlu tatil

Uruguay Futbol Federasyonu, bir taraftarın öldürülmesinin ardından liglerin tatil edildiğini bildirdi. Hector Da Cunha adlı Cerro takımı taraftarı, Penarol'un 1-0'lık galibiyetiyle sonuçlanan maçın ardından otobüs beklediği sırada ailesinin gözleri önünde rakip taraftarlarca bıçaklanarak hayatını yitiren dördüncü futbolsever. Federasyon Başkanı Eugenio Figueredo, kendisine taraftarların güvenliği ile ilgili yeterli düzeyde garanti verilmediği süreçte ligleri tekrar başlatmayacağını açıkladı. Polis ve kulüplerin yetkilileriyle temas halinde olduğunu ifade eden Figueredo, gerekli tedbirlerin alınmaması halinde futbol şiddetinin gelecekte daha da artacağından endişe ettiğini belirtti. Federasyon Başkanı "Hükümet, güvenlik güçleri ve kulüplerin yöneticileri ile birçok toplantı yapıyoruz, biz bu görüşmelerini yaparken Uruguay'da futbol oynamayacakları" açıklamasında bulundu. ■

Konuyla ilgili görüşlerine başvuru Cerro Kulübü'nün Başkanı Mortimer Valdez ise "Bu bir cinayettir. Bu çeteler arası bir kavga değildir. Evine dönmek için otobüs bekleyen bir insana eşi ve çocuğu yanındayken 25 Penarol taraftarı saldırmıştır" dedi. Federasyon Başkanı Figueredo, gazetecilerin soruları üzerine "Futbolun oynanmaya devam etmesine değil çözümümüz gerekiyor. Herkes statlara gitmeye korkuyor çünkü eve canlı olarak geri dönüp dönmeyeceğini bilemiyorsunuz. Sokaklarımızda artık güven içinde değiliz. İnsanlar sadece bir eğlence olan futbol için hayatlarını kaybedemez" diye konuştu. ■

Kupa, Japon ekonomisini şahlandıracak

Japonya'nın önde gelen reklam ajanslarından Dentsu'nun yaptırdığı bir araştırma 2006 Dünya Kupası'nın Japon ekonomisine televizyon satışları, turizm ve diğer yan aktiviteler sonucu 4 milyar dolar gibi beklenmedik bir gelir sağlayacağını ortaya koydu. Japonya'nın yarı final veya finale çıkması durumunda "tüm ülke çapına yayılacak heyecan dalgasıyla birlikte ekonomik etkinin büyüyeceği" yorumu yapılarak, söz konusu toplam gelirin 4.6 milyar dolara kadar çıkabileceği ileri sürüldü. Dentsu'nun araştırmasında, FIFA Dünya Kupası tüketici harcamalarını 1.9 milyar dolar düzeyinde doğrudan yükseltirken; bunun yanı sıra ince ekran televizyonlar, DVD kaydediciler gibi dijital tüketici aletleri, yiyecek-içecek harcamaları, Dünya Kupası anısı yapılmış eşya satışları ve ilgili diğer malların satışının da toplam üretimi yaklaşık 4 milyar dolar civarında artırmasının beklendiği vurgulandı. ■

Zico'nun sınır isyanı

FIFA'nın önümüzdeki Dünya Kupası'nda teknik alanları müsabaka boyunca sadece 1 kişiyle sınırlandırma kararı alması Asya Şampiyonu Japonları çileden çıkardı. Karara sert bir şekilde tepki veren Brezilya'nın efsanevi oyuncularından, Milli Takım Teknik Direktörü Zico yaptığı açıklamada, "Oyuncularımdan en iyi verimi alabilmem için yanımda bir tercümanın bulunması şart. FIFA niye böyle bir karar verdi anlamakta zorlanıyorum" dedi. Zico, yedek kulübesinin önünde yer alan teknik alana girdiği zaman tercüman Kunihiro Suzuki, Brezilyalı teknik adamla futbolcular arasında iletişimi sağlıyor. Buna rağmen, FIFA Japonya Futbol Federasyonu'nun Suzuki'nin aynı şekilde devam etmesine yönelik yaptığı başvuruyu reddetti. Federasyon Başkanı Saburo Kawabuchi "Konuyu gündemde tutmaya niyetliyim" diyerek, FIFA'ya baskıda bulunacağına sinyalini verdi. F Grubu'nda son şampiyon Brezilya, Hırvatistan ve Avustralya ile birlikte yer alan Japonya ilk maçını 12 Haziran'da Okyanusya temsilcisi ile oynayacak. ■

Almanların inancı azaldı

Dünya Kupası'na evsahipliği yapacak Almanya kendi taraftarlarını "mutlu sona" inandırmaktan uzak. Yapılan bir kamuoyu yoklamasına göre Almanların sadece yüzde 3'ü takımlarının Dünya Şampiyonu olabileceğine inanıyor. Haftalık Stern dergisi adına Forsa Enstitüsü tarafından yapılan yoklamaya katılan bin Alman taraftarının yüzde 17'si, takımlarının ilk turda eleneceğini düşünüyor. Ülkede neredeyse hiç kimse 1 Mart'ta İtalya ile oynanan hazırlık maçında Gök Mavilere 4-1 mağlup olan Panzerlerin, turnuva takımı olma özelliklerini ispatlamış olmalarına rağmen zafere kazanacaklarına dair iddia girmiyor. Daha önce 3 kez Dünya Kupası'nı kazanma başarası gösteren Almanya'da Şubat ayı sonunda yapılan benzer bir araştırmada 9 Temmuz'daki finalin kazanacaklarına inanılanların oranı yüzde 9'du. Evsahibi Almanya, A Grubu'nda Costa Rica, Polonya ve Ekvator ile mücadele edecek. Ortaya çıkan bu sonuçlara karşın Alman taraftarların Milli Takım Teknik Direktörü Jürgen Klinsmann'a desteği ise devam ediyor. Kamuoyu yoklamasına katılanların yüzde 66'sı Klinsmann'ın görevde kalması gerektiğini düşünüyor. ■

FIFA biletleri iade edilebilecek

2006 Dünya Kupası'nın organizatörleri, organizasyon biletlerine sahip olan taraftarların biletleri geri satmalarına ve belirli durumlarda başka kişilere transfer edebilmelerine izin verileceğini duyurdu. 27 Mart'tan geçerli olmak üzere sadece resmi fifaworldcup.com adresine başvuruda bulunulup, daha önce satın alınmış biletlerin tekrar satışının veya bu biletlerden feragatin mümkün olabileceği bildirildi. Biletlerin transferi sadece aynı ailenin mensuplarına veya ölüm, hastalık gibi istisnai durumlarda diğer kişilere mümkün olacak. Yeniden satışlar sadece resmi web sitesi üzerinden gerçekleştirilebilecek. Bir transfer durumunda 10 euro daha fazla ücret alınacak, ayrıca yeni alıcılar orijinal fiyatın yüzde 15'i daha fazla ödemek zorunda kalacak. ■

Boca'nın taksileri

Arjantin'deki River Plate taraftarları bundan sonra taksi çevirirken iki kez düşünmek zorunda kalacak. Çünkü ezeli rakipleri Boca Juniors dünyada kendine ait bir taksi şirketi kuran ilk kulüp unvanını kazandı. Boca'nın yeni taksileri, tüm yerel ticari araçlar siyah-sarı renkleri taşımak zorunda olduğu için kulübün mavimsarı renkleriyle donatılmayacak. River Plate taraftarlarının ebedi rakiplerine para vermekten kaçınmalarının tek yolu artık Buenos Aires'te gecenin geç bir saatinde bir taksiyi durdururken şoförün Boca'ya ait bir aksesuar kullanıp kullanmadığına daha çok dikkat etmeleriyle mümkün olacağı benziyor. ■

Burada çok mutluyum

Zdravko I. Lazarov

■ Türkiye Ligi'ndeki en iyi forvet oyuncusu Fatih Tekke. Müthiş bir futbolcu. Bütün özelliklere sahip. Top kapma, zekâ, teknik, kuvvet her şey var. Her iki ayağını da kullanabiliyor, kafa golü atabiliyor.

■ Bence Türkiye çok iyi bir gruba düştü ve Avrupa Şampiyonası finallerine gider. İyi futbolculardan kurulu kaliteli bir takım var ortada çünkü. En zorlu rakip olarak görülen Yunanistan'ın da durumu eskisi gibi iyi değil.

▼Bulgaristan'daki günlerinden başlayalım istersen. Futbolcu olmaya nasıl karar verdin?

▲Benim babam da futbolcu. Önce ağabeyimi futbola başlattı. Sonra 9-10 yaşındayken ben de başladım.

▼Sen Slavia'dan geldin buraya. Baban da Slavia'da mı oynamıştı?

▲Hayır, babam kendi şehrimizde oynamıştı, Plovdiv'de. Ben daha sonra Sofya'ya gittim. Önce CSKA Sofya, sonra Levski Sofya, sonra da Slavia Sofya'da oynadım, ardından Türkiye'ye transfer oldum. Saydığım bu üç takım Bulgaristan'ın üç büyükleridir. Tıpkı Fenerbahçe, Galatasaray ve Beşiktaş arasında olduğu gibi büyük bir rekabet yaşarlar.

▼Kocaelispor'da oynarken zaman zaman ismin İstanbul takımlarının da gündemine geldi. Onlar seni istedi ama sen Gaziantepspor'u seçtin? Sebep neydi?

▲Ben de istiyordum büyük takımdan birinde oynamayı. Kocaelispor'a ilk gittiğim sezon Trabzonspor ve iki-üç tane başka iyi takım daha vardı beni isteyen. Fakat menajerim Kocaelispor'u tercih etmemi söyledi. Daha sonra da Gaziantepspor'a transfer oldum.

▼Kocaelispor'daki performansına baktığımızda 77 maçta 23 gol atmışsın. Gaziantepspor'da ise gol performansını yüzde yüz artırdın. Bunu neye bağlıyorsun?

▲Daha fazla tecrübe kazandım. Ama Gaziantepspor daha iyi, daha fazla gol atan bir takım. Kocaelispor'da da iyi oynadım ama bilemiyorum, belki Gaziantepspor daha büyük takım olduğu için doğmuştur bu fark. Bu 3. sezonum. Geçtiğimiz iki sezonda 13-14 gol attım. Bu sezon da gol ortalamam fena değil. Ama daha sonra sakatlık geçirdim. Gollerimdeki yükseliş belki de tecrübemin artmasıyla ilgilidir. Altıncı senemde daha iyi performans gösteriyorum.

▼Senin ilginç frikik atışların var. Özellikle çaprazdan, uzak mesafeden kullandığın frikikleri gole çeviriyorsun. Özel bir çalışma yapıyor musun?

▲O zamanki hocam Nurullah Sağlam benimle çok konuşurdu bununla ilgili olarak. İdman sonrası kalır, baraj kurdurur, hep frikik ve penaltı çalışırdım. Kocaelispor'dayken de frikik ve penaltı kullanırdım ama orada bu konuda iyi oyuncularla beraberdim. Cihan olsun, Orhan Ak olsun... Onlar da iyi frikik atışları yapardı.

▼6 yıldır bu ülkedesin ve Türk futbolunu çok yakından tanıyorsun. Türkcell Süper Lig'de en beğendiğin forvet oyuncusu kim?

Tam 6 sezondur Türkiye'de topun peşinde koşuyor Bulgar futbolcu. Önce Kocaelispor'da oynadı, şimdi Gaziantepspor için ter döküyor. Plovdiv formasını giyen babası, ağabeyinin ardından onu da futbolcu yapmış. Türkiye'de bulunmaktan büyük mutluluk duyduğunu söylüyor ve "İnşallah 3-4 sene daha burada oynayabilirim. Başka bir ülkeye gitmeyi istemiyorum. Türkiye ile ilgili her şeyi biliyorum, buraya alıştım" diyor.

▲Bence Ümit Karan ve Necati, ikisi de çok iyi. Tabii Hakan Şükür de harika bir golcü ve tartışılmaz. Türkiye’de en büyük isim Hakan Şükür. Kayserisporlu Gökhan Ünal da çok iyi, genç bir oyuncu, iyi bir forvet. Neredeyse her maçta gol atıyor. Bizden Beşiktaş’a transfer olan Gökhan Güleş daha çok genç bir oyuncu ama eminim zamanla o da iyi bir forvet oyuncusu olacak. Türkiye’de çok sayıda yetenekli forvet var.

▼Sıralamaya almadın ama Trabzonsporlu Fatih Tekke’yi nasıl buluyorsun?

▲Ben onu unuttum ya (Gülerek)... Elbette şu anda Türkiye Ligi’ndeki en iyi forvet

değerlendiriyorsun bu cezayı?

▲Bence çok ağır bir ceza ve son derece yanlış. Seyircisiz oynama cezası vermele-ri çok ağır bir karar; seyirci maçta hiçbir şey yapmadı ki, Futbolcuların arasında bir problem yaşandı. 3-4 futbolcunun maç cezası alması normal ama seyircinin neden cezalandırıldığına hiçbir anlam ve remedi-remedim doğrusu.

▼Türkiye 2008 Avrupa Şampiyonası Elemeleri’nde evinde oynaması gereken maçları tarafsız sahalarda ve seyircisiz oynayacak. Bu durumda Milli Takım’ın finallere katılma şansını nasıl değerlendiriyorsun?

▲Bence Türkiye çok iyi bir gruba düştü. Normal şartlarda çıkar-
dı bu

grup-
tan, hem de çok rahat bir biçimde. Ama şimdi verilen bu cezalar geleceği nasıl etkiler bilemiyorum. Benim Türkiye’deki 6. senem ve bu süreçte gördüm ki en önemli faktör seyirci. Türkiye’de taraftar bütün takımlar için itici bir güç. Her şeye rağmen Türkiye bu gruptan garanti çıkar diye düşünüyorum. Çünkü iyi futbolcular-
dan kurulu kaliteli bir takım var ortada. En güçlü rakip olarak görülen Yunanistan’ın da durumu eskisi gibi iyi değil.

▼Ama Yunanistan son Avrupa Şampiyonu.

Avrupa’nın en iyi savunma yapan takımlarından biri olarak biliniyor.

▲Son Avrupa Şampiyonu ama bu iki sene önceydi (Gülerek). Şu anda başka bir takım var. Bence Türkiye daha iyi durumda bugün için.

▼Yunanistan’ın Avrupa Şampiyonluğu sence çok hak edilmiş bir başarı mıydı?

▲Bence elde edilen başarının kilit adamı teknik direktörleri Otto Rehhagel’di. Rehhagel çok tecrübeli ve kurt bir teknik di-

rektör. Defans güvenciliğinden hiç taviz vermedi. Yunanistan hiçbir maçta defansif zaaf göstermedi. Kontratak taktiğiyle de istedikleri sonuçları aldılar. Bulgaristan Milli Takımı ile ben de Euro 2004’te oynamaya şansını bulmuştum. Bence Rehhagel çok akıllıca bir iş yaptı. Yunanistan’ın futbolcu kalitesi çok yüksek değildi. Yıldız diyebileceğimiz bir oyuncuları yoktu. Ama kolektif olarak çok iyiler. Hepsi profesyonel oyuncular ve başarılı oldular. Ancak oynadıkları futbol izlemek çok keyifli mi dersiniz, bu görüşe katılmak oldukça güç.

▼Yaşın 30. Artık futbol yaşamının sonlarına doğru yaklaşıyorsun. Bundan sonraki hedeflerin neler? Şu ana kadar hep futbol sana bir şeyler kazandırdı, aktif futbolu bıraktıktan sonra geriye vereceğin neler var?

▲İnşallah 3-4 sene daha Türkiye’de oynayabilirim. Burada gerçekten çok mutluyum. Başka bir yere gitmeyi istemiyorum. Türkiye ile ilgili her şeyi biliyorum, buraya alıştım artık. 6 senem çok güzel geçti. Şimdi düşünmüyorum ama umarım 3-4 sene daha futbol oynayabilirim ve burada bırakırım.

▼Peki futbolu bıraktıktan sonra ne yapmayı düşünüyorsun? Spor yazarlığı olabilir mi? Türkiye’de futbolu bırakanlar spor yazarı oluyor. Bulgaristan’da da var mı böyle bir gelenek? Futbolu bırakanlar orada ne yapıyor?

▲Bulgaristan’da eski futbolcuların spor yazarlığı yapmaları pek rastlanan bir durum değil. Orada ya antrenörlük yapıyorlar ya da menajerlik. Parası çok olanlar ise kendilerine bir iş kuruyor. Ama genellikle futbolun içinde kalıyorlar. Ben de bunu istiyorum. Ya antrenör ya da menajer olmayı. Futbolun içinde kalacağım kesin, çünkü futbol benim hayatım. Her şeyimi bu meslekte kazandım ve geri vereceğim bir şeyler olduğunu düşünüyorum.

▼Bulgaristan ile Türkiye arasındaki futbol anlayışını karşılaştırsan ne gibi benzerlikler veya farklılıklar olduğunu söyleyebilirsin?

▲Romanya olsun, Bulgaristan olsun, Türkiye olsun, bütün Balkan ülkelerinde futbol aynı. Ama Türkiye’de futbol daha hırslı oynanıyor, daha fazla koşuluyor. Bulgaristan’da teknik biraz daha fazla diyebilirim. Önce Kocaelispor’da, daha sonra da Gaziantepspor’dayken idmanlarda arkadaşlarımla mücadelelesine, çok koşmasına ve hırsına şaşırdım. Türk insanı çok çalışkan. Bulgaristan’da belki teknik var ama orada topu kazanmak için bir çaba göremezsiniz.

▼Unutmadığın maç var mı?

▲Bence en güzel maç Türkiye Kupası finalinde Beşiktaş’ı 4-0 yendiğimiz maç. Ben de gol atmıştım o karşılaşmada. Çok mutlu olmuştum. Beşiktaş’ın o dönemdeki antrenörü Christoph Daum’du ve öyle bir takıma karşı alınan 4-0’lık galibiyet çok önemli bir sonuçtu.

▼6 senedir Türkiye’de yaşıyorsun, seni en çok etkileyen olay hangisiydi?

▲Türkiye’de geçirdiğim zaman süresince gerçekten çok mutluyum. Hiçbir kötü olay yaşamadığımı hatırlıyorum. Kocaeli, Bulgaristan’a çok yakındı, arabayla sadece

4 saat sürüyordu. Ailemle ve arkadaşlarımla daha sık görüşebiliyordum. Gaziantep biraz daha uzak tabii ki. Bu yön-
den biraz sıkıntı var. Ama işim bu. Bence en güzeli İstanbul’da yaşamak. Arabayla iki saatte Bulgaristan’a gidebilirim (Gülerek). Ama bu şehirde de trafik çok büyük bir dert elbette.

▼6 yıl önce Türkiye’ye gelirken başka ülkelerin takımlarından da teklif almış mıydın? Türkiye’yi seçme kararını neler etkiledi?

▲İlk teklif Almanya’dan gelmişti. Ama verdikleri para azdı, bu nedenle Slavia Sofya yönetimi beni bırakmadı. Türkiye’den teklif geldiğinde kabul ettim. Benden önce de buraya birçok Bulgar futbolcu gelmişti. Letchkov, Yankov, Donev. Levski Sofya’da beraber oynadığım Donev 5 sene Türkiye’de forma giydi. O bana Avrupa’da futbol oynanabilecek en iyi ülkenin Türkiye olduğunu söyledi. Hem iyi para kazanıldığından, hem de şartların çok iyi olduğundan bahsetti. Her sene Avrupa’dan ve Rusya’dan 2-3 takımdan teklif aldım buraya geldiğimden beri. Ama ben ayrılmayı düşünmüyorum. Şu anda Türkiye’de oynamayı istiyorum.

▼Peki Türkiye Ligi’nin düzeyini Avrupa’daki diğer liglerle karşılaştırdığında nasıl buluyorsun?

▲Çok ilginç bir durum var. Bu sezonu dışarıda bırakırsak Türkiye’de takımların arasındaki puan farkı fazla değil. Hepsi birbirine yakın. Başka ülkelere baktığımızda 1-2 tane iyi takım var. Diğer takımlara 15 puan gibi fark atmışlar. Türkiye Ligi’nde her takımın çok iyi oyuncuları var. Bence Avrupa’nın en güzel ligi İngiltere. Türkiye Ligi ise İspanya ve Almanya ile aynı. Aralarında çok fark yok.

▼Sence Türkiye’de 4 büyük takım dışında şampiyon olabilecek bir takım var mı? Özellikle ekonomik güç farklarına baktığımızda...

▲Şu anda Fenerbahçe dışındaki bir takımın 3-4 sene daha şampiyon olabileceğini düşünmüyorum. Bu sene Fenerbahçe en az 10 puan farkla garanti şampiyon olacak. Galatasaray’da sıkıntı var. Fenerbahçe’de hem para, hem de iyi bir kadro mevcut. Zaten para olduğu zaman iyi bir kadronun oluşturulması da normal. Bence Fenerbahçe ile Galatasaray arasındaki en önemli fark, sahip oldukları yabancı oyuncularda. Galatasaray en iyi Türk oyunculara sahip. Örneğin Hasan Şaş, Orhan Ak, Hakan Şükür, Ergün, Ümit Karan, Necati. Hepsi iyi futbolcular ve hepsi Milli Takım’da oynuyor. Ama en iyi yabancı futbolcular da Fenerbahçe’de ve bu fark da onları şampiyonluğa taşıyor.

▼Türkiye Ligi’nin iyi olduğunu söyledin ama uzun zamandır Avrupa kupalarında başarı kazanamıyorsunuz. Ligdeki rekabet, ligdeki mücadele Avrupa’daki başarıya yansımıyor. Sen bunu nasıl yorumluyorsun? Madem Türkiye Ligi iyi takımlardan kurulu, neden Avrupa’da başarı gelmiyor?

▲Ben 2000 senesinde Türkiye’ye geldiğimde Galatasaray UEFA Kupası Şampiyonu oldu (Gülerek). İki sezon önce gerek Gençlerbirliği, gerekse Gaziantepspor UEFA Kupası’nda çok başarılı maçlar çıkardı. ■

oyuncusu Fatih Tekke. Müthiş bir futbolcu. Bütün özelliklere sahip. Top kapması, zekâsı, tekniği, kuvveti, her şeyi var. Bence tam anlamıyla bir santrfor olarak en iyi isim Fatih Tekke. Her iki ayağını da kullanabiliyor, kafa golü atabiliyor. Tek kelimeyle mükemmel bir oyuncu.

▼Peki biraz da futbolun farklı yönlerine girelim. FIFA Türkiye’ye bir ceza verdi. Sen de büyük ihtimalle maçı televizyondan seyrettin. Olayları da gördün. Nasıl

Federasyondan şeffaf adım

Türkiye Futbol Federasyonu 15 Mart günü düzenlenen törenle hesaplarının denetlenmesi konusunda uluslararası deneyime sahip, bağımsız bir denetleme kuruluşu olan Deloitte ile anlaşma imzaladı.

Törene Futbol Federasyonu Başkanvekili Kemal Kapılluoğlu, Yönetim Kurulu Üyesi Erdal Batmaz, Genel Sekreter Lütfi Arıboğan ve Deloitte temsilcileri Hüseyin Gürer ile Özlem Gören katıldı.

Törende bir konuşma yapan Başkanvekili Kemal Kapılluoğlu "Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu olarak, hem spekülasyonların önüne geçilmesi hem de futbola duyulan saygı ve güvenin pekişmesi açısından, Genel Kurul öncesinde aldığımız ilke kararlarından biri, bugün imza aşamasına getirdiğimiz mali yapının şeffaflaştırılmasıydı. FIFA ve UEFA'nın da mali yapı denetimini yapan Deloitte, üçer aylık periyotların yanı sıra Federasyonumuzun yıllık mali yapı denetimini de gerçekleştirecek. Bu denetlemeler sonrasında oluşacak tablo, Federasyonumuz tarafından basın yayın organları aracılığıyla düzenli olarak kamuoyuna yansıtılacak. Bundan böyle gerek Genel Kurul üyelerimiz, gerekse kamuoyu dilediği zaman bu bilgilere ulaşma olanağını bulacak" dedi. ■

Federasyon Haberleri

Duruşma günü 7 Nisan

FIFA Disiplin Komitesi'nin verdiği 6 maçlık cezanın ardından Türkiye Futbol Federasyonu'nun yaptığı duruşma talebini mart ayı içerisinde kabul eden FIFA Tahkim Komitesi, duruşma tarihini 7 Nisan olarak belirledi. Zürih'teki duruşmaya Guatemala Futbol Federasyonu'ndan Rafael Salguero başkanlık edecek. Komitenin başkan yardımcılığını İspanyol Fernando Vara de Rey yapacak. Tahkim Komitesi'nde ayrıca İtalyan Carlo de Gaudio ve Singapurlu John Koh da üye olarak yer alacak. ■

Genç Bayanlar Ukrayna ile berabere kaldı

U19 Bayan Milli Takımımız Antalya'da Ukrayna Bayan Milli Takımı'yla özel bir maç oynadı. Eylül ayında ülkemizde düzenlenecek Avrupa Şampiyonası eleme grubu müsabakalarına hazırlanan Ali Kızılet yönetimindeki millilerimiz rakibiyle 1-1 berabere kaldı. Bayan Milli Takımımız 87. dakikada Oleg'in golüyle geriye düştüğü karşılaşmanın 89. dakikasında Arzu'nun golüyle skoru eşitledi. ■

TSYD yöneticileri Federasyon'da

Türkiye Spor Yazarları Derneği Başkanı Onur Belge ve Yönetim Kurulu üyeleri ay içerisinde Futbol Federasyonu Başkanı Haluk Ulusoy'u makamında ziyaret etti. Ziyarette TFF ve TSYD arasında süregelen başarılı işbirliğinin daha üst düzeye çıkarılması için yapılabilecekler ve spor medyasının sorunları tartışıldı. ■

Pazarlama Politikası Masada

Futbol Federasyonu Pazarlama Departmanı bünyesinde 14 Mart Salı günü bir arama toplantısı düzenlendi. Feriye Lokantası'nda düzenlenen toplantıya TFF Başkanvekilleri Kemal Kapılluoğlu ve Affan M. Keçeci, Yönetim Kurulu üyeleri Cihangir Önger, Erdal Batmaz, Ender Alkoçlar, Genel Sekreter Lütfi Arıboğan, çeşitli departman müdürleri ve konuklar katıldı. Toplantıda Futbol Federasyonu'nun pazarlama stratejisi masaya yatırılırken önümüzdeki dönemde daha verimli çalışan bir pazarlama politikası için yapılması gerekenler tartışıldı. ■

Ulusoy UEFA Kongresi'ne katıldı

Futbol Federasyonu Başkanı Haluk Ulusoy, Dış İlişkilerden Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi Süheyl Önen ve Genel Sekreter Lütfi Arıboğan UEFA'nın Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de gerçekleştirdiği olağan kongreye katıldı. 2006 yılı bütçesinin ibra edildiği kongreden sonra bir açıklama yapan Başkan Ulusoy, FIFA Tahkim Kurulu'nun Milli Takımımızla ilgili kararı vereceği 7 Nisan'a kadar haklılıklarını anlatmak için olağanüstü bir çaba sarf edeceklerini, zaten bu nedenle Budapeşte'de bulunduklarını söyledi. ■

Vali Güler'den Başkan Haluk Ulusoy'a ziyaret

İstanbul Valisi Muammer Güler 9 Mart günü Futbol Federasyonu Başkanı Haluk Ulusoy'u makamında ziyaret etti. Güler'in ziyaretinde futbolda şiddetin önüne geçilmesi için yapılması gerekenler ve Şükrü Saraçoğlu Stadyumunun 2008 UEFA Kupası Finali için adaylığı gibi konular görüşüldü. ■

A2'ler şampiyonluğa abone oldu

Türkiye A2 Milli Takımı mart ayı içerisinde deplasmanda oynadığı İskoçya karşılaşması ile Future Cup Turnuvası'nı tamamladı ve bu özel turnuvada bir kez daha şampiyonluğa ulaştı. Millilerimiz geçen organizasyonda da aynı başarıya ulaşmıştı. 2004 yılında başlayan, Almanya, Polonya, İskoçya, Avusturya ve Türkiye arasında tek ayaklı lig usulüyle oynanan turnuvayı namağlup tamamlayan Milli Takımımız büyük bir başarıya imza attı. Son maçlara girilirken Almanya'yla aynı puanda ve averajla ikinci sırada olan Milli Takım'a İskoç-

ya deplasmanında bir puan yetecekti. Milli Takımımız Inverness kentinin Caledonian Stadı'nda oynanan maçta sahadan 3-2 galip ayrılmasını bildi. Milli Takımımızın gollerini 6. dakikada Hasan Kabze, 24. dakikada Sinan Kaloğlu ve 62. dakikada Fahri Tatan kaydetti. İskoçya'nın golleri ise 40. dakikada Kerr ve 71. dakikada Naismith'ten geldi. Milli Takımımızdan Orhan ve İskoçya'dan Ian Black karşılaşmanın 90. dakikasında kırmızı kart görerek oyun dışı kaldı. Karşılaşmada takımlar şu kadrolarıyla mücadele etti:

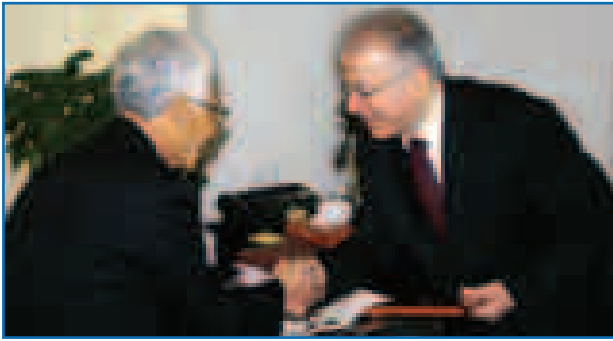

TÜRKİYE: Aykut Erçetin - Muhammet Hanefi Yoldaş (dk. 46 Burak), Servet Çetin, Orhan Ak, Uğur Boral (dk 46 Sedat) - Hürriyet Güçer (dk 61 Mustafa), Volkan Arslan, Ceyhan Eriş (dk 46 Fahri), Sinan Kaloğlu (dk 71 Umut) - Hasan Kabze (dk 83 Bilal), Erşen Martin.
İSKOÇYA: Brown - Corrigan, Hammell, Virgo, Berra - Robson, Naismith, Kerr, Miller - Dargo, McIndeo

Ünal Karaman

'Özgüven kazandık'

A2 Milli Takımı Teknik Direktörü Ünal Karaman, FUTURE CUP organizasyonunun maç sayısı az olsa da ülkelere milli heyecan yaşatması, A Milli Takım'a kaynak oluşturmaları ve futbolculara uluslararası deneyim kazandırması nedeniyle başarılı bir turnuva olduğunu söyledi. "Düzenlenen iki organizasyonda da şampiyon olmamız bizlere özgüven ve tecrübe kazandırdı" diyen Karaman, "Rakiplerimizin kolay olduğunu söylemek zor. Rakiplerimizin mücadelesi de incelendiğinde bizim gücümüz daha iyi ortaya çıkıyor. Gücümüz Türk oyuncusunun yeteneği ile doğru orantılı. Her maça 15 kadar yeni oyuncuyla çıktık. Kaybedeceğimiz diye bir korkumuz yoktu. Ligde bize ışık veren, A Milli Takım'a taşıyabileceğimiz oyuncuları kullanmaya gayret ettik. Şampiyon olduğumuz iki turnuvayı da Almanya Futbol Federasyonu organize etmişti. Gelecek dönem için daha geniş katılımlı bir turnuvayı TFF olarak organize etmeyi planlıyoruz" şeklinde konuştu.

Japonya'dan konuk var

Japon Old Boys Federasyonu'ndan gelen bir heyet 9 Mart'ta Futbol Federasyonu'nu ziyaret etti. Heyeti Futbol Federasyonu Başkanvekili Affan M. Keçeci, Yönetim Kurulu üyesi İbrahim Usta ve Genel Sekreter Lütfi Arıboğan kabul etti. Ziyarette her iki ülke federasyonları arasında dostluk ve işbirliğine vurgu yapıldı.

Takım	O	G	B	M	AV	P
TÜRKİYE	4	3	1	0	5	10
Almanya	4	2	1	1	5	7
Polonya	4	2	0	2	-1	6
İskoçya	4	1	0	2	-3	3
Avusturya	4	1	0	3	-6	3

Türkiye'nin Oynadığı Maçlar

Polonya-Türkiye: 0-2
Türkiye-Avusturya: 3-1
Türkiye-Almanya: 1-1
İskoçya-Türkiye: 2-3

FORTIS Türkiye Kupası'nda yarı final heyecanı

FORTIS Türkiye Kupası'nın yarı finalistleri belli oldu. Çeyrek final eşleşmeleri sonucu rakiplerini eleyen Beşiktaş, Denizlispor, Fenerbahçe ve Gaziantepspor kupada yarı final oynama hakkı kazandı. Çeyrek finalde, Fenerbahçe, ilk maçta 2-1 yendiği Galata-

saray'a deplasmanda 3-2 yenilmesine rağmen yarı finale yükselirken, Beşiktaş da Kayserispor'u 2-0 yendiği maçın rövanşını 1-0 kaybetmesine karşın tur atladı. Denizlispor, evinde 1-0 mağlup ettiği Samsunspor'la deplasmanda 1-1 berabere kalarak, Gaziantepspor da deplas-

manda 1-0 yenildiği Malatyaşpor'u evinde 2-0'la saf dışı bırakarak yarı finale isimlerini yazdırdı.

FORTIS Türkiye Kupası'nın yarı final kuraları 24 Mart'ta Mövenpick Otel'de düzenlenen törenle çekildi. Kura çekimine Futbol Federasyonu Başkanvekilleri Kemal Kapulluoğlu, Affan M. Keçeci, Yönetim Kurulu üyeleri Erdal Batmaz ve Ender Alkoçlar ile TFF Genel Sekreter Vekili Nüzhet Kiper Bağış'ın yanı sıra yarı finalde mücadele eden kulüplerin

temsilcileri katıldı. Kura sonrası Denizlispor ile Fenerbahçe, Gaziantepspor ile Beşiktaş A.Ş. eşleşti. Yarı finalin ilk maçları 5 Nisan, ikinci maçlar ise 19 Nisan'da oynanacak. FORTIS Türkiye Kupası finali ise 3 Mayıs 2006'da düzenlenecek. Finalin oynanacağı stat finalistlerin belli olmasının ardından Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu tarafından belirlenecek.

Ekrem Amaç'ı kaybettik

Futbol Federasyonumuzun eski Yönetim Kurulu üyesi ve Tahkim Kurulu eski Başkanlarından Ekrem Amaç 17 Mart günü, 92 yaşında hayata veda etti. Merhuma Allah'tan rahmet, ailesine ve futbol camiasına başsağlığı diliyoruz.

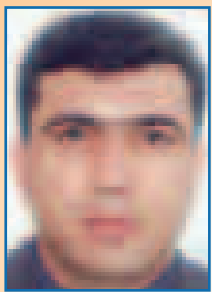
Onay AR-PEG Koordinatörü

Gündüz Tekin Onay AR-PEG (Araştırma Planlama, Eğitim ve Geliştirme) Koordinatörlüğü'ne getirildi. Türk futbolunun duayen isimlerinden olan Onay, çok sayıda kulüpte uzun süre teknik direktör olarak görev yaptı. Onay daha sonra Futbol Federasyonu bünyesinde Genç Milli Takımlar ve Eğitim-Planlama Sorumlusu olarak da çalışmıştı. Bu arada Gıyaşettin Şenman danışman, Mehmet Dilber Ankara İdari İşler Müdürü, Unal Erdemli Samsun Bölge Müdürü ve İlhan Peksan da Sakarya Bölge Temsilcisi olarak atandı. ■

AR-PEG'den beyin fırtınası

Futbol Federasyonu'nun yeniden yapılanması çerçevesinde oluşturulan AR-PEG departmanının organize ettiği beyin fırtınası toplantısı 20 Mart Çarşamba günü Mövenpick Otel'de düzenlendi. AR-PEG Koordinatörü Gündüz Tekin Onay'ın sunumuyla başlayan toplantıya, Futbol Federasyonu Başkanvekili Affan Keçeci, Yönetim Kurulu üyeleri Süheyl Önen, Ender Alkoçlar, Metehan Berktaş, Raftir Kirgiz, Genel Sekreter Lütfi Arıboğan, Merkez Hakem Kurulu Başkanı Mustafa Çulcu, eski milli takım teknik direktörleri Şenol Güneş ve Ersun Yanal ile birlikte, çok sayıda futbol adamı katıldı. Toplantıda Türk futbolunun temelden yukarı yapılanmasında atılması gereken adımlar tartışılırken yabancı sınırlaması, rezerv lig uygulaması, genç futbolcuların yetiştirilmesi ve antrenör eğitimi gibi konular görüldü. ■

Şepik Genel Sekreter Vekili oldu

Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel İşler Müdürü Özcan Şepik, Genel Sekreter Vekili olarak atandı. 28 Eylül 1968 doğumlu Şepik, Gazi Üniversitesi Gazetecilik ve Halklar İlişkiler Bölümü mezunu. Evli ve bir çocuk babası Özcan Şepik, 1992 yılından bu yana Futbol Federasyonu'nda görev yapıyor. ■

2008 UEFA Kupası finaline talibiz

Türkiye Futbol Federasyonu 2008 UEFA Kupası finalinin İstanbul'da oynanması için UEFA'ya resmî başvuruda bulundu. Fenerbahçe Şükrü Saraçoğlu Stadyumunda yapılacak final ile ilgili adaylık dosyası 17 Mart'ta UEFA Profesyonel Futbol Direktörü Giorgio Marchetti'ye gönderildi. Stadin yerleşme planı ve fiziki koşullarıyla İstanbul Valiliği'nin ulaşım ve güvenliği de içeren destek taahhünamesinin bulunduğu dosyada, Türkiye Futbol Federasyonu

tarafından imzalanan organizasyon anlaşması da yer alıyor. 2008 UEFA Kupası finalinin organizasyonuna Türkiye'nin yanı sıra Almanya, İngiltere, İspanya ve İsrail aday. UEFA Profesyonel Futbol Direktörlüğü'nün görevlendireceği bir heyet, nisan ve mayıs aylarında aday kentlere inceleme gezisi yapacak. Bu heyetin hazırlayacağı rapordan sonra, UEFA bu yıl içerisinde 2008 UEFA Kupası finalinin oynanacağı kenti ilan edecek. ■

Federasyon kurullarında revizyon

Futbol Federasyonu'nun yeniden yapılanma çalışmaları bünyesinde bazı kurullarda görev değişiklikleri yapıldı. TFF Yönetim Kurulu, Mart ayında içerisinde yaptığı toplantıda kurulları şu şekilde belirledi:

Doping Kurulu

Başkan: Prof. Dr. Turgay Atasü

Üyeler: Prof. Dr. Yavuz İmamoğlu, Prof. Dr. Ahmet Araman, Doç. Dr. Nezih Hekim, Doç. Dr. Rüşti Güner.

Sağlık Kurulu

Başkan: Prof. Dr. Mehmet Binnet

Üyeler:

Prof. Dr. Ömer Taşer, Prof. Dr. Salih Çanakçıoğlu, Prof. Dr. Nevin Ergun, Prof. Dr. Semih Kaleli, Prof. Dr. Mustafa Karahan, Prof. Dr. Burhan Uslu, Prof. Dr. İsmet Dindar, Prof. Dr. Muhit Özcan, Prof. Dr. Çetin İşleyen, Prof. Dr. Halil Bahçecioğlu, Prof. Dr. Alaeddin Çelik, Prof. Dr. Sezai Yılmaz, Prof. Dr. Mehmet Nane, Doç. Dr. Levent Köstem, Doç. Dr. Nezi Özkan, Doç. Dr. Salih Emri, Doç. Dr. Ata Anıl, Doç. Dr. Hasan Tanyeri, Doç. Dr. Birol Yamaçlı, Op. Dr. İhsan Alioğlu, Op. Dr. Cem Keleşoğlu, Op. Dr. Osman Seratlı, Op. Dr. Caner Karadenizli, Uz. Dr. Muhlis Polat, Uz. Dr. Can Erzik, Uz. Dr. Murat Beyaz, Uz. Dr. Selçuk Bulut, Dr. Erdal Atalay, Dr. Sururi Özkılıç, Dr. Yavuz Kocabey, Burhan Kurtuluş, Kürşat Özdemir, Cem Keleşoğlu.

Dış İlişkiler Kurulu

Başkan: Bülent Nuri Yazıcıoğlu

Koordinatör: Sami Çölgeçen

Üyeler: Adem Ceylan, Ahmet Gökçek, Ahmet Cemil Ural, Ahmet Köksal, Ahmet Ünüvar, Alper Döğmen, Arif Yavuz Yaylı, Aydın Gökçen, Aydın Sönmez, Ayhan Kalmukoğlu, Bahadır Dinçer, Burhan İpek, Cafer Hazaroğlu, Coşkun Yolgörmez, Çağlayan Kökkılınç, Dr. Erkut Batur, Erden Mısırlı, Erman Şarcı, Ertuğrul Keçeci, Esat Özkaya, Gökhan Bozkurt, Fatih Özkan, Harun Taş, Hüseyin Şanlı, İsmail Gümrah, Kamil Gökhan Bozkurt, Kemal Civelek, Kağan Dağdelen, Lütfü Türkkan, Mehmet Nur İnci, Mehmet Topcu, Melikşah Acuner, Murat Ergüder, Murat Özbay, Musa Sipahioğlu, Mustafa Alan, N. Borge Aydoğdu, Nazmi Okan, Nejat Köklü, Nevzat Bağış, Nihat Öztürk, Nurcan Aktürk, Orhan Şahin, Orkun Özcan, Ömer Araz, Salih Zeki Doğantan, Salim Karabacak, Semih Şişman, Seyfi Özer, Tahir Sarıoğlu, Tahsin Akgün, Temel Kuday, Turgay Uzun, Tülin Kılıç, Yakov Taylan, Yavuz Özçelik, Yavuz Selim Demir, Prof. Dr. Yetkin Güngör, Yusuf Eroğlu, Zeki Eriş.

Stadyum ve Güvenlik Komitesi

Başkan: Affan M. Keçeci

Üyeler: Metin Kazancıoğlu, Cevdet Kurnaz, Muhittin Boşat, Gökhan Berker, Gökhan Gizlenci, Emre Koçak, Cenk Cem.

Mavi Bayrak Komitesi

Başkan: Affan M. Keçeci

Üyeler: Metin Kazancıoğlu, Cem Tosyalı, Cenk Cem, Cem Akdağ, Necmi Temizel, Emre Koçak. ■

Ulusoy hakemlerle buluştu

Futbol Federasyonu Başkanı Haluk Ulusoy 6 Mart Pazartesi akşamı Süper Lig hakemleri ve yardımcı hakemleriyle akşam yemeğinde buluştu. Feriye Restoranı'nda düzenlenen yemeğe Yönetim Kurulu ve MHK üyeleri de katıldı. Süper Lig hakemlerinin ara semineri ve atletik testleri ise 14 Mart Salı günü Antalya'da yapıldı. Atletik testlerde başarılı olan hakemlerimizin, testlerin hemen ardından düzenlenen seminerde performansları değerlendirildi. ■

**İzmir'de Çek Cumhuriyeti ile oynadığımız
3 maçtan 2 galibiyet, 1 beraberlikle ayrıldık**

Çeklere çok çektirdik!

Uzun bir aradan sonra milli maç şölenine sahne olan İzmir'de futbolseverler statları gülen yüzlerle terketti. Çek Cumhuriyeti ile karşılaşan ekiplerimizden Ümit Milli Takımımız 1-0, A2 Milli Takımımız da 3-1'lik galibiyetlerle güzel futbollarının karşılığını aldı. A Milli Takımımız ise uzun süre geride götürdüğü karşılaşmayı Ümit Karan'ın son dakika gollerıyla 2-2 bitirmeyi başardı.

Aynı günde 3 milli maç oynandı İzmir'de. A, A2 ve Ümit Milli Takımlarımız Çek Cumhuriyeti'nin aynı kategorideki 3 takımıyla karşı karşıya geldi 1 Mart Çarşamba günü. Maç maratonu saat 15.00'te Ümit Milli maçla başladı. Alsancak Stadi'nda oynanan karşılaşmada Reha Kapsal yönetimindeki Ümit Milli Takımımız oldukça genç sayılabilecek bir kadroyla rakibinin karşısına çıktı. Avrupa'nın önde gelen futbol ülkelerinden birisi olan Çek Cumhuriyeti önünde oyuna hakim olan ve rakibine üstünlüğünü kabul ettiren Milli Takımımız 23. dakikada Sabri Sarıoğlu'nun frikikten kaydettiği golle sahadan 1-0 galip ayrıldı. Maç sonunda basın mensuplarının karşısına çıkan Reha Kapsal şu açıklamayı yaptı: "Böylesine ağır bir zeminde çok iyi bir mücadele sergiledik. Takım savunmasını başarıyla yaptık, rakibe pozisyon vermedik. 3-4 tane net fırsat yakaladık. Bazı hatalarımız da oldu ama bunlar normaldir. Takımımızdan memnunuz. Hem yarışmak hem yapılanmak amacıyla hareket ediyoruz. Yalnız 2007'ye değil, 2009'a da hazırlanıyoruz".

Stat: Altay Alsancak

Hakemler: Çetin Sarıgül, Emre Malok, Kutluhan Bilgiç

Türkiye: Serkan Kırıntılı, Ufukhan, Emre, Can, Ferhat, Sabri, Burak Karaduman (Dk. 61 Ferhat Cökmüş), Selçuk (Dk. 74 Kerem), Olcan (Dk. 46 Arda) (Dk. 90 Burhan), Mehmet Çakır (Dk. 61 Gökhan Güleç), Burak Yılmaz (Dk. 52 Mehmet Batdal)

Çek Cumhuriyeti: Bucek (Dk. 46 Zlamal), Kaufman, Hubnik (Dk. 58 Matula), Klein, Kadlec, Husek, Knakal (Dk. 58 Varadi), Jirsak (Dk. 75 Prochazka), Papadapulos (Dk. 46 Kolar), Holenda (Dk. 46 Mikolanda), Pudil

Gol: Dk. 24 Sabri (Türkiye)

A2'ler şov yaptı

Saat 18.00'de Atatürk Stadi'nda bu kez iki ülkenin A2 Milli Takımları karşı karşıya geldi. A milli forma için mücadele eden oyuncuların mücadelesi nefes keserken Milli Takımımız bu kez de sahadan galibiyetle ayrılıyordu: 3-1. Unal Karaman yönetimindeki A2 Milli

Takım'da Ceyhun attığı iki golle yıldızlaşırken, diğer golümüz Hasan Kabze'den geldi. Çek Cumhuriyeti'nin tek golünü ise 53. dakikada penaltıdan Vachousek kaydetti. Çek takımında tanındık isimler de forma giydi. Beşiktaş'tan Tomas Jun, Galatasaray'dan Marek Heinz ve Vestel Manisaspor'dan Lukas Zelenka Çek Cumhuriyeti A2 Milli Takımı'nda oynama şansı buldu. Bu isimlerden Heinz ve Zelenka, iki ülkenin A milli takımları arasında oynanan maçta da forma giydi.

Stat: Atatürk

Hakemler: Tolga Özkalfa, Belgin Kumru, Faik Acuner

Türkiye: Aykut (Dk. 46 Tolga), Muhammet Hanifi (Dk. 70 Tayfun), Burak (Dk. 70 Egemen), Sedat (Dk. 70 Yasin), Baki (Dk. 46 Hayrettin), Hürriyet, Volkan Arslan (Dk.82 Adem), Umut (Dk. 46 Semih), Ceyhun, Hasan Kabze (Dk. 82 Sezer), Sinan Kaloğlu (Dk. 46 İbrahim)

Çek Cumhuriyeti: Blazek (Dk. 46 Kinsky), Zapotocny, Bolf, Hübschman (Dk. 46 Zelenka), Kovac, Skacel, Jarosik, Pospech, Vachousek (Dk. 63 Karel), Heinz (Dk. 46 Sverkos), Tomas Jun (Dk. 46 Kobylík)

Goller: Dk.17 ve 88 Ceyhun, Dk. 55 Hasan Kabze (Türkiye), Dk. 53 Vachousek (penaltıdan) (Çek Cumhuriyeti)

Ümit'li gece

Saat 21.00'de günün en önemli maçı

başladı. Bir tarafta yeniden yapılanmak amacıyla yola çıkan Türkiye, diğer tarafta da Dünya Kupası hazırlıklarını sürdüren Çek Cumhuriyeti kozlarını paylaşmak için sahadaydı. Tribünler tıklım tıklım doluydu ve 2003 yılında Ukrayna'yla oynanan özel maçtan bu yana milli maça hasret kalan İzmir seyircisi adeta özlem gideriyordu. Milli Takımımızda Gökhan Zan, Mehmet Topuz, Gökhan Ünal, Uğur Boral ilk kez forma şansı buldu.

Dengeli başlayan karşılaşmanın 20. dakikasında Milan Baros çalınan ceza sahasına girdi, Rüştü'yü geçerken düştü ve Alman hakem Florian Meyer penaltı noktasını gösterdi. Penaltı

yı Çek Cumhuriyeti'nin en tecrübeli oyuncusu Karel Poborsky değerlendirdi: 0-1. Golden sonra daha kontrollü bir oyun benimseyen Çek Cumhuriyeti karşısında Milli Takımımız pozisyon bulmakta zorlandı. İlk yarı Çek Cumhuriyeti'nin 1-0'lık üstünlüğüyle sona erdi.

Milli Takımımız ikinci yarıya lejyonerlerimizden Yıldırım Baştürk ve Nuri Şahin'i sahaya sürerek başladı. Bu değişikliklerle topa daha fazla sahip olmayı hedefleyen milliler 61. dakikada Stajner'in golüyle 2-0 geriye düştü. Sol kanattan yapılan ortada uzaklaştıramayan top Stajner'in önüne düştü ve golcü oyuncu farkı ikiye çıkardı.

Golden sonra 'maç gitti' diye düşünülürken 80. dakikada Ümit Karan oyuna girdi ve herşeyi değiştirdi. 89. dakikada Orhan Ak'ın şutunu Petr Cech'in sektirdi topu tamamlayan Ümit farkı bire indirdi:

2-1. Uzatma dakikalarında Rüştü'nün kullandığı serbest atışta Çek defansının uzaklaştıramadığı topa çok düzgün bir vole vuran Ümit Karan skoru eşitledi ve maç da bu sonuçla 2-2 sona erdi. Maç sonunda Milli Takımlar Teknik Direktörü Fatih Terim şu açıklamayı yaptı: "Bu maç için skora baktığınızda 'geçmiş olsun sözü' daha uygun olur. Sonuçta bu bir hazırlık maçı. Eylül ayındaki ilk maça kadar bir programımız var. O zamana kadar arkadaşları görmeye ve takımı oturtmaya çalışacağız. Bir çok arkadaşımız burada yoktu ama yeni arkadaşlarımızı görme fırsatı bulduk. Çek Cumhuriyeti ise Dünya Kupası'na hazırlanan oturmuş bir takım. Kaybetmememiz hoş bir şey. Goller sonda da gelse oyuncularımın bunu kovalaması hoşuma gitti."

Stat: Atatürk

Hakemler: Florian Meyer, Markus Scheibel, Sönke Glindemann (Almanya), Bülent Demirek

Türkiye: Rüştü Reçber, Mehmet Topuz, Tolga Seyhan, Gökhan Zan, Uğur Boral (Dk. 46 Yıldırım Baştürk), Hasan Şaş (Dk. 46 Orhan Ak), Necati Ateş, Hüseyin Çimsir (Dk. 80 Ümit Karan), Tuncay Şanlı (Dk. 75 İbrahim Akın), Gökhan Ünal (Dk. 62 Halil Altıntop), Ersen Martin (Dk. 46 Nuri Şahin)

Çek Cumhuriyeti: Cech, Jiranek (Dk. 52 Karel), Rozehnal, Ujfalusi, Jankulovskí, Poborsky, Rosický (Dk. 68 Heinz), Polak, Plasil (Dk. 90 Vachousek), Baros (Dk. 89 Tomas Jun), Stajner (Dk. 85 Lukas),

Goller: Dk. 20 Poborsky (penaltıdan), Dk. 61 Stajner (Çek Cumhuriyeti), Dk. 89 ve 90 Ümit Karan (Türkiye)

Sarı kartlar: Dk. 23 Ersen Martin, Dk. 42 Uğur Boral (Türkiye), Dk.38 Polak, Dk. 78 Jankulovskí (Çek Cumhuriyeti) ■

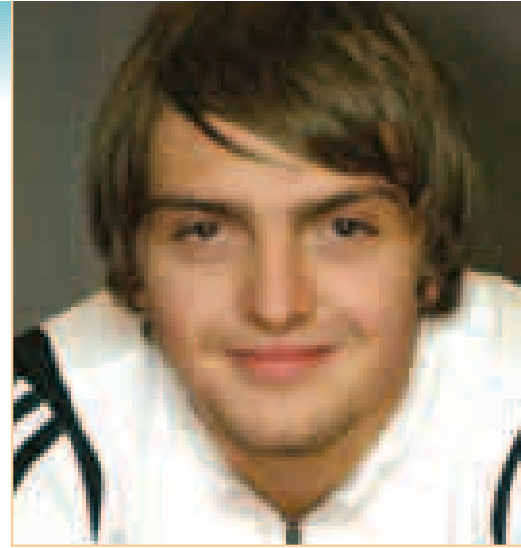

Futbol için evi terkettim...

Caner Erkin

17 yaşında Avrupa şampiyonluğu yaşadı. Ersun Yanal'ın takımın başına geçmesiyle birlikte Vestel Manisaspor'un banko oyuncularından biri oldu. Adı transfer borsasında üst sıralara yazıldı. Futbolcu olmak için 13 yaşında Edremit'teki evini terk edip Manisa'ya giden genç yıldız, ailesini "Siz ne yaparsanız yapın ben futbolcu olacağım. En kötü şartlarda bile bu kararımдан vazgeçmeyeceğim" diyerek ikna etmiş.

13 yaşındaydım ve Manisa'da bir evde 8 kişi yaşıyorduk. Anne-baba sevgisinden uzakta, yabancı bir şehir. Bayramlarda, yaş günlerinde, evlilik yıldönümlerinde bile ailemle olamadım. Gece yattığımda annemin beni öptüğü günleri hatırlardım.

AVRUPA'nın büyük kulüplerindeki imkânlar Türkiye'deki altyapılarda yok. Onların çalıştığı malzemelerle bizimkiler çok farklı. Bize bir çift ayakkabı veriyorlar ve kendin almadığın sürece bütün sezonu o ayakkabıyla geçirmek zorundasın.

İLK büyük transfer paramla ailemi en iyi şekilde yaşatmak isterim. Onlara bir ev almayı planlıyorum. Babam emekli öğretmen ve Edremit'te sinema işletiyor. Onun da artık çalışmasını istemiyorum ve bunu sağlamaya çalışacağım.

Mazlum Uluç

▼Türkiye seni kupayı kaldırdığınız U17 Avrupa Şampiyonası ve dördüncü olduğunuz Dünya Şampiyonası'nda tanıdı. Bizi biraz da çocukluğuna götürüp ailen ve futbola başlangıç hikâyesi hakkında bilgilendirebilir misin?

▲Edremit'te 1988'de doğdum. Futbola da orada başladım. 1 yıl sonra da Manisaspor'a gittim.

▼Vestel Manisaspor'a transferin nasıl gerçekleşti, henüz 13 yaşındayken kim keşfetti seni?

▲Keşfedilme yoktu. Manisaspor'da beni tanıyan bir yönetici vardı. "Gel seni götürüreyim" dedi, hemen lisans aldık. Yani aniden oldu, çok çabuk gelişti her şey.

▼Sen böyle bir şey bekliyor muydun, o yaşta yeteneklerinin farkında mıydın?

▲Önceleri elbette farkında değildim ama takımda oynamaya başlayınca farkına vardım ve önemli yerlere gelebileceğimi düşünmeye başladım.

▼Biraz da Manisa'daki hayatından söz edelim. Oradaki yaşamın nasıl?

▲Ailem Edremit'te, ben Manisa'da yalnız yaşıyorum. Ev tutmadım, tesislerde kalıyorum. Ara sıra ailem de yanıma geliyor.

▼Bu yaşta aileden ayrı kalmak nasıl etkiliyor seni?

▲Aldığım artık. Bu benim Manisa'daki dördüncü senem.

13 yaşından beri gurbetteyim

▼Dört seneden beri, yani 13 yaşından bu yana aileden ayrı yaşı-

yorsun. Nasıl oluyor bu?

▲Aldığım artık ama ilk zamanlar çok zor oldu. Önceleri tesislerde değil evde kalıyordum. Kulüp, alt-yapıda oynayan çocuklar için bir ev tutmuştu. Önce 5 kişi kalıyorduk. Sonra 8 kişi olduk ve dubleks bir eve taşındık.

▼Peki kim ilgileniyordu sizinle, yemeğinizi kim yapıyordu, çamaşırınızı kim yıkıyordu?

▲O dönemde okula da gidiyorduk. Yemeğimizi tesislerde yiyorduk, evi sadece yatmak için kullanıyorduk.

▼Ailen nasıl izin verdi böyle bir ayrılığa peki?

▲Benim futbol oynama konusunda çok büyük isteğim vardı. "Siz ne yaparsanız yapın ben futbolcu olacağım. Ben bu kararı aldım" dedim. En kötü şartlarda bile bu kararımдан vazgeçmeyeceğimi söyledim.

▼13 yaşında bir çocuk olarak üzüldüğün, ağladığın gün oluyor. Kime dert yanıyordun?

▲Arkadaşlarımız vardı. Dediğim gibi evde 8 kişiydik. Herkes birbirinin kardeşi, annesi, babası gibi olmuştu. Dertlerimizi, sıkıntılarımızı birbirimize anlatırdık.

▼Başınızda bir büyük yok muydu peki?

▲Kulübün görevlendirdiği bir tane hoca da evde kalıyordu; o ilgileniyordu bizimle.

▼Avrupa kulüplerinde de bu tip uygulamalar var ama genellikle psikolojik destek de sağlanıyor çocuklara. Sizin psikolojik problemlerinizle kim ilgileniyordu peki?

▲Başlangıçta yoktu öyle bir şey. İki sene sonra bir hoca tuttular. Zaten zaman da çabuk geçti ve bugünkü noktaya geldik. Unuttum artık o günleri.

Bayramlarda bile ailemden ayrıldım

▼Yalnız kalmanın sıkıntısıyla ilgili bir anın var mı?

▲Elbette var. İlk geldiğim sene hep eve gitmek istiyordum. Maçlardan sonra her hafta sonu Edremit'e, ailemin yanına gidiyordum. Ancak bu durumun performansımı olumsuz etkilediğini fark edince vazgeçtim. Ondan sonra da annem ve babam Manisa'ya benim yanıma gelmeye başladı.

▼Bütün bu zorluğa mutlaka futbolcu olmak düşüncesiyle mi katıldın? Başka ne tür zorlukları vardı aileden ayrı yaşamının?

▲Evet futbolcu olmak için bütün zorluklara ve sıkıntılara göğüs gerdim. Evde 7-8 arkadaşın var ama aslında sen tek başına gibi yaşıyorsun. Annen yanında olsa gece yatarken gelip öper. O evde böyle şeyler yoktu tabii. Annemiz, babamızın bizimle olmaması çok kötü bir durumdu. Anne-baba sevgisinden uzaktasın. Yabancı bir şehirdesin ve tanıdığın kimse de yok. Alışveriş yapmak bile problemdi bizim için.

▼Mesela bayram geldiğinde ne yapıyordun, aileden uzak geçirdiğin bayram oldu mu hiç?

▲Olmaz olur mu. Sadece bayramlarda değil, annemin babamın doğum günlerinde, evlilik yıldönümlerinde hep onlardan uzaktaydım.

▼Ne düşünüyordun o zamanlarda, oturup ağladığın oldu mu?

▲Elbette. Bayramı ailenle, annenle babanla geçirememek çok kötü bir duygu. Ama maç varsa yapacak bir şey de yok. Madem ki futbolcu olacaktım, bunlara dayanmak zorundaydım.

▼Altyapıda olduğunuz dönemde yeterli eğitimi aldığınızı düşünüyor musun? Sonuçta sen uluslararası tecrübesi olan bir futbolcusun. Diğer ülkelerdeki oyuncuların nasıl yetiştirildiği konusunda bir fikrin var mıdır. Kıyaslama yapabilir misin?

▲Türkiye'deki altyapı Avrupa'nın taklidi şeklinde. Oradan alınan programlar burada uygulanıyor. Ama Avrupa'nın büyük kulüplerindeki imkânlar burada yok. Onların çalıştığı malzemelerle bizimkiler çok farklı. Bize bir çift ayakkabı veriyorlar ve kendin almadığın sürece bütün sezonu o ayakkabıyla geçirmek zorundasın.

▼Yani kendi paranla. Peki evde kaldığın o süre içinde kulüpten para alabiliyor muydunuz?

▲Hayır, sadece bayram harçlığı alıyorduk. Geçinmek için ihtiyacımız olan parayı annemiz, babamız gönderiyordu.

▼Altyapı tesislerinin durumu nasıldı?

▲Türkiye'de profesyonel takımlar bile çok güzel sahalar bulamıyor çalışmak için. Biz de altyapıda olduğumuz o dönemde toprak sahada çalışıyorduk.

▼Sahanın toprak olmasından dolayı bir sakatlık geçirdin mi?

▲Allah'a şükür hiç ciddi sakatlık yaşamadım ben. İyi antrenman yapıyorum, iyi konsantre oluyorum. Bir konsantrasyon eksikliğinde sakatlanırsın çünkü. Bir pozis-

yonda gevşemişsen boş bulunursun, bileğin döner, dizin döner. Ben hiç yaşamadım bunları.

▼Avrupa Şampiyonası'nda takımın yıldızlarından birisi oldun ve ardından Avrupa'dan da teklifler aldın, bu konuyu açar mısın biraz?

▲Avrupa kulüplerinin menajerleri maçları izliyor elbette. Şampiyon olduktan sonra tekliflerin yapıldığını da duydum, gazetelerden okudum. Vestel Manisaspor'un malıym ve kulübüm bu teklifleri değerlendirip karar verir. Bana ulaşan direkt bir teklif olmadı. Kulübümden de herhangi bir ses çıkmadı. Zaten ben burada olmaktan mutluyum.

Ailemi rahat yaşatacağım

▼Futboldan belli bir para kazanıyorsun. Ailene herhangi bir katkı sağlıyor musun? Yaptığın çıkıştan sonra yaşantında ne gibi değişiklikler oldu?

▲Kazandığım paramın büyük kısmıyla aileme katkıda bulunuyorum. Ersun Hoca'nın

mutlaka.

▲Juventus'un Çek yıldızı Karel Nedved'i çok beğeniyorum. İnanılmaz özellikleri olan bir futbolcu. Süratli, mücadeleci, çok iyi şut atıyor, bir orta saha oyuncusu olarak sadece asist yapmakla yetinmiyor, golleriyle de takıma katkı sağlıyor.

▼Kendini ona benzetiyor musun?

▲Ben benzediğimi düşünüyorum. Stilim onu andırıyor.

▼Belki çok fazla hoca tanımadın ama seni en çok etkileyen, üzerinde en fazla emeği olan kim?

▲Levent Eriş de beni oynatmıştı, elbette üzerimde payı var. Ama Ersun Hoca'nın katkısı çok fazla. Gelir gelmez beni oynattı ve ardından hem bizim takımda hem de diğer takımlarda gençler oynamaya başladı. Bence Ersun Hoca, sadece bizim takım-daki değil, diğer takımlardaki gençlerin de önünü açtı.

▼Türkiye Süper Ligi'ni nasıl değerlendiriyorsun? Kaliteyi nasıl buluyorsun?

desteğiyle İzmir'den bir ev aldım. Kazandığım ilk büyük transfer parasıyla ailemi en iyi şekilde yaşatmak isterim. Onlara bir ev almayı planlıyorum. Babam emekli öğretmen ve Edremit'te sinema işletiyor. Onun da artık çalışmasını istemiyorum ve bunu sağlamaya çalışacağım.

▼Daha yolun başındasın ama gelecekle ilgili hayallerin de var mutlaka. Bunları bizimle paylaşır mısın?

▲Şu anda belli bir noktaya geldiğim söylenemez. Ümit Milli Takım'a yükseldim ve bundan sonra A Milli Takım'da oynamak istiyorum. Kulübümüzle de Avrupa kupalarında oynamayı hedefliyoruz. Bu sene olmasa da önümüzdeki yıllarda bunu başarmak amacındayız. Daha sonra da Avrupa kulüplerinde oynamak istiyorum.

▼Peki oynamayı hedeflediğin bir Avrupa takımı var mı?

▲Ben İngiltere ve İspanya liglerini seviyorum. İspanya daha fazla topla oynamaya yönelik bir lig, görsel zenginliği daha yüksek. Öncelikle İspanya'da oynamak isterim. En beğendiğim takım da Barcelona.

▼Kendine örnek aldığın bir futbolcu vardır

▲Türkiye Ligi'nde yıldız yabancılar ve kaliteli Türk oyuncular var. Avrupa'nın en iyi 6 ligi arasına girer diye düşünüyorum. Bir sıralama yaparsak, İspanya, İngiltere, Fransa, İtalya ve Almanya'nın ardından Türkiye Ligi gelir.

▼Ancak rekabet konusunda bir problem var sanki Türkiye Ligi'nde.

▲Bence bu sorun ortadan kalkıyor. Eskiden dört büyükler vardı ama şimdi bence o da kalmıyor. Kayserispor, Gençlerbirliği, Vestel Manisaspor bu sezon üst sıraları zorluyor ve bu durumu değiştirecek nitelikte takımlar. Mutlaka Anadolu'dan bir takım büyüklerin arasına girecek.

▼Şampiyon olduğunuz U17 takımından A Milli Takım'a gidebilecek oyuncular var mı sence?

▲Tek tek bakıldığında çok iyi oyuncular var. Zaten olmasa Avrupa'da ve dünyada derece yapamazdık. Bu gençlerin liglerde oynatılması lazım. Ama yönetimler ve hocalardan kaynaklanan bir problem var. Gençlere daha fazla şans verilmesi gerekir. Galatasaray'da Aydın oynuyor; Tevfik, Ferhat, Nuri, Erkan, Volkan hepsi çok kal-

teli oyuncular.

▼Gençlere yeterince şans verilmediğini mi düşünüyorsun?

▲Verilmiyor. Bütün teknik direktörlerin Ersun Hoca'nın yaptığını yapması ve genç oyunculara şans tanınması gerekiyor. Avrupa liglerine baktığımızda 1986'lı, 87'li, 88'li bir çok oyuncu forma giyiyor. Aynı fırsatın genç Türk oyunculara da verilmesi gerekir.

▼Bu anlattığın tablo çerçevesinde Türk futbolun geleceğini nasıl görüyorsun?

▲Gençleri de içine kattığımızda futbolumuzun gün geçtikçe daha iyi olacağını sanıyorum. A Milli Takım'ın gençleştirilmesi söz konusu. Bu gerçekleştirildiği takdirde Türk futbolunun çok daha iyi bir konuma geleceğini düşünüyorum.

▼Türk futbolunun 1990'ların sonunda yakaladığı jenerasyon bizi 2002'ye kadar taşıdı ve bu ülkeye dünya üçüncülüğü yaşattı. Senin de içinde yer aldığın şampiyon U17 kadrosunda aynı kapasiteyi görüyor musun? O kadro benzer başarıları yaşatabilir mi Türkiye'ye?

▲Tabii ki. Şu anda ileriye dönük net bir şey söylenemez ama dilerim biz hep birlikte A takıma doğru çıkarız ve neler yapabileceğimizi herkese gösteririz.

▼Türkiye'de her takımın 6 yabancı bulundurma hakkı var ve bu yabancılar da genellikle ilk on birde oynuyor. Sen yabancı futbolcuların Türk futboluna katkı sağladığını düşünüyor musun? Yoksa sizin gibi gençlerin önünü mü kapatıyorlar?

▲Bence Türk futbolcusunun önünü kapatmak diye bir şey söz konusu değil. Kaliteli yabancıları oynatırsınız, aralarına da gençleri serpiştirebilirsiniz. Bence yetenekli oyuncular gelirse bizim gelişmemiz için de çok faydalı olur.

▼Bu bağlamda Zelenka'yı nasıl değerlendiriyorsun? Çek futbolunun önemli yıldızlarından biriyle yan yana oynuyorsun.

▲Çok önemli bir yetenek ve bize çok büyük katkısı oldu. Goller attı, asistler yaptı. Ondan öğreneceğim çok şey var. Dünyanın önemli yıldızlarından biri. Onunla sürekli konuşuyoruz ve tecrübelerinden yararlanmak istiyoruz. Takımdaki tüm yabancı futbolcular profesyonel anlamda son derece disiplinli oyuncular.

▼Türkiye'de beğendiğin futbolcular kim?

▲Fatih Tekke'yi çok beğeniyorum. Çok fazla özelliği olan bir oyuncu. En önemlisi çok iyi top saklıyor ve kimse ayağından top alamıyor. Emre Belözoğlu'nu da çok beğeniyorum. Mevki olarak da benziyoruz biraz.

Emre'nin yerini doldururum

▼Emre Belözoğlu demişken. Ümit Milli Takım'a seçildin. Göstereceğin performansla bağlı olarak A takıma da yükselebilirsin. "Mevki olarak benziyoruz" dediğin Emre de cezası sebebiyle 6 maç oynamayacak. "Emre'nin yerine ben oynarım" diyebiliyor musun?

▲Tabii ki, neden olmasın? Fatih Hoca'm bizi izliyor sürekli. İyi oynarsak bizi göreceğinden eminim. İyi oynamak da benim elimde olan bir şey. Kendime güvenim var. A Milli Takım'da oynarsam başarılı olurum. Kendimi Emre ağabeyin yerinde oynamak için hazır hissediyorum.■